

1. KOULUTYÖN PERUSTA

1.1 Arvoperusta

Helsingin kouluissa

Jokaisella on oikeus hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen

Toimitaan demokraattisesti niin, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa vastuullisena yhteisön jäsenenä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin

Edistetään tasa-arvoa, kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa ja pidetään yhdessä huolta ystävällisestä ilmapiiristä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista

Arvostetaan suomalaista kulttuuria ja jokaisen omaa kulttuuritaustaa sekä edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta

Ei sallita minkäänlaista väkivaltaa, syrjintää tai rasismia

Sitoudutaan kestävään kehitykseen ja kasvetaan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja tulevaisuudesta

Arabian peruskoulun arvoperustan muodostavat ensisijaisesti Helsingin opetus-toimen yhteiset arvot. Koulun omalle arvoperustalle leimaa antavana ovat omasta ympäristöstä nousevat eettiset, esteettiset ja ekologiset arvot. Meille tärkeää ovat myös tasa-arvo ja turvallisuus yhteisöllisen työn lähtökohtana. Arabia-Toukola-Vanhakaupunki on taiteen paikka, niinpä arvostamme alan ammattitaitoa ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

1.2 Koulun toiminta-ajatus

Kasvatus- ja opetustyömme lähtökohtana on tasa-arvoisuus. Alueen yhteisöllisyyttä taidetta, historiaa ja luontoa korostaen luomme mahdollisuuksia elinikäiselle oppimiselle, jonka myötä lapsi kasvaa hyvään elämänhallintaan.

1.3 Koulun kasvatus- ja oppimistavoitteet

Arabian peruskoulussa opetuksen ja kasvatuksen perustana on humanistinen ihmiskäsitys. Esteettiset arvot ja luovuuden tukeminen kasvatusperiaatteina heijastuvat kaikkiin oppimistavoitteisiin.

Opetuksen ja koulutuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua tasapainoiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja kriittisesti ympäristöönsä arvioiviksi yhteiskunnan jäseniksi. Lähtökohtina ovat elämän, luonnon ja ihmisoi-keuksien kunnioittaminen sekä oman että toisten oppimiseen ja työn arvostami-nen.

Tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin vaaliminen sekä oppilaiden kasvu hyviin tapoihin.

Oppilaita kasvatetaan vastuullisuuteen ja yhteistyöhön sekä toimintaan, joka pyrkii ihmisryhmien, kansojen ja kulttuurien väliseen suvaitsevaisuuteen ja luotamukseen. Opetuksella tuetaan myös aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamista ja annetaan valmiuksia toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa sekä edistää kestävästä kehitystä.

Arabian peruskoulussa annetaan oppilaille perusta laajaan yleissivistykseen sekä aineksia ja virikkeitä maailmankuvan avartumiseen ja syvenemiseen. Tämä edellyttää ihmisten tunteiden ja tarpeiden, uskontojen ja elämäkatsomusten, historian, kulttuurin ja kirjallisuuden, luonnon ja terveyden sekä talouden ja teknologian tuntemusta. Opetuksen on tarjottava esteettisiä kokemuksia ja elämyksiä kulttuurien eri aloilta sekä mahdollisuuksia kehittää käden taitoja ja luovuutta sekä liikunnan taitoja.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden ajattelun ja viestinnän taitojen kehittymistä. Tavoitteena on äidinkielen monipuolinen hallinta sekä valmiudet vuorovaikutukseen myös toisella kotimaisella kielellä ja muilla kielillä. Tavoitteena on, että oppilaat oppivat matemaattisen ajattelun ja matematiikan soveltamisen perusteita sekä hallitsevat tieto- ja viestintätekniikkaa.

Oppilaita ohjataan ja kannustetaan omatoimiseen, kriittiseen tiedonhankintaan ja monipuolisiin yhteistyötaitoihin. Oppimistaitojen kehittämisessä pyritään tuottamaan valmiudet ja halu jatko-opintoihin ja koko elämän kestäväan oppimiseen. Tavoitteena on, että oppilaalle kehittyy myönteinen minäkuva. oppilaita autetaan jäsentämään ja hyödyntämään oppimaansa.

Opetus ja kasvatusta järjestetään yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Opetuksessa otetaan erityisesti huomioon tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet sekä kasvun ja kehityksen erot.

2. Opetuksen toteuttaminen

2.1 Oppimiskäsitys

Helsingin kouluissa oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutuksellisenä prosessina toisten oppijoiden ja opettajan sekä ympäristön kanssa. Oppimisen kautta syntyy kulttuurinen osallisuus.

Oppimisen ilo, mielekkyyden sekä pysyvyyden kokemus oppimisympäristössä ovat keskeisiä oppijan aktiivisen toimijuuden sekä osallisuuden syntymiselle. Olennaista on oppilaan käsitys itsestään sekä omasta kyvykkyydestään ja pysyvyydestään, joka rakentuu koulupäivien aikana erilaisissa toiminnoissa. Oppi-

laan käsitys itsestään oppijana luo pohjan koko elämän kestäväälle oppimiselle. Koulun aikuisilla on tässä keskeinen rooli.

Oppiminen on aktiivista ja päämääräsuuntautunutta, ongelmanratkaisua sisältävää toimintaa, jossa elämyksillä ja tunteilla on keskeinen merkitys. Uuden oppiminen edellyttää tietojen ja taitojen liittämistä aikaisemmin opittuun. Omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa ovat oppimisen keskeisiä osa-alueita.

2.2 Oppimisympäristö ja yhteisöllinen toimintakulttuuri

Koulun toimintakulttuuri muodostuu jaettujen arvojen sekä yhteisöllisten rakenteiden, toiminnan ja käytäntöjen pohjalta. Tavoitteena on avoin ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri, joka tukee yhteistyötä ja -toimintaa niin koulun sisällä kuin kotien ja muun yhteiskunnan kanssa. Tämä edistää kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä sitä kautta sosiaalisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista. Vastuu avoimen, rohkaisevan, kiireettömän ja myönteisen ilmapiirin ylläpitämisestä kuuluu kaikille, ja jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa yhteiseen toimintaan rakentavalla sekä koko yhteisön hyvinvointia edistävällä tavalla.

Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa oppimisympäristön rakenteisiin, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Olennaista on, että koulussa yhteisön jäsenille syntyy sosiaalisen, fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden kokemus, mikä vahvistaa yhteisöllistä oppimisprosessia. Turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen oppimisympäristö tukee opettajan ja oppilaan välistä sekä oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta ja edistää oppilaan pystyvyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Yhteistyö kotien kanssa on tärkeä osa hyvää ja turvallista oppimisympäristöä ja sen kehittämistä.

Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan kasvua, oppimista, itseohjautuvuutta ja luovuutta sekä antaa mahdollisuuden omien tavoitteiden asettamiseen ja toiminnan arviointiin. Toimiva oppimisympäristö joustaa ja muovautuu tarkoituksenmukaisesti ottaen huomioon moninaiset oppijat ja heidän oppimisen sekä kasvun tarpeet. Oppimisympäristö tukee oppilaan kehittymistä tulevaisuuden yhteiskunnan jäseneksi, jossa oppimisen ja toiminnan areenat laajentuvat myös virtuaaliseen ympäristöön. Oppilaat osallistuvat koulun toimintakulttuurin luomiseen ja sen kehittämiseen sekä ovat aktiivisesti mukana oppimisympäristön rakentamisessa ja kehittämisessä.

Oppimisessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä, erityisesti Helsingin monipuolisia mahdollisuuksia.

Arabian peruskoulussa yhteisöllistä toimintakulttuuria vahvistavat koko koulun ja luokkien yhteiset tilaisuudet ja juhlat. Yläkoulussa luokkahenkeä ja vuorovai-
kutustaitoja vahvistetaan luokanvalvojan tapaamisilla ja ryhmäytyksillä. Oppilai-
den mielipiteitä kuullaan erilaisten kyselyjen kautta. Koulu pitää aktiivisesti yh-
teyttä vanhempiin esim. arviointikeskusteluiden ja sähköisten tiedotteiden muo-
dossa. Erilaiset toimintaryhmät, kuten oppilaskunnan hallitus ja tukioppilaat, li-
säävät oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia.

Opettajien läsnäolo kouluarjessa lisää oppilaiden turvallisuuden tunnetta. Kou-
lussa noudatetaan oppilaiden kanssa sovittuja järjestyssääntöjä, joiden toteu-
tumista opettajat valvovat. Arabian peruskoulussa käytetään kiusaamista eh-
käiseviä ohjelmia. Opettajat ja koulun johto tekevät tarvittaessa yhteistyötä kiu-
saamistapausten selvittelyssä. 7.-9. luokkien oppilaat saavat henkilökohtaista
ohjausta opiskelunsa tueksi.

Arabian peruskoulussa hyödynnetään monipuolisia ja erilaisia oppimisympäris-
töjä, jotka huomioivat erilaiset oppimisen lähtökohdat. Koulun monipuoliset työ-
tilat; mm. multahuone, atriumpiha, SmartUs-kenttä, kirjasto sekä aineopetus-
luokat osaltaan mahdollistavat erilaisten työtapojen käytön ja elämyksellisen
oppimisen. Arabianrannan taide, historia ja luonto vahvistavat alueellista kult-
tuuri-identiteettiä. Oppilaiden kanssa tehdään opintokäyntejä ja -retkiä. Erityis-
opetus- ja samanaikaisopetusjärjestelyillä tuetaan oppilaiden ja ryhmien erityis-
tarpeita.

Oppilaita ja opettajia ohjataan monipuolisten keskustelutyökalujen ja verkko-
alustojen käyttöön. Tietotekniikkaa käytetään osana perusopetusta ja lisäksi eri-
laisten oppijoiden tukena. Opettajia kannustetaan kouluttautumaan mediaympä-
ristöjen käyttämiseen.

2.3 Opetusmenetelmät ja työtavat

Helsingissä koulun työtapojen kautta toteutetaan ja vahvistetaan koulun arvoja
ja perustehtävää. Tavoitteena on vahvistaa vuorovaikutteista oppimista, oppi-
maan oppimisen taitoa sekä yhdessä työskentelyä ja aktiivista osallistumista.
Työtavat suunnitellaan vuorovaikutuksessa koulun aikuisten ja oppilaiden kes-
ken siten, että ne tukevat monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, oppilaan
kehittymistä elinikäisenä oppijana sekä antavat mahdollisuuksia kasvuun yhtei-
sön jäsenenä. Tärkeää on vahvistaa interkulttuuristen taitojen kehittymistä.
Oppilaat tunnistavat oman kulttuuritaustansa lähtökohtia ja oppivat kulttuurien
välistä vuorovaikutusta sekä arvostavat toinen toisiaan.

Työtavat tukevat jokaisen oppilaan osallisuutta oman elämän ja ympäristön
vastuulliseen rakentamiseen. Niiden valinnassa otetaan huomioon yksilölliset
kehityserot, oppilaiden taustat ja erilaiset tavat oppia. Oppilaiden kiinnostuksen
kohteet kytketään opittaviin tietoihin ja taitoihin oppilaille merkityksellisten ko-

kemusten kautta. Tavoitteena on kehittää kokonaisvaltaisesti oppilaan työskentelyn, oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja. Koulun pedagogisen toiminnan onnistumiseksi on tärkeää, että koulu oppii tunnistamaan ja hyödyntämään koulun aikuisten ja oppilaiden erilaista osaamista sekä jakamaan sitä yhteisesti.

Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia, monipuolisia työtapoja ja painotetaan tutkivaa, toiminnallista ja ongelmalähtöistä työskentelyä sekä vahvistetaan verkko-oppimista. Oppilaalla on mahdollisuus elämykselliseen ja ikäkaudelle ominaiseen luovaan toimintaan sekä leikkiin. Opetuksen eriyttäminen on keskeinen keino, jolla voidaan ottaa huomioon opetusryhmän tarpeet ja oppilaiden erilaisuus, tuottaa sopivia haasteita ja onnistumisen kokemuksia sekä tarjota mahdollisuuksia kehittyä ja oppia omien vahvuuksien mukaisesti. Kokemukselliset yhteistyömuodot koulun ulkopuolisten toimijoiden kuten työelämän kanssa vahvistavat elinikäisen oppijan oppimisen ja työelämätaitojen kehittymistä.

Arabian peruskoulussa otetaan huomioon erilaisten oppilaiden oppimisen ja kasvun tarpeet hyödyntämällä monipuolisia työskentelytapoja. Opettajien välinen yhteistyö luokka-aste- ja oppiainerajojen yli mahdollistaa monipuolisten työtapojen käytön.

2.4 Oppilaiden osallisuus

Koulussa on avoin, yhteisöllinen ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri, jossa oppilaita kuunnellaan ja heidän mielipiteitään arvostetaan. Koulun toimintakulttuuri tukee oppilaan kehittymistä aktiiviseksi, aloitteelliseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Oppilaat tietävät miten he voivat koulussa vaikuttaa koulun asioihin. Heillä on mahdollisuus osallistua koulutyön suunnitteluun ja toteutukseen sekä koulussa tehtävään päätöksentekoon yhdessä koulun henkilöstön kanssa. Opettajat tukevat oppilaiden välistä yhteistyötä ja osallisuutta opetustilanteissa ja myös koulun muussa toiminnassa.

Osallisuuden ja vaikuttamisen toimintatapoja suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa ja niitä arvioidaan säännöllisesti. Oppilaiden kuulemisessa sekä osallisuuden edistämiseksi käytetään monipuolisesti eri menetelmiä sekä verkko-ympäristöä. Koulussa toimii oppilaskunnan hallitus ja muita oppilaiden osallisuusryhmiä.

Arabian peruskoulussa oppilaista halutaan kasvattaa vastuullisia ja oma-aloitteisia toimijoita. Jokainen luokka valitsee lukuvuoden alussa keskuudestaan varsinaisen ja varajäsenen oppilaskunnan hallitukseen, joka kokoontuu

päättämään tietyistä koulua koskevista asioista. Oppilaiden keskuudesta valitaan oppilaskunnan puheenjohtaja sekä oppilasedustaja ja hänen varajäsenenä koulun johtokuntaan. Oppilaskunta osallistuu oppilaskunnan hallituksen organisoimiin tapahtumiin.

Arabian peruskoulussa oppilaita kannustetaan omien tavoitteiden tekemiseen ja oman opiskelun arvioimiseen. Oppilailla on toisinaan mahdollisuus vaikuttaa opintoretkien kohteiden valintaan ja työtapoihin. Oppilaiden kanssa keskustellaan kurssien sisällöistä ja arviointitavoista. Oppilaat otetaan mukaan heitä itseään koskevaan päätöksentekoon ja arviointiin, esim. arviointikeskusteluissa.

2.5 Yhteistyö nivelvaiheissa

Oppilas tarvitsee ohjausta ja tukea erityisesti eri siirtymävaiheissa ja valintatilanteissa perusopetuksen alkaessa, perusopetuksen aikana ja siirryttäessä toiselle asteelle. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan eheän ja yhtenäisen oppimispolun rakentumista sekä tukea yhtenäisen perusopetuksen toteutumista.

Onnistuneen yhteistyön edellytyksenä on alueellisen yhteistyön rakenteiden ja käytäntöjen luominen koulujen kesken yhtenäisen perusopetuksen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä kotien kanssa. Alueen koulut tekevät yhteistyötä oppilaan ohjautumisessa oman alueen lähikouluun koulupolun eri nivelvaiheissa. Oppilaiden opiskelun tukeminen edellyttää hyvää tiedonkulkua ja yhteistyötä koulujen ja opettajien kesken. Lähettävän koulun tehtävänä on huolehtia siitä, että vastaanottava koulu saa riittävästi tietoa oppilaan osaamisesta ja edistymisestä sekä toteutuneista opiskelujärjestelyistä ja tuen tarpeesta.

Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, valmistavassa opetuksessa ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla sekä oppilaan siirtyessä yleisopetuksesta erityisopetukseen tai erityisopetuksesta yleisopetukseen.

Päättövaiheessa oppilasta opettavien opettajien ja opinto-ohjaajien erityisenä tehtävänä on ohjata oppilasta jatko-opintoihin sekä kehittää valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja työelämässä.

2.6 Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen avoin ja hyvä yhteistyö luo pohjan joustavalle, elinikäiselle oppimiselle ja kasvulle. Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat rakenteellisen jatkumon, joka vahvistaa lapsen yksilöllistä kasvua ja oppimista. Esi- ja alkuopetuksen osaamisen jakaminen ja yhteistyö vahvistaa yhteisöllistä toimintakulttuuria ja luo uusia toiminnallisia työtapoja kasvatuksen ja oppimisen arkeen. Helsingissä laaditaan jokaiselle lapselle hen-

kilökohtainen esiopetuksen suunnitelma. Suunnitelma siirtyy vanhempien luvalle kouluun.

Yhteistyötä tehdään sekä opetussuunnitelman laadinnassa että toiminnassa. Lähialueen koulujen ja päiväkotien kesken laaditaan esi- ja perusopetuksen yhteistoimintasuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään yhteistyön tavoitteet ja rakenne sekä yleiset toimintaperiaatteet ja -tavat. Yhteistoimintasuunnitelma liitetään osaksi koulukohtaista opetussuunnitelmaa. Sitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Yhteistyön merkitys korostuu erityisesti alkuopetuksen luokkien aikana. Yhteistyössä otetaan huomioon varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen vahvuudet.

Arabian peruskoulussa esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on tukea lapsen turvallista siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen ja vahvistaa lapsen kasvua koululaiseksi ja uuden yhteisön jäseneksi. Lähipäiväkotien ja koulun välistä yhteistyötä toteutetaan aikuisten ammatillisena yhteistyönä, lapsiryhmien yhteisenä toimintana sekä tukemalla yksittäisen lapsen siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen.

Lukuvuoden alussa alueen esi- ja alkuopettajat suunnittelevat alkavan lukuvuoden yhteistoimintaa ja laativat yhteistoimintasuunnitelman vuosittaisen osan. Lapsiryhmät vierailevat vuoroin ystäväryhmiensä luona koulussa ja päiväkohteissa. Lukuvuoden aikana osa oppilashuoltohenkilöstöstä perehtyy esioppilaiden kouluun siirtymiseen. Kevätlukukauden lopulla muodostetut oppilasryhmät tutustuvat tulevaan luokkaansa ja luokkatovereihinsa.

Liite: Yhteistoimintasuunnitelman osa A

2.7 Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan terveen kasvun ja oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja koko koulu yhteisön hyvinvointia. Opetus ja kasvatusta järjestetään yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Onnistunut yhteistyö perustuu avoimeen, tasavertaiseen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulun tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja oppimista koulu yhteisön jäsenenä.

Koululla on aktiivinen ja aloitteellinen rooli yhteistyön rakentamisessa ja vastuu siitä, että huoltajat saavat riittävästi tietoa oppilaan opiskeluun, kasvuun ja hyvinvointiin liittyvistä asioista, opetussuunnitelmasta, koulun toiminnasta ja käytettävistä tukitoimista. Erilaisia yhteistyömuotoja kehitetään koko perusopetuksen ajan ja koulu tarjoaa mahdollisuuden huoltajien keskinäiseen vuorovaiku-

tukseen ja sitä kautta vertaistukeen. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään tiedottamisessa ja yhteydenpidossa huoltajien kanssa.

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on keskeinen merkitys oppilaiden opintojen tukemisessa. Yhteistyö korostuu erityisesti valintatilanteissa ja koulutuksen nivelvaiheissa sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opintojen tukemisessa.

Koulu huolehtii siitä, että huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatus-työn ja kodin ja koulun yhteistyön tavoitteiden asettamiseen, suunnitteluun ja arviointiin yhdessä koulun henkilökunnan ja oppilaiden kanssa. Koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat seuraavat ja arvioivat yhdessä kodin ja koulun yhteistyön tavoitteiden ja toimintamallien toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kiinnittymistä koululuun. Oppilaan läsnäoloa koulussa seurataan yhdessä kotien kanssa ja luvattomiin poissaoloihin puututaan välittömästi

Arabian peruskoulussa säännöllistä tiedottamista kodin ja koulun välillä pidetään ensiarvoisen tärkeänä. Tiedonsiirron ja informaation välineinä käytetään sähköistä kouluhallinnonohjelmaa sekä joustavasti muita tapoja tilanteesta riippuen. Vuosittain järjestetään arviointikeskustelu, johon osallistuvat oppilas, huoltaja(t) ja opettaja. Kodin ja koulun yhteistyössä yksilötasolla korostetaan luottamuksellisuutta ja yksilön huomioonottamista.

Vanhempainiltoja järjestetään vähintään kerran vuodessa. Vanhempain osallistumista retkiin, leirikouluihin, teemapäiviin ja muihin tapahtumiin kannustetaan.

Yhteistyössä johtokunnan ja vanhempainyhdistyksen kanssa luodaan kodin ja koulun välisiä toiminta- ja tapahtumaperinteitä, esimerkiksi teemapäiviä, juhlia ja yhteisiä vanhempainiltoja. Vanhempainyhdistys koordinoi koulun kerhotoimintaa. Koulu ja vanhempainyhdistys tiedottavat toiminnastaan sähköisin tai kirjallisin tiedottein.

Koulun opetussuunnitelma on näkyvässä koulun kotisivuilla, jotta huoltajat voivat tutustua siihen. Opetuksen järjestämisestä ja arviointikäytännöistä tiedotetaan syksyisin jaettavassa lukuvuositedotteessa. Rehtori tiedottaa ajankohtaisista asioista ja koulun kuulumisista säännöllisesti ilmestyvässä Arabian Aalto - tiedotteessa.

Koulun sähköisen järjestelmän kautta esitellään koulun tukimuotoja ja oppilashuollon palveluja. Jos oppilaalla tukitoimista huolimatta on vaara saada hylätty arvosana, huoltajiin ollaan yhteydessä riittävän aikaisin ja oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa korvaavilla tehtävillä.

3. OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT

3.1 Tuntijako

Helsingissä noudatetaan yhtenäistä tuntijakoa, joka perustuu valtioneuvoston asetukseen (1435 / 2001) ja kunnan linjaukseen. Valtioneuvosto on päättänyt oppiainekohtaisista vähimmäistuntimääristä perusopetuksen sisällä. Helsingissä on lisäksi määritelty toisen ja kuudennen luokan jälkeiset vähimmäistuntikertymät.

Vuosiluokittainen tuntijako päätetään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa valtioneuvoston asetuksen ja Helsingin peruskoulujen yhteisen tuntijaon pohjalta.

Oppilaan vuosiluokittaiset vähimmäistuntimäärät ovat:

vuosiluokilla 1-2	vähintään 19 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 3-4	vähintään 23 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 5-6	vähintään 24 vuosiviikkotuntia
vuosiluokilla 7-9	vähintään 30 vuosiviikkotuntia

Taito- ja taideaineiden välyksen kokonaistuntikertymästä (12 vvt) on sijoitettu yksi vuosiviikkotunti vuosiluokille 7-9. Tunti tulee käyttää opetussuunnitelman perusteissa määriteltävien aihekokonaisuuksien, erityisesti viestintä- ja ilmaisukasvatuksen toteuttamiseen oppiaineiden välisenä yhteistyönä.

Vuosiluokat Oppiaine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	yht.
Aidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	6	4	5	3	3	3	42
A-kieli			2	2	2	2	2	3	3	16
B-kieli							2	2	2	6
Matematiikka	3	3	4	4	4	4	3	4	3	32
Ympäristö- ja luonnontieto	2	2	3	2						9
Biologia ja maantieto					2	1	2	2	3	10
Fysiikka ja kemia					1	1	2	2	3	9
Terveystieto							1	1	1	3
Uskonto / elämäkatsomust.	1	1	2	1	1	2	1	1	1	11
Historia ja yhteiskuntaoppi					2	1	2	2	3	10

Musiikki	1	1	1	1	2	2	1			9
Kuvataide	2	2	2	2	2	3	2	1		16
Käsityö	1	1	2	2	2	2	3			13
Liikunta	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Taito- ja taideai- neiden vällys										0
Taito- ja taideai- neet yht.		12		14		17		13		56
Kotitalous							3			3
Oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
Valinnaiset aineet			1				6		6	13
Oppilaan tuntimää- rät	19- 20	19- 20	23	23	24	25	30,5	30,5	30	222
Vapaaehtoinen A-kieli	2				2	2	2	2	2	12
ATK							1			
Vapaasti kohden- nettava	0-1	0-1								0-2

Oppilaan vapaasti kohdennetuista tunteista vuosiluokilla 1-2 päätetään vuosittain kaupungin antaman tuntikehyksen mukaan.

3.2 Kieliohjelma

Helsingin peruskouluissa A-kielen opetus aloitetaan kolmannelta vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A-kielen opetus aloitetaan neljänneltä vuosiluokalta. Vapaaehtoisen A-kielen opetuksessa tulee saavuttaa kuudennen vuosiluokan loppuun mennessä sama taso kuin kolmannelta luokalta alkavassa A-kielessä.

Jokainen peruskoulua käyvä oppilas aloittaa englannin opiskelun joko A-kielenä tai vapaaehtoisena A-kielenä. Tämä merkitsee, että niiden oppilaiden, jotka valitsevat kolmannelta vuosiluokalta alkavaksi A-kieleksi jonkin muun kuin englannin kielen, tulee ottaa opinto-ohjelmaansa neljänneltä luokalta alkavana A-kielenä englanti.

Vieraskielistä opetusta ja kielikylpyopetusta antavilla luokilla koulun opetuskielen mukaisen äidinkielen ja kirjallisuuden vähimmäistuntimäärät ovat vuosiluokittain seuraavat:

- 1-2 yhteensä vähintään 4 vuosiviikkotuntia
- 3-6 yhteensä vähintään 16 vuosiviikkotuntia
- 7-9 yhteensä vähintään 9 vuosiviikkotuntia

Arabian peruskoulussa opiskellaan A1 -kielenä englantia 3-6.luokalla 2 vvt. Lisäksi oppilaalla on 4. luokalta alkaen mahdollisuus valita vapaaehtoiseksi A2 -kieleksi ruotsi 2 vvt. sillä edellytyksellä, että halukkaita oppilaita tulee riittävän monta. Muista kouluista siirtyville oppilaille taataan kieliopinnojen jatkuvuus, vaikka ryhmän koko ei toteutuisi.

A2- ruotsin ryhmän perustamisesta neuvotellaan ja sovitaan vuosittain lähikoulujen kanssa. Neuvottelujen yhteydessä vuosittain päätetään kyseisen A2 – kielen ryhmäkoosta välyksellä 10-15 opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston 17.12.2002 päätöksen mukaisesti.

B1-kieli on ruotsi 2 vvt

3.4 Oppilaaksiotto

Opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston 13.9.2005 päätös:

Oppilaaksioton periaatteet: Helsingissä asuvat oppilaat

Ensisijaiset oppilaaksioton periaatteet

Oppilaalla on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka lautakunnan vahvistamalla oppilaaksiottoalueella hän asuu.

Yhtäläinen oikeus oman oppilaaksiottoalueen kouluun on myös vuotta säädettyä aikaisemmin koulunsa aloittavalla lapsella, joka on saanut koulunkäyntioikeuden perusopetuslain 27§:n nojalla siinä mainittujen tutkimusten perusteella

Oppilaalla on ensisijainen oikeus päästä muuhun kunnan osoittamaan lähimpään, tarkoituksenmukaiseen kouluun:

- jos oppilas ei voi jatkaa koulussa aikaisemmin opiskelemaansa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opiskelua
- Kolmannelle luokalle otettaessa harvinaisen A – kielen perusteella: lähin tarkoituksenmukaisin koulu, jossa oppilas voi aloittaa kolmannelta luokalta alkaen ruotsin, saksa, ranskan tai venäjän A-kielen opiskelun.
- kielikylpyopetuksen perusteella lähin tarkoituksenmukainen koulu
- B1- englannin opetuksen perusteella
- jos koulu ei ole oppilaan terveydentilan tai muuhun erityisen syyn takia hänelle sovelias; tarvittaessa syy osoitetaan asiantuntijalausunnolla

Erityisopetukseen, valmistavaan opetukseen ja starttiluokalle osoitetaan Helsingissä asuvalle oppilaille ensisijainen koulupaikka oppilaalle soveltuvasta lähimmästä tarkoituksenmukaisesta koulusta (PoL 6§ mom 2)

Toissijaiset oppilaaksioton periaatteet

Toissijaisessa perusopetuslain 28§:n 2 momenttiin perustuvassa oppilaaksiotossa Helsingin omissa kouluissa järjestettyyn perusopetukseen otetaan ensisijaisesti Helsingissä asuvia oppilaita.

Oppilaaksiotto valintakokeen perusteella

Soveltuvuuskoeluokille sekä kaksi- ja vieraskieliseen opetukseen oppilaat otetaan valintakokeen perusteella, jolla arvioidaan oppilaan taipumusta ko. painotetun aineen opiskeluun. Samaa painotusta tarjoavat koulut käyttävät samaa valintakoetta. Tiettyyn painotukseen hakeva oppilas otetaan huomioon kaikkien kyseistä painotusta tarjoavien koulujen oppilaaksiotossa huoltajan ilmoittamassa järjestyksessä.

Muu toissijainen oppilaaksiotto

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen oppilaaksioton jälkeen, voidaan jäljellä olevat paikat täyttää toissijaisessa oppilaaksiotossa yhdenvertaisin valintaperustein. Vuosiluokkien 1 – 6 osalta edellytetään, että toissijaisessa oppilaaksiotossa kouluun ei synny uutta opetusryhmää.

Toissijaisen oppilaaksioton kriteereitä noudatetaan seuraavassa järjestyksessä. Jokaisen kriteerinkohdalla käytetään tarvittaessa lisäksi arvontaa, mikäli ko. kriteerin perusteella kouluun olisi tulossa enemmän oppilaita kuin koulussa on tilaa.

- 1) Jatkuvuus
 - a) Esi – ja alkuopetus: alueellisessa esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelmassa nimetyistä esiopetusryhmistä tulevat oppilaat
 - b) Yhtenäinen peruskoulu: ko. koulun oppilaaksiottoalueen vuosiluokkien 1 – 6 kouluissa olevat oppilaat
- 2) Sisaruus; oppilaalla on sisaruksia kyseisessä koulussa
- 3) Koulumatka: pituus ja tarkoituksenmukaisuus
- 4) Tarvittaessa koulukohtainen valintakriteeri, täsmennetään koulun opetussuunnitelmassa
- 5) Tarvittaessa käytetään arvontaa

Oppilaaksioton periaatteet: ulkokuntalaiset oppilaat

Ulkokuntalaisia Suomen Kansallisoopperan balettikoulun oppilaita sekä Cantores Minores kuorolaisia otetaan oppilaaksi Kaisaniemen ala-asteen ja Kruununhaan

yläasteen kouluihin, jos ao. oppilaan asuinkunta on tehnyt ensisijaista koulunkäyntiä koskevan sopimuksen Helsingin kaupungin kanssa.

Albertin kouluun otetaan ulkokuntalaisia oppilaita, joille vastaavaa opetusta ei ole asuinkunnassa järjestettävissä ja jos ao. oppilaan asuinkunta on tehnyt ensisijaista koulunkäyntiä koskevan sopimuksen Helsingin kaupungin kanssa.

Ulkokuntalaisille oppilailla ei ole oikeutta koulumatka tai - kuljetusetuuteen. Oppilaan oma kunta päättää mahdollisista koulukuljetusetuksista.

Ulkokuntalaisia koskevat toissijaiset oppilaaksioton periaatteet

Toissijaisessa perusopetuslain 28§:n 2 momenttiin perustuvassa oppilaaksiotossa Helsingin omissa kouluissa järjestettyyn perusopetukseen otetaan ensisijaisesti Helsingissä asuvia oppilaita.

Toissijaisessa oppilaaksiotossa voidaan ottaa ulkokuntalaisia oppilaita, mikäli koulussa on tilaa ensi – ja toissijaisessa oppilaaksiotossa otettujen Helsingissä asuvien oppilaiden jälkeen. Vuosiluokkien 1 – 6 osalta edellytetään myös, että ulkokuntalaisten oppilaiden ottamisesta kouluun ei synny uutta opetusryhmää.

Oppilaaksiotto valintakokeen perusteella

Soveltuvuuskoeluokille sekä kaksi- ja vieraskieliseen opetukseen oppilaat otetaan valintakokeen perusteella, jossa arvioidaan oppilaan taipumusta ko. painotukseen ja mikäli ko. luokissa on tilaa Helsingissä asuvien oppilaiden jälkeen. Samaa painotusta tarjoavat koulut käyttävät samaa valintakoetta. Tiettyyn painotukseen hakeva oppilas otetaan huomioon kaikkien kyseistä painotusta tarjoavien koulujen oppilaaksiotossa huoltajan ilmoittamassa järjestyksessä.

Muu toissijainen oppilaaksiotto

Oppilaat otetaan seuraavin toissijaisin oppilaaksioton kriteerein. Jokaisen kriteerinkohdalla käytetään tarvittaessa lisäksi arvontaa, mikäli ko. kriteerin perusteella kouluun olisi tulossa enemmän oppilaita kuin koulussa on tilaa. Kriteereitä noudatetaan seuraavassa järjestyksessä.

1. Jatkuvuus
 - a. Esi – ja alkuopetus: alueellisessa esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelmassa nimetyistä esiopetusryhmistä tulevat oppilaat, poikkeuksena starttiluokkien oppilaat.
 - b. Yhtenäinen peruskoulu: ko. koulun oppilaaksiottoalueen vuosiluokkien 1 – 6 kouluissa olevat oppilaat
2. Sisaruus; oppilaalla on sisaruksia kyseisessä koulussa
3. Koulumatka: pituus ja tarkoituksenmukaisuus

4. Tarvittaessa koulukohtainen valintakriteeri, täsmennetään koulun opetussuunnitelmassa
5. Tarvittaessa käytetään arvontaa

Oppilaan koulunkäyntiä koskeva oikeus

Jos oppilaan asuinpaikka muuttuu Helsingin kaupungin sisällä, oppilaalla on oikeus käydä kaikki koulun luokka-asteet koulussa, jossa hän ennen asuinpaikkansa vaihtumista kävi koulua tai jos ko. koulu lakkautetaan kyseisen alueen uudessa koulussa

Jos oppilaan asuinpaikka muuttuu Helsingin kaupungin ulkopuolelle, oppilaalla on oikeus käydä kuluva lukuvuosi loppuun kyseisessä koulussa. Oppilas voidaan tämän jälkeen ottaa ulkokuntalaisena helsinkiläiseen kouluun. Tällöin noudatetaan ulkokuntaisia oppilaita koskevia toissijaisia oppilaaksioton periaatteita.

3.5 Muut opetuksen järjestämiseen liittyvät päätökset

3.5.1 Integraatiomuodot Arabian peruskoulussa

Erityisoppilailla ja maahanmuuttajaoppilailla on Arabian peruskoulussa mahdollisuus opiskella tarpeidensa mukaan yleisopetuksen ryhmässä. Tämän ohella yleisopetuksen oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus osa-aikaiseen integraatioon erityisopetuksessa, tai muussa yleisopetuksen ryhmässä.

Oppilaan sijoittamista koskevat integraatiopäätökset tehdään yhdessä asianomaisten opettajien, oppilaspalvelun ja lapsen vanhempien kanssa.

Arabian peruskoulussa toteutetaan integraatiota seuraavilla osa-alueilla:

1. Fyysinen integraatio, joka tarkoittaa kaikkien erityisluokkien ja maahanmuuttajaopetuksen sijaitsemista koulun yhteydessä.
2. Toiminnallinen integraatio, joka tarkoittaa erityis- ja maahanmuuttajaoppilaiden osallistumista kaikkiin niihin koulun toimintoihin, joihin muutkin oppilaat osallistuvat.
3. Sosiaalinen integraatio, joka tarkoittaa erityis- ja maahanmuuttajaoppilaiden mahdollisuutta kaikkiin niihin sosiaalisiin kontakteihin ja vuorovaikutussuhteisiin, joihin muillakin oppilailla on mahdollisuus.
4. Pedagoginen integraatio, joka tarkoittaa erityis- ja maahanmuuttajaoppilaiden sijoittumista eri oppiaineissa pedagogisesti tarkoituksenmukaisiin opetusryhmiin.

4 Ohjauksen järjestäminen

4.1 Ohjaustoiminta

Jokaisella oppilaalla on oikeus ohjaukseen jokaisena koulupäivänä. Oppilaanohjaus muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jatkumon. Ohjauksesta huolehtivat yhteistyössä opettajat ja oppilaanohjaajat sekä muu oppilaan kanssa perusopetuksessa ja nivelvaiheissa toimiva henkilöstö. Ohjauksessa korostuu oppilaan kohtaaminen sekä tukeminen ottaen huomioon hänen elämänsä ja kokemuksensa. Ohjaustilanteissa pyritään erilaisin vuorovaikutuksellisin keinoin dialogiseen oppilaan kohtaamiseen.

Ohjausta annetaan kaikkien oppiaineiden opetuksessa, valinnoissa, oppilaanohjauksessa sekä koulun muun toiminnan yhteydessä. Tässä hyödynnetään kaikkien opettajien osaamista ja aineenhallintaa. Eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien opetus liittyy opiskelun tuottamat tiedot ja taidot käytännön työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan kasvua sekä kehitystä, oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä ja opiskeluun liittyvien valintojen tekemistä. Ohjauksella tuetaan oppilaan oman identiteetin kasvua, vahvuuksia, oman osaamisen tunnistamista, myönteistä minäkuvaa ja taitoa ohjata omaa toimintaa. Ohjauksella vahvistetaan oppilaan osallisuutta sekä kannustetaan vastuunottoon ja rakentavaan toimintaan yhteisössä.

Perusopetuksen aikana oppilaalle annetaan ohjausta valintamahdollisuuksista sekä valintojen merkityksestä jatko-opintoihin, oppilaan tulevaisuuteen ja työelämään sijoittumiseen. Päätösvaiheen ohjauksessa oppilaan koko perusopetuksen ajan koulutukseen ja työelämään liittyneet asiat syvenyvät päätöksentekoprosessiin. Ohjauksella tuetaan nuoren päätöksentekotaitojen kehittymistä oman tulevaisuuden suunnittelussa ja oman identiteetin mukaisen tehtävän löytymistä työelämässä sekä yhteiskunnassa. Ohjausta annetaan luokkaopetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena sekä verkko-ohjauksena.

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta koulunkäynnissä, opiskelutaidoissa, eri oppiaineiden opiskelussa ja siten ehkäistä ennalta opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Yhteistyö huoltajien kanssa ja varhainen tuki ovat keskeisiä koko perusopetuksen ajan.

Tehostetun tuen alkaessa tehtävään oppimissuunnitelmaan kirjataan tarvittaessa myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Huomiota kiinnitetään oppilaan opiskelutavoissa ja -taidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin sekä taitoja vahvistaviin ja opiskelumotivaatiota lisääviin toimintatapoihin ja opiskelun sisältöihin. Tuetun ohjauksen piirissä oleville oppilaille on erittäin tärkeää päästä harjoittamaan yhteisöllisen toiminnan taitoja, jolloin kyetään tukemaan oppilaiden kiinnittymistä kouluyhteisöön ja vahvistamaan heidän itsetuntoaan.

Perusopetuksen aikana on tärkeää, että erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden kohdalla kouluissa on selkeät rakenteet oppilaan valintojen tukemiseksi. Ohjauksessa tulee huomioida oppilaan kokonaistilanne ja tilanteen kartoittaminen on hyvä tehdä heti lukuvuoden alettua yhteistyössä huoltajien, oppilashuoltohenkilöstön ja luokanopettajan sekä -ohjaajan kanssa.

Oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan kirjataan myös jatko-opintojen ohjaukseen liittyviä tavoitteita. Tavoitteiden kirjaaminen tekee ohjauksesta systemaattisempaa ja mahdollistaa esimerkiksi riittävän määrän tutustumisjaksoja toisen asteen koulutukseen. Tehostettuun ja erityiseen ohjaukseen liittyy vahvasti yhteistyö TE -toimistojen kanssa mahdollisten koulutuskokeiluiden toteuttamiseksi.

Ohjauksen eettisenä lähtökohtana ovat Helsingin koulujen perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet.

Arabian peruskoulussa vuosiluokilla 1-6 ohjaustoimintaa toteutetaan osana muuta opetusta ja oppilaiden kouluarkea. Vuosiluokilla 7-9 jokainen opettaja huolehtii oman oppiaineensa opiskelun ja oppimaan oppimisen taitojen ohjauksesta sekä sisällyttää opiskeltavaan aineeseen kokonaisuuksia, jotka liittävät opiskeltavat tiedot ja taidot työelämään. Opettaja ohjaa ja motivoi oppilasta oman aineensa opiskelussa käyden läpi taitoja, joita tarvitaan aineen opiskelussa, läksyjien teossa ja kokeisiin valmistautumisessa. Aineenopettaja, oman aineensa asiantuntijana, kertoo aineen hyödyllisyydestä ja merkityksestä tulevaisuuden kannalta. Aineenopettaja järjestää myös oman aineensa opintoretket ja tutustumiskäynnit.

Opinto-ohjaaja käy vuosittain kaikkien 7.-9.-luokkalaisten kanssa ainakin yhden henkilökohtaisen ohjauskeskustelun, jonka tavoitteena on kartoittaa oppilaan tilanne ja tukea häntä saamaan taitojaan vastaava päättötodistus sekä asettaa tavoitteet jatko-opiskelupaikan suhteen. Erityisesti 9.-luokkalaisten huoltajille tarjotaan mahdollisuutta varata ohjausaika nuorensa asioissa.

4.2. Työelämään tutustuminen (TET)

TET eli työelämään tutustuminen on yksi työelämän ja koulun yhteistyömuodoista ja keskeinen osa peruskoulun jakamaa työelämä-tietoutta. TET-jakson tavoitteena on parantaa oppilaan työelämän tuntemusta ja arvostusta. TET-jaksolla nuoret saavat käytännössä nähdä, kuulla ja kokea, millaista on työskennellä erilaisissa ammateissa ja erilaisissa työympäristöissä. Omakohtaiset työelämän kokemukset tukevat oppilaan jatko-opintoihin hakeutumista ja niihin liittyviä valintoja. Työelämään tutustuminen voi toteutua eri tavoin, mm. työelä-

män ja yhteiskunnan eri osa-alueiden edustajien vierailut oppitunneilla, työpaikkakäynnit, erilaiset yhteistyöprojektit ja oppilaiden sekä opettajien TET – jaksot.

Työelämään tutustuminen on pedagoginen prosessi, jossa nuori saa mahdollisuuden kokea, millaista on tehdä työtä työntekijänä, tai yrittäjänä. TET voidaan prosessina liittää opetussuunnitelman aihekokonaisuuksiin, oppiaineisiin ja nuoren kiinnostuksesta lähteviin aiheisiin ja näin luoda jatkuvuutta ja mielekkyyttä TET – harjoitteluun.

Arabian peruskoulussa työelämään tutustumisjakso (TET) järjestetään oppilaan koulutus- ja ammatinvalinnan perustaksi sekä työn arvostuksen lisäämiseksi. TET-jaksot toteutetaan 8. ja 9. luokalla. Opinto-ohjaaja koordinoi TET-järjestelyt. Oppilaat tekevät TET-jaksosta raportin, joka esitellään oppitunnilla.

Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa ammattialoista, ammateista ja työelämästä sekä saa virikkeitä yrittäjyydestä. Tämä yhteistyön keskeisen osan muodostavat vierailut ammatillisissa oppilaitoksissa, oppilaille ja huoltajille yhteinen yhteishakuinfo sekä eri alojen tiedotusmateriaalin käyttö ja työelämään tutustuminen.

TET-jaksojen aikana oppilaalla on mahdollisuus hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidoissa työympäristöissä. Ennen TET-jaksoa oppilaille annetaan ohjeet työpaikan hankkimisesta ja opastetaan työelämän pelisääntöihin. TET-jakson aikana harjoitellaan työnhakutaitoja. Oppilaat harjoittelevat työhakemuksen ansioluettelon (CV) tekemistä. Oppilas etsii itselleen TET-paikan, tarvittaessa opinto-ohjaajan avustamana. TET -paikan hankinnassa rohkaistaan ottamaan huomioon omat jatko-opintosuunnitelmat ja muut kiinnostukset. TET-jaksot toteutetaan yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän edustajan kanssa. Aineenopettajat voivat hyödyntää oppilaiden TET-jaksoa opetuksessaan antamalla ennakkotehtäviä oppiaineensa käytännön hyödyistä TET-paikan eri työtehtävissä.

Työelämä- ja yritysytteistyötä voidaan edistää pyytämällä paikallisia yrittäjiä/ ammatinharjoittajia, huoltajia, entisiä oppilaita ja koulun muita aikuisia kertomaan omasta työstään ja koulutuksestaan opinto-ohjauksen tai muiden oppituntien aikana. 9. luokan oppilaat tekevät yritysvierailun.

Perusasteen ja toisen asteen nivelvaiheessa lähimmät yhteistyökumppanit ovat toisen asteen oppilaitoksien ja perusopetuksen lisäopetusluokkien oppilaanohjaajat ja Tulevaisuustiski. Jälki-ohjaukseen kuuluu jälkiohjaustiedote, jossa on Tulevaisuustiskin yhteystiedot sekä keskeiset asiat ja päivämäärät yhteishausta, täydennyshausta ja lisäopetus- sekä ammattistarttihausta. Lisäksi jälkiohjaustoimintaan kuuluu Nuorisolain mukainen ilman opiskelupaikkaa jääneiden nuorten yhteystietojen toimittaminen etsivälle nuorisotyölle.

5 Oppimisen ja kasvun edistäminen

Helsingissä opetuksen ja oppilaan tuen toteuttamisen lähtökohtana on jokaisen oppilaan oikeus omista lähtökohdistaan, osana yhteisöä onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä.

Opetuksen suunnittelussa ja järjestämisessä otetaan huomioon se, että oppilaiden tarve tukeen vaihtelee. Pääpaino on oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaisessa tunnistamisessa. Oppilaan saama tuki on joustavaa, pitkäjänteistä ja suunnitelmallista sekä oppilaan tarpeen mukaan muuttuvaa ja sen lähtökohtana on oppilaan kokonaistilanne. Tuen jatkumiseen kiinnitetään erityisesti huomiota lapsen siirtyessä päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle tai perusopetuksessa koulusta toiseen.

Arabian peruskoulussa oppimisen vaikeuksia tunnistetaan vuosittain alakoulun luokille (1-6 luokat) tehtävillä kartoituksilla. Lisäksi opettajien tekemät havainnot oppilaiden koulunkäyntiin liittyvistä pulmista käydään läpi vuosittain oppilashuoltoryhmässä. Kartoitusten ja opettajien tekemien havaintojen perusteella oppilaille suunnitellaan sellaisia tukitoimia, joiden avulla he voivat selviytyä opetussuunnitelman tavoitteista omien edellytystensä mukaisesti. Oppimisvaikeuksien tunnistamisessa ja huomioimisessa sekä tukitoimien suunnittelussa opettajien välinen yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää.

5.1 Yleinen tuki

Helsingissä yleinen tuki on kaikkien oppijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin edistämistä. Tämä tarkoittaa oppimisympäristön yleisiä järjestelyjä ja monipuolisia sekä vaihtelevia työtapoja, jotka mahdollistavat kaikkien oppijoiden kasvun ja kehittymisen omien mahdollisuuksien haltuunottoon. Hyvä, toimiva ja laadukas perusopetus mahdollistaa kaikkien oppilaiden oppimisen ja kasvun. Erityistä huomiota kiinnitetään koulun toimintakulttuurin ja -ympäristön kehittämiseen. Keskeistä on vuorovaikutteisen ilmapiirin luominen ja edistäminen koulu yhteisössä siten, että kaikki tulevat kohdatuksi ja kuulluksi sekä voivat osallistua toimintakulttuurin ja -ympäristön luomiseen ja kehittämiseen.

Arabian peruskoulussa oppilaille opetetaan erilaisia opiskelutekniikoita ja käytetään monipuolisia opiskelutapoja, jotta oppilaat voisivat löytää ja valita itselleen toimivia tapoja oppia.

5.2 Tehostettu tuki

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea. Te-

hostetun tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen yhteisiä opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, lukuun ottamatta erityisen tuen päätökseen perusteella annettavaa kokoaikaista erityisopetusta. Oppilashuollon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan.

Tehostettu tuki perustuu moniammatilliseen pedagogiseen arvioon. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä. Tehostettu tuki on suunnitelmallista ja luonteeltaan pitkäjänteisempää tukea kuin yleinen tuki. Tehostettua tukea saavalle oppilaalle laaditaan aina oppimissuunnitelma.

Tehostettu tuki on oppilaan tarpeista lähtevää, suunniteltua, ennaltaehkäisevää ja sitä arvioidaan säännöllisesti. Tehostetun tuen avulla tuetaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä ja tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista.

Mikäli yleisen tuen keinot (mm. eriyttäminen, tukiopetus) eivät riitä, ja luokanopettajan ja/tai aineenopettajan, erityisopettajan tai kodin huoli oppilaan opiskelusta kasvaa, aloitetaan järjestelmällisempi tukitoimien suunnittelu.

Opettajan ja huoltajien sekä tarvittaessa oppilashuoltoryhmän yhteisen harkinnan pohjalta toteutetaan tukitoimia, joita voivat olla mm. tukiopetus, opetuksen eriyttäminen, joustavat opetusjärjestelyt, koulunkäyntiavustajaresurssin kohdentaminen ja/tai laaja-alainen erityisopetus, oman oppimateriaalin käyttö ja opettajan pedagogiset toimintatavat luokassa. Mikäli yleinen tuki osoittautuu riittämättömäksi, viedään oppilaan asia oppilashuoltoryhmään. Luokanopettaja tai luokanvalvoja laatii, tarvittaessa erityisopettajaa konsultoiden, oppilaasta pedagogisen arvion, mikäli näyttää siltä, että oppilas tarvitsee intensiivisempää tukea. Arvioon kirjataan, millaisia oppilaan koulunkäynnin ongelmat ovat ja millaista tukea hän on saanut. Oppilashuoltoryhmä pohtii tämän arvion perusteella, millaista tukea oppilaalle annetaan ja päättää moniammatillisesti tehostetun tuen aloittamisesta; työnjaosta, vastuualueista ja seurannasta.

Oppilaan tukitoimet kirjataan oppimissuunnitelmaan. Pedagogisten tukitoimien lisäksi tuki voi koostua esimerkiksi kuraattorin, terveydenhoitajan tai koulupsykologin tarjoamasta tuesta. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Alakoulun puolella luokanopettaja laatii, tarvittaessa yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa, oppilaalle oppimissuunnitelman, joka muokataan lopulliseen muotoonsa huoltajien kanssa. Yläkoulussa oppimissuunnitelman kokoa luokanvalvoja yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Laaja-alainen erityisopettaja osallistuu laadintaan tarvittaessa. Huoltajien kanssa käydään oppimissuunnitelma läpi ja tehdään tarvittavat muutokset. Ikätasonsa mukaan oppilas osallistuu myös itse oppimissuunnitelman laadintaan. Oppimissuunnitelma on työkalu oppilaalle itselleen, huoltajille ja koulun henkilökunnalle. Erityisesti ylä-

koulussa on kiinnitettävä huomiota tiedon välitykseen, jotta tukitoimet saadaan toimiviksi.

Tehostettuun tukeen liittyy olennaisesti oppilaan opintojen säännöllinen seuranta ja tuen vaikuttavuuden arviointi. Näiden perusteella päätetään, riittääkö yleinen tai tehostettu tuki, vai pitääkö oppilaalle suunnitella erityisen tuen tukimuotoja.

5.2.1 Pedagoginen arvio

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Pedagogisessa arviossa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena
- oppilaan saama yleinen tuki ja arvio sen vaikutuksista
- oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea

Helsingissä pedagoginen arvio on yksi Oppilaan oppimisen ja kasvun - asiakirjasalkun pedagogisista asiakirjoista.

Pedagogisen arvion laativat oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä. Tarvittaessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagoginen arvio tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Pedagogisen arvion laatimissa hyödynnetään oppilaalle mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma, myös sitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

Tehostetun tuen aloittaminen, se miten tuki järjestetään sekä tuen tarpeen arviointi jatkossa käsitellään Helsingissä pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti pääsääntöisesti oppilashuoltoryhmässä. Jos käsittelyssä päädytään oppimisen tuen tehostamiseen, tehostettu tuki suunnitellaan ja kirjataan oppimissuunnitelmaan.

5.2.2 Oppimissuunnitelma

Oppimissuunnitelma on oppilaan opiskelua ja oppimisen tavoitteita koskeva suunnitelma, jonka tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Sitä voidaan tarvittaessa käyttää osana yleistä tukea ja sitä tulee käyttää tehostetun tuen aikana.

Oppimissuunnitelman tavoitteena on turvata oppilaalle hyvät edellytykset edetä opinnoissaan. Suunnitelma lisää opettajien tietoisuutta oppilaan tilanteesta, on käytännön työvälineenä opettajan oman työn suunnittelulle ja opettajien keskinäiselle sekä kodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Oppimissuunnitelmasta huoltaja saa itselleen tietoa ja voi siten paremmin tukea lastaan. Suunnitelman tarkoituksena on myös, että oppilas oppii vähitellen ottamaan vastuuta opiskelustaan ja saa oppimiseensa enemmän tavoitteellisuutta. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon ja on osa pedagogisista asiakirjoista muodostuvaa Oppilaan oppimisen ja kasvun -asiakirjasalkkua Oppimissuunnitelman laativat opettajat yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat kuten erityisopettajat, opinto-ohjaaja ja oppilashuoltohenkilöstö. Oppilas osallistuu oman oppimissuunnitelman tekemiseen ikäkautensa edellytysten mukaan.

Suunnitelma kirjataan koulujen käytössä olevalle yhteiselle lomakkeelle ja suunnitelman laadinnassa hyödynnetään oppilaalle mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa sekä pedagogista arviota ja sen yhteydessä kerättyä tietoa. Mikäli oppilaalle on laadittu kuntoutussuunnitelma, myös sitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Ensimmäisen luokan oppilaiden oppimissuunnitelma voi rakentua lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman pohjalle. Oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. Oppimissuunnitelmaan ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhaakeinoilla.

Jos vuosiluokallisesti etenevässä opetusryhmässä oleva oppilas opiskelee oman opinto-ohjelman mukaan, hänelle laaditaan aina oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma, ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat opetusjärjestelyt ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan.

Perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien oppilas voidaan ottaa joustavan perusopetuksen toimintaan, minkä jälkeen hänelle tulee laatia oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelma sisältää soveltuvien osien samoja osa-alueita kuin tehostetun tuen aikana laadittava oppimissuunnitelma. Lisäksi siinä kuvataan oppilaan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä.

Valmistavassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, johon kirjataan oppilaan lähtötaso, henkilökohtaiset oppimistavoitteet ja opiskeltavien oppiaineiden tuntimäärät sekä sisällöt. Opinto-ohjelmassa kuvataan lisäksi opiskelun etenemisen seuranta ja arvioinnin perusteet. Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma vähintään ensimmäisen lukuvuoden ajaksi.

Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan. Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa oppilaan opinto-ohjelma muodostuu opintokokonaisuuksista.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen oppimissuunnitelma siirtyy oppilaan mukana huoltajan luvalla. Erityistä tukea saavan oppilaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) korvaa oppimissuunnitelman.

5.3 Erityinen tuki

Jos tehostettu tuki ei riitä, voidaan oppilaalle antaa erityistä tukea. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä, siten kuin erityisen tuen päätöksessä on määrätty. Erityinen tuki muodostuu erityisen tuen päätökseen perustuvasta erityisopetuksesta sekä muista perusopetuksen tukimuodoista. Erityisen tuen antamisesta tehdään kirjallinen päätös, jota tarkistetaan viimeistään kolmannen ja kuudennen vuosiluokan keväällä sekä aina tarvittaessa. Erityisen tuen päätös edellyttää Helsingissä aina pedagogisen selvityksen laatimista. Erityisen tuen päätöksen saaneelle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS, joka on osa Oppilaan oppimisen ja kasvun-asiakirjasalkkua.

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista taikka esi- tai perusopetuksen aikana ilman oppimisen tehostettua tukea, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, se perustuu oppilaan tilanteessa tapahtuneeseen äkilliseen muutokseen esimerkiksi onnettomuuden tai sairauden jälkeen. Oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisen tuen päätöstä.

Erityisen tuen tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisen tuen jatkamisesta tehdään päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tehdään pää-

tös tuen lopettamisesta. Tällöin oppilas saa tehostettua tukea ja hänelle laaditaan oppimissuunnitelma.

Erityisestä tuen päätös on hallintopäätös, josta päättää opetustoimen johtosäännössä ja niistä seuraavissa delegointisäännöksissä määritelty viranomainen.

5.3.1 Pedagoginen selvitys

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa sekä tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys. Pedagoginen selvitys on osa Helsingin Oppilaan oppimisen ja kasvun -asiakirjasalkkua. Pedagogisessa selvityksessä oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat tekevät selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä ja moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä tehdään selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta. Pedagoginen selvitys kirjataan koulujen käytössä olevalle yhteiselle lomakkeelle. Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisesti pääsääntöisesti oppilashuoltoryhmässä.

Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaalle aiemmin laadittuja Oppilaan oppimisen ja kasvun -asiakirjasalkun osia; pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma, myös sitä hyödynnetään huoltajan luvalla.

5.3.2 HOJKS

Oppilaalle, jolle on tehty päätös erityisestä tuesta, laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). HOJKSista ei tehdä hallintopäätöstä, vaan se on pedagoginen asiakirja. Suunnitelma laaditaan koulussa tehostetussa tuessa laaditun oppimissuunnitelman ja pedagogisen selvityksen pohjalta osaksi Oppilaan oppimisen ja kasvun - asiakirjasalkkua. Mikäli oppilaalle on laadittu kuntoutussuunnitelma, myös sitä hyödynnetään huoltajan luvalla. Suunnitelma kirjataan koulujen käytössä olevalle yhteiselle lomakkeelle.

Oppilaan opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä. Tarvittavilta osin se valmistellaan moniammatillisena yhteistyönä.

Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimis- ja kasvuprosessia. HOJKS on oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvä tavoitesuunnitelma sekä suunnitelma opetuksen sisällöistä, pedagogisista menetelmistä ja muista tarvittavista tukitoimista. Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKS-asiakirjassa on huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKSiin ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhakukeinoilla. Suunnitelma tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Kun oppilaan erityisen tuen tarve päättyy ja hän saa tehostettua tukea, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen suunnitelma siirtyy huoltajan luvalla vastaanottavaan kouluun. Suunnitelman tiedot ovat lähtökohta uusien opetusjärjestelyjen toteuttamiseksi.

5.4 Opetuksen järjestäminen

Opiskelun kannalta olennaisinta on että resurssien käyttö ja suunnittelu on pedagogisesti tarkoituksenmukaista ja käytetään vaihtelevia toimintatapoja sekä -menetelmiä.

5.4.1 Yhteiset opetusjärjestelyt

Yhteisiin opetusjärjestelyihin kuuluvat oppimisympäristöjärjestelyt, yhteisöllinen toimintakulttuuri, vaihtelevat ja monipuoliset opetusmenetelmät ja työtavat.¹ Näiden lisäksi yhteisillä opetusjärjestelyillä tarkoitetaan samanaikaisopetusta, joustavia opetusjärjestelyjä, tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta, joihin kaikilla oppilailla on mahdollisuus riippumatta oppimiseen ja kasvuun liittyvän tuen tarpeesta.

Yhteisöllisen opettamisen keskeisiä toimintamalleja ovat samanaikaisopetus ja joustavat ryhmittelyt. Samanaikaisopetus perustuu yhdessä asetettuihin päämääriin sekä jaettuun vastuuseen. Opetusta suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä. Keskeistä on yhteistyö- ja kommunikaatiotaitojen kehittäminen kohti yhteisöllisempää työtapaa.

¹ Ks. luvut xxx xxxx

Oppilaiden tavat oppia vaihtelevat ja he tarvitsevat erilaisia opetusjärjestelyjä oppimiseensa. Joustava ryhmittely mahdollistaa oppilaiden erilaisten ja yksilöllisten tarpeiden huomioimisen osana ryhmää, jolloin jokaisella on mahdollisuus hyvään oppimisympäristöön ja myönteiseen oppimiskokemukseen. Joustavilla ryhmittelyillä voidaan tukea sosiaalisia suhteita, sosiaalisia verkostoja ja koko koulun yhteisöllisyyttä.

Arabian peruskoulussa oppilaiden edistymisen seurannan pääpaino on jatkuvassa arvioinnissa ja havainnoinnissa opetustilanteessa. Lisäksi oppilaiden oppimista ja edistymistä arvioidaan monipuolisesti muun muassa kokeiden, projektitöiden ja kartoitusten avulla. OHR:n kokouksissa seurataan erityisesti tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden edistymistä.

Samanaikaisopetusta toteutetaan opettajien yhteistyönä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Samanaikaisopetusta mahdollistetaan erilaisten rakenteellisten järjestelyiden avulla.

5.4.1.1 Tukiopetus

Tukiopetus on oppimisen ja koulunkäynnin tilapäistä, lyhytaikaista tukea. Se perustuu opettajan tekemään arvioon oppilaan oppimisesta ja mahdollisesta tuen tarpeesta.

Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta heti tuen tarpeen ilmetessä. Koulutyö suunnitellaan siten, että oppilailla on tukiopetusta tarvitessaan mahdollisuus osallistua siihen niin usein ja laajasti kuin on tarpeen. Aloitteen tukiopetuksen antamisesta tekee ensisijassa opettaja. Aloite voi tulla myös oppilaalta itseltään tai huoltajalta.

Tukiopetuksen tavoitteena on vahvistaa perustaitojen ja -tavoitteiden saavuttamista, ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksien muodostumista, tukea oppimaan oppimistaitoja ja vahvistaa myönteistä minäkuvaa oppijana.

Tukiopetus voidaan järjestää esim. samanaikaisopetuksena oppitunnilla, pienryhmässä tai yksilöllisesti oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Erilaisia joustavia ryhmittelyjä voidaan käyttää tukiopetuksen toteuttamiseksi oppituntien aikana. Tukiopetuksessa käytetään oppilaiden yksilölliset tarpeet huomioiden monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja.

Tukiopetusta annetaan osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Tukiopetuksen määrä, tavoitteet sekä tuloksellisuuden arviointi kirjataan mahdolliseen pedagogiseen arvioon, oppimissuunnitelmaan, pedagogiseen selvitykseen ja/tai HOJKSiin. Tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä koulunkäynnille annetaan tietoa huoltajille.

5.4.1.2 Osa-aikainen erityisopetus

Oppilailla, joilla on vaikeuksia yksittäisessä oppiaineessa, keskittymisessä, sosiaalisissa - tai opiskelutaidoissa tai koulunkäynnissään yleensä on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen yhteydessä.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tuki kohdennetaan oppilaan tarpeen ja ryhmän tarpeen mukaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivELYVÄT oppilaan muuhun opetukseen ja tukevat oppimisvalmiuksien, oppimaan oppimistaitojen ja myönteisten strategioiden kehitystä. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja ja menetelmiä huomioiden oppilaan ja ryhmän tarpeet. Opetus suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon palveluista vastaavien kanssa.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Oppilas voi erityisen tuen aikana saada osa-aikaista erityisopetusta riippumatta siitä opiskeleeko hän yleisopetuksen ryhmässä vai erityisryhmässä.

Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteista ja menetelmistä annetaan tietoa huoltajille. Osa-aikaisen erityisopetuksen järjestäminen, tavoitteet ja arviointi kirjataan pedagogiseen arvioon, oppimissuunnitelmaan, pedagogiseen selvitykseen ja/tai HOJKSiin.

Arabian peruskoulussa osa-aikaista erityisopetusta antavat koulun laaja-alaiset erityisopettajat. Osa-aikainen erityisopetus painottuu alakoulussa lukiopetukseen ja matematiikan oppimisen tukemiseen. Puheopetusta annetaan ensimmäisen ja toisen kouluvuoden aikana. Kolmannesta luokasta alkaen enenevässä määrin korostetaan opiskelustrategioita. Yläkoulussa painopiste on oppimaan oppimisen taidoissa ja oppimisaukkojen korjaamisessa.

Erytisopetuksen tarvetta arvioidaan säännöllisesti erityisopettajien teettämillä kartoituksilla. Yleisopetukseen integroitujen erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden tukitarpeet huomioidaan. Lisäksi opettajien tekemät havainnot oppilaiden oppimisesta ohjaavat tuen kohdentamista. Aloite erityisopettajan antamaan tukeen voi tulla myös oppilaalta itseltään tai huoltajalta. Osa-aikaisen erityisope-

tuksen muotoja ovat samanaikaisopetus, yksilö- tai pienryhmäopetus. Tuen tarvetta, riittävyyttä ja tehoa arvioidaan uusintakartoituksilla sekä moniammatillisesti oppilashuoltoryhmässä. Myös opettajien ja huoltajien havainnot oppimisen edistymisestä ovat tärkeitä.

5.4.2 Esiopetuksen järjestäminen perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin aloittaville (startti)

Lapsen perusopetuksen alkamista voidaan siirtää huoltajan hakemuksesta ja asiantuntijan (psykologi tai lääkäri) suosituksesta vuodella. Perusopetuslain mukaan vuotta säädettyä myöhemmin perusopetuksen aloittavien lasten opetus on esiopetusta. Helsingissä noudatetaan kunnallista esiopetuksen suunnitelmaa. Opetus on tehostettua tai erityistä tukea ja se voidaan järjestää starttiluokalla tai päiväkodin esiopetusryhmässä. Oppilaalle laaditaan joko oppimissuunnitelma tai HOJKS riippuen oppilaan tuen tarpeesta.

Starttiluokan oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös, josta päätetään opetus-toimen johtosäännössä ja niistä seuraavissa delegointisäännöksissä.

5.4.3 Joustava perusopetus

Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäistä syrjäytymistä vahvistamalla kokonaisvaltaisesti oppilaan opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi tavoitteena on tukea oppilasta toisen asteen koulutukseen siirtymisessä sekä antaa valmiudet selviytyä opiskelussa.

Joustavaan perusopetuksen ryhmään voi hakeutua 7.-9. luokkalainen oppilas. Opetus toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti pienryhmässä, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Muissa oppimisympäristöissä ja työpaikoilla tapahtuville opiskelujaksolle oppilaalle annetaan oppimistehtäviä, jotka huomioidaan osana oppilaan arviointia. Joustavassa perusopetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä. Toiminta on tarkoitettu niille oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja koulumotivaation puutetta sekä oppilaille, joita uhkaa syrjäytyminen jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Harkinnan mukaan toimintaan voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas.

Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai tarvittaessa HOJKS. Oppilaasta varten asetetut tavoitteet, oppimisympäristöt sekä tukitoimet vastaavat perusopetuksen tavoitteita. Toiminnassa korostuu moniammatillinen eri hallintokuntien välinen yhteistyö. Joustavan perusopetuksen ryhmässä työskentelee erityisluokanopettaja ja nuorisotyöntekijä.

Oppilaan hakeutuminen joustavan perusopetuksen ryhmään valmistellaan moniammatillisessa oppilashuoltotyössä. Päätös valinnasta valmistellaan oppilaan ja huoltajan hakemuksen ja haastattelun perusteella moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös, josta päätetään opetustoimen johtosäännössä ja niistä seuraavissa delegointisäännöksissä.

5.4.4 Erityisopetus

Erityisopetus on erityisen tuen keskeinen pedagoginen osa-alue ja sen tehtävänä on tarjota oikea-aikaista ja oikein painottunutta tukea oppilaan oppimiseen. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Tällaista tukea voi olla esim. oppilashuollollinen yhteistyö.

Erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen joko muun opetuksen yhteydessä, osittain tai kokonaan erityisluokalla, tai muussa soveltuvassa paikassa. Erityisopetuksessa voidaan poiketa oppiaineista ja niitä koskevasta valtakunnallisesta tuntijaosta sen mukaan, kun erityistä tukea koskevassa päätöksessä määrätään. Opetusryhmiä muodostettaessa tulee ottaa huomioon, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Opetusryhmien muodostamisesta säädetään tarkemmin perusopetuslaissa. Erityisopetusta suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kodin ja koulun sekä moniammatillisen verkoston kanssa. Oppilas voi tarvittaessa saada erityistä tukea myös muiden hallintokuntien, kuten sosiaali- ja/tai terveystoimen toimesta järjestettynä.

Erityisopetuksessa opiskelevalla erityisen tuen päätöksen saaneelle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS, joka on osa Helsingin Oppilaan oppimisen ja kasvun-asiakirjasalkkua. HOJKS on käytännön opetustyötä ohjaava pedagoginen asiakirja, johon merkitään kaikki sekä oppilaan opetuksen järjestämisen että oppimisen kannalta olennaiset seikat, tavoitteet ja sisällöt, opetusmenetelmien ja oppimisympäristön kuvaukset jne. kuten luvussa 5.3.2 on ohjeistettu.

Arabian peruskoulussa huoltajia tiedotetaan erityisen tuen muodoista ja sisällöistä. Neuvotteluja huoltajien kanssa käydään vuosittain ja tarpeen mukaan useammin. Aloitteen tekijänä neuvotteluissa voi olla joko koti tai koulu. Pedagogisia asiakirjoja laadittaessa huoltajat kutsutaan osallistumaan tuen suunnitteluun, tavoitteiden ja arvioinnin pohtimiseen. Oppilashuoltoryhmä seuraa ja tukee kodin ja koulun yhteistyön toteutumista. Oppilashuoltoryhmä osallistuu myös pedagogisen selvityksen laadintaan.

5.4.4.1 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Oppilasta tulee tukea siten, että hänen on mahdollista saavuttaa yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet kaikissa oppiaineissa. Oppiaineen oppimäärän yksilöllistämistä voidaan harkita silloin, jos oppilas ei kykene saavuttamaan ko. oppiaineen vähimmäistavoitteita saamastaan tuesta huolimatta. Oppilaan opiskelua voidaan tukea keskittymällä oppiaineen ydinsisältöihin eriyttämällä ja muilla oppimisen tuen muodoilla. Näitä tuen muotoja on käytettävä riittävän pitkään, että voidaan luotettavasti arvioida niiden vaikuttavuutta.

Yhden tai useamman oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää, jos oppiaineen ydinsisältöjen saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista. Kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute tai esimerkiksi puutteellinen opiskeluteknikka eivät sellaisenaan voi olla syynä oppimäärän yksilöllistämiseen. Alkuopetuksessa sekä psyykkisistä syistä tapahtuvaan yksilöllistämiseen tulee olla erityisen painavat perusteet.

Oppimäärän yksilöllistamisestä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Päätös edellyttää aina psykologin lausuntoa. Ennen erityisen tuen päätöstä tehdään pedagoginen selvitys, joka sisältää arvion oppilaan erityisen tuen sekä mahdollisten oppiaineiden yksilöllistämisen tarpeista.

Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt. Vapauttamisesta tehdään perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitettu hallintopäätös. Pidennetyt oppivelvollisuuden oppilas voidaan vapauttaa oppiaineen opiskelusta erityisen tuen päätöksessä. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa.

Erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa määritellään tavoitteet oppiainekohtaisesti tai oppiainekokonaisuuksittain. Koulukohtaisesti voidaan määritellä oppiainekokonaisuuksia.

5.4.4.2 Pidennetty oppivelvollisuus

Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta (POL 25 § 2. mom.). Pidennetty oppivelvollisuus on tarpeen, kun kognitiivi-

nen kehitys on huomattavasti keskimääräistä hitaampaa (kehitysvammaisuus) tai kun aistivamma, liikuntavamma tai kontaktihäiriö on niin vaikea, ettei lapsi sen takia suoriudu oppivelvollisuudesta yhdeksässä vuodessa. Somaattisesti pitkäaikaissairaat oppilaat voidaan tarvittaessa ottaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen. Oppilaat joilla on vaikea-asteinen kielellinen erityisvaikeus, käyvät koulu Helsingissä yleensä pidennetyn oppivelvollisuuden luokissa.

Pidennetyssä oppivelvollisuudessa oppilaalla on mahdollisuus kahteen esiopetusvuoteen. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden esiopetus järjestetään yleensä niin, että lapsi aloittaa päivähoiton esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta. Kuusivuotiaana lapsi on oppivelvollinen, jolloin toinen esiopetusvuosi järjestetään opetustoimen erityisluokassa. Poikkeuksena tästä on niiden aisti- ja liikuntavammaisten lasten esiopetus, jotka aloittavat perusopinnot yleisopetuksessa. Tällaisen lapsen toinenkin esiopetusvuosi järjestetään päivähoitossa. Jos lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa kaksi vuotta, hän aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin eli sinä vuonna, kun hän täyttää 8 vuotta. Tällöin oppilaan koulun rehtori tekee päätöksen perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaalle tehdään erityisen tuen päätös, jossa päätetään opiskeleeko oppilas oppiaineittain yleisin tai yksilöllisin oppimäärin, oppiainekokonaisuuksittain, toiminta-alueittain ja vapautetaanko oppilas jokin oppiaineen opiskelusta kokonaan. Erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa määritellään tavoitteet oppiainekohtaisesti tai oppiainekokonaisuuksittain. Koulukohtaisesti voidaan määritellä oppiainekokonaisuuksia.

5.4.4.3 Toiminta-alueittain opiskelu

Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden tai muulla tavoin vammaisten tai vakavasti sairaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain. Opetuksen järjestämisestä oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä. Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Toiminta-alueitten opiskelun tavoitteet, sisällöt, seuranta ja arviointi määritellään oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa.

6 Hyvinvointi ja oppimisympäristön turvallisuus

6.1 Oppilashuolto on oppilaan hyvinvoinnin turvaamista

Oppilashuolto on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Oppilashuolto toimii osana koulu yhteisöä ja kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintatapaa sekä myönteistä vuorovaikutusta. Tavoitteena on luoda terve, turvallinen ja hyvinvoiva koulu yhteisö, jossa on välittävä ja kannustava vuorovaikutuksen ja huolenpidon ilmapiiri. Koulun arjessa otetaan huomioon koko koulu yhteisön, ryhmien ja oppilaiden hyvinvointiin, kasvuun, kehitykseen ja terveyteen liittyvät tarpeet. Oppilaitten hyvinvoinnista huolehtiminen on jokaisen koulussa työskentelevän tehtävä.

Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, arvostava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Koulun oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa ja sen menettelytavoista annetaan tietoa oppilaalle ja huoltajalle.

Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat koulukuraattori- ja psykologitoiminta sekä kansanterveyslaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto. Jokaisessa koulussa toimii moniammatillinen oppilashuoltoryhmä, joka koordinoi koulun oppilashuoltotyötä. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Oppilaan tarvitseman tuen suunnittelu tapahtuu oppilashuollon moniammatillisena yhteistyönä.

Oppilashuollon palveluita ovat koulukuraattorin, koulupsykologin sekä kouluterveydenhuollon asiakastyö. Mikäli koulun antama tuki ei riitä, ohjataan koulun ulkopuolisiin palveluihin. Tilanteissa, joissa oppilaan kasvu ja kehitys voivat vaarantua kasvu ympäristössä olevien riskitekijöiden vuoksi, tehdään lastensuojelulain edellyttämää yhteistyötä lastensuojeluviranomaisten kanssa. Koulun kaikkia toimijoita koskee ilmoitusvelvollisuus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi.

Oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa sovitaan yhteistyön yleisistä periaatteista ja rakenteista, käytännön toiminnan järjestämisestä, keskinäisestä työnjaosta ja vastuista.

Oppilashuoltotyötä kehitetään, seurataan ja arvioidaan koko koulu yhteisön ja yksittäisten ryhmien sekä oppilaiden tasolla. Koulussa tarkennetaan vuosittain toimintasuunnitelmassa sekä koulu yhteisön ja luokkien hyvinvoinnin edistämiseen että oppilaan tukemiseen ja hänen asioidensa käsittelyyn liittyvät periaatteet ja toimintatavat.

Koulun toimintasuunnitelmassa kuvataan koulukuraattorin ja koulupsykologin asiakkaaksi ohjauksen prosessit sekä se, miten oppilaita ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin palveluihin.

Arabian peruskoulussa tuetaan tilaratkaisuilla yhtenäisen perusopetuksen toteutumista. Eri-ikäiset oppilaat opiskelevat yhteisissä tiloissa. Yhtenäinen peruskoulu mahdollistaa opettajien työskentelyn kaikilla luokka-asteilla. Tämä edistää oppilaantuntemusta ja yhteistä vastuuta.

Huoltajia tiedotetaan koulun oppilashuollosta ja oppilashuoltoryhmän toiminnasta sekä sähköisesti että lukuvuosittain pidettävissä vanhempainilloissa.

Arabian peruskoulussa käytetään oppilaan hyvinvointia edistäviä ohjelmia, kuten kiusaamista ehkäisevää ohjelmaa. Koulussa seurataan ja arvioidaan terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin toteutumista.

Koulumme aikuiset edistävät kuuntelevaa ilmapiiriä, jossa oppilailla on mahdollisuus tulla kuulluiksi ja kokea kuuluvansa koulu yhteisöön. Oppilaita ohjataan arvostamaan itseään ja muita yhteisön jäseniä.

6.2 Turvallisuuden edistäminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Tärkeää on sekä fyysinen turvallisuus että turvallisuuden tunne. Oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuus on taattava kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa koulu yhteisön toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon koulun kaikessa toiminnassa.

Oppilashuolto tukee toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Tällöin huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa. Opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten kouluissa on järjestyssäännöt tai kouluissa sovellettavat järjestysmääräykset.

Koululla on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä suunnitelma päihteiden käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. Koulujen turvallisuussuunnitelmassa on

määritelty tapaturmien ehkäiseminen, ensiapu, hoitoonohjaus ja seurannan periaatteet. Oppilaan terveyden- tai sairauden hoitoon tarvittava tuki ja seuranta järjestetään yhteistyössä kouluterveydenhuollon kanssa.

Koululla on yhteisesti sovitut periaatteet ja toimintaohjeet luvattomien poissaolojen ehkäisemiseksi. Luvattomiin poissaoloihin puututaan välittömästi. Seurannan ja puuttumisen käytännöt kuvataan vuosittaisessa koulun toimintasuunnitelmassa.

Arabian peruskoulussa korostetaan ongelmien ennaltaehkäisyä muun muassa ryhmähengen ylläpitämisen ja kasvatustilanteiden avulla. Varhainen yhteistyö ja vuorovaikutus huoltajien kanssa ovat tärkeitä. Ongelmatilanteissa on oleellista kuulla oppilasta ja olla yhteydessä huoltajaan. Oppilaan toimiessa toistuvasti järjestyssääntöjen vastaisesti oppilashuoltoryhmä suunnittelee tarvittavia toimenpiteitä. Jos oppilas on saamassa kirjallisen varoituksen tai pohditaan määräaikaista erottamista, tulee oppilashuoltoryhmän olla prosessissa mukana.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä päihdesuunnitelma päivitetään moniammatillisena yhteistyönä. Huoltajia tiedotetaan toimintamalleista sekä yhteisissä tilaisuuksissa että sähköisesti.

6.3 Henkilötietojen käsittely, salassapito ja tietojen luovuttaminen

Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa.

Kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja perusopetuslain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen rakentamiseksi ja turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä.

Oppilaan siirtyessä toisen opetuksen järjestäjän perusopetuslain mukaisesti järjestämään opetukseen tai aamu- tai iltapäivätoimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän on viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Uudella opetuksen järjestäjällä on myös pyynnöstä oikeus saada kyseiset tiedot. Oppilaan siirtyessä muuhun kuin perusopetuslain mukaiseen opetukseen tarvitaan tietojen välittämiseen huoltajan suostumus.

Lapsen siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen Arabian peruskouluun koulutulokkaan tarvitsemista tukitoimista pidetään tarvittaessa neuvottelu huoltajien, esiopetuksen ja koulun edustajan kanssa. Aloitteen tekijänä on huoltaja tai esiopettaja. Erityisopettaja on yhteydessä oppilaaksiottoalueen päiväkoteihin ja esiopettajiin alkuopetuksen ryhmänmuodostusta suunniteltaessa. Tietojen siirtämiseen tarvitaan huoltajan lupa.

6. ja 7. luokan nivelvaiheessa pyritään päivittämään erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimisvaikeuksien taustatekijät, jotta tuki voidaan suunnitella tarkoituksenmukaisesti.

9.-luokkalaiset täyttävät 2. asteen nivelvaiheen tiedonsiirtolomakkeen. Oppilaiden tulee toimittaa huoltajan allekirjoittama lomake uuteen opiskelupaikkaansa tarvittavien tukitoimien järjestämistä varten.

7 Perusopetusta tukeva muu toiminta

7.1 Kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppilaille järjestettävää tavoitteellista toimintaa, joka tukee kodin ja koulun kasvatus - ja opetustyötä. Kerhotoiminta edistää osaltaan tasa-arvon toteutumista tarjoamalla oppilaille mahdollisuuden harrastustoimintaan. Tavoitteena on tarjota oppilaille mahdollisuus osallistua oman mielenkiinnon mukaiseen toimintaan sekä tukea harrastuneisuutta.

Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden yhteisöllistä kasvua ja lisätään osallisuutta. Oppilailla on mahdollisuus osallistua kerhotoiminnan suunnitteluun oman ikäkautensa mukaisesti. Kerhotoiminta voidaan toteuttaa moniammatillisesti yhteistyössä lähikoulujen, kotien ja muiden tahojen kanssa.

Koulun järjestämä kerhotoiminta on oppilaille maksutonta.

7.2 Koululaisten aamu – ja iltapäivätoiminta

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain mukaista toimintaa (PoL1136/2003). Kaupunki tarjoaa iltapäivätoimintaa kunnan päättämässä laajuudessa Helsingissä koulua käyvien ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä oppilaille, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös.

Iltapäivätoiminta rakentuu jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatusalueelle ja sen lähtökohtana ovat koulun yleiset kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet. Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat Helsingin koulujen perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet.

Tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä tuetaan edistämällä lasten yhteistoimintaa. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta.

Toiminnan alueellisesta koordinoinnista vastaavat aluekoordinaattorit. He toimivat tiiviissä yhteistyössä koulun henkilökunnan ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kanssa.

Toiminnan tavoitteet, sisällöt ja järjestämisen periaatteet on kirjattu kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaan.

7.3 Kouluruokailu

Helsingin kouluissa oppilaat saavat kouluruokailussa täysipainoisen aterian, joka on osa oppilaiden päivittäisestä ravinnontarpeesta.

Kouluruokailussa toteutetaan terveys- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oppilaita ohjataan ymmärtämään monipuolisen ravinnon merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille sekä kehittämään ruokailutottumuksiaan ja -tapojaan. Oppilaat oppivat huolehtimaan itsestään ja tekemään vastuullisia valintoja. Heitä ohjataan käyttäytymään asiallisesti ja ottamaan toiset huomioon siten, että ruokailutilanteesta muodostuu rauhallinen ja miellyttävä.

Koulu huolehtii ruokailuun liittyvästä kasvatuksesta yhteistyössä kotien kanssa.

7.4 Koulumatkat

Koulumatka on tärkeä osa oppilaan koulupäivää. Koulu edistää käytettävissään olevin keinoin koulumatkan turvallisuutta. Koulukuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Yhteistyössä kotien kanssa koulu ohjaa oppilaita vastuulliseen ja kohteliaaseen käyttäytymiseen koulumatkoilla. Oppilaita kannustetaan omatoimisuuteen ja ohjataan ymmärtämään liikkumisen merkitys terveydelle.

7.5 Koulunkäyntiavustajatoiminta

Koulunkäyntiavustajatoiminnan lähtökohtana on omalta osaltaan turvata oppilaan osallistuminen opetukseen. Tavoitteena on auttaa oppilasta koulunkäynnissä sekä tukea ja ohjata häntä kasvu- ja oppimisprosessissa. Toiminnan tavoitteena on myös edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Työtä ohjaavat oppilaalle ja ryhmälle asetetut opetukselliset ja kasvatukselliset tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon oppilaan hoidolliset ja kuntoutukselliset tavoitteet. Avustaminen toteutuu moniammatillisena yhteistyönä.

Oppilaan avustamisen tarve edellyttää monipuolista arviointia ja jatkuvaa seuranta. Oppilaskohtaiset tavoitteet kirjataan oppimissuunnitelmaan ja henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

Koulunkäyntiavustajatoiminnan järjestämisessä otetaan huomioon esiopetus, erityisluokat, integroidut erityisoppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, oppilaskohtaiset tarpeet yleisopetuksessa sekä iltapäivätoiminta.

7.6 Muut tukipalvelut

Perusopetuslain mukaan vammaisella tai muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustuspalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Oppilaan erityisen tuen päätöksessä mainitut avustus-, apuväline- ja tulkitsemispalvelut tarkentuvat vuosittain oppilaan tarpeen mukaan. Näistä asioista ohjeistetaan ryhmäkirjeillä ja oppilaan tuki perusopetuksessa -kansiossa.

8 Oppilaan arviointi

8.1 Oppilaan arvioinnin tehtävä ja periaatteet

Oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opiskelua, tukea hänen kasvuaan, kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa oppilaan luottamusta itseensä oppijana. Arviointi kehittää osaltaan oppilaan oppimaan oppimisen taitoja. Oppilaan arviointi antaa myös tietoa opettajalle opetuksen suunnittelusta ja kehittämisestä.

Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa on tärkeää opettajan antama jatkuva palaute. Arviointipalautetta annettaessa otetaan huomioon arvioinnin merkitys oppilaan oppimisprosessille. Arviointi on monipuolista, kokonaisvaltaista, realistista ja kannustavaa. Arviointipalaute antaa tietoa myös niistä oppimisen osa-alueista, joita on tarpeen kehittää.

Oppilaan arviointi perustuu opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, kuvaukseen oppilaan hyvästä osaamisesta tai oppilaalle mahdollisesti laaditussa oppimissuunnitelmassa asetettuihin oppilaan omiin tavoitteisiin. Arviointipalautetta annetaan oppiaineissa osaamisesta ja edistymisestä sekä käyttäytymisestä ja työskentelystä.

Vuosiluokkien 1 – 2 oppilaan arviointi on sanallista ja kohdistuu ensisijaisesti oppilaan edistymiseen sekä yleisiin opiskelu- ja työskentelytaitoihin. Vuosiluokilla 3 – 7 oppilaan arviointi voi olla sanallista arviointia, numeroarvostelu tai näiden yhdistelmä.

Kuudennen luokan lukuvuositodistuksessa käytetään numeroarvostelua, jota voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskelevien erityisopetuksen oppilaiden arviointi voi tarvittaessa olla sanallista myös kuudennen luokan lukuvuositodistuksessa.

Yhteisten oppiaineiden arvioinnissa käytetään numeroarvostelua viimeistään kahdeksannella vuosiluokalla sekä aiemmin niissä oppiaineissa, joissa oppilas on suorittanut perusopetuksen yhteiset opinnot. Arvioinnin tulee olla monipuolista ja siksi oppilaalle annetaan sanallista arviointipalautetta edistymisestä numeroarvostelun lisäksi koko perusopetuksen ajan.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan etukäteen tietoa arvioinnin perusteista sekä pyydettyä selvitetään jälkikäteen, miten niitä on arvioinnissa sovellettu. Arviointipalautetta annetaan oppilaalle ja hänen huoltajalleen riittävästi lukuvuosittodistuksen lisäksi. Arvioinnista päätetään koulun opetussuunnitelmassa.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa laaditut kuvaukset oppilaan hyvästä osaamisesta tukevat opettajan työtä ja ovat arvioinnin pohjana arvioidessa, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Numeroarvosana kuvaa osaamisen tasoa. Sanallisella arvioinnilla kuvataan myös oppilaan edistymistä ja oppimisprosessia. Numeroarvostelua käytettäessä hyvän osaamisen kuvaus määrittelee tason arvosanalle kahdeksan (8). Arviointimuodosta riippumatta oppilas saa lukuvuoden aikana monipuolisesti palautetta edistymisestään ja osaamisestaan.

8.2 Oppilaan itsearviointi

Opetuksen yhtenä tehtävänä on luoda edellytyksiä oppilaan itsearviointitaitojen kehittymiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja kehittää hänen opiskelutaitojaan. Oppilaan käsitys itsestään oppijana selkiytyy ja tieto oman kehittymisen mahdollisuuksista syvenee. Oppilasta ohjataan ja kannustetaan asettamaan tavoitteita työskentelylleen, oppimiselle ja yhdessä toimimiselle sekä arvioimaan oppimis- ja työskentelytaitojaan.

Oppilas harjaantuu tarkastelemaan ja säätämään toimintaansa sekä tunnistamaan edistymistään. Itsearviointin kautta oppilaalle syntyy käsitys siitä, että hän voi vaikuttaa omaan oppimiseensa ja itseään koskeviin asioihin. Oppilas tarvitsee opettajan ohjausta ja tukea sekä säännöllistä palautetta, jotta hänen itse arviointitaitonsa kehittyvät.

8.3 Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Työskentelyn arviointi kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Vastuullisuus ja yhteistyötaidot ovat myös

osa oppilaan työskentelyn arviointia. Työskentelyn arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa työskentelylle asetetut yleiset ja oppiainekohtaiset tavoitteet.

Työskentelyn arviointi on aina osa oppiaineen arviointia. Siitä voidaan antaa myös erillinen sanallinen arvio.

8.4 Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymisessä arvioidaan sitä, miten oppilas toimii vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa, arvostaa omaa ja toisten työtä ja noudattaa sääntöjä. Käyttäytymisen arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetetut tavoitteet. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

8.5 Tukea tarvitsevan oppilaan arviointi

Oppilaan oppimisvaikeudet otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Tämä koskee myös oppilaita, joiden vaikeudet ovat lieviä ja joille ei ole tehty erityisen tuen päätöstä. Arvioitaessa käytetään menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Arviointipalaute auttaa oppilasta tunnistamaan omat kehittymistarpeensa.

Jos oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja kuvauksiin oppilaan hyvästä osaamisesta.

Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin perustuen. Silloin oppilaan osaamista ei arvioida suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin hyvän osaamisen kuvauksiin. Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan arviointi perustuu perusopetuksen yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty.

8.6 Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arviointi

Oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Suomen kielen taitojen mahdollisten puutteiden merkitystä arvioinnissa pyritään vähentämään monipuolisilla, joustavilla ja oppilaan tilanteeseen sovitetuilla arviointimenetelmillä. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti. Koulu päättää oppimäärästä oppilaskohtaisesti. Oppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Oppilaan arviointi perustuu oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin valmistavan opetuksen ajan ja vuosi sen jälkeen.

Oppilas voi valmistavan opetuksen ohessa suorittaa myös perusopetuksen oppimääriä joissakin oppiaineissa. Oppilas saa tällöin erillisen todistuksen perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta. Arviointi voidaan antaa sanallisena arviona tai numeroarvosteluna. Jos oppilas suorittaa jonkin perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärän valmistavan opetuksen aikana, annetaan siitä numeroarvosana.

Peruskoulun vuosiluokille 7 – 9 sijoittuvan maahanmuuttajataustaisen oppilaan, joka ei ole opiskellut vierasta kieltä, oppimissuunnitelmassa asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle ja kuvataan tarvittavat tukimuodot, joiden avulla oppilas voi saavuttaa A – kielen oppimäärän tavoitteet päättöarviointiin mennessä. Oppilas voi myös osallistua B1 – englannin opetukseen, joka tukitoimin toteutettuna arvioidaan viimeistään päättötodistuksessa A – kielenä.

8.6.1 Maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio. Myös päättöarvioinnista annetaan erillinen todistus. Päättöarviointi perustuu hyvän osaamisen kuvaukseen.

8.7 Opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on suorittanut hyväksytysti kaikki opetussuunnitelmassa määritellyt oppiaineiden tai aihekokonaisuuksien tavoitteet. Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että hän kykenee suoriutumaan seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Tällöin oppilaalle laaditaan kyseisessä oppiaineessa

oppimissuunnitelma, josta käy ilmi, miten oppilas suorittaa opintonsa hyväksytysti.

Oppilaalle, jolla on hylättyjä suorituksia, varataan mahdollisuus osoittaa erillisessä kokeessa saavuttaneensa kyseisen oppiaineen vuosiluokan tavoitteet hyväksytysti. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia näyttömahdollisuuksia.

Vuosiluokalle jättämistä harkittaessa arvioidaan aina sen hyöty oppilaan kokonaistilanteen kannalta. Kokonaistilanteen arviointiin osallistuu tarvittava oppilashuoltohenkilöstö. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänellä on hylätty suoritus yhdessä tai useammassa oppiaineessa ja arvioidaan, ettei hän selviydy seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle myös yleisen heikon koulumenestyksen perusteella, vaikka hänellä ei olisi yhtään hylättyä suoritusta. Huoltajalle varataan tällöin mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Yhteistyötä oppilaan huoltajan kanssa tiivistetään, kun huomataan, että oppilaan suoritustaso yhdessä tai useammassa oppiaineessa on heikentynyt huomattavasti. Tämä on erityisen tärkeää päättövaiheessa olevien oppilaiden osalta.

8.8 Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas

Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas siirtyy lukuvuoden työn päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella

Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas on 9. luokan oppilas, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hänen oppivelvollisuuskänsä täyttyy ja hän eroaa koulusta.

8.8.1 Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Oppilas etenee opintokokonaisuuksittain oman opinto-ohjelman mukaan. Opetussuunnitelmassa määritellään ne tiedot ja taidot, jotka ovat edellytyksenä kunkin opintokokonaisuuden opiskelun aloittamiselle.

8.9 Päättöarvioinnin periaatteet

Päättöarvioinnin tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoista ja kohdella oppilaita tasavertaisesti. Päättöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten hyvin oppilas on saavuttanut perusopetuksen tavoitteet eri oppiaineissa.

Päättöarvosana perustuu oppilaan osaamiseen päättövaiheessa. Päättövaiheen muodostavat vuosiluokat 8 – 9 lukuun ottamatta niitä oppiaineita, joissa yhteinen opetus päättyy aikaisemmin.

Oppilaan osaaminen arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin, jotka määrittelevät tieto – ja taitotason arvosanalle 8 (hyvä). Päättöarvioinnissa työskentelytaidot sisältyvät oppiaineiden päättöarvioinnin kriteereihin. Oppilas saa arvosanan 8, jos hän osoittaa keskimäärin kriteereiden mukaista osaamista, joidenkin kriteereiden saavuttamatta jäämisen voi kompensoida muiden kriteereiden tason ylittäminen. Oppilas saa arvosanan 5 (välttävä), jos hän osoittaa jossain määrin kriteereiden mukaista osaamista.

Jos erityisen tuen päätöksessä on päätetty, että oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin perustuen. Silloin oppilaan osaamista ei arvioida suhteessa soperussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päättöarvioinnin kriteereihin.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

8.10 Todistukset

Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset

Lukuvuoden päättyessä annetaan lukuvuositolodistus, joka on opettajan antama arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisesta. Lukuvuoden aikana annettavan arviointipalautteen määrästä ja muodosta päätetään koulun opetussuunnitelmassa. Oppilaan itsearviointi ei sisälly varsinaiseen lukuvuositolodistukseen, mutta se voidaan antaa erillisenä lukuvuositolodistuksen liitteenä.

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään puolet on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita opetuksessa käytetty kieli ja sillä opetetut oppiaineet.

Jos erityisen tuen päätöksessä on päätetty, että oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana sekä sanallinen arvio tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota.

Päätötodistus

Perusopetuksen päättövaiheessa numeroin arvosteltavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, ensimmäinen vieras kieli, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntutkimus, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.

Äidinkieli ja kirjallisuus—oppiaineessa arvioidaan perusopetuksen perusteissa määritellyt oppimäärät, joista oppilas opiskelee yhtä tai kahta. Jos oppilas on vaihtanut (äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten) oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta toiseen. Oppiaineiden vuosiviikkotuntien merkitään vain taito - ja taideaineissa ja valinnaisissa aineissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimäärästä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Valinnaisena aineena opiskeltava kieli voidaan huoltajan kirjallisesta pyynnöstä arvioida sanallisesti

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Päättötodistukseen merkitään oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli jonkin oppiaineen perusopetuksen oppitunneista on päättövaiheessa opetettu vähintään puolet muulla kuin koulun opetuskielellä.

Jos oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Yhdeksännen luokan oppilaalle annetaan tarvittaessa jatko-opintoihin pyrkimistä varten välitodistus, jossa oppilaan osaaminen arvioidaan samoin perustein kuin päättötodistuksessa.

9. OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

9.1. Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen

Ihmisenä kasvamisen - aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa jokaisen oikeutena hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen. Keskeistä on tukea lapsen ja nuoren kasvua vastuullisuuteen omasta elämästä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Helsingin peruskoulujen opetussuunnitelman yhteinen Oppimiskäsitys – osuus sisältää vuorovaikutuksellisuuden ja oppijana kehittymisen. Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä työtapa - teksteissä korostuu yhteisölliset tavoitteet. Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun tähtäävät tavoitteet löytyvät oppilaiden osallisuutta, kouluruokailua ja itsearviointia koskevista linjausteksteistä. Oppilashuollon osuuden keskeisenä ajatuksena on ihmisen kasvun tukeminen.

Tavoitteita

Oppilas

- omaksuu hyvän keskittymistaidon ja riittävät vuorovaikutustaidot
- oppii ymmärtämään omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvuaan sekä omaa ainutkertaisuuttaan
- oppii tunnistamaan oman oppimistyylinsä ja kehittämään itseään oppijana

Sisältöjä

- monipuolisten työskentelytapojen (yksilö-, pari- ja ryhmätyöt) avulla harjoitellaan keskustelun, kysymisen ja kuuntelemisen sekä hiljentymisen taitoja erilaisissa tilanteissa.
- vuorovaikutustilanteissa korostetaan tasa-arvoisuutta, toisten huomioon ottamista ja vastuunottoa

<ul style="list-style-type: none"> - omaksuu tavoitteelliseen työskentely-asetteen - oppii arvioimaan toimintansa eettisyyttä ja tunnistamaan oikean ja väärän - rohkaistuu luontevaan itseilmaisuun 	<ul style="list-style-type: none"> - säännöllisen arvioinnin avulla kannustetaan oppilasta kehittämään taitojaan monipuolisesti, nauttimaan oppimiseen sekä asettamaan oppimiselleen uusia realistisia tavoitteita - koulun eri tilanteissa (luokkatyöskentely, juhlat, tapahtumat) syntyy luontevia ja turvallisia tilanteita oppilaiden itseilmaisuun. Oppilaita rohkaistaan osallistumaan kouluyhteisöme moninaisiin tapahtumiin ja kerhoihin.
---	---

Kulttuuri – identiteetti ja kansainvälisyys - aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa sekä opetussuunnitelman yleisen osan kohdassa Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri. Oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, suomalaisen kulttuurin arvostaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen ovat osa Helsingin peruskoulujen arvopohjaa. Vuorovaikutuksen edistäminen nähdään myös keskeisenä osana koulun toimintakulttuuria. Helsinki tarjoaa kaksikielisen, monikulttuurisen ja kansainvälisen oppimisympäristön, jossa oppilas saa valmiuksia kulttuurien välisten vuorovaikutustaitojen ja yhteistyön kehittämiseen sekä mahdollisuuksia kansainvälisten kontaktien luomiseen. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen ja elämykselliseen kulttuuriyhteistyöhön.

<p><u>Tavoitteita</u> oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään ja näkemään suomalaisen kulttuuri-identiteetin osana pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuria - ymmärtää kielitaidon vuorovaikutuksellisen merkityksen - oppii näkemään oman sukupolvensa toimintojen merkityksen osana sukupolvien ketjua - tutustuu muihin kulttuureihin ja elämäntapoihin ja saa valmiuksia toimia suvaitsevaisesti monikulttuurisessa yhteisössä ja kansainvälisessä yhteistyössä - oppii arvostamaan Arabian alueen luonnon ja kulttuurin moninaisuutta 	<p><u>Sisältöjä</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vahvistetaan kulttuuriperintöä kielellisillä harjoituksilla, kirjallisuuteen ja eri taitteenaloihin (mm. musiikki, kuvataide, liikunta) tutustumalla - juhla-kulttuurin vahvistaminen esittämisen ja esitysten seuraamisen avulla - tutustutaan erilaisissa tilanteissa (esim. oppitunnit, teemapäivät, ruokailu) muihin kulttuureihin ja ihmisten elinoloihin - ystävyyskoulutoiminta virolaisen Audentese Erakoolin kanssa lisää Suomen lähi- ja kaukomaista kulttuuritietämystä - Arabian kaupunginosan luonto- ja kulttuurikohteisiin tehtävät opintoretket tarjoavat luontevia tilaisuuksia oppilaan kulttuuri-identiteetin kehityksen tukemiseen
---	---

Viestintä ja mediataito – aihekokonaisuus on keskeinen pyrittäessä turvaamaan oppilaiden tasavertaiset osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet nyky-yhteiskunnassa. Helsingin kouluissa korostetaan ilmaisun iloa, viestintä- ja mediankäyttötaitoja sekä tie-

donhallintataitoja. Viestintä – ja mediankäyttötaidoissa harjoitellaan monipuolista ilmaisua ja kriittistä median käyttöä. Tiedonhallinnassa keskeisiä asioita ovat tiedonhankintataidot, lähdekriittikki, tekijänoikeusasiat, verkkoetiikka sekä tietoturva.

Aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä Työtavat – osuuksiin. Aihekokonaisuus toteutuu osin myös koulun tietostrategian kautta.

Tavoitteita

oppilas

- oppii eri viestintävälineiden käyttöä ja medialukutaitoa
- omaksuu kriittisen suhtautumistavan median välittämiin sisältöihin
- oppii erottamaan faktan ja fiktion
- oppii perustelemaan mielipiteensä

Sisältöjä

- monenlaisten tekstien lukemista ja erityyppä sekä omaa tuottamista
- harjoitellaan tiedon hankkimista eri tietolähteistä
- harjoitellaan eri lähteistä löydettyjen tietojen vertailua (lähdekriittisyys)
- harjoitellaan viestintää koulun info-TV:ssä ja kotisivuilla (kerho)
- korostetaan tietoturvaan, sananvapautteen ja verkkoetiikkaan liittyviä asioita

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen opetussuunnitelmien yhteisten linjausten kohtaan Oppilaiden osallisuus. Tavoitteet näkyvät myös Helsingin peruskoulujen arvopohjassa, oppimiskäsityksessä, oppimisympäristössä ja toimintakulttuurissa, työtavoissa sekä oppilaan ohjauksen ja opinto-ohjauksen osuuksissa. Oppilailla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja yhteiskunnassa mm. oppilaskuntahallituksen kautta. Tarvittavia taitoja ovat kriittisen mielipiteen muodostaminen, neuvotteluun perustuva päätöksenteko sekä koulu – ja lähiyhteisössä toimiminen.

Tavoitteita

oppilas

- harjoittelee oman mielipiteen muodostamista ja perustelemista
- muodostaa realistisen kuvan omista vaikutusmahdollisuuksistaan
- kiinnostuu yhteisöllisestä ja yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- harjoittelee yhteisten asioiden hoitamista ja seurausten arviointia
- ymmärtää yhteisten sopimusten ja niihin sitoutumisen merkityksen
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään ja tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset
- omaksuu yrittelijään ja pitkäjänteisen työskentelytaidon

Sisältöjä

- harjoitellaan kokoustekniikkaa, neuvottelutaitoja ja muita yhteisten asioiden hoitamisessa tarvittavia ilmaisutapoja
- oppilaskuntatoiminta: koulun toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin osallistuminen
- pienet vastuutehtävät koululla (esim. kummitoiminta, ruokalan siivousvuorot)
- harjoitellaan yhteistyötä koulun yhteistyökumppaneiden kanssa (esim. oppilaskunnan ja vanhempainyhdistyksen välinen yhteistyö)
- Hesän nuorten ääni-kampanjaan osallistuminen
- järjestetään lukuvuosittain nuorisopoliisin pitämät laillisuusvalistus-tunnit
- harjoitellaan pitkäjänteisen työskentelyn

<ul style="list-style-type: none"> - oppii tuntemaan yrittäjyyttä ja sen merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle 	<p>taitoja eri oppiaineissa (suunnitelmallisuus, loppuun asti suorittaminen ja arviointi)</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustutaan elinkeinoelämään ja hankitaan tietoja eri ammateista (TET-harjoittelut, taksvärkki, opintokäynnit työpaikoilla) - harjoitellaan julkisten palvelujen käyttöä (esim. kirjasto)
--	--

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen arvopohjaan. Aihekokonaisuus näkyy myös oppimisympäristön ja toimintakulttuurin, työtapojen, oppilaiden osallisuuden, ohjauksen ja oppilashuollon osuuksissa. Helsingin kouluissa tuetaan oppilaiden kasvua vastuullisiksi kansalaisiksi ja edistetään oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön, ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän tulevaisuuden puolesta. Yhteisissä linjauksissa on nostettu esille myös oppilaan hyvinvoinnin merkitys kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutetaan lisäksi koulun ympäristöohjelman kautta.

<p><u>Tavoitteita</u> oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ymmärtämään omien valintojensa vaikutuksen yhteiseen tulevaisuuteen - oppii ottamaan ikäkaudelleen sopivaa vastuuta ympäristöstään, kanssaihmisistään ja yhteisistä asioista - ymmärtää kierrätyksen ekologisen ja taloudellisuuden merkityksen - oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana 	<p><u>Sisältöjä</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - havainnoidaan omaa lähiympäristöä, sen monimuotoisuutta ja esteettisyyttä - osallistutaan koulun alueen ja lähiympäristön viihtyisyyden ja siisteyden ylläpitämiseen (talkootapahtumat) - Luontotalo Töyhtöhyypän kummikouluna Arabian peruskoulu osallistuu alueen luonnonsuojelutoimintaan - koulussa suositaan kierrätettäviä oppimateriaaleja, joista jokaisen tulee pitää huolta - päivittäisissä toimissa korostetaan hyviä vuorovaikutustapoja, suvaitsevaisuutta sekä henkistä ja fyysistä turvallisuutta kouluviihtyvyyttä edistävinä tekijöinä - koulukiusaamiseen puututaan välittömästi
---	---

Turvallisuus ja liikenne- aihekokonaisuuden turvallisuusnäkökulma näkyy Helsingin peruskoulujen arvopohjassa. Turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien koulussa toimivien yhteinen tehtävä. Oppimisympäristön ja toimintakulttuurin tulee olla sekä psyykkisesti että fyysisesti turvallinen ja terveyttä edistävä. Turvallisuusnäkökulma sisältyy myös oppilashuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä koulun toiminnan arvioinnin osuuksiin. Jokaisella peruskoululla on järjestysäännöt, joiden tehtävänä on edistää koulun turvallisuutta. Koulutuksen nivelvaiheiden yhteistyöllä edistetään oppilaiden psyykkistä ja fyysistä turval-

lisuutta. Aamu – ja iltapäivätoiminnan ja kouluruokailun toteuttamisessa sekä koulumatkoihin liittyvissä asioissa otetaan huomioon terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta terveydestä.

<p><u>Tavoitteita</u> oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii ymmärtämään ja soveltamaan turvallisuuteen liittyviä fyysisiä ja psyykkisiä näkökohtia koulussa, omassa elämässään ja yhteiskunnassa - omaksuu terveellisiä elämäntapoja - ymmärtää yhteisten sopimusten ja niihin sitoutumisen merkityksen - osaa ottaa vastuuta omista teoistaan ja ymmärtää tekojen seuraukset 	<p><u>Sisältöjä</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - päivittäiset tilanteet koulussa, retkillä ja vapaa-aikana, joissa turvallisuus pitää huomioida - liikenneturvallisuus (*) - säännölliset palo- ja pelastautumisharjoitukset (*) - toimiminen onnettomuustilanteissa (*) - laillisuuskasvatus (*) - vastuu omasta terveydestä ja keinot edistää terveyttä - järjestyssäännöt turvallisuutta lisäävänä tekijänä - koulukiusaamiseen puututaan välittömästi <p>(*) aiheita käsitellään oppitunneilla ja yhteistyössä paloviranomaisten ja nuorisopoliisin kanssa</p>
---	---

Ihminen ja teknologia – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy oppimisympäristö – ja toimintakulttuuri sekä työtavat osuiksi. Fyysisen oppimisympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa pidetään huolta oppilaan mahdollisuudesta kasvaa tietoyhteiskunnan jäseneksi ja edistetään tietoa – ja viestintätekniikan käyttöä opetuksessa. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutuu myös koulun tietostrategian kautta.

<p><u>Tavoitteita</u> oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää teknologian merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa ja eri kulttuureissa - tutustuu yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteisiin - oppii käyttämään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti ikäkaudelleen sopivia teknisiä laitteita - oppilas ymmärtää teknologiaan liittyviä kestävä kehityksen näkökohtia ja tiedostaa omia käyttötottumuksiaan 	<p><u>Sisältöjä</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ohjataan oppilasta ymmärtämään yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteita ja niiden käyttöä - korostetaan laitteiden turvallista käyttöä - pohditaan ikäkauteen sopivalla tavalla teknologiaan liittyviä eettisiä ja moraalisia kysymyksiä - harjoitellaan ja hyödynnetään monipuolisesti tietoteknisiä taitoja - yhteistyökumppanina Tekniikan museo
--	---

9.2. Oppiaineiden ja aineryhmien / kurssien tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi

9.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Johdanto

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on saada oppilas kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja vuorovaikutuksesta. Äidinkieli on tieto-, taito- ja taideaine. Äidinkielen oppiminen on kokonaisvaltaista, kaikki osa-alueet kattavaa oppilaan arkeen liittyvää suullista ja kirjallista vuorovaikutusta.

Äidinkieli on lapsen ajattelun, itseilmaisun, sosiaalisten suhteiden, yhteistoiminnallisten taitojen ja maailmankuvan muodostumisen sekä kulttuurin siirron ja kehittämisen väline. Äidinkiellellä on tärkeä asema myös lapsen itsetunnon vahvistamisessa. Kielen avulla lapsi muuttaa maailmaansa käsitteiksi, oppii hallitsemaan ne ja kykenee käsitteelliseen ajatteluun.

Kieli on sekä oppimisen kohde että sen väline kaikissa oppimistilanteissa. Äidinkielen oppiminen on kokonaisvaltaista, kaikki kielen osa-alueet kattavaa oppilaan arkeen liittyvää suullista ja kirjallista kommunikaatiota. Kirjallisuuden avulla oppilas saa elämyksiä ja tutustuu omaan kulttuuriinsa sekä saa aineksia muiden kulttuurien ymmärtämiseen.

Arabian peruskoulun painotukset näkyvät äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa yhteistyönä läheisten oppilaitosten kanssa, erityisesti ilmaisukasvatuksessa. Myös lähikirjasto on tärkeä yhteistyökumppani. Opintokäynneillä pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään Helsingin runsasta kulttuuri- ja mediatarjontaa.

Suomi toisena kielenä oppimäärässä noudatetaan Helsingin kuntakohtaista opetussuunnitelmaa.

Aihekokonaisuudet

Ihmisenä kasvaminen

- keskittyminen ja hyvän kuuntelemisen taidot
- ponnistelu ja pitkäjänteinen työskentely
- yksilö-, pari- ja ryhmätyö
- luonteva itsensä ilmaisu
- lukemisen ja kielellisen ilmaisun kautta kehittyvä itsetuntemus ja erilaisten ajattelutapojen ymmärtäminen

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- juhlapakulttuuri; esittäminen ja esityksen seuraaminen
- suomalaisen kulttuuriperintöön tutustuminen
- kotimaisen ja länsimaisen kirjallisuuden tuntemus
- kielitaidon merkityksen ymmärtäminen
- Kalevala ja eri maiden kansalliseepokset, myytit
- puhutun ja kirjoitetun kielen erojen havainnointi: Helsingin oma puhekieli

Viestintä ja mediataito

- vuorovaikutustaidot ja itsensä ilmaisu
- monenlaisten tekstien lukeminen ja erittely sekä niiden oma tuottaminen
- faktan ja fiktion erot
- mielipiteen perusteleva
- eri viestintävälineiden käyttö ja medialukutaito
- kriittinen ja valikoiva tiedonhankinta erilaisista lähteistä

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

- oman mielipiteen muodostaminen ja perusteleva
- erilaisten ilmaisutapojen tunnistaminen ja harjoittelu
- vaikuttavan kielenkäytön keinojen tunnistaminen ja käyttö
- yhteisten asioiden hoitaminen ja niihin vaikuttaminen
- kokoustekniikka ja neuvottelutaito
- Hesari nuorten ääni -kampanjaan osallistuminen

Ihminen ja teknologia

- monipuolisten tietoteknisten taitojen harjoittelu ja hyödyntäminen

Keskeisiä työtapoja

- leikki, draama
- tutkiminen ja tekemällä oppiminen
- kertominen, keskustelu ja kysely pareittain, pienryhmässä ja opetuskeskustelussa
- kuunteluharjoitukset
- yksilöllinen työskentely ja harjoittelu (esim. tekstien tuottaminen, oppikirjatehtävät ja muut harjoitukset)
- monenlaiset ryhmätyöt
- omien ja toisten tekstien lukeminen ja palautteen antaminen
- ilmaisharjoitukset
- tarkoituksenmukainen tietotekniikan hyödyntäminen
- muistiinpanojen tekeminen
- kokonaisten kaunokirjallisten teosten sekä lyhyempien tekstien analysoiminen
- opintokäynnit
- kirjalliset ja suulliset esitelmät ja tutkielmat

Työskentelyssä pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon erilaisten oppijoiden tarpeet.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden arviointi on monipuolista, jatkuvaa ja säännöllistä. Sitä tekevät oppilaat, opettajat ja huoltajat. Arviointi kohdistuu oppiaineen kaikkiin osa-alueisiin, joita ovat

puhuminen ja kuunteleminen, lukeminen ja kirjoittaminen, itseilmaisuus, kirjallisuudentuntemus ja kielentuntemus. Myös oppimisprosessia arvioidaan.

Oppimista arvioidaan havainnoimalla ja testein. Työn suunnittelussa ja arvioinnissa otetaan huomioon kunkin oppilaan lähtötilanne ja oppilaiden erilaisuus. Arvioinnissa katsotaan sekä oppilaan taidollista että tiedollista edistymistä. Eri osa-alueiden arviointi suoritetaan vuosiluokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Huomio kiinnitetään oppilaan edistymiseen. Kaikista tehtävistä ja harjoituksista annetaan palautetta mahdollisuuksien mukaan joko kirjallisesti tai suullisesti. Tehtävästä riippuen arvioinnissa painotetaan joko prosessia tai lopputulosta tai molempia.

Oppilaan itsetuntemuksen kasvua tuetaan itsearviointilla. Sen avulla oppilasta ohjataan myös asettamaan itselleen tavoitteita, ja miettimään keinoja niiden saavuttamiseksi.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1 - 2:

Oppilas

- haluaa, rohkenee ja osaa ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti ja hänen kokonaisilmaisunsa kehittyy.
- kuuntelee keskittyen ja tilanteen mukaan eläytyen
- osallistuu keskusteluun kysymällä, vastaamalla, kertomalla sekä ilmaisemalla omia ajatuksiaan, tietojaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään
- käyttää kieltä tilanteen vaatimusten mukaisesti
- oppii keskeisiä käsitteitä
- oppii lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikan
- oppii ymmärtämään säännöllisen harjoittelun merkityksen
- oppii tarkkailemaan lukemistaan ja luetun ymmärtämistään
- tutustuu kieleen ilmiönä
- saa mahdollisuuksia kehittää luku- ja kirjoitustaitoaan monipuolisesti ja harjaantuu eri tieto- ja viestintävälineiden käyttöön
- ottaa huomioon kirjoitetun kielen sopimuksia ja sääntöjä
- kuuntelee ja lukee kirjallisuutta ja opettelee valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa.

1. luokan tavoitteita

Oppilas

- haluaa, rohkenee ja osaa ilmaista itseään suullisesti
- pystyy kuuntelemaan keskittyneesti erilaisissa tilanteissa
- oppii keskeiset käsitteet; äänne, kirjain, tavu, sana
- oppii lukemisen ja kirjoittamisen perus-

1. luokan keskeisiä sisältöjä

- harjoitellaan suullista ilmaisua erilaisissa tilanteissa: kerrotaan omista kokemuksista ja sepitetään omia tarinoita
- äänne - kirjain - vastaavuuden runsas harjoittelu.
- isot ja pienet tekstauskirjaimet
- sanavälien ja sanojen jakamisen harjoittelua

<p>tekniikan</p> <ul style="list-style-type: none"> – osaa kirjoittaa helppoja ja tuttuja sanoja suurimmaksi osaksi oikein – tutustuu viestintävälineisiin – tutustuu satuihin, runoihin ja loruihin – kiinnostuu kirjallisuudesta ja kirjojen lukemisesta 	<ul style="list-style-type: none"> – tutustutaan tietokoneen näppäimistöön – esityksen seuraaminen – monipuolista kirjallisuuteen tutustumista: satujen, runojen ja kertomusten kuuntelemisesta itse lukemiseen – ääneen lukemisesta - äännettömään lukemiseen – harjoitellaan viestien, kirjeiden, tarinoiden ja lorujen kirjoittamista
--	---

<p>2. luokan tavoitteita</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – haluaa, rohkenee ja osaa ilmaista itseään kirjallisesti – oppii keskeisiä käsitteitä; aakkoset, aakkosjärjestys, lause ja teksti alustavasti – lukee melko sujuvasti – osaa kirjoittaa tutut ja helpot sanat lähes virheettömästi – alkaa käyttää kirjoitelmissaan lauseen lopetusmerkkejä sekä lauseiden alussa ja tutuissa nimissä isoa alkukirjainta – tutustuu monipuolisesti lastenkirjoihin ja lukee niitä – kiinnostuu lastenkirjallisuudesta ja oppii valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa – tutustuu lähiympäristön tieto- ja viestintävälineisiin 	<p>2. luokan keskeisiä sisältöjä</p> <ul style="list-style-type: none"> – Omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, ja mielikuviin perustuvien tekstien tuottamisesta siten, että huomio on sisällössä ja luomisen ilossa. Harjoitellaan kirjoittamista päivittäin. – oikeinkirjoituksen harjoittelu sana- ja lause- tasolla – aakkostamisen käytön harjoittelua – pienet ja isot kirjoituskirjaimet – harjoitellaan sujuvaa lukemista ja luetun ymmärtämistä – monipuolista kirjallisuuteen tutustumista, kirjojen lukemista ja luetun käsittelyä – tutustutaan erilaisiin kirjoihin, herätellään lukuharrastusta ja tutustutaan kirjastopalveluihin. – tutustutaan puhelimen, radion ja tietokoneen käyttöön
--	--

<p>Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 2. luokan päättyessä</p> <p>Puhuminen ja kuunteleminen</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – osaa toimia tarkoituksenmukaisesti arkipäivän puhetilanteissa, seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua ja pyrkii puhujana vastavuoroisuuteen; keskustelussa hän reagoi kuulemaansa omilla ajatuksillaan ja mielipiteillään sekä kysymyksillä
--

- on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti: hän osaa kertoa pienelle ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa; hän osallistuu luokkansa yhteisiin ilmaisuharjoituksiin.

Lukeminen ja kirjoittaminen

Oppilas

- pystyy tekemään ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielen merkityksestä ja muodosta: hän rohkaistuu erittelemään sanojen tavu- ja äännerakennetta, riimittelemään ja pohtimaan sanojen merkityksiä ja muotoja; hän osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja osaa käyttää aakkosjärjestystä
- on edennyt alkavan lukemisen vaiheesta perustekniikan vahvistumisen vaiheeseen, jolloin lukemisen sujuvuus ja nopeus kehittyvät; lukeminen on melko sujuvaa: hän tunnistaa tutut sanat ilman kirjain kirjaimelta, tavu tavulta etenemistä, hän osaa kuitenkin käyttää tätä tekniikkaa hyväkseen oudon sanan lukemisessa; häneltä sujuu tälle ikäkaudelle tarkoitettujen tekstien lukeminen
- on kehittynyt luetun ymmärtämisen taidoissa päätelmien tekemiseen; hän on alkanut jo tarkkailla lukiessaan, ymmärtääkö hän lukemaansa ja tietää, että ymmärtämisen apuna voi käyttää yleistietoa sekä erilaisia kokemuksia ja tietoa kielestä
- haluaa ilmaista itseään myös kirjallisesti, on kokeillut kirjoittaa eri tarkoituksiin ja osaa myös käyttää mielikuvitusta kirjoittaessaan
- kehittää kirjoittamistaitojaan: käsin kirjoittaminen on motorisesti vakiintumassa, ja oppilas osaa jo sitoa kirjaimia toisiinsa; hän osaa tuottaa omaa tekstiä myös tietokoneella; helppojen ja tuttujen sanojen oikeinkirjoitus on jo lähes virheetöntä, ja oppilas alkaa käyttää lauseissa lopetusmerkkejä ja lauseen alussa isoa kirjainta.

Kirjallisuus

Oppilas

- etsii itselleen sopivaa ja mieluisaa luettavaa; hän käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja joskus myös löytääkseen tietoa
- on lukenut ainakin muutamia, lukutaitoaan vastaavia lastenkirjoja, ja hänen medialukutaitonsa riittää ikäkaudelle suunniteltujen ohjelmien ja aineistojen seuraamiseen ja käyttämiseen ja niiden edellyttämään vastavuoroisuuteen.

3. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

- osaa kuunnella
- rohkaistuu osallistumaan keskusteluihin
- oppii huomioimaan vastaanottajaa omassa viestinnässään
- oppii esittämään mielipiteensä
- arvostaa muiden esityksiä

3. luokan keskeiset sisällöt

Vuorovaikutustaidot:

- aktiivisen kuuntelun harjoittelu
- keskusteluharjoituksia erilaisissa kokoonpanoissa
- erilaisten viestintätilanteiden harjoittelu (selkeys, sujuvuus)
- erilaisten esitysten seuraaminen

<p>Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä</p> <ul style="list-style-type: none"> – peruslukutaito kehittyä – opettelee lukemaan erilaisia tekstejä – ymmärtää ikätasolleen sopivia tekstejä <p>Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä</p> <ul style="list-style-type: none"> – oppii kirjoittamaan sujuvasti käsialakirjoitusta – varmentaa sanatasoista oikeinkirjoitustaan osaa tuottaa ja kirjoittaa ehjiä lauseita – lauseen välimerkit löytävät oikeat paikkansa – rohkenee ja oppii rakentamaan erilaisia tekstejä – sanavarasto laajenee – kehittää taitoaan kertoa asioita ja tarinoita <p>Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syventyy</p> <ul style="list-style-type: none"> – tutustuu sanojen luokitteluun – oppii havainnoimaan kieltä ja sen rakennetta – oppii valitsemaan itselleen kiinnostavaa ja sopivaa luettavaa 	<p><u>Tiedonhankintataidot ja tekstinymmärtäminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sujuvan lukutekniikan harjoittelua – ennakoivan lukemisen ja tekstin silmäilyn harjoittelu – pääasioiden erottaminen tekstistä, sisällön pohtiminen – käyttää oppikirjaa perustietolähteenä – tutustuu ikätasolleen sopiviin tietoteksteihin – kirjaston käytön harjoittelua <p><u>Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – selkeän ja sujuvan käsialan harjoittelu – oikeinkirjoituksen perusasioiden harjoittelua: iso alkukirjain, erisnimet, yhdyssanat, päättövälimerkit – oman tekstin suunnittelua, muokkaamista ja viimeistelyä – kertomista ja selostamista <p><u>Kielen tehtävät ja rakenne sekä kirjallisuus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sanaluokista substantiivi, adjektiivi ja verbi – aakkostamiseen tutustuminen – lastenkirjallisuuteen tutustumista (lukeminen ja kuunteleminen) – muutamien kokonaisteosten, lyhyempien tekstien sekä vapaavalintaisten kirjojen lukemista ja niiden käsittelyä
---	--

<p>4. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p><u>Oppilaan vuorovaikutustaidot kehittyvät</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – harjaantuu toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa – oppii aktiivisen kuuntelijan ja viestijän taitoja – kehittää taitoaan ilmaista ja perustella mielipiteitään <p>Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia</p>	<p>4. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>Vuorovaikutustaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> – erilaisten keskustelu- ja vuorovaikutustilanteiden harjoittelua ja havainnointia – harjoituksia, jotka lisäävät aktiivista kuuntelutaitoa – oman mielipiteen esittämistä <p><u>Tiedonhankinnan taidot ja tekstinymmärtäminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – harjoitellaan ääneen lukemista eläytyen
---	---

<p>tekstejä kehittyä</p> <ul style="list-style-type: none"> – harjoittelee eläytyvää lukemista – opettelee etsimään tietoa erityyppisistä ikäkaudelleen sopivista lähteistä – tutustuu erilaisiin lukutapoihin ja luetun ymmärtämistä parantaviin strategioihin <p>Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyn- tää niitä eri tarkoituksiin kehittyä</p> <ul style="list-style-type: none"> – varmentaa lausetasoista oikeinkirjoitusta – kehittyä omien tekstien tuottamisessa – syventää kielentuntemusta – syventää itseilmaisun taitoja – oppii hyödyntämään tekstinkäsittelyohjelmaa kirjoittamisessa <p>Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvennyä</p> <ul style="list-style-type: none"> – kehittää sananluokittelun taitoa – oppii havainnoimaan kieltä ja sen rakennetta – tutustuu erilaisiin teksteihin ja lukee monipuolisesti lasten ja nuorten kirjallisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> – luettavaan tekstiin tutustuminen sen rakenteita tutkimalla – erilaisten tietokirjojen käytön harjoittelua – kirjaston aktiivinen käyttö – pääasioiden erottamista tekstistä, kysymysten esittämistä ja tekstin ajatusten pohdintaa <p><u>Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – selkeän ja sujuvan käsialan ylläpitoa – oikeinkirjoituksen perusasioiden harjoittelua: <p>yhdysmerkki, vuorosanojen kirjoitustapa, pilkku luettelossa, omistusliite</p> <ul style="list-style-type: none"> – omien tekstien suunnittelua, tuottamista ja muokkaamista – harjoittelee arvioimaan sekä omaa että toisten ilmaisua – kirjoitelman tuottaminen tekstinkäsittelyohjelmalla <p><u>Kielen tehtävät, rakenne ja kirjallisuus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – sanaluokat, lauseenjäsenet: predikaatti ja subjekti – aakkostaminen – luetaan monipuolisesti lasten ja nuorten kirjallisuutta – lukukokemusten jakaminen
---	--

<p>5. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p><u>Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – ilmaisu- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät – oppii toimimaan tekstiympäristöissä, joissa sanat, kuvat, äänet ja vastaanottaja ovat vuorovaikutuksessa <p>Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä</p> <ul style="list-style-type: none"> – osaa käyttää hyödykseen erilaisia tiedonhankintamenetelmiä – tottuu pohtimaan ja ilmaisemaan tekstien herättämiä ajatuksia sekä vertaamaan niitä 	<p>5. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>Vuorovaikutustaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> – suunnittelee ja toteuttaa suullisen esityksen omassa luokassa – tottuu arvioimaan omaa ilmaisuaan – tutustuu tiedonhankintamenetelmiin <p>Tiedonhankintataidot ja tekstinymmärtäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – yksinkertaista tiedonhakua tietoverkosta ja tiedonhaun vaiheiden harjoittelua – opettelee löytämään pääasiat ja erottaa mielipiteen tosiasioista käyttäessään eri tie-
---	---

<p>omaan elämäänsä ja ympäristöönsä – tottuu arvioimaan itseään lukijana</p> <p>Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä – oppii käyttämään teksteissään monipuolista kieltä ja vaihtelevia lauserakenteita – kehittyä arvioimaan tuotoksiaan – hyödyntää tekstinkäsittelyohjelmia</p> <p>Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syventyy – tunnistaa peruslauseenjäsenet (predikaatti ja subjekti) – osaa erottaa pää- ja sivulauseen toisistaan pilkulla – tutustuu verbien, adjektiivien ja nominien taipumiseen – tutustuu erilaisiin teksteihin ja lukee monipuolisesti lasten ja nuorten kirjallisuutta</p>	<p>donhankintalähteitä – harjoittelee tekstin tiivistämistä ja väliotsikointia – harjoittelee muistiinpanomenetelmien käyttöä</p> <p>Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen</p> <p>– havainnollisen esityksen harjoittelua – oppii kirjoittamaan repliikkejä – harjoittelee käyttämään teksteissään kapalejakoa – tottuu arvioimaan tekstejään ja tekemään niihin parannuksia – säännöllinen tekstinkäsittelyohjelmien käyttö – prosessikirjoittaminen</p> <p><u>Kielen tehtävät, rakenne ja kirjallisuus</u> – subjekti ja predikaatti – verbin persoonat ja aikamuodot – päälause- ja sivulause</p>
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Vuorovaikutustaidot

Oppilas

- rohkenee ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa tilanteissa ja haluaa kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan; hän osaa käyttää puheenvuoron keskustelutilanteessa
- kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin; hän pystyy jo omassa viestinnässään jonkin verran ottamaan huomioon viestintätilan ja –välineen pyrkien siihen, että hänen oma viestinsä on ymmärrettävä ja saavuttaa vastaanottajan
- haluaa ja osaa kuunnella toisten ajatuksia, hän osaa myös muodostaa omia mielipiteitä ja pyrkii perustelevaan niitä; hän on tottunut arvioimaan kuulemaansa ja lukemaansa
- osaa tehdä viestinnän keinojen perusteella niiden sisältöä, viestintätilannetta ja nonverbaalista viestintää koskevia päätelmiä; hänen on kohtalaisen helppo erottaa omanikäisilleen tarkoitettuista viesteistä pääasiat
- pystyy pitämään selkeällä äänellä ja omalla puhekielellään tutulle yleisölle pienimuotoisen suullisen esityksen esimerkiksi tukisanalistan avulla; hän osallistuu aktiivisesti ilmaisuharjoitukseen

Tiedonhankintataito

Oppilas

- tuntee tiedonhankinnan päävaiheet
- osaa ohjatusti tuottaa kirjallisen ja suullisen esityksen annetusta aiheesta
- osaa käyttää kirjastoa etsiessään tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä
- löytää pääasiat ja erottaa mielipiteen tosiasiaista omanikäisilleen sopivasta tekstistä
- pohtii tiedon oikeellisuutta ja merkitystä itselleen

Lukutaito

Oppilas

- on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
- hyödyntää ja käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- osaa muodostaa lukemastaan mielipiteen ja pohtii, miten luettu liittyy hänen omaan elämänsä tai mitä uutta hän on lukemastaan oppinut; hän käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen
- hahmottaa tekstejä, joissa on sanoja, ääntä ja kuvia

Kirjoitustaito

Oppilas

- kirjoittaa säännöllisesti eri tarkoituksiin ja on tottunut suunnittelemaan ja parantamaan tekstiään ja hyödyntämään opettajalta ja luokatovereiltaan saamaansa palautetta
- suunnittelee ja ideoi tekstinsä sisältöä ja pystyy rakentamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä; hänen kirjoitelmissaan on havaittavissa kirjoittajan oma ääni ja laajeneva sanavarasto
- ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä ja osaa käyttää tietoaan kronologisesti etenevää tekstiä suunnitellessaan ja tuottaessaan; hän osaa käyttää teksteissään vaihtelevasti erimittaisia lauseita ja yhdistää niitä melko sujuvasti
- osaa tekstata, ja hänelle on kehittymässä oma henkilökohtainen sidosteinen käsiala; hän osaa tuottaa tekstiä myös käsittelyohjelmilla
- hallitsee melko varmasti sanatasoisen oikeinkirjoituksen sekä ison ja pienen kirjaimen keskeiset käyttötavat, kirjoittaa nominatiivialkuiset yhdyssanat useimmiten oikein, osaa käyttää lopetusmerkkejä ja merkitä pilkun usein oikeaan kohtaan sekä osaa melko hyvin repliikien kirjoitustavan
- pyrkii käyttämään kappalejakoja rakentaessaan tekstiä

Kielen tehtävät ja rakenne

Oppilas

- hyödyntää kielellisiä havaintojaan ja taitojaan omien ja muiden tekstien ymmärtämisessä ja tuottamisessa

- on tottunut tarkastelemaan sanojen käyttöä tekstissä; hän osaa etsiä ja luokitella tekstien sanoja eri perustein ja ryhmitellä prototyyppisiä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sanaluokkiin
- tietää, miten verbeillä ilmaistaan persoonaa ja aikaa ja millaisia tehtäviä verbillä on lauseessa
- hahmottaa tekstistä lauseet ja lauseista prototyyppisen subjektin ja predikaatin
- osaa pohtia sanojen merkityksiä ja muotoja
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja ja hyödyntää niiden työn jakoa jo omassa ilmaisussaan

Kirjallisuus

- on lukenut luokan yhteiset kokonaisteokset, runsaasti lyhyitä tekstejä ja erilaisia valinnaisia kirjoja ja työstänyt niitä eri menetelmin
- pystyy valitsemaan itselleen mieluista luettavaa ja osaa kuvailla itseään lukijana; hän laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
- on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion

6. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- kehittää viestintätaitojaan ja tilannetajuun
- pyrkii omalta osaltaan luomaan vuorovaikutukselle myönteistä ilmapiiriä
- ymmärtää, että on erilaisia näkemyksiä, joiden taustalta löytyy erilaisia arvoja
- uskaltaa tuoda esille mielipiteitään perustellusti ja muut huomioon ottaen

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä

Oppilas

- harjaantuu aktiiviseksi ja kriittiseksi lukijaksi, kuulijaksi ja viestinten käyttäjäksi
- kehittyä tiedonhankintataidoissa
- osaa käyttää tiedonhankintaan monenlaisia lähteitä

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä

6. luokan keskeisiä sisältöjä

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

- perusasioita vuorovaikutuksesta ja tekstien sisällöstä, rakenteesta ja ilmaisutavasta
- vuorovaikutustaidot ristiriitatilanteissa
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- omien ja myös toisten viestintätaitojen arvioiminen
- omien näkemysten esittäminen, oman näkökannan puolustaminen sekä ilmaisutapojen kehittäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä

Tekstinymmärtäminen

- ymmärtävän ja arvioivan kuuntelun harjoittelua
- erilaisten lukutapojen harjoittelua
- erilaisten tekstien lukemista
- lukukokemuksen jakamista
- tekstien erittelyä, vertailua, arviointia ja tiivistämistä

<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – tottuu suunnittelemaan viestintäänsä ja etenemään tavoitteellisesti puhe- ja kirjoitustehtävissään – oppii tuottamaan erilaisia tekstejä erilaisiin tarkoituksiin – osaa hyödyntää oppimaansa kielitietoa puhuessaan ja kirjoittaessaan – säilyttää rohkeutensa itsensä ilmaisemiseen <p>Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – oppii perustietoa omasta äidinkielestään ja ymmärtää kielentuntemuksen merkityksen kielen kannalta – monipuolistaa lukuharrastustaan – saa kulttuurikokemuksia – saa aineksia tunne-elämänsä ja maailmankuvansa rakentamiseen – ymmärtää puhutun ja kirjoitetun kielen eron sekä kielen vaihtelua erilaisilla kielenpuhujilla – ymmärtää kaunokirjallisuuden merkityksen erilaisten asioiden ilmaisemisessa – hallitsee vuosiluokan kielentuntemuksen perusasiat 	<p><u>Tiedonhallintataidot</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – tietojen hankintaa eri lähteistä ja lähteiden luotettavuuden arviointia – muistiinpanojen tekemistä eri tavoin – aineiston ryhmittelyä ja rakentamista esitykseksi – yksinkertaisten lähdemerkintöjen käyttöä <p>Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy</p> <ul style="list-style-type: none"> – tekstintekoprosessin harjoittamista: tekstin suunnittelu, parantelu, muuttaminen ja arviointi – tekstin jaksottamista – erilaisten tekstien kirjoittamista käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen – kirjoitetun kielen lause- ja virketajun kehittämistä ja oikeinkirjoituksen vakiinnuttamista – puhe-esityksiä ja ilmaisuharjoituksia <p>Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee</p> <p><u>Kielen tehtävät ja rakenne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – kielentuntemuksen perusasiat – sanaluokat – sijamuodot (paitsi akkusatiivi, abessiivi, komitatiivi ja instruktiivi) – persoonamuodot ja aikamuodot – subjektin, predikaatin ja objektin tunnistaminen yksinkertaisista lauseista – lauseen ja virkkeen ero sekä sivulauseen tunnistaminen – pilkun käyttö päälauseen ja sivulauseen välissä <p><u>Kirjallisuus ja muu kulttuuri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukemista ja käsittelyä – kaunokirjallisuuden päälajien käsittelyä – erilaisia kulttuurikokemuksia, ennakkotyökentelyä, kokemusten erittelyä ja jakamista – tv- ja radio-ohjelmien tarkastelua ja analysointia
---	---

Vuosiluokkien 7–9 yhteiset tavoitteet

Yläluokkien äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen ydintehtävänä on laajentaa oppilaan suullisia ja kirjallisia taitoja. Oppilaan tulee tiedostaa äidinkielen ja oman kulttuurin merkitys osana ihmisen persoonallisuutta. Hän oppii iloitsemaan omasta äidinkielestä ja suvaitsemaan erilaisia kulttuureja ja kielenpuhujia.

Oppilas oppii viestimään tavoitteellisesti ja edistämään rakentavaa vuorovaikutusta. Hän arvostaa itseään viestijänä ja tietää, että on monenlaisia tapoja osallistua vuorovaikutustilanteeseen. Toisen kuuntelemisella on siinä myös tärkeä osuus. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää viestiä erilaisissa tilanteissa niiden edellyttämällä tavalla.

Oppilas tottuu tulkitsemaan ja arvioimaan erilaisia tekstejä ja käyttämään eri tekstilajien edellyttämää luku- tai kuuntelutapaa. Hän oppii jäsentämään ja arvioimaan eri medialähteistä saamaansa tietoa ja suhteuttamaan sen oppimaansa. Oppilas tunnistaa keinoja, joita media käyttää tuottaakseen mielikuvia ja ohjatakseen ihmisten valintoja. Hän oppii tuottamaan erilaisia tekstejä ja osaa ottaa huomioon tekstin vastaanottajan ja kulloisenkin viestintävälineen.

Oppilas hallitsee perustiedot suomen kielen rakenteesta ja kehitymisestä ja osaa hyödyntää näitä tietoja myös vieraiden kielten opinnoissaan. Hän tuntee kirjoitetun kielen erilaiset säännöt ja osaa hyödyntää niitä.

Päämääränä on kannustaa lukemaan ja arvioimaan erilaista kirjallisuutta. Opetuksessa perehdytään myös sarjakuvan, teatterin ja elokuvan ilmaisukeinoihin.

7. luokan keskeiset tavoitteet

Vuorovaikutus ja suullinen ilmaisu

Oppilas

- ymmärtää, että viesteillä on tavoite ja vastaanottaja
- rohkaistuu tuomaan esiin mielipiteitään ja perustelemaan niitä
- osallistuu ilmaisuharjoituksiin
- rakentaa viestintäympäristönsä myönteisiä vuorovaikutussuhteita
- rohkenee esiintyä yleisön edessä
- osaa valita sopivan kielimuodon tilanteen mukaan
- havainnollistaa tarkoituksenmukaisesti esityksiään

Lukeminen ja tiedonhankinta

Oppilas

- lukee erityyppisiä tekstejä ja kykenee erittelemään niitä sekä havaitsemaan niiden erityyppisiä tehtäviä

7. luokan keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus ja suullinen ilmaisu

- luetuista teksteistä keskusteleminen niitä eritellen ja arvioiden
- erityyppiset ilmaisutehtävät, mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä Stadian opiskelijoiden kanssa
- puhekielen ja kirjakielen väliset erot
- sanaton ja sanallinen viestintä
- puheesityksen pitäminen havaintovälineitä käyttäen

Lukeminen ja tiedonhankinta

- kertovien ja tietoa välittävien tekstien sekä runojen lukeminen ja erittely
- kaunokirjallisuuden avaamiseen tarvittavat käsitteet: aihe, teema, juoni, henkilöt, miljö, kertoja, aikarakenne, kuvaus
- nuorisokirjallisuuteen tutustuminen, kokonaisteoksen lukeminen
- muistiinpanotekniikan harjoittelua

<ul style="list-style-type: none"> – tietää ja tunnistaa hyvän tekstin kriteerejä – erottaa fiktiiviset ja asiatekstit toisistaan – löytää pääkohdat asiateksteistä – kehittää tiedonhankintataitojaan ja harjaantuu lähteiden kriittisenä käyttäjänä. <p>Kirjoittaminen Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – oppii tuottamaan ja rakentamaan erityyppisiä tekstejä – hahmottaa kirjoittamisen prosessina, jossa on erilaisia vaiheita: suunnittelu, kirjoittaminen sekä tekstin muokkaaminen palautteen pohjalta – kehittyä tekstien jäsentelijänä – hallitsee oikeinkirjoituksen perusasiat <p>Kielen rakenteet ja kehitys Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – oivaltaa, että kielentuntemus on työskentelyväline – oppii mielekkäästi soveltamaan omaksuttua tietoa ja taitoja muihin kieliin. 	<ul style="list-style-type: none"> – erilaiset lehtitekstit – kirjaston käyttö – tiedonhakutehtävät eri lähteistä – puhe-esityksen valmistaminen eri lähteiden pohjalta <p>Kirjoittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – kertomuksen, kuvauksen ja runon kirjoittaminen – tekstintekoprosessin vakiinnuttaminen – jäsentelytapojen kertaus ja harjoittelu – asiatekstin laatiminen – tiedonhaun lähdemerkintöjen harjoittelua – kirjallisuudesta kirjoittaminen – kielenhuollon perusasioiden kertaus – tekstinkäsittelytaitojen vahvistaminen. <p>Kielen rakenteet ja kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> – ylä- ja alakäsitteet – sanaluokat, nominien ja verbien taivutus (erityisesti eri muotojen tehtävät ja merkitys eri konteksteissa)
--	---

<p>8. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>Vuorovaikutus ja suullinen ilmaisu Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – hahmottaa entistä paremmin puhekielen, yleiskielen ja kirjakielen erot ja osaa valita kuhunkin tilanteeseen sopivan kielimuodon – vakuuttaa kuulijansa uskottavilla ja monipuolisilla perusteluilla <p>Lukeminen ja tiedonhankinta Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – monipuolistaa lukuharrastustaan ja tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin – pystyy tarkastelemaan mediatekstejä kriittisesti – oppii analysoimaan erilaisia tekstejä erityisesti niiden vaikuttavuuden kannalta – tuntee teatterin ja elokuvan ilmaisukeinoja 	<p>8. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>Vuorovaikutus ja suullinen ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> – erilaiset ilmaisuharjoitukset – puhekielen sosiaalinen ja alueellinen vaihtelu (slangit, murteet) – väittely <p>Lukeminen ja tiedonhankinta</p> <ul style="list-style-type: none"> – kirjallisuuden lajit – kaunokirjallisuuden lukemista ja luetun selostamista ja analysointia suullisesti ja kirjallisesti – erilaisten vaikutuskeinojen tunnistaminen media- ja muistakin teksteistä (esim. mainos, mielipidekirjoitus, arvostelu, kieltotaulu, elokuva) – kuvakielen perusteet – teatterin ja elokuvan rakenne ja ilmaisukeinot
---	--

<p>Kirjoittaminen Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – osaa käyttää analysoituja vaikuttamisen keinoja omista teksteistään – hyödyntää pohjatekstejä aiempaa monipuolisemmin <p>Kielen rakenteet ja kehitys Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – tuntee suomalaisen lauserakenteen peruseräatteen – havaitsee kielen rakenteiden merkityksen kielellisessä vaikuttamisessa 	<p>Kirjoittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – vaikuttavan tekstin keinot – erilaisten vaikuttamaan pyrkivien tekstien tekeminen (esim. vetoamus, arvostelu, mainos, pilakuva) – aineistopohjaisen kirjoittamisen syventäminen – oikeinkirjoitusnormien varmentaminen <p>Kielen rakenteet ja kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> – lauseen rakentuminen ja lauseenjäsenet – kielen ilmaisukeinot, esim. pyynnöt, käskyt ja kiellot suomen kielessä – verbin tapaluokat eli modukset
--	---

<p>9. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>Vuorovaikutus ja suullinen ilmaisu Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – rohkaistuu ryhmän edessä esiintyjänä – hallitsee kokouskäyttämisen perusasiat – perehtyy yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen <p>Lukeminen ja tiedonhankinta Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – monipuolistaa lukuharrastustaan, kirjallisuudentuntemus syvenee – tutustuu Suomen ja länsimaisen kirjallisuuden vaiheisiin, tyyliuuntiin ja klassikoihin – havaitsee kirjallisuuden yhteyksiä muihin taiteisiin <p>Kirjoittaminen Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – kehittyä edelleen kertovien, tietoa välittä- 	<p>9. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>Vuorovaikutus ja suullinen ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> – jäsenellisen ja tavoitteellisen puheesityksen tuottaminen – kokoukseen osallistuminen <p>Lukeminen ja tiedonhankinta</p> <ul style="list-style-type: none"> – Suomen kirjallisuuden historiaa ja nykypäivää – kansanperinteeseen ja Kalevalaan tutustuminen – maailman kirjallisuuden historiaa – länsimaisen kirjallisuuden tyyliuuntia – kaunokirjallisuuden analysoinnin harjoittelu myös tyylin osalta – medioiden tarkastelua yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta <p>Kirjoittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> – asioimiskirjoittamista (esim. työhakemus, pöytäkirja, raportti)
--	--

<p>vien ja pohdiskelevien tekstien tuottajana (tiedon jäsentäminen, tulkitseminen ja muokkaaminen)</p> <ul style="list-style-type: none"> – kirjoittaa kieliopillisesti hyvää tekstiä – osaa laatia yhteiskunnallisessa asioimisessa tarvittavia tekstejä – hallitsee tutkielman perusrakenteen – hyödyntää pohjatekstejä aiempaa monipuolisemmin ja kriittisemmin <p>Kielen rakenteet ja kehitys</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> – tuntee perusasiat äidinkielen rakenteesta ja muuttumisesta – perehtyy suomen kielen sananmuodostuksen ja sanaston keskeisiin piirteisiin 	<ul style="list-style-type: none"> – aineistopohjaisen kirjoittamisen syventäminen, tutkielma – lähdemerkinnät – oikeinkirjoitusnormien varmentaminen <p>Kielen rakenteet ja kehitys</p> <ul style="list-style-type: none"> – verbin nominaalimuotojen sekä lauseenvastikkeiden tunnistaminen ja käyttö – suomen kirjakielen historiaa – suomen kielen erityispiirteet ja sukukielet – suomen kielen sanaston ja nimistön tarkastelua
---	---

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
- osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
- osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja
- edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
- tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi
- pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa

- tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
- lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
- erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
- tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
- osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
- pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
- osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
- tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
- pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiivisista keinoista
- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoitelman laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
- kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyyllillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytännöistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
- löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
- on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän

- tuntee kirjallisuuden pääajat, tekstien tyyllillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
- pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
- osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsa kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
- tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan
- tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

9.2.2 A1-kieli, englanti

	Yleistavoitteet Vuosiluokat 3-6
<p>Vieraan kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielissä viestintätilanteissa.</p> <p>Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja arvostamaan myös muiden kulttuureiden elämänmuotoa.</p> <p>Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikation välineenä kieli edellyttää pitkäjännitteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.</p> <p>Vieras kieli oppiaineena on taito- ja kulttuuriaine</p>	<p>Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas viestimään vieraalla kielellä hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa aluksi pääsääntöisesti suullisesti ja vähitellen kirjallista viestintää lisäten.</p> <p>Hänen tulee tiedostaa, että kielet ja kulttuurit ovat erilaisia, mutta eivät eriarvoisia.</p> <p>Oppilaalle tulee kehittyä hyviä kielenopiskelutottumuksia.</p>

A1 Englanti

Tavoitteet

Oppilaalle 3-6 vuosiluokilla asetetut tavoitteet

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
--	----------------------	-----------	----------------------	----------------

3.lk	Ymmärtää tavallisimpia sanoja, sanontoja ja lyhyitä lauseita arkisissa yhteyksissä.	Osoo suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vaki ilmaisuja.	Ymmärtää lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä itselle läheisistä asioista.	Osoo kirjoittaa henkilökohtaiset perustietonsa käyttäen tuttuja sanoja ja sanontoja.
4.lk	Ymmärtää puhe tilanteen lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehoituksia	Osoo viestiä suppeasti joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja.	Ymmärtää lyhyitä viestejä yksinkertaisista, arkisista asioista.	Osoo perussanoja ja sanontoja, pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita.
5.lk	Ymmärtää yksinkertaisia keskusteluja itselle läheisistä aiheista.	Osoo käyttää perussanastoa käyttäen peruskielioppia.	Ymmärtää yksinkertaisia tekstejä ja pystyy löytämään niistä etsimänsä yksittäisen tiedon.	Osoo viestiä välittömiä tarpeita ja kirjoittaa jonkun verran yksinkertaisia virkkeitä käyttäen tuttuja sanontoja.
6.lk	Pystyy ymmärtämään selkeää arkielämään liittyvää puhetta ja yksinkertaisten viestien sisällön.	Osoo kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään, sekä joukon ulkoa opeteltuja ilmauksia ja keskeistä sanastoa.	Ymmärtää tekstin pääajatuksukset ja joitakin yksityiskohtia lyhyehköstä tekstistä.	Selviytyy kirjoittamalla tutuissa, arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa. Osoo kirjoittaa yksilauseisia virkkeitä.

A1 Englanti

Tavoitteet

Oppilaalle 3-6 vuosiluokilla asetetut tavoitteet

	Kulttuuritaidot	Opiskelu strategiat
3.lk	Oppii arvostamaan ja tuntemaan englantinkielistä kulttuuria ja hyväksymään ihmistenvälisen erilaisuuden. Oppii viestimään ja toimimaan hyväksyttävällä tavalla arkipäivän tilanteissa.	Oppii toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa, käyttämään pari- ja pienryhmätilanteita hyväkseen kielen opiskelussa, käyttämään itsenäisesti oppikirjaa, sanakirjaa ja muita tiedonhankintavälineitä, käyttämään uusia sanoja ja rakenteita omassa tuotoksissaan, tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen opiskelijana ja arvioimaan työskentelyään, ymmärtämään työrauhan merkityksen sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä.

4.lk	Edellisten lisäksi oppilas tutustuu englanninkieliseen maailmaan, erityisesti Skotlannin erityispiirteisiin.	Oppilas vahventaa 3.luokalla oppimiaan opiskelustrategioita.
5.lk	Edellisten lisäksi oppilas tutustuu alustavasti Britannian erityispiirteisiin ja joihinkin Lontoon nähtävyyksiin.	Oppilas vahventaa 3. ja 4.luokalla oppimiaan opiskelustrategioita.
6.lk	Edellisten lisäksi oppilas saa johdatusta kansainvälisyyteen tutustuessaan erilaisiin nuoriin ja heidän kansalliseen taustaansa (Sri Lanka, Etelä-Afrikka, Kiina, Kreikka, Yhdysvallat, Intia, Venäjä, Hollanti, Australia, Itävalta, Kanada)	Oppilas vahventaa edellisillä luokilla oppimiaan opiskelustrategioita, tutustuu tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoitus- ja tiedonhankintamahdollisuuksiin sekä oppi arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri osa-alueita ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työskentelytapojaan.

A1 Englanti

Keskeiset sisällöt

	Tilanteet ja aihepiirit	Rakenteet	Viestintästrategiat
3.lk	Lähiympäristö ja siihen olennaisesti kuuluvat tutut henkilöt, asiat ja toiminnot, kuten koti ja perheenjäsenet, eläimet. Lääkärissä käynti, ostosten teko, ruokia ja juomia, ruoan ja juoman pyytäminen ja tarjoaminen. Urheiluharrastuksista kertominen, musiikkiharrastukset. Sääsanoja. Värit. Kehonosat.	Be-verbi, have-verbi, apuverbi can Myönteinen. ja kielteinen Imperatiivi Yleispreesens Persoonapronominit, perus- ja omistusmuodot Prepositioita paikan yhteydessä Artikkelit Yksikkö ja monikko Kysymyssanoja Lukusanat 1-100	Oppilas oppii ymmärtämään äänneiden oikein lausumisen merkityksen. Uskaltaa viestiä elein ja ilmein. Oppii etsimään jonkin tiedon tekstistä. Oppi erottamaan jonkin tiedon puheesta. Oppii käyttämään tekstikirjan sanastoa apuna.
4.lk	3. luokalla opittujen aihepiirien syventäminen ja laajentaminen. Koulusanat, oppiaineet. Viikonpäivät, kuukaudet. Maita, kieliä. Aakkoset.	Be-verbi, have-verbi Don't Säännöllinen ja epäsäännöllinen monikko Kysymyssanat Persoonapronominit, omis-	Oppilas syventää 3. luokan viestintästrategioita. Oppii käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia.

	Ulkonäön kuvailu, vaatesanoja, ammatteja. Kotiaskareita, keittiösanoja.	tusmuodot Komparatiivi Thereis/there are s-genetiivi verbin yks.3.pers. –s-pääte Kestopreesens	
5.lk	Edellisten aihepiirien syventäminen ja laajentaminen. Asioiminen erilaisissa paikoissa ja arkielämän tilanteissa, esim. kauppa, ravintola, lipun osto, ostos- ja matkasanastoa, liikennevälineitä.	Be- ja have-verbit Preesensin s-pääte, kielteinen doesn't ja does-kysymys Järjestyluvut, päivämäärä Kestopreesens Persoonapronominit Vertailu, lyhyet adjektiivit Käsky ja kieltö Was, were, had Kielteinen didn't, did-kysymys, epäsäännöllinen ja säännöllinen imperfekti alustavasti	Oppilas vahventaa 3. ja 4. luokilla oppimiaan viestintästrategioita. Oppii tunnistamaan pääasiat yksinkertaisesta puheesta ja tekstistä.
6.lk	Edellisten tilanteiden ja aihepiirien syventäminen ja laajentaminen. Kieli maailmalla, erilaiset kulttuurit, lomailu, kirjeenvaihto, moderni teknologia, kansainvälisyys, historia.	Yleispreesens Be- ja have-verbi Verbi + prepositio Kestopreesens Persoonapronominit, prepositiot Imperfekti, kysymys, säännöllinen ja epäsäännöllinen imperfekti, kielteinen imperfekti Adjektiivien vertailu, lyhyet ja pitkät adjektiivit Going to As...as not so...as Futuuri Indefiniittipronomineja	Oppilas vahventaa edellisillä luokilla oppimiaan viestintästrategioita. Oppii ymmärtämään sanojen painottamisen ja sävelkulun merkityksen. Oppii etsimään pyydetyn tiedon tekstistä tai puheesta. Oppii käyttämään sanakirjaa.

Työtavat	Arviointi
<p>Opettaja valitsee työtavat, jotka edistävät oppilaan oppimaan oppimista sekä tiedon jäsentämistä ja kokonaisuuksien ymmärtämistä.</p> <p>Oppilaat työskentelevät opettajan johdolla, yksin, pareittain ja ryhmissä.</p> <p>Oppilaat harjoittelevat uusia sanoja ja rakenteita suullisesti ja kirjallisesti mm. käyttämällä niitä omissa tuotoksissaan.</p> <p>Ääntämisen ja kuuntelun harjoittelua opettajan ja äänitteiden avulla.</p> <p>Laulut, leikit, lorut, pelit, TPR.</p> <p>Dramatisointi arjen viestintätilanteista ja oppikirjan teksteistä.</p> <p>Oppikirjatyöskentely.</p>	<p>Oppilaita arvioidaan vuosiluokille 3-6 asetettujen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Oppilaiden osaamista testataan Erilajuisilla kokeilla kuullun ja luetun ymmärtämisessä sekä suullisessa ja kirjallisessa tuottamisessa.</p> <p>Arvosanaan vaikuttaa oppilaan sinnikäs, pitkäjännitteinen, huolellinen ja aktiivinen työ sekä kotona että oppitunneilla.</p> <p>Oppilaat arvioivat itse omaa edistymistään ja työskentelyään.</p> <p>Opettaja arvioi oppilaan edistymistä ja työskentelyä myös sanallisesti.</p> <p>Arviointiin vaikuttavat myös oppilaan tekemät erilaiset kirjalliset tuotokset ja suullinen osaaminen oppitunneilla.</p> <p>Oppilaan ääntäminen vaikuttaa myös arvosaan.</p>

	<p>Yleistavoitteet Vuosiluokat 7-9</p>
--	--

<p>Vieraan kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielisissä viestintätilanteissa.</p> <p>Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja arvostamaan myös muiden kulttuureiden elämänmuotoa.</p> <p>Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjännitteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.</p> <p>Vieras kieli oppiaineena on taito- ja kulttuuriaine</p>	<p>Opetuksen tehtävänä on, että oppilaan kielitaito laajenee vaativimpiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä harrastuksien, palveluiden ja julkisen elämän alueelle .</p> <p>Kirjoitetun kielen osuus opetuksessa kasvaa.</p> <p>Oppilaan taito toimia kohdekulttuurin edellyttämällä tavalla kasvaa ja hän hankkii lisää kielten opiskelulle ominaisia strategioita.</p>
---	---

A1 Englanti

Tavoitteet

Oppilaalle 7-9 vuosiluokilla asetetut tavoitteet

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
7.lk	Pystyy seuraamaan eri tavoin äännetyn, selkeän asiapuheen pääkohtia. Ymmärtää tavallista sanastoa ja jonkin verran idiomeja.	.Selviytyy tavallisimmista, jokapäiväisistä vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Osaa käyttää keskeistä sanastoa ja lauserakenteita.	.Ymmärtää muutaman kappaleen pituisia tekstejä sekä viestejä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.	Osaa kirjoittaa lyhyitä ja yksinkertaisia viestejä ja kuvauksia hyvin tutuista aiheista. Osaa käyttää perusaikamuotoja ja arkista perus-sanastoa.
8.lk	Pystyy ymmärtämään tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevää keskustelua. Pystyy seuraamaan eri tavoin äännetyn puheen pääkohtia.	Pystyy keskustelemaan kohtalaiten sujuvasti arkielämän tilanteissa. Osaa puhua itselleen tutuista aiheista.	Ymmärtää tekstin pääajatuksukset ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.	Selviytyy kirjoittamalla tavantomaisissa arkitilanteissa. Osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä ja luettelomaisia kuvauksia. Kirjoittaa sanat ja rakenteet

				melko oikein.
9.lk	Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia arkipäivän tilanteita käsittelevästä puheesta. Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Tavoittaa median välittämien viestien pääkohdat.	Pystyy keskustelemaan kohtalaisen sujuvasti. Osaa esittää pienen luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään. Ääntäminen on ymmärrettävää. Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja.	Pystyy ymmärtämään monenlaisia muutaman sivun pituisia tekstejä tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja yksityiskohtia myös valmistautumatta. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.	Selviytyy kirjoittamalla tavantavallisissa arkitilanteissa. Osaa kirjoittaa lyhyen kuvauksen tapahtumista tai kokemuksista ja elinympäristönsä arkisista puolista. Osaa arkisen perussanaston, rakenteet, ja tavallimmat sidoskeinnot. Kirjoittaa sanat ja rakenteet oikein.

A1 Englanti

Tavoitteet

Oppilaalle 7-9 asetetut tavoitteet

	Kulttuuritaidot	Opiskelustrategiat
7.lk	Oppilas oppii arvostamaan ja tuntemaan Englanninkielistä kulttuuria ja hyväksymään maidenvälisen erilaisuuden. Oppii tuntemaan englantia puhuvan maailman perusasioita (kuuluisia henkilöitä, maantietoa, historiaa, tärkeitä tapahtumia, arkielämän tapakulttuuria). Pystyy kertomaan perusasioita omasta lähiympäristöstään ja suomalaisesta elämänmuodosta sekä kykenee kohteliaaseen kanssakäymiseen englantia puhuvien ihmisten kanssa arkipäivän tyypillisissä tilanteissa. Tutustuu erityisesti Britannian ja Lontoon erityispiirteisiin.	Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan, ymmärtää sinnikkään ja säännöllisen työskentelyn merkityksen, tutustuu tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoittelu- ja tiedonhankintamahdollisuuksiin, arvioi omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri osa-alueita ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työskentelytapojaan sekä oppii tunnistamaan oman oppimistyylinsä ja kehittämään sitä. Käyttää hyväksi äidinkielessä oppimaansa kielitaitoa, ymmärtää työrauhan merkityksen, arvostaa omaa ja muiden työtä sekä oppii antamaan positiivista palautetta. Oppii seuraamaan omaa oppimistaan ja tulee tietoiseksi omasta oppimisestaan (vahvuudet ja

		heikkoudet) ja arvioimaan työskentelyään suhteessa tavoitteisiin eri kielen oppimisen alueilla.
8.lk	Edellisten lisäksi oppilas syventää kohdekulttuurin tuntemusta erityisesti Irlannin ja Yhdysvaltojen osalta ja vertaa omaa kulttuuria kohdekulttuuriin.	Oppilas vahventaa 7. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita ja pystyy tarvittaessa muuttamaan niitä.
9.lk	Edellisten lisäksi oppilas syventää kohdekulttuurin tuntemusta erityisesti Kanadan, Australian, Uuden Seelannin ja Etelä-Afrikan osalta.	Oppilas vahventaa 7. ja 8. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita ja pystyy tarvittaessa muuttamaan niitä.

A1 Englanti

Keskeiset sisällöt

	Tilanteet ja aihepiirit	Rakenteet	Viestintästrategiat
7.lk	<p>Esittäytyminen ja esittely, tuttavien tapaaminen, paikasta ja ajankohdasta sopiminen, uutiset ja niihin reagointi</p> <p>Harrastuksista kertominen, ehdottaminen ja vastaaminen, kohteliaisuudet ja reagoinnit, ruokailutilanteita: pyytäminen ja tarjoaminen</p> <p>Koti, perhe, asuminen maalla ja kaupungissa, lähiympäristö, lemmikit, koulunkäynti, ystävät ja ystävyys</p> <p>Harrastukset, rahankäyttö ja ostokset, vaatteet ja pukeutuminen, ruoka ja ruokailu</p>	<p>Olla, omistaa, yleispreesens, yleisimperfekti, perfekti, pluskvamperfekti, adjektiivien vertailu, prepositioita, adverbijä, ajan ilmaisuja</p> <p>Verbin ing-muoto, futuuri ja if-ehtolause, sanajärjestys, kestopreesens ja kestoimperfekti,</p> <p>1. konditionaali ja if-ehtolause</p>	<p>Oppilas oppii reagoimaan suullisesti ja kirjallisesti käyttäen tavallisia englannin kielelle ominaisia sanoja ja sanontoja. Oppii suunnittelemaan eri asiayhteyksissä tarvitsemiin viestejä. Elein, ilmein ja yksinkertaisin lausein reagoimaan kuulemaansa. Oppii käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia.</p>

8. lk	<p>Ulkomaalaisen kohtelias tapaaminen , matkustustilanteita, tien kysyminen ja neuvominen, Amerikanenglannin ja brittienglannin eroja, keskustelua Amerikasta ja amerikkalaisuudesta Keskusteleminen nuorten keskinäisistä suhteista, nuorten ja vanhempien suhteista, idoleista ja sankareista Suomesta ja Helsingistä Kertominen</p> <p>Eurooppa ja eurooppalaisten nuorten identiteetti, matkustaminen ja lomailu, Oman ja vieraan kulttuurin vertailu, Yhdysvallat: historiaa, maantietoa, juhlapäiviä, merkkihenkilöitä, amerikkalainen elämäntapa eurooppalaisin silmin Nuorten ja aikuisten suhteet, koulukiusaaminen, idolit ja sankarit Suomi ja suomalaisuus Helsinki ja helsinkiläisyys</p>	<p>Laskettavat ja ei-laskettavat substantiivit, artikkelit, yksikö ja monikko, relatiivipronomit, s-genetiivi ja ofgenetiivi, paljoussanat, Verbimuotojen kertaus, persoonapronominikertaus, uutena itsenäiset. omistusmuodot , artikkelien käyttö maantieteellisissä nimissä, adverbit ja niiden vertailu, Modaaliapuverbit can, may, must Futuurin ja 1.konditionaalin sekä ehtolauseiden vahvistus, 2.konditionaali ja ehtolause alustavasti, liitekysymykset</p>	<p>Oppilas oppii reagoimaan suullisesti ja kirjallisesti käyttäen tavallisia englannin kielelle ominaisia sanoja ja sanontoja. Elein, ilmein ja yksinkertaisin lausein reagoimaan kuulemaansa. Oppii tekemään päätelmiä viestintätilanteen perusteella. Oppii käyttämään kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia. Oppii tiedostamaan oman kielenkäyttönsä ulottuvuuksia ja uskaltaa viestiä kiertoilmauksin (viestin perille meno tärkeintä).</p>
9. lk	<p>Ihmissuhteet, tunne-elämä, terveys ja hyvinvointi, Kestävä kehitys, Opiskelu, Työ ja elinkeinot Yhteiskunnan palvelut Tiedotusvälineet, viestintä ja mainonta, Arkielämän teknologia, Kulttuuri (musiikki, kirjallisuus, esittävä taide) Kuvataiteet korostetusti koulun painotusaineena.</p> <p>Kanada(maa, ihmiset, kieli, Montreal), Australia Uusi Seelanti</p>	<p>Passiivi, Ing-muoto Infinitiivi Konditionaalin ja ehtolauseeseen syventäminen Epäsuora kysymyslause Epäsuora esitys Kerrataan 7.-8.luokilla opittuja asioita</p>	<p>Oppilas oppii reagoimaan suullisesti ja kirjallisesti käyttäen tavallisia englannin kielelle ominaisia sanoja, sanontoja ja rakenteita. Osaa pyytää lisätietoja tilanteeseen sopivalla tavalla. Tarkkailee omaa kielenkäyttöään ja pystyy kompensoimaan puuttuvaa kielitaitoa likimääräisillä ilmaisuilla. Pystyy tekemään lisäkysymyksiä ja pitämään yllä keskustelua. Kykenee tekemään suppeita muistiinpanoja englanninkielen esityksen pääkohdista.</p>

Työtavat	Arviointi
<p>Opettaja valitsee työtavat, jotka edistävät oppilaan oppimaan oppimista sekä tiedon jäsentämistä ja kokonaisuuksien ymmärtämistä.</p> <p>Oppilaat työskentelevät opettajan johdolla, yksin, pareittain ja ryhmissä.</p> <p>Oppilaat harjoittelevat uusia sanoja ja rakenteita suullisesti ja kirjallisesti mm. käyttämällä niitä omista tuotoksissaan.</p> <p>Ääntämisen ja kuuntelun harjoittelua opettajan ja äänitteiden avulla.</p> <p>Oppikirjatyöskentely</p> <p>7.-8.luokilla pyritään syventämään ja laajentamaan erilaisten työtapojen käyttöä.</p>	<p>Oppilaita arvioidaan vuosiluokille 7-9 asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaiden osaamista testataan erilaajuisilla kokeilla kuullun ja luetun ymmärtämisessä sekä suullisessa ja kirjallisessa tuottamisessa.</p> <p>Arvosanaan vaikuttaa oppilaan sinnikäs, pitkäjännitteinen, huolellinen ja aktiivinen työ sekä kotona että oppitunneilla.</p> <p>Oppilaat arvioivat itse omaa edistymistään ja työskentelyään.</p> <p>Opettaja arvioi oppilaan edistymistä myös sanallisesti.</p> <p>Arviointiin vaikuttavat myös oppilaan tekemät erilaiset kirjalliset tuotokset ja suullinen osaaminen oppitunneilla.</p> <p>Oppilaan ääntäminen vaikuttaa myös arvosaanaan.</p>

Viitekehysten mukaiset tavoitteet vuosiluokittain

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
3.lk	A 1.2	A 1.1	A 1.2	A 1.1
4.lk	A 1.2 (A 1.3)	A 1.1 (A 1.2)	A 1.3	A 1.2
5.lk	A 1.3 (A 2.1)	A 1.2	A 1.3 (A 2.1)	A 1.2 (A 1.3)
6.lk	A 2.1	A 1.3	A 2.1	A 1.3
7.lk	A 2.1 (A 2.2)	A 1.3 (A 2.1)	A 2.1 (A 2.2)	A 2.1
8.lk	A 2.2	A 2.1 (A 2.2)	A 2.2	A 2.1 (A 2.2)
9.lk	B 1.1	A 2.2	B 1.1	A 2.2

Kielen opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalainen viitekehys ja sen suomalainen sovellus OPS-taitotasot

A-englanti Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päättyessä

Kuullun ymmärtäminen A2.1	Puhuminen A1.3	Luetun ymmärtäminen A2.1	Kirjoittaminen A1.3
------------------------------	-------------------	-----------------------------	------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välttämättömän tärkeitä • Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet ja kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan vaihdokset aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa • Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhe-kumppanin apua • Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä • Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisiongelmiä • Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita • Alkeellisimmasakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä 	<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärtää yksinkertaista ja kaikkien tavanomaisesti sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita) • Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla • Lyhyenkin tekstinpätjän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa • Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu) • Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreettisiin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksinkertaisia virkkeitä
--	--	--	--

A-englanti Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 9. luokan päättyessä

Kuullun ymmärtäminen B1.1	Puhuminen A2.2	Luetun ymmärtäminen B1.1	Kirjoittaminen A2.2
<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärtää pääajatuksen ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia te- 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiinomaisiin keskusteluihin omista tai itsel- 	<ul style="list-style-type: none"> • Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista 	<ul style="list-style-type: none"> • Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa • Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista

<p>moja mukaan luki- en lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouu- tisten, elokuvien, tv- ohjelmien ja selkei- den puhelinviestien pääkohdat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pystyy seuraamaan yhteiseen koke- mukseen tai yleis- tietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja • Pitemmän viestin ymmärtäminen Edellyttää norma- alia hitaampaa ja selkeämpää yleis- kielistä puhetta. Toista tarvitaan sil- loin tällöin. 	<p>leen tärkeistä asiois- ta. Voi tarvita apua keskustelussa ja väl- tellä joitakin aihepiire- jä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puhe välillä sujuvaa, mutta erilaiset ovat hyvin ilmeisiä • Ääntäminen on ym- märrettävää, vaikka vieras korostus on il- meistä ja ääntämis- virheitä esiintyy • Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, joka- päiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisu- ja. Osaa useita yksin- kertaisia ja myös joi- takain vaativampia ra- kenteita • Laajemmassa va- paassa puheessa esiintyy paljon virhei- tä perusasioissa (esim. verbien aika- muodoissa) ja ne voi- vat joskus haitata ymmärrettävyyttä 	<p>ja seuraamaan tekstin pääaja- tuksia, avainsa- noja ja tärkeitä yksityiskohtia Myös valmistau- tumatta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pystyy seuraa- maan tuttua ai- hetta käsittelevän parisivuisen teks- tin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityis- kohtia • Arkikokemukses- ta poikkeavien aiheiden ja teks- tin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteel- lista 	<p>ja henkilökohtaisis- ta kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puo- lista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hake- mukset, puhelin- viestit)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osaa arkisen pe- russanaston, ra- kenteet ja tavalli- simmat sidoskeinot • Kirjoittaa yksinker- taiset sanat ja ra- kenteet oikein, mutta tekee virhei- tä harvinaisemmis- sa rakenteissa ja muodoissa ja tuot- taa kömpelöitä il- maisuja
---	---	---	---

Toinen kotimainen kieli

Johdanto

Vieraan kielen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja arvostamaan myös muiden kulttuureiden elämänmuotoa. Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieraskieli on taito- ja kulttuuriaine.

9.2.3. Ruotsi vapaaehtoisena A-kielenä

Yleistavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas viestimään ruotsiksi hyvin konkreettisesti ja itselleen läheisissä tilanteissa pääasiallisesti suullisesti ja vähitellen kir-

jallista viestintää lisäten. Hänen tulee tiedostaa, että kielet ja kulttuurit ovat erilaisia, mutta eivät eriarvoisia. Oppilaalle tulee kehittyä hyviä kielenopiskelutottumuksia.

4. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

-oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja arkipäivän tilanteissa

Puhuminen

-oppilas osaa vastata lyhyin lausein häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin ja oppii tuottamaan ruotsin kielelle tyypillisiä äänneitä

Tekstin ymmärtäminen

-oppilas ymmärtää keskeisimpiä sanoja, sanontoja ja lyhyitä lauseita

Kirjoittaminen

-oppilas osaa kirjoittaa pienen määrän tuttuja sanoja, fraaseja ja yksinkertaisia lauseita

Kulttuuritaidot

Oppilas tutustuu alustavasti ruotsalaiseen tapakulttuuriin ja juhliin.

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa
- käyttämään pari- ja pienryhmätilanteita hyväkseen kielen opiskelussa
- hakemaan tietoa oppikirjasta ja sanakirjasta
- soveltamaan oppimiansa sanoja ja fraaseja uusiin yhteyksiin
- oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen opiskelijana ja arvioimaan työskentelyään
- ymmärtämään työrauhan merkityksen ja arvostamaan omaa ja muiden työtä

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- numerot 0-20, kellonaikoja
- tervehtiminen ja itsensä esittely
- perhe, koti, koulu, asuminen, ruoka-aineita, vaatteita
- viikonpäivät
- sääsanastoa
- eläimiä

Rakenteet

-persoonapronominit

- kysymyssanoja
- substantiivin määräinen ja epämääräinen muoto
- substantiivien monikoita
- apuverbejä
- prepositioita

Viestintästrategiat

Oppilas oppii

- vähitellen ymmärtämään äänteiden ja sanojen oikean lausumisen sekä intonaation merkityksen
- oppii käyttämään joitakin kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia
- uskaltaa viestiä elein ja ilmein
- tunnistamaan puheesta ja tekstistä pääasiat
- oppii käyttämään tekstikirjan sanastoa apuna

5. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää yksinkertaisia keskusteluja itselle läheisistä aiheista

Puhuminen

- oppilas osaa käyttää perussanastoa käyttäen peruskielioppia

Tekstin ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää yksinkertaisia tekstejä ja pystyy löytämään niistä etsimänsä yksittäisen tiedon

Kirjoittaminen

- oppilas osaa viestiä välittömiä tarpeita ja kirjoittaa jonkun verran yksinkertaisia virkkeitä käyttäen tuttuja sanontoja

Kulttuuritaidot

- oppilas oppii vähitellen viestimään kohdekulttuurin edustajien kanssa jokapäiväisissä tilanteissa luontevalla tavalla
- oppilas tutustuu muihin Pohjoismaihin ja niiden tapakulttuuriin

Opiskelustrategiat

- oppilas vahventaa 4. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- soittimet
- kulkuneuvot
- kehonosat ja sairaudet
- huonekaluja
- maita ja kieliä
- harrastuksia

-tutustumista Pohjoismaihin

Rakenteet

- omistuspronominit
- säännöllinen imperfekti
- apuverbejä

Viestintästrategiat

- oppilas vahventaa 4. luokalla oppimiaan viestintästrategioita
- oppilas oppii suunnittelemaan eri asiayhteyksissä tarvitsemiaan viestejä
- oppilas tunnistaa yksinkertaisesta puheesta ja tekstistä pääasiat

6. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas pystyy ymmärtämään selkeää arkielämään liittyvää puhetta ja yksinkertaisten viestien sisällön

Puhuminen

- oppilas osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään, sekä joukon ulkoa opiskeltuja ilmauksia ja keskeistä sanastoa

Tekstin ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia lyhyehköstä tekstistä

Kirjoittaminen

- oppilas selviytyy kirjoittamalla tutuissa, arkisiin tarpeisiin liittyvissä tilanteissa

Kulttuuritaidot

- oppilas tutustuu suomalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin
- pystyy vuorovaikutukseen ruotsia puhuvien kanssa yksinkertaisissa arkipäivään liittyvissä tilanteissa

Opiskelustrategiat

- oppilas vahventaa 4. ja 5.luokalla oppimiaan opiskelustrategioita
- oppilas tutustuu tietotekniikan tarjoamiin tiedonhankinta- ja harjoittelumahdollisuuksiin
- oppilas oppii arvioimaan omaa oppimistaan ja muuttamaan tarvittaessa käyttämiään opiskelustrategioita

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- edellä mainittuja aihepiirejä syvennetään ja laajennetaan
- lisäksi tien neuvominen ja kysyminen, junalipun ostaminen, puhelinkeskustelu ja ammatteja

Rakenteet

- epäsäännöllinen imperfekti
- komparatiivi ja superlatiivi
- järjestysluvut
- persoonapronominien objektimuodot
- prepositioita

Viestintästrategiat

- vahvistetaan 4. ja 5. luokalla opittuja viestintästrategioita

Työtavat

- opettajajohtoinen työskentely
- oppikirjatyöskentely
- työskentely pareittain ja ryhmissä
- laulut, leikit, lorut, pelit
- dramatisointi arjen viestintätilanteista ja oppikirjan teksteistä

Arviointi

Arviointi on jatkuvaa ja sen kohteena on kuullun- ja tekstinymmärtäminen sekä puhuminen ja kirjoittaminen. Arviointia tekevät sekä opettaja että oppilas. Oppilaita arvioidaan kullekin luokka-asteelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaan arvosanaan vaikuttaa pitkäjänteinen työ sekä koulussa että kotona.

Kuvaus oppilaan hyvästä (8) osaamisesta 6. luokan päättyessä

Kuullun ymmärtäminen (taso A1.3)

- Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiininomaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.
- Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja.
- Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.

Tekstin ymmärtäminen (taso A1.3)

- Pystyy lukemaan tuttuja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.
- Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset).
- Lyhyenkin tekstinpätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.

Puhuminen (taso A1.2)

- Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekuppanin apua.
- Puheessa on taukoja ja muita katkoksia.
- Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia.
- Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia.
- Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Kirjoittaminen (taso A1.2)

- Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein.
- Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja).
- Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita.
- Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

9.2.4 Ruotsi A2-kielenä

Yleistavoitteet vuosiluokat 7-9

Oppilaan ruotsin kielen taito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä harrastusten, palveluiden ja julkisen elämän alueelle. Kirjoitetun kielen osuus opetuksessa kasvaa. Oppilaan taito toimia ruotsinkielisen kulttuurin edellyttämällä tavalla kasvaa ja hän oppii lisää kielen opiskeluun sopivia strategioita.

7. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

-oppilas oppii ymmärtämään kouluikäisen nuoren elämään liittyvää selkeää yleiskielistä puhetta sekä myös yleis- tai asiantietoa sisältävää puhetta

Puhuminen

-oppilas selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista

-ääntäminen on ymmärrettävää ja oppilas hallitsee keskeisimpiä rakenteita

Luetun ymmärtäminen

-oppilas ymmärtää kouluikäisen nuoren elämään liittyvää ja yleis- tai asiantietoa sisältävää yleiskielistä tekstiä

Kirjoittaminen

-oppilas kykenee kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä kuvauksia tutuista aiheista

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- perustietoja suomenruotsalaisista, Ruotsista ja muista Pohjoismaista
- vertailemaan omaan ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa
- arvostamaan omaa, suomenruotsalaista, ruotsalaista ja muiden Pohjoismaiden kulttuuria ja tuntemaan kielialueen yhteistä historiaa
- oppilas oppii viestimään ja toimimaan hyväksyttävällä tavalla arkipäivän tilanteita

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oivalta sinnikkään ja oma-toimisen viestinnällisen harjoittelun merkityksen
- oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa ja etsimään siitä tietoa
- tutustuu alustavasti tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoittelu ja tiedonhankintamahdollisuuksiin
- oppii arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa osa-alueita ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työskentelytapojaan
- oppii tiedostamaan eri oppimistyylien olemassaolon ja tunnistamaan oman oppimistyylinsä
- käyttämään hyväkseen äidinkielessä oppimaansa kielitietoa

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- syvennetään ja laajennetaan sanastoa, joka tullut esille 3-6 luokilla
- lisäksi: asuminen, tien kysyminen ja neuvominen, ruokasanastoa, tutustutaan Ruotsin eri osiin ja keskustellaan tupakanpoltosta

Rakenteet

- kerrataan luokilla 3-6 opitut rakenteet kuten imperfekti, komparatiivi, superlatiivi, järjestysluvut, omistuspronominit ja apuverbit
- uusina asioina perfekti ja pluskvamperfekti, borde-rakenne, imperatiivi

Viestintästrategiat

Oppilas oppii

- reagoimaan kuulemaansa käyttäen ruotsin kielelle ominaisia sanoja ja sanontoja
- tekemään lisäkysymyksiä
- elein, ilmein ja yksinkertaisin lausein reagoimaan kuulemaansa
- tilannevihjeisiin perustuva päättely viestin sisällön selvittämisessä

8. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas

- pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua hänelle tärkeistä aiheista

- ymmärtää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskieltä

Puhuminen

-oppilas selviytyy yksinkertaisista vuoropuheluista ja palvelutilanteista
-oppilaan puhe on melko sujuvaa ja ääntäminen melko ymmärrettävää

Luetun ymmärtäminen

-oppilas ymmärtää yksinkertaista ja tavanomaista tekstiä, tekstin pääajatuksat ja yksityiskohtia

Kirjoittaminen

-oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä aiheista, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreettisiin tarpeisiin

Kulttuuritaidot

Oppilas syventää 7. luokalla oppimiaan kulttuuritaitoja.

Opiskelustrategiat

-oppilas vahvistaa edelleen 7. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita ja pystyy tarvittaessa muuttamaan niitä

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

-säätilat
-pankissa ja postissa asioiminen
-vaatteiden ostaminen, värit ja vaatekappaleet
-lääkärissä ja terveydenhoitajan luona käynti
-puhelimessa puhuminen ja keskustelua puhelinlaskusta
-koulukiusaaminen
-ruotsalaisten yhtyeiden ja artistien esittely
-juhlapäivät
-suosikkikirjan esittely
-Tanskan historiaa ja tanskalaisia tapoja
-ruokailutottumukset
-larppaus eli roolipeli

Rakenteet

-kerrataan aikamuodot, päälauseen suora ja käänteinen sanajärjestys, apuverbit, adjektiivien vertailu, adverbit, imperatiivi ja substantiivien taivutus
-uutena asiana sivulauseen sanajärjestys, man-rakenne, adjektiivi+substantiivi, omistus+adjektiivi+substantiivi, sin/ sitt/ sina, s-passiivi, konditionaali ja omilause, den/ det/ de här, denna/ detta/ dessa, det finns-rakenne, refleksiiviverbit, ainesanat

Viestintästrategiat

Oppilas oppii

-reagoimaan kuulemaansa käyttäen ruotsin kielelle ominaisia sanoja ja sanontoja

- suullisille vuorovaikutustilanteille tyypillisiä ilmauksia, kuten puheenvuoron aloitukseen ja lopetukseen, puheenvuoron ottamiseen ja ylläpitämiseen liittyviä ilmauksia
- tekemään lisäkysymyksiä
- elein, ilmein ja yksinkertaisin lausein reagoimaan kuulemaansa
- tekemään päätelmiä viestintätilanteen perusteella
- tarkkailemaan oman kielitaitonsa ulottuvuuksia ja uskaltamaan viestiä kiertoilmauksin

9. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas pystyy seuraamaan asiapuhetta pääpiirteittäin ja ymmärtää tavallista sanastoa ja yleisimpiä fraaseja tutuissa tilanteissa

Puhuminen

- oppilas selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja palvelutilanteista
- oppilaan ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka siinä on virheitä

Luetun ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää lyhyiden arkitekstien pääasiat ja jonkin verran yksityiskohtia

Kirjoittaminen

- oppilas osaa kirjoittaa lyhyitä arkipäivään liittyviä viestejä ja osaa liittää lauseita toisiinsa sidossanoilla
- oppilaan vapaassa tuotoksessa voi olla paljon kömpelöitä ilmauksia

Kulttuuritaidot

Oppilas syventää 7. ja 8. luokilla oppimiaan kulttuuritaitoja. Oppilas oppii ymmärtämään pohjoismaisen yhteistyön merkityksen.

Opiskelustrategiat

Oppilas vahventaa 7. ja 8. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita ja pystyy tarvittaessa muuttamaan niitä

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- kirjeen kirjoittaminen
- Islanti
- kierrätys, lajittelu, eläinsuojelu, ekotuotteet
- tulevaisuuden suunnitelmia
- tyypillisiä ruotsalaisia tapoja
- Suomen esittelyä
- Huippuvuoret

Rakenteet

- 1. ja 2. konditionaali
- deponenttiverbit
- vara- ja bli-passiivi
- ammattisanoja
- partisiipin preesens ja perfekti
- maantieteelliset nimet ja kansallisuudet
- futuuri
- att+infinitiivi
- järjestysluvut ja päiväykset

Viestintästrategiat

Oppilas

-vahvistaa 7. ja 8. luokalla oppimiaan viestintästrategioita

Vuosiluokat 7-9

Työtavat

- oppikirjan tekstien esittäminen
- opettajajohtoinen työskentely
- oppikirjatyöskentely
- työskentely yksin, pareittain ja ryhmissä
- äänitteet
- pelit, laulut, lorut, leikit
- oppilas harjoittelee uusia sanoja ja rakenteita kirjallisesti ja suullisesti käyttämällä niitä omissa tuotoksissaan

Arviointi

Arviointi suoritetaan opetettavan aineen eri luokka-asteille asetettujen tavoitteiden pohjalta. Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opiskelua, tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista, vahvistaa oppilaan uskoa itseensä oppijana sekä kehittää oppilaan oppimistaitoja. Arviointia tekevät sekä opettaja että oppilas ja arvioinnin tulee olla jatkuvaa, säännöllistä ja kannustavaa. Arvioinnin kohteena ovat kuullun- ja tekstinymmärtäminen sekä puhuminen ja kirjoittaminen. Arvosanaan vaikuttaa oppilaan pitkäjänteinen työskentely sekä kotona että koulussa.

Kuvaus oppilaan hyvästä (8) osaamisesta 9. luokan päättyessä

Kuullun ymmärtäminen (taso A 2.2)

- Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.
- Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa.
- Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.

Tekstin ymmärtäminen (taso A 2.2)

- Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).
- Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsenellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista.
- Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.

Puhuminen (taso A 2.1)

- Osaa kuvata lähipiiriään muutamin lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista puhetilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.
- Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.
- Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia.
- Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).
- Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.

Kirjoittaminen (taso A 2.1)

- Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.
- Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelonomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).
- Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita.
- Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taivutus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.

9.2.5 Ruotsi B1-kielenä

Yleistavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on suulliseen vuorovaikutukseen painottuvan ruotsin kielen perustaidon saavuttaminen. Lisäksi opetukseen kuuluu keskeisiä sisältöjä ruotsinkielisestä ja pohjoismaisesta kulttuurista. Opetus edistää oppi-

laan kielenopiskelutaitoja.

7. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

-oppilas oppii ymmärtämään jokapäiväisen elämän tapahtumia käsittelevää puhetta tilanneyhteyden tuella

Puhuminen

-oppilas oppii kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään sekä viestimään arkipäiväisissä yksinkertaisissa puhetilanteissa

Tekstin ymmärtäminen

-oppilas oppii ymmärtämään jokapäiväisen elämän tapahtumia käsittelevää tekstiä

Kirjoittaminen

-oppilas oppii kirjoittamaan lyhyen viestin tutuissa arkisiin tarpeisiin liittyvissä tilanteissa

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

-perustietoja suomenruotsalaisista, ruotsalaisista ja muista Pohjoismaista

-herätellään huomaamaan oman ja kohdekielen kulttuurien yhtäläisyyksiä ja eroja

-arvostamaan omaa, suomenruotsalaista, ruotsalaista ja muiden Pohjoismaiden kulttuuria

Opiskelustrategiat

Oppilas

-oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oivaltaa sinnikkään ja omatoimisen viestinnällisen harjoittelun merkityksen

-oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa ja etsimään siitä tietoa

-tutustuu alustavasti tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoittelu- ja tiedonhankintamahdollisuuksiin

-oppii arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri osa-alueita ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työskentelytapojaan

-oppii tiedostamaan eri oppimistyylien olemassaolon ja tunnistamaan oman oppimistyylinsä

-oppii käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja opiskelustrategioita

-oppii käyttämään hyväksi äidinkielessä oppimaansa

-oppii soveltamaan oppimaansa tietoa

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- tervehtiminen ja itsestä kertominen
- viikonpäivät, kuukaudet ja vuodenaajat
- lukusanat ja kellonajat
- värit
- ulkonäöstä kertominen
- asuminen
- harrastuksia ja urheiluvälineitä
- koulusanastoa
- musiikkisanastoa
- ruoka- ja juomasanastoa
- eläimiä
- Pohjoismaat ja niissä puhuttavat kielet

Rakenteet

- persoonapronominit ja pronomini den/ det
- substantiivin epämääräinen ja määrätty muoto yksikössä ja monikossa
- genetiivi
- omistuspronomininit
- verbin preesens ja apuverbit
- kieltosanat nej ja inte
- prepositioita
- verbialkuiset kysymykset
- kysymyssanoja
- sanajärjestys
- adjektiivin taivutus

Viestintästrategiat

- oppilasta rohkaistaan alusta lähtien puhumiseen ja kielitaidon aktiiviseen käyttöön
- vertailu muihin tunnettuihin kieliin

8. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

- oppilas oppii ymmärtämään yksinkertaista ja hidastempoista Suomessa ja Ruotsissa puhuttua ruotsia ja erottaa suomenruotsin ja riikinruotsin toisistaan

Puhuminen

Oppilas

- osaa vastata yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein ja tuottaa yksinkertaisia ilmaisuja
- oppii tuottamaan suomen- ja riikinruotsille tyypillisiä äänneitä

Tekstin ymmärtäminen

-oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä

Kirjoittaminen

-oppilas kirjoittaa lyhyitä viestejä ja tuottaa jonkun verran omaa tekstiä

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii huomaamaan oman ja kohdekielen kulttuurien yhtäläisyyksiä ja eroja

Opiskelustrategiat

Oppilas

-vahventaa 7. luokalla omaksumiaan opiskelustrategioita ja kykenee tarvittaessa etsimään itselleen sopivampia strategioita

-oppii käyttämään hyväkseen sekä äidinkielessä että muissa vieraisissa kielissä oppimaansa

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

-tien kysyminen ja neuvominen

-vaatesanastoa

-ruokailu

-kehonosat ja sairaudet

-matkalipun ostaminen

-sääsanastoa

-luontosanastoa

-eriävän mielipiteen ilmaiseminen

-Pohjoismaiden pääkaupungit

Rakenteet

-persoonapronominien objektimuodot

-imperfekti

-järjestysluvut

-den/ det/ de här ja den/ det/ de där

-adverbit

-adjektiivien vertailu

-perfekti ja pluskvamperfekti

-verbi+prepositio

-rinnastuskonjunktiot: men, för, utan, eller, och

-man-sana

-någon/ ingen

Viestintästrategiat

-oppilas tunnistaa pääasiat yksinkertaisesta puheesta tai tekstistä

-oppilas oppii ymmärtämään sanojen oikean lausumisen, sanojen painottamisen ja sävelkulun merkityksen

-oppilas oppii käyttämään kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia

9. luokka

Kielitaito

Kuullun ymmärtäminen

Oppilas

- pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta hänelle tärkeistä aiheista
- ymmärtää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskieltä

Puhuminen

- oppilas selviytyy yksinkertaisista vuoropuheluista ja palvelutilanteista
- oppilaan puhe on melko sujuvaa ja ääntäminen melko ymmärrettävää

Tekstin ymmärtäminen

- oppilas ymmärtää yksinkertaista ja tavanomaista tekstiä ja pystyy yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla

Kirjoittaminen

- oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä ja osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä, jotka liittyvät omaan elämään

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii viestimään kohdekulttuurin edustajien kanssa jokapäiväisissä tilanteissa luontevalla tavalla

Opiskelustrategiat

Oppilas vahventaa 7. ja 8 luokalla oppimiaan opiskelustrategioita ja pystyy tarvittaessa muuttamaan niitä

Keskeiset sisällöt

Tilanteet ja aihepiirit

- monikulttuurisuus
- unelmia
- ekotuotteet ja ympäristönsuojelu
- ammatinvalinta
- Pohjoismaitten kirjailijoita
- Pohjoismaat

Rakenteet

- sivulause
- konditionaali
- imperatiivi
- refleksiiviverbit
- prepositioilmauksia

Viestintästrategiat

Oppilas osaa

- tarkkailla omaa kielenkäyttöään ja kompensoi puuttuvaa kielitaitoa likimääräisillä ilmaisuilla

-osaa hyödyntää vuorovaikutustilanteessa saatua palautetta

Vuosiluokat 7-9

Työtavat

- opettaja valitsee työtavat, jotka edistävät oppilaan oppimaan oppimista sekä tiedon jäsentämistä ja kokonaisuuksien ymmärtämistä
- oppilaat työskentelevät opettajan johdolla, yksin, pareittain ja ryhmissä
- dramatisointi
- pelit, laulut, leikit, lorut
- oppikirjatyöskentely
- äänitteet
- oppilaat harjoittelevat uusia sanoja ja rakenteita kirjallisesti ja suullisesti käyttämällä niitä omissa tuotoksissaan

Arviointi

Oppilaita arvioidaan kullekin luokka-asteelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Arviointia suorittavat sekä oppilaat että opettajat ja arvioinnin tulee olla jatkuvaa, säännöllistä ja kannustavaa. Arvioinnin kohteena ovat kuullun- ja tekstinymmärtäminen sekä puhuminen ja kirjoittaminen. Arvosanaan vaikuttavat oppilaan pitkäjänteinen työskentely sekä kotona että koulussa.

Kuvaus oppilaan hyvästä (8) osaamisesta 9. luokan päättyessä

Kuullun ymmärtäminen (taso A 2.1)

- Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.
- Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.
- Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.

Tekstin ymmärtäminen (taso A 2.1)

- Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita).
- Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.
- Lyhyenkin tekstinpätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.

Puhuminen (taso A 1.3)

- Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmasta vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua.
- Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.
- Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.
- Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.
- Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.

Kirjoittaminen (taso A 1.3)

- Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.
- Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).
- Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.
- Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

LIITE 2 KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kieli- taidon alkeiden hallinta	<p>* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä.</p> <p>* Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliainesta.</p> <p>* Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännöstä.</p>	<p>* Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaihtus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin.</p> <p>* Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.</p> <p>* Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia.</p> <p>* Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja.</p> <p>* Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.</p>	<p>* Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän.</p> <p>* Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin.</p> <p>* Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.</p>	<p>* Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin.</p> <p>* Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja.</p> <p>* Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja.</p> <p>* Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.</p>
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	<p>* Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen.</p> <p>* Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä.</p>	<p>* Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua.</p> <p>* Puheessa on taukoja ja muita katkoksia.</p> <p>* Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia.</p> <p>* Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilan-</p>	<p>* Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin.</p> <p>* Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen</p> <p>* Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana</p>	<p>* Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein.</p> <p>* Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja).</p> <p>* Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita.</p>

		*Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä.	nesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.	edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.	* Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.
--	--	---	--	--	---

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskielitaito	<p>*Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.</p> <p>* Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.</p>	<p>*Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua.</p> <p>* Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>*Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.</p> <p>* Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.</p>	<p>* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.</p> <p>* Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset).</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.</p>	<p>*Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).</p> <p>* Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.</p> <p>* Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.</p>

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskielitaidon alkuvaihe	<p>* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.</p> <p>* Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.</p>	<p>* Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.</p> <p>*Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.</p> <p>* Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisiongelmiä.</p> <p>*Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).</p> <p>* Hallitsee kaikkein yksinker-</p>	<p>* Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavantomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arki- ja yksinkertaisia käyttöohjeita).</p> <p>* Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohdalliset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).</p> <p>*Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita.</p> <p>*Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taivutus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.</p>

			taisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.		
--	--	--	--	--	--

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskielitaito	<p>* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.</p> <p>*Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvii-</p>	<p>* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä.</p> <p>*Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>*Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy.</p> <p>*Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös</p>	<p>*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).</p> <p>* Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsenelystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista.</p> <p>* Tarvitsee usein uudeleen lukemista ja apuvä-</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimita ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit).</p> <p>*Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot.</p> <p>*Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.</p>

		taan melko usein.	joitakin vaativampia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.	lineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.	
--	--	-------------------	--	---	--

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskielitaito	<p>*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat.</p> <p>* Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuva puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja.</p>	<p>*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hienon vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia.</p> <p>*Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä.</p> <p>*Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran.</p>	<p>*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.</p> <p>* Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.</p> <p>* Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puut-</p>	<p>* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.</p> <p>*Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmassa kirjallisen viestinnän muodoissa.</p> <p>*Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä</p>

		<p>* Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.</p>	<p>*Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita.</p> <p>* Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.</p>	teellista.	<p>esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.</p> <p>* Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativimmat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.</p>
--	--	---	--	------------	---

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskielitaito	<p>* Ymmärtää selväpiirteistä asiantietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit).</p> <p>* Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta.</p>	<p>*Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvailen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa.</p> <p>*Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy.</p> <p>*Ääntäminen on hyvin ym-</p>	<p>* Pystyy lukemaan muutamana kappaleena pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa.</p> <p>* Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutamana sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän.</p>	<p>*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiäkin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa muutamana kappaleena pituisen jäsenyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvedoja ja seloituksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tutkitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon.</p> <p>* Hallitsee melko monenlai-</p>

		<p>* Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>märrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia.</p> <p>*Osa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.</p> <p>* Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempakaan viestintää.</p>	<p>* Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.</p>	<p>seen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.</p> <p>*Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyllissä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.</p>
--	--	--	---	---	--

A2 –kieli ranska

Tavoitteet 4.-6. –vuosiluokilla

Yleiset tavoitteet:

- Vieraalla kielellä viestimiseen tottuminen
- Oppilas oppii kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään yksinkertaisissa arkipäivän puhetilanteissa
- Oppilas ymmärtää arkielämää käsittelevää puhetta tai tekstiä
- Oppilas osaa kirjoittaa lyhyesti arkisista asioista
- Kielenoppimisstrategioiden kehittyminen
- Tietoisuus erilaisista kielistä ja kulttuureista, tutustuu kohdekulttuuriin

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
4. lk	- Ymmärtää rajallisen määrän arkipäivän sanoja ja ilmaisuja	- Osaa muodostaa lyhyitä lauseita itselleen läheisistä aiheista - Oppii tuottamaan ranskan kielelle tyypillisiä äänneitä, si-dontaa ja intonaatiota	-Ymmärtää keskeisiä sanoja ja lauseita itselle läheisistä asioista	- Osaa kirjoittaa arkipäivän sanoja ja hyvin yksinkertaisia lauseita
5. lk	- Ymmärtää yksinkertaisia keskusteluja arkipäivän aiheista	- Osaa viestiä suppeasti käyttäen perussanastoa ja peruskielioppia	- Ymmärtää yksinkertaisia tekstejä ja löytää niistä etsimänsä tiedon	- Osaa viestiä arkisia asioita ja kirjoittaa yksinkertaisia lauseita käyttäen tuttuja sanontoja

6. lk	- Ymmärtää selkeää puhetta ja yksinkertaisia viestejä	- Osaa kertoa itseltään ja lähipiiristään lyhyesti - Osaa ulkoa opeteltuja ilmauksia	- Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joi-takin yksityiskohtia	- Selviytyy kirjoittamalla arkisissa ja tutuissa tilanteissa
-------	---	---	---	--

	Kulttuuritaidot	Opiskelustrategiat
4. lk	- Tutustuu alustavasti Ranskaan: pääkaupunki, lippu, muutamia juhlapäiviä - Tutustuu ranskankielisiin lauluihin, loruihin, leikkeihin ja satuihin - Oppii kohteliaisuusmuotoihin ja oppii käyttämään niitä	- Tutustuu kielenopiskelun tiedonhankinta –ja työskentelytaitoihin - Totuttelee pari- ja ryhmätyöskentelyyn - Oppii käyttämään itsenäisesti työkirjaa ja sanakirjaa - Ymmärtää sanaston harjoittelun ja läksyjen tekemisen merkityksen kieltenopiskelussa
5. lk	- Tutustuu edelleen ikätasoaan vastaavan ranskankielisen kulttuurin piirteisiin - Ranskan maantietoa: kaupungit, meret, vuoret, joet	- Vahventaa edellä opittuja opiskelustrategioita
6. lk	- Tutustuu laajemmin ranskankieliseen maailmaan - Ranskalainen koulujärjestelmä	- Vahventaa edellä opittuja opiskelustrategioita - Tutustuu tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoitus- ja tiedonhankintamahdollisuuksiin - Ymmärtää pitkäjänteisen ja säännöllisen työnteon merkityksen kieltenopiskelussa, jossa uudet asiat rakentuvat jo opitulle

Tavoitteet 7. -9. – vuosiluokilla

Yleiset tavoitteet:

- Oppilaan kielitaito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin
- Oppilas oppii ymmärtämään kouluikäisen nuoren elämään liittyvää sekä yleis- tai asiatietoa sisältävää selkeää yleiskielistä puhetta ja tekstiä
- Oppilas selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista sekä palvelutilanteista
- Oppilas osaa kirjoittaa suppeita viestejä ja kuvauksia tutuista aiheista
- Kohdekulttuurin tuntemus ja ymmärtäminen omaa kulttuuritaustaa vasten
- Viestiminen ja toimiminen kohdekulttuurissa hyväksyttävällä tavalla
- Tieto – ja viestintätekniikan hyödyntäminen tiedonhankinnassa ja viestinnässä
- Oppilas osaa arvioida omaa työskentelyään ja kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttaa työskentelytapojaan

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
7. lk	- Ymmärtää kouluikäisen nuoren elämään liittyvää selkeää puhetta sekä myös asiatietoa sisältävää puhetta	- Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja palvelutilanteista	- Ymmärtää kouluikäisen nuoren elämään liittyvää tekstiä sekä myös asiatietoa sisältävää tekstiä	- Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä ja kuvauksia tutuista aiheista
8. lk	- ja pystyy seuraamaan puhetta hänelle läheisistä asioista - normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua kieltä	- yksinkertaisista vuoropuheluista ja palvelutilanteista - ko sujuvaa ja ääntäminen ymmärrettävää	- Ymmärtää yksinkertaisen ja arkisen tekstin pääajatuksien ja yksityiskohdat	- Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä omaan elämäänsä ja konkreettisiin asioihin liittyvistä aiheista
9. lk	- Pystyy seuraamaan asiapuhetta pääpiirteittäin - Ymmärtää tavallista sanastoa ja yleisimpiä fraaseja tutuissa tilanteissa	- Vahvistaa edellä mainittuja	- Vahvistaa edellä mainittuja	- Osaa kirjoittaa lyhyitä arkipäivään liittyviä viestejä ja osaa liittää lauseita toisiinsa sidossanoilla

	Kulttuuritaidot	Opiskelustrategiat
7. lk	<ul style="list-style-type: none"> - Oppii toimimaan ranskankielisessä kulttuurissa hyväksyttävällä tavalla tavanomaisissa arkipäivän tilanteissa - Oppii lisää ranskalaiseen kulttuuriin liittyviä perusasioita - Näkee eroja oman ja ranskalaisen kotiympäristön välillä 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppii tekemään pienimuotoisia projektitöitä itsenäisesti, pareittain tai ryhmissä - Hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa tiedonhankinnassa ja viestinnässä - Käyttää hyväksi äidinkielessä oppimaansa - Arvioi työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa tavoitteisiin ja pystyy muuttamaan työskentelytapojaan
8. lk	<ul style="list-style-type: none"> - Käyttää sujuvammin oppimiaan viestintätaitoja - Lisää ranskalaisen kulttuurin ominaispiirteitä - Tutustuu tarkemmin Ranskan eri alueisiin, kaupunkeihin, historiaan ja juhliin 	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistaa aiemmin opittuja opiskelustrategioita
9. lk	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää myös muiden ranskankielisten maiden kulttuureja - Ymmärtää ranskankielen merkityksen maailmalla 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja etsimään itsenäisesti tietoa oppikirjasta ja sanakirjasta - Oppii käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja opiskelustrategioita

B2-kieli, ranska

- 8. luokalta alkava kieli, joka jatkuu 9. luokan loppuun asti
- Oppilas oppii jokapäiväisiin keskustelutilanteisiin liittyviä taitoja sekä ranskalaista puherytmiä ja ääntämistä. Opiskelu etenee tavallisimmista arkipäivän tilanteista laajempiin kokonaisuuksiin.
- Oppilas oppii käyttämään itsenäisesti sanakirjaa ja muita lähteitä tiedon etsimiseen sekä ymmärtää kuulemastaan ja lukemastaan tavallisimpia sanoja ja sanontoja
- Oppilas tutustuu ranskalaiseen tapa- ja toimintakulttuuriin sekä muihin ranskankielisiin maihin

Tavoitteet 8. ja 9. -vuosiluokilla

Yleiset tavoitteet:

- Oppilas oppii kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään sekä viestimään arkipäivän tavanomaisissa puhetilanteissa
- Ymmärtää jokapäiväisen elämän tapahtumia käsittelevää tekstiä tai puhetta kontekstin avulla
- Kirjoittaa lyhyen viestin tutuissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa
- Ymmärtää ranskankielialueen kulttuuria ja oppii viestimään kohdekulttuurin edustajien kanssa sopivalla tavalla

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
8. lk	- Ymmärtää arkielämän tilanteiden sanoja ja ilmaisuja - Ymmärtää konkreettisesta tapahtumasta käsittelevän puheen pääsisällön	- Oppii ranskan kielen ääntämisen ominaispiirteitä - Osaa vastata yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein ja tuottaa yksinkertaisia ilmaisuja	- Ymmärtää konkreettisia asioita käsittelevän tekstin pääsisällön	- Oppii kirjoittamaan lyhyen viestin tutuissa ja arkisiin tarpeisiin liittyvissä tilanteissa
9. lk	- Ymmärtää puhetta hänelle läheisistä aiheista	- Oppilaan puhe on melko sujuvaa ja ääntäminen melko ymmärrettävää - Oppilas selviytyy yksinkertaisista vuoropuheluista ja palvelutilanteista	- Ymmärtää yksinkertaista tekstiä ja pystyy yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla	- Osaa kirjoittaa yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät omaan elämään

	Kulttuuritaidot	Opiskelustrategiat
8. lk	- Oppii tuntemaan ranskalaista kulttuuria - Huomaa eroja ranskalaisen ja oman kulttuurin välillä	- Oppii laatimaan omia viestejä ja käyttämään tiedonhankintavälineitä - Osaa käyttää hyväkseen

	- Oppii viestimään ranskalaiselle kulttuurille ominaisella tavalla tervehtimiseen liittyvä teitittely ja elekieli	sekä äidinkielessä että muissa kielissä oppimaansa - Oppii korjaamaan omaa tuotostaan ja käyttämään erilaisia strategioita korvaamaan kielitaitonsa puutteita
9. lk	- Ranskalaisen kulttuurin perusasioita ja ihmisten kohtaamisiin liittyviä tapoja	- Vahvistaa edellä mainittuja - Oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oivaltaa sinnikkään ja omatoimisen viestinnällisen harjoituksen merkityksen

Keskeiset sisällöt

	Sanasto	Rakenteet	Viestintä
8. lk	-aakkoset -lukusanat 0-1000 -koti, koulu, harrastukset, vapaa-aika -itsestä kertominen: nimi, asuinpaikka, ulkonäkö, perhe, lemmikit -vaatteet, värit -ammatit -maita ja kansallisuuksia -kellonajat, viikonpäivät, kuukaudet, juhlapäivät -ruoka ja juoma -säätilat, säästä keskustelu	-substantiivien suku: maskuliini ja feminiini -artikkelit: epämääräinen ja määräinen, yksikkö ja monikko -persoonaa-, demonstratiivi- ja omistuspronominin -adjektiivien taivutus ja käyttö -genetiivi -yleisimpiä prepositioita -ääntäminen -säännöllisten –ER -pääteisten verbien taivutus sekä joitakin epäsään-	-yleisimpiä arkipäivän tilanteita: tervehtiminen, esittäytyminen, esittely, hyvästely, kiittäminen, kohtelias pyytäminen, tarjoaminen ja mielipiteen ilmaisu -ranskankieliseen kulttuuriin tutustuminen: lauluja, runoja, tapakulttuuria -ruoka- ja kahvilakulttuuri sekä asiointitilanteita -kaupassa asiointi -kaupungissa liikkuminen: tien kysyminen sekä neu-

		nöllisiä verbejä -lähifutuuri -kysymyksen muodostus -kieltorakenteita	vominen -suullisia ja kirjallisia harjoituksia
9. lk	-lukusanat, vuosiluvut -järjestysluvut -ystävät, perhe, koti, koulu, asuminen ja työelämä -sairastelu, kehosanastoa -ajanilmauksia -vapaa-aika, harrastukset -keskustelutilanteita: loma, TV, ruoka -ravintolassa asiointi -matkustus, ostosten tekeminen, turistina liikkuminen, kulkuvälineet -kuvaileminen	-8lk:lla opitun syventäminen -partitiivi -objektipronominit COD ja COI -imperatiivi -yleisimmät relatiivipronominit -säännöllisten -RE ja -IR -pääteisten verbien taivutus sekä epäsäännöllisiä verbejä -kieltoilmaisuja -passé composé, apuverbinä avoir ja être -imperfekti -refleksiiviverbejä -il faut	-kohteliaita keskustelutilanteita -ruokailutilannesanontoja, ruokakulttuuria -matkustus: lipun tilaaminen ja ostaminen -kaupunki: tiedon ja avun pyytäminen, tien kysyminen -mielipiteen ilmaisu -lomatilanteita: kirjeen ja kortin kirjoittaminen

Vapaaehtoinen A-kieli, ranska

- 4. luokalta alkava vapaaehtoinen A-kieli, joka jatkuu peruskoulun loppuun asti
- Kahdeksannella luokalla vapaaehtoinen A-kieli muuttuu yhdeksi 8.–9. luokkien valinnaisaineista (2vvt)
- Opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaan tietotaitoa ja oppimisstrategioita ranskan kielessä vähitellen kohti vaativampien suullisten ja kirjallisten keskustelutilanteiden ymmärtämistä sekä tuottamista
- Peruskoulun aikana oppilas tutustuu ranskankielisen maailman tapa- ja toimintakulttuureihin, mitä kautta hän syventää tietouttaan suvaitsevasta sekä kohteliaasta muiden ihmisten kohtaamisesta

Tavoitteet 4.-6. –vuosiluokilla

Yleiset tavoitteet:

- Vieraalla kielellä viestimiseen tottuminen
- Oppilas oppii kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään yksinkertaisissa arkipäivän puhetilanteissa
- Oppilas ymmärtää arkielämää käsittelevää puhetta tai tekstiä
- Oppilas osaa kirjoittaa lyhyesti arkisista asioista
- Kielenoppimisstrategioiden kehittyminen
- Tietoisuus erilaisista kielistä ja kulttuureista, tutustuu kohdekulttuuriin

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
4. lk	- Ymmärtää rajallisen määrän arkipäivän sanoja ja ilmaisuja	- Osaa muodostaa lyhyitä lauseita itselleen läheisistä aiheista - Oppii tuottamaan ranskan kielelle tyypillisiä äänneitä, sidontaa ja intonaatiota	-Ymmärtää keskeisiä sanoja ja lauseita itselle läheisistä asioista	- Osaa kirjoittaa arkipäivän sanoja ja hyvin yksinkertaisia lauseita
5. lk	- Ymmärtää yksinkertaisia keskusteluja arkipäivän aiheista	- Osaa viestiä suppeasti käyttäen perus-sanastoa ja peruskielioppia	- Ymmärtää yksinkertaisia tekstejä ja löytää niistä etsimänsä tiedon	- Osaa viestiä arkisia asioita ja kirjoittaa yksinkertaisia lauseita käyttäen tuttuja sanontoja
6. lk	- Ymmärtää selkeää puhetta ja yksinkertaisia viestejä	- Osaa kertoa itsestään ja lähipiiristään	- Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joita-	- Selviytyy kirjoittamalla arkisissa ja tu-

		lyhyesti - Osaa ulkoa opeteltuja ilmauksia	kin yksityiskoh- tia	tuissa tilan- teissa
--	--	---	-------------------------	-------------------------

Keskeiset sisällöt

	Kulttuuritaidot	Opiskelustrategiat
4. lk	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustuu alustavasti Ranskaan: pääkaupunki, lippu, muutamia juhlapäiviä - Tutustuu ranskankielisiin lauluihin, loruihin, leikkeihin ja satuihin - Oppii kohteliaisuusmuotoihin ja oppii käyttämään niitä 	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustuu kielenopiskelun tiedonhankinta – ja työskentelytaitoihin - Totuttelee pari- ja ryhmätyöskentelyyn - Oppii käyttämään itsenäisesti työkirjaa ja sanakirjaa - Ymmärtää sanaston harjoittelun ja läksyjien tekemisen merkityksen kielenopiskelussa
5. lk	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustuu edelleen ikätasoaan vastaavan ranskankielisen kulttuurin piirteisiin - Ranskan maantietoa: kaupungit, meret, vuoret, joet 	<ul style="list-style-type: none"> - Vahventaa edellä opittuja opiskelustrategioita
6. lk	<ul style="list-style-type: none"> - Tutustuu laajemmin ranskankieliseen maailmaan - Ranskalainen koulujärjestelmä 	<ul style="list-style-type: none"> - Vahventaa edellä opittuja opiskelustrategioita - Tutustuu tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoitus- ja tiedonhankintamahdollisuuksiin - Ymmärtää pitkäjänteisen ja säännöllisen työnteon merkityksen kielenopiskelussa, jossa uudet asiat rakentuvat jo opitulle

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 6. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

	<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Puhuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
Englanti	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskieli- taito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskieli- taito</i>
Muut kielet	<i>A1.3 Toimiva alkeiskieli- taito</i>	<i>A1.2 Kehittyvä alkeiskieli- taito</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskieli- taito</i>	<i>A1.2 Kehittyvä alkeiskieli- taito</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas

- tuntee oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja
- pystyy vuorovaikutukseen kohdekielen puhujien kanssa yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää luontevasti joitakin kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua sekä oppi- ja sanakirjaa
- ymmärtää sinnikkään harjoittelun merkityksen ja on tottunut arvioimaan omaa työskentelyään.

Tavoitteet 7. -9. -vuosiluokilla

Yleiset tavoitteet:

- Oppilaan kielitaito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin
- Oppilas oppii ymmärtämään kouluikäisen nuoren elämään liittyvää sekä yleis- tai asiantietoa sisältävää selkeää yleiskielistä puhetta ja tekstiä
- Oppilas selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista sekä palvelutilanteista
- Oppilas osaa kirjoittaa suppeita viestejä ja kuvauksia tutuista aiheista
- Kohdekulttuurin tuntemus ja ymmärtäminen omaa kulttuuritaustaa vasten
- Viestiminen ja toimiminen kohdekulttuurissa hyväksyttävällä tavalla

- Tieto – ja viestintätekniiikan hyödyntäminen tiedonhankinnassa ja viestinnässä
- Oppilas osaa arvioida omaa työskentelyään ja kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttaa työskentelytapojaan

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
7. lk	- Ymmärtää kouluikäisen nuoren elämään liittyvää selkeää puhetta sekä myös asiatietoa sisältävää puhetta	- Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja palvelutilanteista	- Ymmärtää kouluikäisen nuoren elämään liittyvää tekstiä sekä myös asiatietoa sisältävää tekstiä	- Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä ja kuvauksia tutuista aiheista
8. lk	- Ymmärtää ja pystyy seuraamaan puhetta hänelle läheisistä asioista - Ymmärtää normaalinopeudella ja selkeästi puhuttua kieltä	- Selviytyy yksinkertaisista vuoropuheluista ja palvelutilanteista - Puhe melko sujuvaa ja ääntäminen ymmärrettävää	- Ymmärtää yksinkertaisen ja arkisen tekstin pääajatuksen ja yksityiskohdat	- Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä omaan elämäänsä ja konkreettisiin asioihin liittyvistä aiheista
9. lk	- Pystyy seuraamaan asiapuhetta pääpiirteittäin - Ymmärtää tavallista sanastoa ja yleisimpiä fraaseja tutuissa tilanteissa	- Vahvistaa edellä mainittuja	- Vahvistaa edellä mainittuja	- Osaa kirjoittaa lyhyitä arkipäivään liittyviä viestejä ja osaa liittää lauseita toisiinsa sidos sanoilla

	Kulttuuritaidot	Opiskelustrategiat
7. lk	- Oppii toimimaan ranskankielises-	- Oppii tekemään pienimuotoisia

	sä kulttuurissa hyväksyttävällä tavalla tavanomaisissa arkipäivän tilanteissa - Oppii lisää ranskalaiseen kulttuuriin liittyviä perusasioita - Näkee eroja oman ja ranskalaisen kotiympäristön välillä	projektitöitä itsenäisesti, pareittain tai ryhmissä - Hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa tiedonhankinnassa ja viestinnässä - Käyttää hyväksi äidinkielellä oppimaansa - Arvioi työskentelyään ja kieli- taitonsa eri alueita suhteessa tavoitteisiin ja pystyy muuttamaan työskentelytapojaan
8. lk	- Käyttää sujuvammin oppimiaan viestintätaitoja - Lisää ranskalaisen kulttuurin ominaispiirteitä - Tutustuu tarkemmin Ranskan eri alueisiin, kaupunkeihin, historiaan ja juhliin	- Vahvistaa aiemmin opittuja opiskelustrategioita
9. lk	- Ymmärtää myös muiden ranskankielisten maiden kulttuureja - Ymmärtää ranskankielen merkityksen maailmalla	- Oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelusta ja etsimään itsenäisesti tietoa oppikirjasta ja sanakirjasta - Oppii käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja opiskelustrategioita

Keskeiset sisällöt

	Sanasto	Rakenteet	Viestintä
4. lk	-aakkoset -lukusanat 0-30, kymmenluvut 40-100 -viikonpäivät, kuukaudet, päivämäärä, kellonaikoja (tasatunnit)	-substantiivien suku: maskuliini ja feminiini -artikkelit: epämääräinen ja määräinen, yksikkö ja monikko -persoonapronominit	-opitaan yksinkertaista suullista tuottamista itselle läheisissä arkipäivän tilanteissa -opitaan ymmärtämään arkielämää käsitteleviä

	-perussanastoa: ruokia, juomia, harrastuksia, vaatesanastoa, eläimiä, värejä	-prepositioita, paikan ad- verbejä -omistuspronomineja -ääntämisen perusteita -verbin <i>être</i> (olla) yksikkö -verbin <i>avoir</i> (omistaa) yksikkö -kieltorakenne <i>ne – pas</i> -partitiivi (<i>du, de la, des</i>) -joidenkin yleisimpien verbien yksikkö-muotoja	sanoja ja ilmauksia ja kirjoittamaan yksittäisiä sanoja ja lyhyitä ilmauksia -esittäytyminen; omista mieltymyksistä (harrastukset, ruoka) kertominen -ranskankieliseen kulttuuriin tutustuminen: lauluja, runoja, tapakulttuuria, Pariisin nähtävyyksiä -tervehtiminen, kiittäminen, kohtelias pyytäminen, tarjoaminen ja mielipiteen ilmaisu
5. lk	-edellisen vuoden sanaston syventämistä -lukusanat 1-100, sadat, tuhannet -kotisanastoa: huonekaluja, lemmikkejä -vaatesanoja -ystävistä ja sukulaisista kertominen -kellonaika -säänilmaisuja -ranskankielisen alueen maantietoa	- <i>être</i> - ja <i>avoir</i> -olla-verbit -tärkeimpiä epäsäännöllisiä verbejä -artikkelin käytön kertausta -omistuspronomineja - <i>il y a</i> –rakenne -ääntämisen kertausta -kysymyslause <i>est-ce que</i> -yleisimpien prepositioiden ja adjektiivien kertausta - <i>er</i> -verbien taivutusta -verbeihin liittyviä prepositioita (<i>aller à, faire de, jouer à/de</i>)	-viestintätilanteita: paikan ilmoittaminen, mielipiteen ilmaisua -asuinpaikasta kertominen -opittujen asioiden käyttöä yksinkertaisissa viestintätilanteissa (esim. prepositiot, lukusanat) -yksinkertaisia lauserakenteita ja niiden harjoittelua

6. lk	-ilmansuunnat -ammatteja -perhe- ja kotisanastoa -harrastukset, vapaa-aika -kaupunkisanastoa -ruokasanastoa -ulkonäön kuvailua	-er-päätteisten verbien preesens -lisää epäsäännöllisiä verbejä -adjektiivin taivutus ja paikka -yleisimpiä prepositioita <i>-il y a / il n'y a pas</i> – rakenteen kertausta -genetiivi; omistuspronominit - <i>aller</i> -futuuri -partitiivi	-opitaan kertomaan perheestä ja kodista -Ranskan maantietoa ja muun Euroopan maiden nimet -opitaan keskustelemaan säästä -kaupunkiopastaminen: tien neuvominen ja opastaminen -ruoan ja juoman tilaaminen -opitaan kuvailemaan henkilön ulkonäköä
7. lk	-koulu- ja työelämäsanastoa -ihmisen keho -harrastukset -kuvailevaa sanastoa -kauppa- ja ruokasanastoa	-aiemmin opitun syventämistä ja kertausta -verbien säännöllinen ja epäsäännöllinen taipuminen preesensissä - <i>passé composé avoir-</i> ja <i>être</i> -apuverbien kanssa -refleksiiviverbit -kysymyslauseet -kieltosanat -objektit (<i>le, la, les</i>)	-opitaan ranskalaiselle kulttuurille tyypillistä elekieltä -opitaan reagoimaan nähtyyn ja kuultuun -opitaan kuvailemaan ja kertomaan nähtyä ja koettua -ruokakulttuuria -työelämästä keskustelua -sanontoja
8. lk	-työ- ja lomasanastoa -mediasanastoa -matkustussanastoa, turismi -maantieteellistä sanastoa -seurustelu, suhteet -juhlat -historian tapahtumia ja henkilöitä	-aiemmin opitun syventämistä ja kertausta - <i>passé composé</i> + säännölliset ja epäsäännölliset verbit -imperfekti -imperatiivi -futuuri -lisää epäsäännöllisiä verbejä	-opitaan matkustamiseen liittyviä keskusteluita: matkan tilaaminen ja tiedustelu -keskustelutilanteiden fraaseja, mielipiteen ilmauksia -opitaan kertomaan tapahtuneesta (mennyt aika)

		-painolliset persoonapronominit -suora ja epäsuora objekti -adjektiivien vertailu -imperfektin ja <i>passé composé</i> vertailu	-opitaan keskustelemaan tärkeistä tapahtumista: juhlat, suhteet, työ -syvennetään aiemmin opittuja opiskelustrategioita
9. lk	-ympäristösanasastoa -yhteiskunnallista sanastoa -media: TV, sanomalehti -koneisiin liittyvää sanastoa -taide: lauluja, runoja, maalaustaidetta, musiikkia -työnhaku: CV, työpaikkahakemuksen laatiminen	-aiemmin opitun syventämistä ja kertausta -passiivi -lisää epäsäännöllisiä verbejä -relatiivipronomini (qui, que) -adverbejä ja adjektiiveja -indefiniittipronomineja -gerundi -konditionaali, ehtolauseet -subjunktiivi tunnistaen	-opitaan hyödyllisiä keskustelussa tarvittavia ilmauksia -opitaan seuraamaan asiapuhetta pääpiirteittäin -opitaan tapakulttuuria, elekieltä -mielipiteen ilmaisun, perustelun ja keskustelukulttuurin syventämistä -tulevaisuuden suunnitelmista kertominen -joitakin yleisimpiä idiomeja

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

	<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Puhuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
Englanti	<i>B1.1 Toimiva peruskielitaito</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>B1.1 Toimiva peruskielitaito</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>
Muut kielet	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee kohdekielen kielialueen elämänmuotoa ja historiaa.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja
- on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen.

9.2.6 Matematiikka

Johdanto

Helsinkiläinen painotus:

- systemaattinen eteneminen
- kestävä pohja matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle
- konkreettiset mallit ja muut apuvälineet
- oppilaiden kokemukset ja arkipäivän matematiikka
- soveltaminen ja integroiminen eri oppiaineisiin
- tietotekniikan ja muiden välineiden käyttö oppimisprosessissa

Matematiikka koskettaa elämäämme hyvin monella tavalla. Matematiikka tarjoaa välineitä monien arkisten ja teoreettisten ongelmien hahmottamiseen ja ratkaisuun. Matematiikka ohjaa johdonmukaiseen ja täsmälliseen ajatteluun, mutta samalla matematiikka on myös luovan ajattelun ja oivaltamisen iloa ja leikkiä.

Matematiikan oppiminen on systemaattisesti etenevää. Se antaa kestävä pohjan matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle. Oppilaiden arkipäivän kokemukset jäsentyvät matemaattisten mallien ja apuvälineiden avulla.

Aihekokonaisuudet

Matematiikan opiskelussa perehdytään eri elämänaloihin liittyviin sovelluksiin ja ongelmiin. Tällaisia ovat erityisesti ympäristöön, kestävään kehitykseen, talouselämään, yrittäjyyteen, kuluttajakasvatukseen, liikenteeseen, turvallisuuteen ja teknologiaan liittyvät sovellukset. Työtapojen, tehtävien ja projektien valinnassa pyritään myös ottamaan huomioon kulttuuri-identiteetin, kansainvälisyyden ja ihmisenä kasvamisen vaaliminen ja edistäminen.

VUOSILUOKAT 1-2

Yhteiset tavoitteet (1-2 lk)

Matematiikan opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- saa sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee arkipäivän tilanteissa
- oppii ajattelemaan johdonmukaisesti ja täsmällisesti (vertailee, luokittelee, arvioi, etsii säännönmukaisuuksia, havaitsee ja ratkaisee ongelmia), oppii perustelemaan ratkaisujaan
- ymmärtää lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän periaatteen sekä harjoittelee kehityskaudelleen soveltuvia peruslaskutoimituksia
- kehittää loogis-matemaattista ajatteluaan ja avaruudellista hahmotuskykyään
- oppii tulkitsemaan ja esittämään havaintojaan matematiikan kielellä (mallintaa, ymmärtää ja luo graafisia esityksiä)

- saa positiivisia ja aitoja elämyksiä matematiikan liittymisestä muihin koulussa opiskeltaviin aineisiin ja arkipäivän tilanteisiin
- harjaantuu käyttämään erilaisia ongelmanratkaisumalleja sekä monipuolisia työkaluja opiskelussaan (tietotekniikka, pelit, leikit)
- harjoittelee arviointitaitoja

	Tavoitteet 1.lk	Sisällöt 1.lk
Luvut ja laskutoimitukset	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen • oppii lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa • oppii vertailemaan, luokittelemaan, asettamaan järjestykseen, hajottamaan ja kokoaamaan lukuja • ymmärtää lukumäärän pysyvyyden • oppii yhteenlaskua lukualueella 0-20 konkreettien välineiden, mallien ja symbolien avulla • oppii vähennyslaskua lukualueella 0-20 konkreettien välineiden, mallien ja symbolien avulla • harjaantuu päässä laskutaidoissa • oppii oikeat merkitsemistavat 	<ul style="list-style-type: none"> • paikkajärjestelmä • kymmenjärjestelmä • nollan käsite • lukumäärä, -sana ja numerosymboli lukualueella 0-100 • yhtäsuuruuden käsite • yhteenlaskun käsite • kymmenylitys • vaihdannaisuus • vähennyslaskun käsite • kymmenalitus • vähennyslaskun tarkistaminen yhteenlaskulla
Algebra	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppii yksinkertaisia lukujonoja • oppii näkemään mallista säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> • lukujonon tulkitseminen ja kirjoittaminen • säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien näkeminen esim. kuvasta
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • havainnoi, luokittelee, kuvailee ja nimeää ympäristössä olevia geometrisia muotoja • rakentaa kolmiulotteisia kappaleita 	<ul style="list-style-type: none"> • esineiden hahmottaminen eri suunnista • kuvioiden taittelu, piirtäminen, rakentelu ja jäljentäminen • suora ja tasokuvioita: ympyrä, monikulmio, joista erilaisia nelikulmioita ja kolmioita • kappaleet: pallo, kartio, lieriö, kuu-tio • peilikuvan käsite

Mittaaminen	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää mitä mittaaminen tarkoittaa • ymmärtää mittayksikön ja mitattavan välisen suhteen • harjaantuu arvioimaan pituutta, massaa, tilavuutta ja aikaa 	<ul style="list-style-type: none"> • mittaamisen periaate • mittavälineiden käyttö • pituus (m, cm) • massa (kg) • tilavuus (l) • aika (tunti ja puoli tuntia) • raha (euro) • arviointia ja vertailua
Tietojenkäsittely ja tilastot	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee tietojen etsimistä, keräämistä, tallentamista ja esittämistä • oppii tulkitsemaan tilastollisia esityksiä 	<ul style="list-style-type: none"> • tietojen kerääminen, järjestäminen, tallentaminen • yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen • pylväsdiagrammi
Sovellukset ja muut taidot	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ilmoittaa esineen sijainnin: yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana ja välissä • osaa havainnoida ja löytää tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arjen toiminnoissa • oppii tulkitsemaan ja esittämään matemaattista tietoa suullisesti ja kuvin • oppii tunnistamaan ja ratkaisemaan ongelmia sekä analysoidaan omia ratkaisujaan 	<ul style="list-style-type: none"> • säännönmukaisuuksien havaitseminen • spatiaalinen hahmottaminen • arkimatematiikan harjoittelu • matematiikan kommunikointitaitojen harjoittelu • ongelmanratkaisutaidot • tutkiminen, kokeilu, keksiminen ja vertaaminen

	Tavoitteet 2.Ik	Sisällöt 2.Ik
Luvut ja laskutoimitukset	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen oppii lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa oppii vertailemaan, luokittelemaan, asettamaan järjestykseen, hajottamaan ja kokoamaan lukuja ymmärtää lukumäärän pysyvyyden oppii yhteenlaskua lukualueella 0-1000 konkreettien välineiden, mallien ja symbolien avulla oppii vähennyslaskua lukualueella 0-1000 konkreettien välineiden, mallien ja symbolien avulla harjaantuu päässälaskutaidoissa oppii allekkainlaskun periaatteen (kaksi- ja kolmenumeroisia lukuja, muistinumero, lainaaminen) oppii kertolaskua konkreettien välineiden, mallien ja symbolien avulla tutustuu alustavasti murtolukuihin kokonaisen osina 	<ul style="list-style-type: none"> paikkajärjestelmä kymmenjärjestelmä lukumäärä, -sana ja numeromerkintä lukualueella 0-1000 yhtäsuuruuden käsite symbolit: <, >, = käsitteet: summa, erotus, tulo yhteenlaskun käsite kymmenylitys vaihdannaisuus yhteenlaskun algoritmi vähennyslaskun käsite kymmenalitus vähennyslaskun tarkistaminen yhteenlaskulla vähennyslaskun algoritmi kertotaulut 0-6 yhteenlaskun- ja kertolaskun yhteys jakolaskun käsite konkreettisesti toimien murtoluvun käsitteen pohjustaminen konkreettisin välinein
Algebra	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> oppii yksinkertaisia lukujonoja oppii näkemään mallista säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> lukujonon tulkitseminen ja kirjoittaminen säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien näkeminen esim. kuvasta
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> havainnoi, luokittelee, kuvailee ja nimeää ympäristössä olevia geometrisia muotoja oppii geometrisiä peruskäsitteitä harjaantuu piirtämään muotoja ja rakentamaan kappaleita oppii tunnistamaan symmetrisen kuvion, piirtämään ja nimeämään symmetria-akselin 	<ul style="list-style-type: none"> peruskäsitteet: piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma kaksiulotteisten muotojen rakentelu, piirtäminen ja jäljentäminen tasokuvioita: ympyrä, monikulmio, joista erilaisia nelikulmioita ja kolmioita kappaleet: pallo, kartio, lieriö, kuu-tio kolmiulotteisten kappaleiden tunnistaminen ja rakentaminen peilauksia ja suurennoksia

Mittaaminen	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää mitä mittaaminen tarkoittaa • ymmärtää mittayksikön ja mitatavan välisen suhteen • harjaantuu arvioimaan pituutta, massaa, tilavuutta ja aikaa 	<ul style="list-style-type: none"> • mittaamisen periaate • mittavälineiden käyttö • pituus (km, m, cm, mm) • massa (kg, g) • tilavuus (l, dl) • aika (h, min) • raha (euro, snt) • mittayksiköiden muuntaminen • vertailu ja arviointi
Tietojenkäsittely ja tilastot	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee tietojen etsimistä, keräämistä, tallentamista ja esittämistä • oppii tulkitsemaan tilastollisia esityksiä 	<ul style="list-style-type: none"> • tietojen kerääminen, järjestäminen, tallentaminen • yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen • pylväsdiagrammi
Sovellukset ja muut taidot	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ilmoittaa esineen sijainnin: yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana ja välissä • osaa havainnoida ja löytää tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arjen toiminnoissa • oppii tulkitsemaan ja esittämään matemaattista tietoa suullisesti, kirjallisesti ja kuvin • oppii tunnistamaan ja ratkaisemaan ongelmia sekä analysimaan omia ratkaisujaan 	<ul style="list-style-type: none"> • säännönmukaisuuksien havaitseminen • spatiaalinen hahmottaminen • arkimatematiikan harjoittelu • matematiikan kommunikointitaitojen harjoittelu, matematiikan tarinat • ongelmanratkaisutaidot • tutkiminen, kokeilu, keksiminen ja vertaaminen

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 2. luokan päättyessä

(Opetussuunnitelman perusteet, Opetushallitus 2004)

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa sekä esittämällä ja selittämällä niitä toisille oppilaille ja opettajalle
- pystyy tekemään perusteltuja päätelmiä ja selittämään toimintaansa ja osaa esittää ratkaisujaan konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti
- osaa tehdä vertailua, muun muassa pituusvertailua, ja asettaa asioita järjestyseen, löytää asioille vastakohtia, luokitella asioita eri ominaisuuksien mukaan sekä ilmoittaa esineen sijainnin, esimerkiksi käyttämällä sanoja yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana ja välissä; hän osaa vertailla joukkojen suuruuksia

käyttäen sanoja enemmän, vähemmän, yhtä monta ja vähän, sekä kirjoittaa ja käyttää vertailun symboleja $>$, $=$ ja $<$.

Luvut ja laskutoimitukset sekä algebra

Oppilas

- tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa, lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen
- hallitsee lukujen hajottamisen ja yhdistämisen, vertailun, summien ja lukujonojen muodostamisen; hän tuntee parilliset ja parittomat luvut
- tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä sekä osaa käyttää sitä
- ymmärtää yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa
- osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtojen lukumäärän yksinkertaisissa tapauksissa
- tuntee ja osaa esittää konkreettisilla välineillä yksinkertaisia murtolukuja, kuten yksi kahdesosa, yksi neljäsosa ja yksi kolmasosa

Geometria

Oppilas

- tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista, muun muassa nelikulmio, kolmio, ympyrä, pallo ja kuutio, sekä tietää geometrian peruskäsitteet: piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma, ja niiden yhteyden yksinkertaisimpiin tasokuvioihin
- osaa käyttää yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia.

Mittaaminen

Oppilas

- osaa mitata yksinkertaisilla mittavälineillä ja tuntee keskeisimmät suureet, kuten pituus, massa, tilavuus ja aika
- osaa havainnoida tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arkipäivän ongelmissa ja osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan niiden ratkaisemiseen.

VUOSILUOKAT 3-6

Yhteiset tavoitteet (3 – 6 luokat)

Oppilas oppii

- tutkien ja havainnoiden muodostamaan matemaattisia käsitteitä ja käsitejärjestelmiä
- käyttämään matemaattisia käsitteitä
- peruslaskutaitoja
- päässälaskutaitoa
- ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- arvioimaan saamansa ratkaisun oikeellisuutta
- löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita

- perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään sekä esittämään ratkaisujaan muille
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen pohjalta
- käyttämään sääntöjä ja noudattamaan ohjeita
- keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn
- toimimaan ryhmässä

	Tavoitteet 3.lk	Sisällöt 3.lk
Luvut ja laskutoimitukset	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kymmenjärjestelmän ja osaa käyttää sitä • tuntee ja osaa käyttää laskutoimitusten oikeita nimityksiä • hallitsee yhteen- ja vähennyslaskun lukualueella 0-1 000 000 • ymmärtää laskutoimitusten väliset yhteydet • osaa kertotaulut 1-10 • osaa allekkainkertolaskun periaatteen • ymmärtää jakolaskun periaatteen • ymmärtää sulkujen merkityksen laskujärjestykseen • tuntee desimaaliluvun käsitteen • osaa vertailla desimaalilukuja • tutustuu desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskuun • tuntee murtoluvun käsitteen • osaa vertailla murtolukuja konkreettisin välinein • tutustuu samanimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuun • osaa ilmoittaa kellonajat minuutin tarkkuudella • tuntee ajan yksiköitä 	<ul style="list-style-type: none"> • lukukäsitteen vahvistaminen • kymmenjärjestelmä • lukumäärä, -sana ja numeromerkintä lukualueella 0-1 000 000 <p>Peruslaskutoimitukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien kertaaminen • yhteen- ja vähennyslaskun yhteys • nollien yli lainaaminen • kertolaskun algoritmi: yksinumeroinen kertoja, muistinumerot • summan, erotuksen, tulon ja osamäärän käsitteet • kertotaulut 1-10 • kertominen 0:lla • kertominen ja jakaminen 10:llä ja 100:lla • kerto- ja jakolaskun yhteys • lukuyksiköittäin jakaminen • jakojäännös • yhteen- ja kertolaskun vaihdannaisuus • laskujärjestys: sulkumerkit <p>Desimaaliluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • desimaaliluvun käsite • kokonaiset, kymmenesosat, sadasosat • suuruusvertailu • yhteen- ja vähennyslaskua <p>Murtoluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • murtoluvun käsite • suuruusvertailua konkreettisin välinein • samanimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua • kellonajat minuutin tarkkuudella • min, h, d, kk ja a

Algebra	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee lukumäärän arvioimista • osaa pyöristää annetulle tarkkuudelle 	<ul style="list-style-type: none"> • lukumäärän arvioiminen • pyöristäminen alustavasti
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa nimeltä tasokuvioita ja kulmia • tutustuu symmetriaan • harjoittelee peilaamista suoran suhteen • tunnistaa nimeltä kappaleita • tutustuu kappaleisiin liittyviin käsitteisiin • osaa pituus- ja tilavuusmittoja • harjoittelee yksikkömuunnoksia • tutustuu mittayksiköiden ilmoittamiseen desimaalilukuna 	<p>Tasokuviot</p> <ul style="list-style-type: none"> • kolmiot: terävä-, tylppä- ja suorakulmainen • nelikulmiot: suorakulmio, neliö, suunnikas ja puolisuunnikas • kulma: terävä, tylppä ja suora • suora, piste ja jana • tasokuvioiden nimeäminen • symmetria, symmetria-akselit • peilaaminen suoran suhteen <p>Kappaleet</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuutio, suorakulmainen särmiö, prisma, pyramidi, kartio, lieriö, pallo • käsitteet: tahko, särmä ja kärki <p>Mittaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • pituusmitat: mm, cm, m ja km • tilavuusmitat: dl ja l • yksikkömuunnoksia • mittayksiköt desimaalilukuna
Tietojenkäsittely ja tilastot sekä toden-	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa esittää keräämänsä tiedot taulukon tai pylväsdiagrammin muodossa 	<ul style="list-style-type: none"> • tietojen etsiminen, kerääminen ja esittäminen • taulukon laatiminen • pylväsdiagrammi

	Tavoitteet 4.lk	Sisällöt 4.lk
Luvut ja laskutoimitukset	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee peruslaskutoimitukset luonnollisilla luvuilla • tutustuu laskimen käyttöön • osaa käyttää kerto- ja jakolaskun tekijöiden nimityksiä • ymmärtää kerto- ja jakolaskun välisen yhteyden • tutustuu sisältö- ja ositusjakoon • osaa jakaa jakokulmassa ja tarkistaa jakolaskun tuloksen • osaa noudattaa laskujärjestysso- pimusta <ul style="list-style-type: none"> • tutustuu alustavasti käsitteeseen prosentti • osaa laskea yhteen ja vähentää desimaalilukuja allekkain • tuntee osoittajan ja nimittäjän kä- sitteen • tutustuu murto- ja sekamerkin- tään • harjoittelee samannimisten mur- tolukujen yhteen- ja vähennys- laskua • tuntee ajan yksiköt ja niiden väli- set suhteet • tuntee rahayksikön 	<p>Lukukäsité</p> <ul style="list-style-type: none"> • lukumäärä, -sana ja numeromer- kintä lukualueella 0-10 000 000 <p>Peruslaskutoimitukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • laskimen käyttö: peruslaskutoimi- tukset luonnollisilla luvuilla • kertolaskun nimitykset: kertoja, kerrottava, tulo • kertolaskun algoritmi: kaksinume- roinen kertoja • kerto- ja jakolaskun yhteys • jakolaskun nimitykset: jaettava, ja- kaja, osamäärä ja jakojäännös • sisältöjako, ositusjako • jakolaskun algoritmi: jakokulmas- sa jakaminen, yksinumeroinen ja- kaja • jakolaskun tarkistaminen • laskujärjestysso- pimus: sulut, ker- to- ja jakolasku, yhteen- ja vähen- nyslasku • % -käsite alustavasti <p>Desimaaliluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhteen- ja vähennyslasku allek- kain <p>Murtoluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimeäminen • osoittajan ja nimittäjän käsite • murtomerkin- ja sekamerkin- käsite • samannimisten murtolukujen yh- teen- ja vähennyslaskua • osan ottaminen luvusta <p>Ajan yksiköt</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajan yksiköt ja niiden väliset suh- teet • ajan yksiköiden ilmoittaminen mur- tolukuna <p>Rahayksikkö</p> <ul style="list-style-type: none"> • euro ja sentti

Algebra	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pyöristää annetulle tarkkuudelle • osaa merkitä yksinkertaisen lausekkeen • harjoittelee lukujonon muodostamista 	<ul style="list-style-type: none"> • pyöristäminen • yksinkertaisen lausekkeen merkitseminen • lukujonon muodostaminen
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa luokitella ja nimetä tasokuvioita • tutustuu lävistäjän käsitteeseen • ymmärtää piirin käsitteen ja osaa laskea yksinkertaisen tasokuvion piirin • tutustuu pinta-alan käsitteeseen • tutustuu tetraedriin • osaa mittayksiköitä • osaa yksikkömuunnoksia 	<p>Tasokuviot</p> <ul style="list-style-type: none"> • tasokuvioiden luokittelua • kulma ja sivu tasokuviossa • nimeäminen: suora, jana ja piste • viiva • monikulmio; viisikulmio, kuusikulmio • lävistäjä • piirin käsite ja laskeminen • pinta-alan käsite: ruutu pinta-alan mittana <p>Kappaleet</p> <ul style="list-style-type: none"> • tetraedri <p>Mittaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • pituusmitat: mm, cm, m ja km • tilavuusmitat: dl ja l • massan yksiköt: g, kg ja t • yksikkömuunnoksia • mittayksiköt desimaalilukuna
Tietojenkäsittely ja tilastot sekä todennäköisyys	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa luokitella keräämänsä tiedot • osaa laatia taulukon ja pylväsdiagrammin • tutustuu alustavasti satunnaisilmiöihin ja todennäköisyyden käsitteeseen 	<ul style="list-style-type: none"> • tietojen kerääminen ja luokittelu • taulukon laatiminen • pylväsdiagrammi (koordinaatiston pohjustus) • satunnaisilmiöt ja todennäköisyys alustavasti

Luvut ja laskutoimitukset	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää negatiivisen kokonaisluvun käsitteen • ymmärtää paikkajärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti • osaa käyttää lukusuora • osaa käyttää laskutoimitusten nimityksiä • osaa soveltaa laskujärjestysso- pimusta • osaa pyöristää ja tuntee likiarvon käsitteen • tutustuu prosentin käsitteeseen • osaa laskea yksinkertaisia prosenttilaskuja laskimella • osaa desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskun allekkain • osaa kertoa ja jakaa desimaaliluvun luonnollisella luvulla • ymmärtää desimaaliluvun ja murtoluvun välisen yhteyden • osaa pyöristää desimaaliluvun annetulle tarkkuudelle • tuntee murtolukuihin liittyvät käsitteet • osaa laventaa ja supistaa murtolukuja • osaa vertailla murtolukuja • osaa murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua • osaa laskea osan luvusta 	<p>Lukukäsite</p> <ul style="list-style-type: none"> • lukumäärä, -sana ja numeromerkin- tä lukualueella 0-10 000 000 000 • negatiivisen kokonaisluvun käsite • paikkajärjestelmän kertaaminen • lukusuora <p>Peruslaskutoimitukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhteen- ja vähennyslaskun nimitykset • kerto- ja jakolaskun nimitykset: kertoja, kerrottava, tulo, jaettava, jakaja, osamäärä, jakojäännös • laskujärjestysso- pimus • pyöristäminen ja likiarvon käsite <p>Prosenttilasku</p> <ul style="list-style-type: none"> • prosentin käsite • prosentin laskeminen laskimella • alennusprosentti <p>Desimaaliluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuhannesosat • yhteen- ja vähennyslasku allekkain • kertominen ja jakaminen 10:llä, 100:lla ja 1000:lla • kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla • kertominen desimaaliluvulla • yhteys murtolukuun • pyöristäminen <p>Murtoluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsitteen ja nimityksen kertaaminen • samannimisyys ja erinimisyys • laventaminen ja supistaminen • erinimisten murtolukujen suuruus- vertailua • murtomerkin- ja sekamerkin- tä, yhteys ja muunnokset • samanimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua • osan laskeminen luvusta, murto- osa joukosta • murtoluvun ja prosenttiluvun yhteys <p>Ajan yksiköt</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajan yksiköiden ja niiden välisten suhteiden kertaaminen • iän laskeminen • aikalaskut • 60 –järjestelmä
---------------------------	--	--

Algebra	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää lausekkeen käsitteen • osaa kirjoittaa lausekkeen sanallisesta tehtävästä • osaa ratkaista yhtälön ja epäyhtälön päättelemällä 	<ul style="list-style-type: none"> • lausekkeen käsite • lausekkeen kirjoittaminen • ongelmanratkaisua • yhtälön ratkaiseminen päättelemällä • epäyhtälön ratkaiseminen päättelemällä
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa luokitella tasokuvioita • tutustuu yhtenevyyden käsitteeseen kokeilemalla • osaa käyttää geokolmiota kulman mittaamiseen, piirtämiseen ja yksinkertaisiin geometrisiin konstruktioihin • tuntee ympyrään liittyviä käsitteitä • osaa käyttää harppia 	<p>Tasokuviot</p> <ul style="list-style-type: none"> • muotojen luokittelua • yhtenevyyden käsite kokeilemalla • geokolmion käyttö • aste kulman yksikkönä • kulman mittaaminen ja piirtäminen • yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat • yksinkertainen kuvioiden konstruointi (viivaimen ja geokolmion avulla) • ympyrän käsite • ympyrän säde ja halkaisija • leikkaavat ja sivuavat ympyrät • harpin käyttö • yksinkertaiset harppikonstruktiot
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kappaleeseen liittyviä käsitteitä • osaa pituuden ja massan yksiköitä • osaa tehdä yksikkömuunnoksia • osaa ilmaista mittayksiköt desimaalilukuina • ymmärtää pinta-alan käsitteen ja osaa laskea suorakulmion pinta-alan • osaa käyttää mittakaavaa • osaa tehdä suurennoksia ja pienennöksiä 	<p>Kappaleet</p> <ul style="list-style-type: none"> • kappaleen vaippa <p>Mittaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • pituusmitat: mm, cm, m ja km • massan yksiköt: mg, cg, dg, g, kg ja t • yksikkömuunnoksia • mittayksiköt desimaalilukuna, muunnoksia • pinta-alan yksiköt (pituuden yksiköiden neliöt) • pinta-alan laskeminen • suorakulmion pinta-ala • mittakaava • suurennoksia ja pienennöksiä

Tietojenkäsittely ja tilastot sekä todennäköisyys	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laskea keskiarvoja • osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina • osaa yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja • osaa selvittää erilaisten tapaus-ten ja vaihtoehtojen lukumäärän • osaa päätellä mahdottoman ja varman tapauksen • tutustuu tyyppi- arvon ja mediaanin käsitteisiin 	<ul style="list-style-type: none"> • keskiarvon käsite • keskiarvon laskeminen • taulukon ja tilaston tulkitseminen • kaaviot • koordinaatisto • viiva- ja sektoridiagrammi • luettelo ja taulukon laatiminen • ristiintaulukointi • erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkimista • tyyppi- arvon ja mediaanin käsitteiden pohjustaminen
--	---	--

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetushallitus)

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelman ratkaisussa ja esittämällä niitä monipuolisesti välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla
- pyrkii tietoisesti kohdistamaan tarkkaavaisuutensa havaintoja tehdessään; hän pystyy kommunikoimaan havainnoistaan ja ajatuksistaan monipuolisesti, toimimalla, puhumalla, kirjoittamalla ja symbolien avulla
- osaa kuvata reaali- maailman tilanteita ja ilmiöitä matemaattisesti: vertailulla, luokittelulla, järjestämällä, konstruomalla ja mallintamalla
- osaa ryhmitellä tai luokitella annetun ja valitsemansa kriteerin perusteella sekä osaa etsiä yhteistä ominaisuutta; hän osaa erottaa laadullisen ja määrällisen ominaisuuden; hän osaa kuvata asia- ja esineryhmiä tehden niistä tosia ja epätosia väitteitä
- osaa esittää matemaattisia ongelmia uudessa muodossa; hän pystyy tulkitsemaan yksinkertaisen tekstin, kuvan tai tapahtuman ja tekemään suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi
- osaa noudattaa sääntöjä

Luvut, laskutoimitukset ja algebra

Oppilas

- ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti; hän ymmärtää negatiivisen luvun ja murtoluvun käsitteet sekä osaa esittää niitä eri metodeilla
- osaa esittää laskutoimitukset kirjallisesti ja suullisesti ja tietää eri laskutoimitusten väliset yhteydet; hän osaa etukäteen arvioida tuloksen suuruusluokan ja tehtävän ratkaisemisen jälkeen tarkistaa laskun vaiheet sekä arvioida ratkaisun mielekkyyden
- osaa muodostaa ja jatkaa lukujonoja sekä esittää riippuvuuksia

Geometria

Oppilas

- osaa muodostaa kuvioita annettuja ohjeita noudattaen; hän pystyy havaitsemaan yksinkertaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia sekä tuntee tasokuvioiden käsitteiden muodostamaa rakennetta
- tunnistaa yhdenmuotoisuuden; oppilas osaa peilata suoran suhteen sekä suurentaa ja pienentää kuvioita annetussa suhteessa; hän tunnistaa suoran suhteen symmetriset kuviot
- ymmärtää mittaamisen periaatteen; hän osaa arvioida mittauskohteen suuruuden ja mittauksen tuloksen mielekkyyden sekä ilmoittaa mittaustuloksen sopivalla mittayksiköllä
- osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-aloja ja piirejä

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Oppilas

- osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja
- osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä osaa päätellä mahdollisimman varman tapauksen

	Tavoitteet 6.Ik	Sisällöt 6.Ik
Luvut ja laskutoimitukset	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää luonnollisen luvun ja kokonaisluvun käsitteet • ymmärtää alkuluvun käsitteen • osaa peruslaskutoimitukset kokonaisluvuilla • osaa jaollisuussääntöjä • osaa laskea yksikköhinnan • ymmärtää prosentin käsitteen • osaa laskea yksinkertaisia prosentti- ja korkolaskuja • ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden • osaa jakaa desimaaliluvulla • osaa murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja • osaa kertoa ja jakaa murtoluvun ja sekaluvun luonnollisella luvulla • tuntee ajan yksiköt • osaa laskea aikalaskuja 	<p>Lukukäsite</p> <ul style="list-style-type: none"> • lukusuora • luonnollisen luvun ja kokonaisluvun käsite • negatiivisen luvun käsite • alkuluvun käsite <p>Peruslaskutoimitukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaksinumeroinen jakaja • jaollisuussäännöt • yksikköhinnan laskeminen <p>Prosenttilasku</p> <ul style="list-style-type: none"> • prosentin käsite • prosentin laskeminen • koron laskeminen <p>Desimaaliluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • desimaaliluku jakajana • desimaaliluvun ja prosentin yhteys <p>Murtoluvut</p> <ul style="list-style-type: none"> • saman- ja erinimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua • murtoluvun kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla • sekaluvun kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla • murto-osan laskeminen • murtoluvun ja prosenttiluvun yhteys <p>Ajan yksiköt</p> <ul style="list-style-type: none"> • aikalaskut • aikaväli • aikaeron laskeminen

Algebra	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kirjoittaa lausekkeen sanallisesta tehtävästä osaa muodostaa lukujonon sekä ymmärtää sen muodostamisperiaatteen tutustuu yhtälöön ja siihen liittyviin käsitteisiin 	<ul style="list-style-type: none"> lausekkeen kirjoittaminen ongelmanratkaisua lukujono suhteen käsite yhtälön käsite muuttujan käsite tuntematon
Funktio	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee koordinaatiston ja siihen liittyvät nimitykset osaa esittää lukuparin koordinaatistossa 	<ul style="list-style-type: none"> koordinaatisto (kaikki neljännekset) lukuparin esittäminen koordinaatistossa
Geometria	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee korkeusjanan käsitteen osaa löytää yhdenmuotoisia, yhteneviä ja symmetrisiä kuvioita <ul style="list-style-type: none"> osaa pituuden ja massan yksiköt sekä tilavuusmitat tuntee pinta-alan yksiköt osaa laskea suorakulmion ja kolmion pinta-alan tuntee tilavuuden yksiköt (kuutiomitat) osaa laskea tilavuuden osaa tehdä yksikkömuunnoksia 	<p>Tasokuviot</p> <ul style="list-style-type: none"> korkeusjana (kolmio) suurennos ja pienennös yhtenevyys peilikuva symmetria pisteen suhteen <p>Kappaleet</p> <p>Mittaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> pituusmitat: mm, cm, dm, m, dam, hm ja km massan yksiköt: mg, cg, dg, g, dag, hg, kg ja t tilavuusmitat: ml, cl, dl ja l yksikkömuunnoksia mittayksiköt desimaalilukuna, muunnoksia pinta-alan yksiköt ja yksikkömuunnokset pinta-alan laskemisen kaavat (suorakulmio, neliö ja kolmio) tilavuuden yksiköt (kuutiomitat) tilavuuden laskeminen
Tietojenkäsittely ja tilastot sekä to-	<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustuu todennäköisyyden käsitteeseen 	<ul style="list-style-type: none"> todennäköisyyden käsite

VUOSILUOKAT 7-9

Yläluokilla matematiikan tehtävänä on syventää matematiikan käsitteiden ymmärtämistä ja tarjota riittävät perusvalmiudet. Perusvalmiuksiin kuuluvat arkipäivän matemaattisten ongelmien mallintaminen, matemaattisten ajattelumallien oppiminen sekä muistaminen, keskittymisen ja täsmällisen ilmaisun harjoittelu.

Tavoitteet (7-9 luokat)

Tavoitteena on, että oppilas saa peruskoulun jälkeisissä opinnoissa sekä käytännön elämässä tarvittavat matematiikan tiedot ja taidot, oppii käyttämään niitä rohkeasti ja ennakkoluulottomasti yhdessä muiden tietojensa kanssa ja saa iloa ja tyydytystä ajattelunsa ja taitojensa kehittymisestä.

Oppilas oppii:

- luottamaan itseensä ja ottamaan vastuun omasta oppimisestaan matematiikassa
- ymmärtämään matemaattisten käsitteiden ja sääntöjen merkityksen sekä näkemään matematiikan ja reaalimaailman välisiä yhteyksiä
- laskutaitoa ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- loogista ja luovaa ajattelua
- soveltamaan erilaisia menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn
- ilmaisemaan ajatuksensa yksiselitteisesti ja perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella
- näkemään säännönmukaisuuksia
- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

Sisällöt

7. vuosiluokka, kurssit 1-3

Kurssi 1

Ajattelun taidot ja menetelmät

- loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten luokittelua, vertailua ja järjestämistä
- vertailussa ja riippuvuuksissa tarvittavien käsitteiden tulkinta ja käyttö
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Luvut ja laskutoimitukset

- peruslaskutoimitusten varmentaminen
- luonnolliset luvut, kokonaisluvut
- murtolukujen supistaminen ja laventaminen sekä desimaaliluvun esittäminen murtolukuna

- kertominen ja jakaminen desimaaliluvuilla sekä murtoluvuilla
- laskujärjestys
- vastaluku, itseisarvo, käänteisluku
- prosenttikäsitteen vahvistaminen, prosenttilasku
- pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö

Kurssi 2

Ajattelun taidot ja menetelmät

- loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten luokittelua, vertailua, järjestämistä, sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä sekä niiden esittämistä
- matemaattisten tekstien tulkinta ja tuottaminen
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Luvut ja laskutoimitukset

- rationaaliluvut, reaalityluvut
- pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö
- potenssi, eksponenttina kokonaisluku
- potensseilla laskeminen
- juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella

Algebra

- muuttuja –käsite, lausekkeen arvon laskeminen
- potenssilauseke ja sen sieventäminen
- polynomin käsite

Kurssi 3

Ajattelun taidot ja menetelmät

- loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten mittaamista, rakentamista, mallintamista
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Funktiot

- lukuparin esittäminen koordinaatistossa

Geometria

- kulmien välisiä yhteyksiä
- kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä
- säännölliset monikulmiot
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä
- kappaleiden nimeäminen ja luokittelu
- yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys
- yhtenevyyskuvauksia: peilaukset, kierto ja siirto tasossa

8. vuosiluokka, kurssit 4-7

Kurssi 4

Ajattelun taidot ja menetelmät

- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- ongelmanratkaisua
- matematiikan historiaa

Luvut ja laskutoimitukset

- alkuluku, luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä
- suurin yhteinen tekijä ja pienin yhteinen jaettava

Algebra

- lauseke ja sen sieventäminen
- polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku
- lukujonojen tutkimista ja muodostamista

Kurssi 5

Ajattelun taidot ja menetelmät

- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Algebra

- yhtälö, epäyhtälö, määrittelyjoukko, ratkaisujoukko
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälön käyttö ongelmanratkaisussa
- suhde ja verranto

Funktiot

- riippuvuuden havaitseminen ja sen esittäminen muuttujien avulla

Kurssi 6

Ajattelun taidot ja menetelmät

- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Geometria

- monikulmiot
- tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- Pythagoraan lause
- ympyrä

- kolmion ja ympyrän välisiä yhteyksiä
- yhdenmuotoisuus

Kurssi 7

Ajattelun taidot ja sisällöt

- matematiikan historiaa
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä

Luvut ja laskutoimitukset

- prosenttilasku; muutos- ja vertailuprosentti
- korko
- promille

Todennäköisyys ja tilastot

- todennäköisyyden käsite
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys

9. vuosiluokka, kurssit 8-10

Kurssi 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Funktiot

- funktion käsite
- yksinkertaisten funktioiden tulkitseminen ja niiden kuvaajien piirtäminen koordinaatistoon
- funktion kuvaajan tutkimista: funktion nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen
- lineaarinen funktio
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus

Kurssi 9

Ajattelun taidot ja menetelmät

- todistamisen pohjustaminen: perustellut arvaukset ja kokeilut, systemaattinen yritys-erehdysmenetelmä, vääräksi osoittaminen, suora todistus
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Geometria

- kappaleen tilavuuden ja pinta-alan laskeminen
- geometrista konstruointia
- trigonometriaa ja suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen

Kurssi 10**Ajattelun taidot ja menetelmät**

- kombinatoristen ongelmien ratkaiseminen eri menetelmillä
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- matematiikan historiaa

Algebra

- yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti

Todennäköisyys ja tilastot

- frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi
- keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen
- hajonnan käsite
- diagrammien tulkinta
- tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetushallitus)

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet
- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkastaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuisissa
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava laskutaito

- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta
- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai pääättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen
- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia mitayksiköitä

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja tyyppiarvon

TYÖTAVAT

1. Yksilöllinen työskentely

- Oppilas harjaantuu konkreettien oppimisvälineiden ja mallien käyttöön matemaattisten käsitteiden ja ajattelun ymmärtämiseksi. Käytetään toiminnallisia työtapoja.
- Oppilas oppii matematiikan peruskäsitteistöä ja algoritmien hallintaa ja käyttöä.
- Oppilasta tuetaan opintojen yksilöllisessä etenemisessä ja kannustetaan itsenäisiin ratkaisuihin oppimistilanteissa.

2. Yhteistyö ja kommunikaatio

- Oppilasta ohjataan vuorovaikutukseen yhteisissä oppimistilanteissa sekä ryhmä- ja parityöskentelyssä. Sisäisen puheen kehittymistä tuetaan.
- Yhteistoiminnallisia taitoja vahvistetaan mm. leikeillä ja peleillä.
- Oppilas harjaantuu kommunikointitaidoissa ja matemaattisen tiedon esittämisessä suullisesti, kirjallisesti ja visuaalisesti.
- Oppilas harjoittelee ongelmanratkaisua monipuolisten menetelmien avulla.

3. Tutkiminen

- Oppilas vahvistaa tutkimistaitojaan (vertaaminen, kommunikointi, arviointi, perustelu) kokeillen ja keksien. Samalla hän jäsentää matemaattista ympäristöään.
- Oppilas esittää matemaattista tietoa monipuolisesti ja perustelee ratkaisujaan, esim. välineillä, kuvilla, piirroksilla, diagrammeilla, taulukoilla.

4. Työskentely yli oppiainerajojen

- Oppilas soveltaa ja kokeilee matematiikan taitojaan eri konteksteissa.

ARVIOINTI

Arviointi on yksilöllistä ja monipuolista:

- oppimisen jatkuvaa seuranta
- oppilaan ajattelumallien havainnointia
- oppimisprosessin arviointia
- ryhmän arviointia
- oppilaan itsearviointia
- ryhmän sisäistä vertaisarviointia

Oppilaan edistymistä ja työskentelyä arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Ohjaava ja kannustava palaute tukee oppimisprosessia.

Lukuvuoden aikana oppilaalle annetaan kaksi väliarviointia. Syyslukukaudella arviointi on sanallinen kirjallinen luokilla 1-4 ja kirjallinen numeroarviointi luokilla 5-9. Kevätlukukaudella oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa käydään arviointikeskustelu luokilla 1-6 ja yläkoulun oppilaalle annetaan sanallinen kirjallinen arviointi edistymisestä.

Lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan kirjallinen arviointi, joka on sanallinen luokilla 1-4 ja numeroarviointi luokilla 5-9. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen voidaan antaa kirjallista palautetta myös muulloin lukuvuoden aikana.

9.2.7 Ympäristö- ja luonnontieto

YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO 1-4 Ik

Johdanto

Arabian peruskoulussa otetaan huomioon helsinkiläisyys tutustumalla läheisen Vanhankaupungin lahden merelliseen luontoon ja harjoittelemalla kaupungissa liikkumista. Oppilailla on mahdollisuus kokea elämyksiä läheisissä luonnonympäristöissä, saada kokemuksia ja tehdä havaintoja luonnosta. Luonnontieteellisiä tutkimusmenetelmiä käytetään ikätasolle sopivien tehtävien yhteydessä. Käytämme myös Gardeniaa, Annalan puutarhaa ja Tekniikan museota opetuksen apuna ja tukena.

Ympäristö- ja luonnontiedossa tarkastellaan ihmisen ja ympäristön välistä riippuvuutta ja vuorovaikutusta sekä ihmisen vastuuta elämästä ja elämän mahdollisuuksista koko maapallolla. Oppilas alkaa luoda henkilökohtaista suhdetta sekä rakennettuun että luonnonympäristöön. Samalla oppilaan maailmankuva laajenee turvallisesti kokemuksen ja tiedon karttuessa.

Oppilaita ohjataan arvostamaan ja kunnioittamaan luontoa sekä toimimaan vastuullisesti.

AIHEKOKONAISUUDET

Ihmisenä kasvu

- korostetaan oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- kannustetaan itsensä kehittämiseen
- kannustetaan erilaisiin yhteistoimintatapoihin

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- vahvistetaan kulttuuri-identiteettiä tutustumalla tämän päivän suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön
- tutustutaan muihin kulttuureihin
- opitaan elämään monikulttuurisessa yhteisössä

Viestintä- ja mediataito

- kehitetään tiedonhallintataitoja
- korostetaan kriittistä suhtautumista median välittämiin sisältöihin
- harjoitellaan mediataitoja viestien vastaanottajina ja tuottajina

Osallistuva kansalaisuus- ja yrittäjyys

- oppilaskuntatoiminta ja Hesan nuorten ääni; vaikutetaan omaan kouluympäristöön
- tutustutaan elinkeinoelämään ja saadaan perustietoja eri ammateista
- opitaan tuntemaan yrittäjyyttä ja sen merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- ohjataan huomioimaan omien valintojen vaikutus yhteiseen tulevaisuuteen esim. kierätyks, ruokailutilanteet (ruoan kunnioittaminen, jätteiden välttäminen, lajittelu)

Turvallisuus ja liikenne

- harjoitellaan liikenteessä liikkumista ja liikennekäyttäytymistä
- lisätään oppilaan valmiuksia toimia turvallisesti liikenteessä
- poistumisharjoitukset ja toimiminen vaaratilanteissa

Ihminen ja teknologia

- ohjataan ymmärtämään yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteita ja niiden käyttöä
- pohditaan ikäkauteen sopivalla tavalla teknologiaan liittyviä eettisiä ja moraalisia kysymyksiä

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

Oppilas oppii tuntemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä. Oppilas saa elämyksiä ja kokemuksia ympäristöstä ja itsestään sen osana. Hän oppii tekemään havaintoja, yksinkertaisia kokeita ja mittauksia sekä johtopäätöksiä tutkimuksista. Ongelmanratkaisutaidot kehittyvät. Oppilas oppii työskentelemään ryhmässä tutkimustehtävien parissa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilas oppii vertailun ja luokittelun taitoja sekä tiedonhankintaa eri tietolähteistä ja tiedonkäsittelyä. Oppilas oppii eri työskentelyvälineiden kuten lämpömittarin, haavin ja luupin käyttöä ja silmän ja käden yhteistyötä. Oppilas havaitsee ja arvostaa luonnon esteettisiä ilmiöitä. Oppilas oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojelemaan sekä noudattaa annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.

Aihealueet	Tavoitteiden painoalueet 1.1k	Keskeiset sisällöt 1.1k
Eliöt ja elinympäristöt	Oppilaan havainnointi- ja luokittelutaidot kehittyvät	<ul style="list-style-type: none"> - eloton ja elollinen luonto - eliöiden luokittelu kasveihin, sieniin ja eläimiin, lajintuntemusta - lähiympäristön metsän, puiston ja pihan lajistoon tutustuminen - vuodenajan vaihtelun tarkkailu luonnonympäristössä
Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana	Oppilas ymmärtää kartan ja maaston suhteen. Oppilas havainnoi taivaankappaleiden muotoja ja liikkeitä. Oppilas ymmärtää aikaan liittyviä käsitteitä.	<ul style="list-style-type: none"> - koulun ympäristö, tilan/ympäristön ja kartan suhde rakentamalla havainnollistaen, pihakartta - rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön erojen havainnoiminen - Suomi kartalla - maapallo, kuu ja aurinko - vuosi, kuukaudet, viikonpäivät vuorokausi, kello

Ympäristön ilmiöitä	Oppilas oppii arviointi- ja tutkimustaitojen alkeita. Oppilas tunnistaa säämerkkejä.	<ul style="list-style-type: none"> - lämpöilmiöitä, lämpötilan arvioiminen - magneettiin tutustuminen: vetäminen ja hylkiminen käsitteinä - sähkö ilmiönä, sähkön käyttö säästäen ja turvallisesti - valon ja äänen lähteitä - sään ilmiöt, säämerkkejä ja nimityksiä sekä sään seurannan opettelua
Ympäristön aineita	Oppilas oppii aineiden ominaisuuksien havainnointia. Oppilas tutustuu kierrätykseen.	<ul style="list-style-type: none"> - aineiden ja esineiden tutkimista ja luokittelua niiden ominaisuuksien mukaan - veden ja sen ominaisuuksien tutkiminen, veden olomuodot - kodin ja ympäristön esineiden säästävä käyttö ja kierrätys
Ihminen ja terveys	Oppilas tutustuu omaan kehoonsa havainnollisesti. Oppilas oppii pitämään omasta terveydestään huolta.	<ul style="list-style-type: none"> - oma keho, ruumiinosat - ruuansulatus, keuhkojen ja sydämen sekä luuston rakenne, tehtävä ja toiminta tutkien - terveelliset elämäntavat esim. unen tarve, liikunta, hygienia ja terveellinen ravinto
Turvallisuus	Oppilas ymmärtää turvallisuuden tärkeyden.	<ul style="list-style-type: none"> - kiusaamisen ehkäisy: koulun ja luokan sääntöjen harjoittelu ja aikuisten avun hankkimisen harjoittelu - liikenteessä liikkuminen turvallisesti; liikennemerkkejä ja sääntöjä

Aihealueet	Tavoitteiden painoalueet 2.Ik	Keskeiset sisällöt 2.Ik
Eliöt ja elinympäristöt	Oppilas oppii tunnistamaan eri lajeja ja tutkii aktiivisesti ympäristöään. Oppilas oppii tutkimusvälineiden käyttöä.	<ul style="list-style-type: none"> - eliöiden elämänskaari - erilaisia elinympäristöjä (pelto, niitty, ranta) ja niiden lajistoon tutustuminen - maaperän ja kallioperän aineiden luokittelua - sienten, kasvien ja eläinten keskeiset piirteet ja osat, se-

		<p>kä lajintuntemuksen lisääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruuan alkuperä ja tuottaminen; hyötykasvit, tuottajat/ kuluttajat
Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana	Oppilas oppii kartan käyttöä ja piirtämistä ja avaruuden hahmottamista. Oppilas oppii, mistä vuorokauden- ja vuoden ajat johtuvat.	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhankaupungin lahti, Arabianranta, Annalan puutarha; luonto ja rakennettu ympäristö - karttamerkit ja kartan piirtäminen, pihakartan käyttö, ilmansuunnat - Suomen kartta ja sijainti maapallolla - aika ja sen mittaaminen - aurinkokunta ja planeetat, vuodenaajat
Ympäristön ilmiöitä	Oppilaan mittaamisen, vertailun ja seurannan taidot kasvavat. Oppilaat oppivat raportoinnin alkeita.	<ul style="list-style-type: none"> - lämpötilan ja sään mittaaminen ja pitkäjänteinen seuraaminen - sähköturvallisuus, kodin sähkölaitteet - energian säästö (esim. sähkö, lämpö, vesi) - tutkimusten tekeminen magneeteilla
Ympäristön aineita	Oppilas tutkii ja ymmärtää, että aineilla on eri olomuotoja ja ominaisuuksia.	<ul style="list-style-type: none"> - vesi ja ilma aineena - veden olomuodot - ilman ominaisuuksien tutkiminen - arkipäivän materiaalien ominaisuuksia, raaka-aineen käsite - veden jokapäiväinen käyttö, säästötoimenpiteet - tuttujen materiaalien säästävä käyttö, kierrätys, kompostointi aineen kierto luonnossa
Ihminen ja terveys	Oppilas ymmärtää, että on tärkeää huolehtia omasta hyvinvoinnista. Oppilaan fyysinen ja psyykinen itsetuntemus lisääntyy ja hän oppii sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä taitoja.	<ul style="list-style-type: none"> - aisteihin tutustuminen kokeita tehden - ihmisen elämänkaari - ihmisen elintoiminnot ja liisääntyminen - oikean ravinnon, levon ja

		puhtauden merkitys - sairauksien hoitoa ja ensiavun hakemisen taidot - yhteiset säännöt ja fyysinen koskemattomuus
Turvallisuus	Oppilas osaa käytännössä toimia turvallisuuden edistämiseksi.	- vaaratilanteessa toimiminen - palaminen ja paloturvallisuus - kiusaamisen ehkäisy: fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden kunnioittaminen - kulkuvälineiden käyttäminen ja vaaratilanteiden välttämisen harjoittelu

Työtavat

Maastossa toimiminen, piirtäminen, rakentelu ja muovailu, tutkimusten tekeminen, havainnointi ja selostaminen, luokittelu, mittaukset, retket, pelit ja leikit

Arviointi

Arvioidaan työtapojen käyttämistä toiminnan aikana, taitoja ja tutkimustehtävistä suoriutumisista sekä niiden selostamista. Arvioinnissa keskitytään edistymisen seuraamiseen sekä jatkuvaan kannustamiseen siinä.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 3-4

Oppilas tutustuu eliömaailman monimuotoisuuteen ja elämisen edellytyksiin sekä erityisesti vesieliöiden elämänvaiheisiin. Luonnossa liikutaan ja saadaan elämyksiä ja kokemuksia luonnon monimuotoisuudesta. Oppilas kiinnostuu ympäristöönsä liittyvistä asioista ja innostuu luonnon tutkimisesta sekä toimii ympäristöystävällisesti ja kiinnittää huomiota omiin kulutustottumuksiinsa. Oppilas hahmottaa oman kotiseutunsa, Suomen ja Pohjois-Euroopan kartalla. Oppilas tutustuu yksinkertaisiin koneisiin ja niiden toimintaperiaatteisiin sekä arjen kemiallisiin reaktioihin ja äänen ja valon fysikaalisiin ominaisuuksiin. Oppilas ymmärtää terveyttä edistävien valintojen merkityksen omassa elämässään sekä fyysisen turvallisuuden merkityksen (esim. palovammojen ehkäisy, näön ja kuulon suojeleminen). Oppilas oppii psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Oppilas oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.

Aihealueet	Tavoitteiden painoalueet 3.Ik	Keskeiset sisällöt 3.Ik
Eliöt ja elinympäristöt	Oppilas tutustuu erilaisiin eliöihin ja eliökunnan pääjaotteluun sekä elinympäristöihin.	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisia elinympäristöjä (esim. niitty, metsä) ja niiden tavallisimmat eläin- ja kasvilajit - lajituntemusta - eliökunnan pääjärjestelmän pääjaottelu - eliöiden lisääntyminen, sopeutumien ja populaatiot
Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana	Oppilas tutustuu suomen karttaa ja harjaantuu kartankäyttötaidoissa. Oppilas oppii lukemaan ja laatimaan erilaisia karttoja.	<ul style="list-style-type: none"> - karttamerkkejä, kartan värit, janamittakaava, korkeuskäyrät - suomalainen maisema, jääkauden jättämät jäljet - sisävedet ja Itämeri - Helsinki kotikaupunkina; elinkeinot, palvelut, nähtävyydet ja luonto - Suomi ja rajanaapurit
Ympäristön ilmiöitä	Oppilas tutustuu yksinkertaisiin koneisiin ja niiden toimintaperiaatteisiin.	<ul style="list-style-type: none"> - erilaiset kappaleet ja niiden liike erilaisilla pinnoilla - liikettä vastustavat voimat ; kitka - kalteva taso, vipu, hammaspyörä, köysi - erilaisia rakenteita (esim. putki, kolmiorakenne) - lämpöön liittyvät ilmiöt
Ympäristön aineita	Oppilas tutustuu arjen kemiallisiin reaktioihin. Oppilas ymmärtää aineiden kiertokulun merkityksen luonnossa.	<ul style="list-style-type: none"> - kemiallinen reaktio (esim. kohotusaineet, home) - kestävä kehitys ja omat kulutustottumukset - maaperä - vesi ja sen ominaisuudet - ympäristömerkit
Ihminen ja terveys	Oppilas ymmärtää terveyden ja sairautteen liittyviä toimintatapoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tehdä terveyttä edistäviä valintoja.	<ul style="list-style-type: none"> - terveellinen ravinto, säännöllinen ruokaileminen - oikeat työskentelyasennot ja päivittäinen liikunta - perheen ja ystävyyden arvo - tavallisimmat lasten sairaudet

Turvallisuus	Oppilas oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen.	<ul style="list-style-type: none"> - oman koulun turvallisuus - sopimusten tekeminen ja niitä pitäminen - fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen - kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen
--------------	--	---

Aihealueet	Tavoitteiden painoalueet 4.Ik	Keskeiset sisällöt 4.Ik
Eliöt ja elinympäristöt	Oppilas oppii arvioimaan ympäristön monimuotoisuutta ja tutustuu eliöiden elämisen edellytyksiin. Oppilas oppii etsimään selityksiä luonnon muutoksille.	<ul style="list-style-type: none"> - kasvien ja eläinten elinehdot (esim. valo, ravinto, lämpö, suoja ja talvehtiminen) - sopeutuminen vesielämään, vesieliöiden lajintuntemusta ja elämänvaiheita - kasvien ja eläinten vuorovaikutus
Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana	Oppilas oppii hahmottamaan kotiseutunsa osana Suomea ja Pohjois-Eurooppaa. Oppilas oppii tuntemaan Pohjoismaat ja Baltian maita Suomen lähialueina. Oppilas hahmottaa maapallon ihmisen elinpaikkana ja oppii käyttämään kartastoa.	<ul style="list-style-type: none"> - Suomi osana Pohjois-Eurooppaa - Pohjois-Euroopan muodostama maantieteellinen kokonaisuus: eri alueet ja ilmiöt - Vanhankaupunginlahti ja Itämeri elinympäristönä ja suojelukohteena - Pohjois-Euroopan kansat ja kulttuurit
Ympäristön ilmiöitä	Oppilas ymmärtää, mistä sääilmiöt johtuvat. Oppilas tutustuu valon ja äänen fysikaalisiin ominaisuuksiin. Oppilas tutustuu erilaisiin keksintöihin.	<ul style="list-style-type: none"> - sää ja ilmasto (meri- ja mannerilmasto) - äänen lähde, värähtely, voimakkuus korkeus - valonsäteen eteneminen, heijastuminen, taittuminen - erilaiset keksinnöt, yksinkertaiset laitteet, erilaisten rakenteiden lujuuden tutkiminen
Ympäristön aineita	Oppilas tutustuu veden ominaisuuksiin ja sen merkitykseen liuottimena. Oppilas tutustuu arkielämän lämpöilmiöihin.	<ul style="list-style-type: none"> - käsitteet liuos, liuotettava aine, liukeneminen - pintajännitys, kapillaari-ilmiö, kelluminen, veden olomuodot ja niiden muutokset, veden kiertokulku - lämpöilmiöt: aistinvaraiset

		tutkimukset, mittaaminen - lämmön siirtyminen johtumalla, kulkeutumalla ja säteilemällä
Ihminen ja terveys	Oppilas oppii itsensä ja muiden arvostamista. Oppilas osaa tehdä terveyttä edistäviä valintoja.	- omasta terveydestä huolehtiminen - vuorovaikutus ja tunteiden ilmaisu
Turvallisuus	Oppilas osaa käytännössä toimia turvallisuuden edistämiseksi. Oppilas noudattaa annettuja ohjeita koulussa lähiympäristössä ja liikenteessä.	- vaaratilanteiden ennakointi ja niiden välttäminen - näön ja kuulon suojeleminen - yksinkertaiset ensiaputoimet - toimiminen hätätilanteissa

Työtavat

Aktiivinen toiminta ympäristössä, piirtäminen, rakentelu ja muovailu, tutkimusten tekeminen, havainnointi ja selostaminen, keskustelu ja väittely, luokittelu, mittaukset, projektit, retket, vierailut, pelit ja leikit

Arviointi

Arviointi on jatkuvaa, monipuolista ja kannustavaa. Sen tavoitteena on ohjata ja motivoida oppilasta opiskelussaan. Työskentelytaitojen lisäksi voidaan arvioida ympäristöluonnontietoon liittyvien keskeisten sisältöjen osaamista, lajintuntemusta, tiedonhakutaitoja ja kokeellista työskentelyä.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa tehdä havaintoja eri aisteilla sekä osaa kohdistaa huomionsa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin
- osaa kuvailla, vertailla ja luokitella kappaleita ja eliöitä sekä ilmiöitä niiden erilaisten ominaisuuksien perusteella
- osaa tehdä ohjatusti yksinkertaisia tutkimuksia, jotka kohdistuvat luontoon, luonnon ilmiöihin ja rakennettuun ympäristöön
- osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja vertailla eri tavoin hankkimaansa tietoa
- osaa ilmaista luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä hankkimaansa tietoa puhuen, kirjoittaen ja piirtäen.

Eliöt ja ympäristöt

Oppilas

- ymmärtää kuinka elollinen ja eloton luonto eroavat toisistaan ja osaa kuvata eri elinympäristöjen kuten pihan, puiston, metsän, niityn ja pellon piirteitä sekä tunnistaa niiden tavallisimpia eliölajeja; oppilas osaa antaa esimerkkejä selkärangattomista ja selkärankaisista eläimistä
- tuntee vuodenaikojen vaihtelun piirteet ja osaa kuvata kuinka eliöt ovat sopeutuneet eri vuodenaikoihin ja erityisesti Suomen talveen
- tietää mistä ruoka-aineet ovat peräisin ja missä ruoka tuotetaan
- osaa kuvata luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön eroja, osoittaa kiinnostusta ja vastuullisuutta niitä kohtaan sekä osaa arvioida ympäristön kauneutta, monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä
- ymmärtää kartan ilmaisutavan sekä osaa käyttää kartanluvussa apuna ilmansuuntia, karttamerkkien selitystä ja janamittakaavaa ja osaa laatia yksinkertaisen kartan koulun pihasta ja omasta lähiympäristöstään
- osaa kuvata kotiseutunsa ja oman maakuntansa luonnonoloja ja ihmisen toimintaa
- oppilas osaa hahmottaa Suomea, Pohjoismaita ja muita lähialueita sekä ymmärtää näiden alueiden maisemallisen rikkauden
- ymmärtää kotiseutunsa osana Suomea ja Suomen osana Pohjoismaita sekä ymmärtää maapallon ihmisen elinpaikkana.

Ympäristön aineita ja ilmiöitä

Oppilas

- osaa käyttää keskeisiä käsitteitä ja hahmottaa käsitteitä kokonaisuuksina
- osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä, kuten kelloa, pituusmittoja, lämpömittaria ja luuppia, sekä käyttää havaintojen teossa myös itse tehtyjä välineitä
- osaa selittää yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän, jousen, toimintaa sekä osaa tutkia erilaisten rakenteiden lujuutta
- osaa rakentaa yksinkertaisen virtapiirin pariston, lampun ja johtimien avulla sekä tuntee kodissa käytettäviä sähkölaitteita; hän ymmärtää, että sähkön käyttöön liittyy vaaroja ja osaa käyttää sähkölaitteita turvallisesti
- tuntee erilaisia valon, äänen ja lämmön lähteitä sekä tunnistaa ja osaa tutkia valoon, ääneen ja lämpöön liittyviä ilmiöitä kuten äänen eteneminen, valon eteneminen ja heijastuminen sekä lämmön siirtyminen ja lämmittäminen
- tuntee näön ja kuulon suojeluun sekä palovammojen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa tutkia ilman ja veden ominaisuuksia, veden olomuodon muutoksia ja osaa kuvailla veden kiertokulkua luonnossa
- ymmärtää aineen muuttumisen toiseksi aineiksi esimerkiksi kynttilän tai puun palaessa sekä tuntee herkästi syttyviä aineita ja osaa käyttää alkusammutusvälineitä
- tuntee erilaisten aineiden ja materiaalien ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia ja tietää, että kotona voi olla vahingollisia aineita, kuten lääkkeitä, pesu- ja puhdistusaineita sekä liuottimia, tupakka- ja alkoholituotteita
- osaa lajitella jätteitä, ei roskaa ympäristöä sekä osaa säästää vettä, sähköä ja lämpöä.

Ihminen ja terveys

Oppilas

- osaa kuvata kasvun ja kehityksen sekä elämänkulun eri vaiheita, osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja keskeisiä elintoimintoja
- tuntee terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia: vuorokausirytmii, riittävä uni ja lepo, ravinto, säännöllinen ruokaileminen, päivittäinen liikunta, oikeat työskentelyasennot koulussa ja kotona, ryhti, suun terveys, hygienia, pukeutuminen
- osaa perussäännöt ryhmässä toimimisesta ja kohteliaasta käytöksestä; hän osaa tunnistaa ja nimetä erilaisia tunteita ja tietää, että tunteiden ilmaisua voidaan säädellä
- osaa kuvata tavallisimpia lasten sairauksia, niiden oireita ja itsehoitoa; hän tietää lääkkeiden käytön perussääntöjä; hän osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja sekä osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa.

Turvallisuus

Oppilas

- osaa kuvata erilaisia kiusaamisen ja väkivallan tunnuspiirteitä; hän tietää yksilön oikeuden fyysiseen koskemattomuuteen sekä tunnistaa hyväksytyn ja ei-toivotun kosketuksen erot; hän tietää, miten tarvittaessa voi hakea apua itselleen, ja tietää, ketkä auttavat koulussa ja lähiyhteisössä
- tietää ikäkautensa mukaisesti, mikä on luvallista toimintaa ja mikä ei
- tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä ja liikuttaessa liikenteessä, vesillä tai jäällä; hän tuntee jalankulkijana ja pyöräilijänä keskeiset liikennesäännöt ja ymmärtää, miksi sovittuja ohjeita ja sääntöjä pitää noudattaa.

9.2.8 Biologia ja maantieto

BIOLOGIA JA MAANTIETO VUOSILUOKILLA 5–6

Biologiassa tutkitaan elämää ja sen ilmiöitä. Biologiassa opitaan tunnistamaan eliölajeja, ymmärtämään eliöiden ja niiden elinympäristöjen välistä vuorovaikutusta sekä arvostamaan ja vaalimaan luonnon monimuotoisuutta. Biologian opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tuntemaan myös itseään ihmisenä ja osana luontoa. Ulkona tapahtuvassa opetuksessa oppilas saa myönteisiä elämyksiä ja kokemuksia luonnosta sekä oppii havainnoimaan ympäristöä. Opetusta toteutetaan sekä maastossa että luokkahuoneessa.

Maantiedossa tarkastellaan maapalloa ja sen erilaisia alueita. Maantiedossa opitaan ymmärtämään luonnon ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja niiden välistä vuorovaikutusta eri alueilla. Maantiedon opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaan maailmankuvaa kotimaasta Eurooppaan ja muualle maailmaan. Oppilas saa käsityksen luonnonympäristöjen ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta eri puolilla maapalloa ja oppii arvostamaan niitä. Maantiedon opetus luo pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevaisuudelle ja kansainvälisyydelle.

Vuosiluokilla 5–6 biologian ja maantiedon opetukseen integroidaan myös terveystiedon opetusta. Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään omaa kas-

vuaan ja kehitystään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena prosessina sekä ihmisen ja hänen ympäristönsä välisenä vuorovaikutuksena.

Biologia ja maantieto muodostavat vuosiluokilla 5–6 yhden oppiaineen, jota opiskellaan Arabian peruskoulun viidennellä vuosiluokalla kaksi viikkotuntia ja kuudennella luokalla yksi viikkotunti. Opetuksessa painotetaan vastuullisuutta, luonnon suojelua ja elinympäristöjen vaalimista sekä tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Merellinen Helsinki ja Arabian peruskoulu lähiympäristöineen tarjoavat hyvät mahdollisuudet biologian ja maantiedon monipuoliseen opiskeluun. Esimerkiksi Gardenian kanssa tehtävä yhteistyö rikastuttaa opetusta. Koulun tietotekninen varustus mahdollistaa tietokoneavustetun oppimisen.

AIHEKOKONAISUUDET

Biologian ja maantiedon opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, itseään ja muita ihmisiä, ihmisten erilaisuutta sekä terveyttä ja sairautta. Näin ollen biologia ja maantieto sisältää kaikki aihekokonaisuudet.

Ihmisenä kasvaminen

- kasvun murrokseen valmistautuminen
- vastuun kantaminen itsestä ja yhteisöstä
- toiminta oman tulevaisuuden hyväksi ja ympäristön parantamiseksi
- tavoitteelliseen työhön oppiminen
- ympäristöstä ja kulttuurista nauttiminen
- keskustelun, kysymisen ja hyvän kuuntelemisen taidot
- hiljentymisen kyky
- psyykkinen eheys

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- minä osana sukupolvien ketjua ja ihmiskuntaa
- ihmisten elinolot
- ihmisten samankaltaisuus ja perustarpeet
- vähemmistöt
- Suomi osana Eurooppaa; kielet ja kulttuurit
- kulttuurin eri muodot

Viestintä ja mediataito

- viestimien ja median monipuoliset käyttötaidot

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

- pitkäjänteinen ja innovatiivinen toiminta
- realistinen kuva omista vaikutusmahdollisuuksista
- oman toiminnan ja sen vaikutusten arviointi
- oman mielipiteen muodostaminen
- yhteistyö eri tahojen kanssa omalla alueella
- vastuu yhteisistä asioista
- työtehtävät koulussa ja lähiympäristössä (esim. kummitoiminta)

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- kaupunkiympäristön haltuunotto ja toiminnan pelisäännöt
- omien tekojen vaikutus ja vastuu ympäristöstä
- oma rooli yhteisen hyvinvoinnin edistäjänä

Turvallisuus ja liikenne

- päihteet ja seksuaalikasvatuksen perusasiat
- vastuu omasta terveydestä ja keinot edistää terveyttä
- yhteisölliseen vastuuseen kasvaminen
- vastuunotto omista teoista ja tekojen seurausten ymmärtäminen

Ihminen ja teknologia

- teknologian merkitys yhteiskunnassa ja eri kulttuureissa
- koneet, rakentaminen ja teknologia
- liikkuminen, matkustaminen ja liikenne
- viestintä ja tietotekniikka

YLEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 5–6

Biologia

- Oppilas tuntee eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista elinympäristöihinsä.
- Oppilas hahmottaa eliökunnan kokonaisuuden ja luokittelemaan eliöitä.
- Oppilas osaa liikkua luonnossa sekä havainnoida ja tutkia luontoa maastossa.
- Oppilas ymmärtää, että ihminen on ravinnontuotannossaan riippuvainen muusta luonnosta.
- Oppilas osaa kehittää ympäristölukutaitoaan, toimia ympäristöystävällisesti, huolehtia lähiympäristöstään ja suojella luontoa.
- Oppilas tietää perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista.

Terveystieto

- Oppilas arvostaa kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina, tunnistaa murrosiän tunnuspiirteitä sekä ymmärtää ihmisen seksuaalisuutta.
- Oppilas osaa pohtia kasvuun, kehitykseen, ihmisten erilaisuuteen ja sosiaaliseen vuoro-vaikutukseen liittyviä kysymyksiä.
- Oppilas osaa ottaa vastuuta omista teoistaan sekä ottaa huomioon toiset ihmiset.

Maantieto

- Oppilas osaa laatia ja tulkita karttoja sekä käyttää tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä maantieteellisen tiedon lähteinä.
- Oppilas hahmottaa maailmankartan ja tuntee sen keskeisen nimistön.
- Oppilas ymmärtää ihmisen toiminnan riippuvuuden ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista maapallolla.
- Oppilas perehtyy Euroopan maantietoon ja maapallon muihin alueisiin sekä oppii arvostamaan ja suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin.

5. LUOKAN TAVOITTEET

Luonnon monimuotoisuus

- Oppilas tutustuu suon ja erityisesti metsän ekosysteemiin.
- Oppilas kehittää ympäristölukutaitoaan ja ymmärtää luonnonsuojelun merkityksen sekä osaa toimia vastuullisesti.

Eliöt ja elinympäristöt

Oppilas osaa liikkua luonnossa, havainnoida ja tehdä tutkimuksia.

- Oppilas tutustuu kasvien kasvuun ja lisääntymiseen.
- Oppilas tuntee kasvikunnan luokitteluperiaatteita sekä kasviryhmien ja lajien ominaispiirteitä.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- Oppilas tietää perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista.
- Oppilas arvostaa ihmisen kasvua ja kehitystä henkilökohtaisena prosessina sekä tunnistaa murrosiän tunnuspiirteitä.

Eurooppa osana maailmaa

- Oppilas perehtyy Euroopan maantietoon sekä oppii arvostamaan ja suhtautumaan myönteisesti Euroopan maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin.
- Oppilas hahmottaa Euroopan osana maapalloa.
- Oppilas osaa hyödyntää erilaisia karttoja.

5. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Luonnon monimuotoisuus

- Metsätyypit, metsän kasvillisuuskerrokset
- Metsän kasvi-, eläin- ja sienilajien tunnistaminen

- Metsän ekosysteemin toiminta ja ravintoketjut
- Metsäteollisuus ja metsien virkistyskäyttö
- Luonnonsuojelu ja uhanalaiset eläimet ja kasvit
- Jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet
- Suotyypit ja soiden kasvi- ja eläinlajien tunnistaminen
- Kierrätys ja aineiden kierto luonnossa

Eliöt ja elinympäristöt

- Kasvien rakenne ja kasvukunnan luokittelu
- Lähiympäristön kasvien tunnistaminen ja ohjattu keruu
- Kasvien kasvun kokeellinen tutkiminen sekä kasvien lisääntyminen
- Yhteyttäminen

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- Ihmisen rakenne, elintoiminnot, lisääntyminen, murrosiän tunnuspiirteet, kasvu ja kehitys
- Tervettä kasvua ja kehitystä tukevat ja haittaavat tekijät
- Päihteet ja niiden haittavaikutukset

Eurooppa osana maailmaa

- Euroopan aluemaantieto
- Ilmasto ja kasvillisuus
- Eurooppa maailman kartalla
- Karttojen, taulukoiden ja diagrammien monipuolinen käyttö
- Mittakaava ja maapallon asteverkko

6. LUOKAN TAVOITTEET

Eliöt ja elinympäristöt

- Oppilas ymmärtää ihmisen ravinnontuotannon riippuvuuden luonnosta.
- Oppilas tuntee eliökunnan luokitteluperiaatteita sekä eliöryhmien ja lajien ominaispiirteitä.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- Oppilas osaa pohtia ihmisten erilaisuuteen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä sekä ymmärtää ihmisen seksuaalisuutta.
- Oppilas osaa ottaa vastuuta omista teoistaan ja osaa huomioida toiset ihmiset.

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

- Oppilas tutustuu Aasian maantietoon ja muihin maapallon alueisiin sekä oppii arvostamaan ja suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin.
- Oppilas hahmottaa maailmankartan ja tuntee sen keskeisen nimistön.
- Oppilas ymmärtää ihmisen toiminnan riippuvuuden ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista maapallolla.

6. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- Elintarvikkeiden alkuperä ja tuottaminen sekä puutarhan antimet
- Peltö eliöyhteisönä
- Eliökunnan kehitys ja luokittelu
- Eläinten lisääntyminen

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- Seksuaalisen kehityksen yksilöllinen vaihtelu
- Oman kehon arvostus ja suojeleminen
- Ihmissuhteisiin, persoonallisuuteen ja tunteiden säätelyyn liittyvät sosiaaliset tekijät
- Suvaitsevaisuus sekä ikäkauteen liittyvät oikeudet ja vastuut

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

- Aasian aluemaantieto
- Maailmankartta ja sen keskeinen nimistö sekä karttataidot
- Maapallon ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet
- Maapallon erilaiset alueet ihmisen elinympäristönä sekä ihmisten monimuotoinen elämä erilaisissa ympäristöissä
- Luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus maapallolla sekä ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ympäristössä maapallon luonnonvarat
- Maantieteellisten tietolähteiden monipuolinen hyödyntäminen

BIOLOGIAN JA MAANTIEDON TYÖTAVAT

- Tutkiva oppiminen
- Luonnon monipuolinen havainnointi
- Retket ja vierailut sekä maastotyöt
- Pelit ja leikit
- Keskustelut
- Ryhmätyöt
- Itsenäinen työ
- Opettajajohtoinen opiskelu
- Tietokoneavusteinen opiskelu

ARVIOINTI

Oppilaan toiminnan ja työskentelyn arviointi on monipuolista ja kannustavaa. Opettaja arvioi oppilaan biologian ja maantiedon opiskelua lukuvuosittain sekä sanallisesti että numeroarvioin. Tämän lisäksi oppilas arvioi itseään lukukausittain. Arvioinnin perustana ovat kuulumiset, viikkotyöskentely, erilliset työt sekä jatkuva näyttö.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

- Oppilas osaa liikkua luonnossa sekä havainnoida ja tutkia luontoa.
- Oppilas osaa kuvata tekemiään yksinkertaisia luontoon ja muuhun ympäristöön liittyviä tutkimuksia sekä selostaa niiden tuloksia.
- Oppilas tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja osaa kerätä lähiympäristön kasveja ohjeiden mukaisesti.

Eliöt ja elinympäristöt

- Oppilas tuntee eri selkärangkaisryhmät ja tunnistaa lähiympäristön yleisimmät nisäkkäät, linnut ja kalat sekä osaa kertoa esimerkkejä eläinten sopeutumisesta ympäristöönsä.
- Oppilas tietää, että vihreät kasvit valmistavat itse oman ravintonsa yhteyttämisen avulla.
- Oppilas osaa selittää ravintoketjun pääperiaatteet jonkin esimerkin avulla.
- Oppilas ymmärtää ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi ja miten ihminen on riippuvainen luonnosta ja osaa selvittää peruselintarvikkeiden alkuperän.
- Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, miten lähiluontoa ja asuinympäristöä voidaan vaalia ja suojella.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- Oppilas osaa kuvata perusasioita ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista.
- Oppilas osaa tarkastella omaan kasvuunsa ja kehitykseensä liittyviä muutoksia, osaa selittää murrosiän ja seksuaalisen kehityksen muutoksia tytöillä ja pojilla sekä antaa esimerkkejä niiden yksilöllisestä ilmenemisestä.
- Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä, ja siitä, miten asioita voidaan tarkastella myös muiden ihmisten näkökulmasta, sekä osaa esimerkein kuvata tunneilmaisuuksiin liittyvää ihmisten erilaisuutta.
- Oppilas tietää ikäkauteensa liittyvät oikeutensa ja vastuunsa.

Karttataidot

- Oppilas osaa etsiä kartastosta tutkimiaan paikkoja, käyttää kartanluvussa hyväkseen karttamerkkejä ja mittakaavoja sekä osaa tulkita erilaisia karttoja.
- Oppilas osaa tulkita tilastoja, diagrammeja, kuvia, ja sähköisten viestimien välittämää tietoa sekä osaa kriittisesti arvioida eri tietolähteitä.
- Oppilas osaa itse laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.

Eurooppa osana maailmaa

- Oppilas tietää pääpiirteissään Euroopan valtiot ja niiden pääkaupungit sekä osaa kuvata luonnonolojen vaihtelua ja ihmisen toimintaa Euroopassa.

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

- Oppilas tietää maailmankartan keskeisen nimistön, kuten maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot sekä sademetsä- ja aavikkoalueet.

- Oppilas tietää, että maapallolla on erilaisia ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä ja osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten ilmasto-olot, kuten lämpötila ja sademäärä, vaikuttavat ihmisen toimintaan, erityisesti maatalouteen ja asumiseen eri vyöhykkeillä sekä osaa kuvata ihmisten elämää erilaisissa ympäristöissä.
- Oppilas osaa kertoa esimerkkejä eri alueilta siitä, miten ihmisen toiminta, kuten kaupunkien ja teollisuuden rakentaminen, liikalaiduntaminen ja polttopuun kerääminen ovat aiheuttaneet muutoksia ympäristössä.
- Oppilas osaa tunnistaa oman kulttuurin ja vieraiden kulttuurien piirteitä.

BIOLOGIA VUOSILUOKILLA 7–9

Biologiassa tutkitaan elämää, sen ilmiöitä ja edellytyksiä. Biologian opiskelu kehittää oppilaan luonnontuntemusta ja ohjaa ymmärtämään luonnon perusilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilaat tutustuvat myös evoluutioon, ekologian perusteisiin ja ihmisen rakenteeseen ja elintoimintoihin. Biologian opetuksessa oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota ihmisen ja muun luonnon välisiin vuorovaikutussuhteisiin sekä korostetaan ihmisen vastuuta luonnon monimuotoisuuden suojelussa.

Biologian opiskelu kehittää oppilaan luonnontieteellistä ajattelua. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet havainnoida ja tutkia luontoa sekä hyödyntää biologisen tiedon käsittelyssä myös tietoteknisiä mahdollisuuksia. Opiskellessaan biologiaa oppilaat saavat myönteisiä elämyksiä ja kokemuksia luonnosta, oppilaiden ympäristötietoisuus kehittyy ja halu vaalia elinympäristöjä ja elämän eri muotoja kasvaa.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Arabian peruskoulu, Vanhankaupunginlahti, Viikin alue ja Vantaanjoki tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet biologian opiskeluun. Arabianrannan välittömästä läheisyydestä löytyy monipuolisia biologisia tutkimuskohteita kuten Lammassaari. Koulun tietotekniikkaa hyödynnetään myös biologian opiskelussa.

AIHEKOKONAISUUDET

Ihmisenä kasvaminen

- vastuulliseksi kansalaiseksi kasvaminen
- valmius harkita ja tehdä valintoja (mm. terveyteen, ympäristökäyttäytymiseen ja kuluttamiseen liittyvät valinnat)
- eettinen vastuu omasta ja yhteisestä paremmasta tulevaisuudesta
- ihmisen biologian tunteminen

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

- aktiivinen toimija ympäröivässä yhteiskunnassa
- tarkoituksenmukainen osallistuminen ja yhteisten asioiden vastuullinen hoitaminen omassa koulu yhteisössä ja paikallisyhteisössä

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- kriittinen kuluttaja – tulevaisuuden rakentaja
- kriittinen kuluttaminen ja vastuullisten valintojen tekeminen
- maailman hahmottaminen kokonaisuutena (se, mitä teemme täällä vaikuttaa muihin ja mitä tapahtuu muualla, vaikuttaa meihin)
- kansainväliset ympäristökysymykset
- tulevaisuustietoisuuden vahvistuminen ja hyvän tulevaisuuden rakentaminen
- vastuu toisista ja yhteisestä hyvinvoinnista
- toiminta oman alueen ja Helsingin kehittämiseksi ja vapaaehtoistoiminta
- kansainvälinen yhteistyö

Turvallisuus ja liikenne

- oman elämän valinnat terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta
- yhteiskunnalliseen vastuuseen kasvaminen

Ihminen ja teknologia

- biotekniikka ja eettiset ongelmat

YLEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 7–9

- Oppilas osaa käyttää biologialle ominaisia käsitteitä sekä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä.
- Oppilas osaa kuvata elämän perusilmiöitä.
- Oppilas oppii tunnistamaan kotiseutunsa ympäristömuutoksia, pohtimaan niiden syitä ja esittämään ongelmien ratkaisumahdollisuuksia.
- Oppilas ymmärtää ympäristönsuojelun keskeiset tavoitteet ja luonnonvarojen kestävän käytön periaatteet.
- Oppilas arvostaa luonnon monimuotoisuutta ja suhtautuu myönteisesti sen vaalimiseen.

7. LUOKAN TAVOITTEET

- Oppilas hahmottaa vesiekosysteemien rakennetta ja toimintaa.
- Oppilas osaa tunnistaa vesiekosysteemien eliölajeja.
- Oppilas ymmärtää ekosysteemin käsitteen.

7. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Murtoveden, joen ja järven ekosysteemit

- ekosysteemi, sen rakenne ja toiminta
- vesiekosysteemien keskeisten kasvi- ja eläinlajien tunnistaminen
- vesiekosysteemien ominaispiirteet
- yhden vesiekosysteemin omakohtainen tutkiminen
- luonnon monimuotoisuus

Yhteinen ympäristö

- ekologisesti kestävä kehitys sekä ympäristönsuojelun sisältö ja tavoitteet oman elinympäristön tilan ja ympäristömuutosten tutkiminen
- oman lähiympäristön tilaa parantavien toimien tarkastelu sekä oman ympäristökäyttämisen pohtiminen

8. LUOKAN TAVOITTEET

- Oppilas hahmottaa metsän ja suon ekosysteemien rakennetta ja toimintaa.
- Oppilas osaa tunnistaa metsän ja suon eliölajeja.
- Oppilas tuntee kasvien kasvattamisen ja viljelyn periaatteita sekä kiinnostuu kasvien kasvattamisesta.

8. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Metsän ja suon ekosysteemit

- metsä- ja suoekosysteemien ominaispiirteet
- maaekosysteemien keskeisten kasvi-, eläin- ja sienilajien tunnistaminen
- ohjattu kasvien kerääminen
- metsäekosysteemin omakohtainen tutkiminen
- metsänhoitoon ja kasvinviljelyyn tutustuminen
- luonnon monimuotoisuus
- fotosynteesi sekä kasvisolun rakenne ja toiminta

9. LUOKAN TAVOITTEET

- Oppilas tuntee ihmisen perusrakenteen ja keskeiset elintoiminnot sekä ymmärtää seksuaalisuuden biologisen perustan.
- Oppilas tuntee perinnöllisyyteen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

9. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Ihminen

- ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot
- ihmisen seksuaalisuus ja lisääntyminen
- perimän ja ympäristön merkitys ihmisen ominaisuuksien kehittämisessä

Elämä ja evoluutio

- eläinsolun rakenne ja toiminta
- eliökunnan synty ja kehitys sekä eliökunnan järjestelmä
- ihmisen biologinen ja kulttuurinen evoluutio sekä ihmislajin ominaispiirteet
- biotekniikan mahdollisuudet ja niihin liittyvät eettiset kysymykset

BIOLOGIAN TYÖTAVAT

- Tutkiva oppiminen

- Omakohtainen aineistonhankinta ja tutkiminen
- Maasto- ja laboratoriotyöskentely
- Luonnon havainnointi
- Projektityöskentely
- Keskustelut
- Ryhmätyöt
- Itsenäinen työ
- Opettajajohtoinen opiskelu
- Tietokoneavusteinen opiskelu

ARVIOINTI

Oppilaan toiminnan ja työskentelyn arviointi on monipuolista ja kannustavaa. Opettaja arvioi oppilaan biologian opiskelua lukuvuosittain sekä sanallisesti että numeroarvosanalla (4–10). Tämän lisäksi oppilas arvioi itseään lukukausittain. Arvioinnin perustana ovat kuulustelut, vihkotyöskentely, erilliset työt sekä jatkuva näyttö.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Biologian tutkimustaidot

- Oppilas osaa käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan.
- Oppilas osaa työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti.
- Oppilas osaa toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

- Oppilas osaa jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja.
- Oppilas osaa kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan.
- Oppilas osaa nimetä ja kuvata metsä- ja järvityyppejä.
- Oppilas osaa tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia.
- Oppilas osaa selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä.
- Oppilas osaa kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyuden kannalta sekä tuntee metsien kestäväen käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

- Oppilas osaa kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta.
- Oppilas osaa selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta.
- Oppilas osaa kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä.
- Oppilas osaa selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet.
- Oppilas osaa jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyyn.

Ihminen

- Oppilas osaa kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet.

- Oppilas osaa selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja.
- Oppilas osaa selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdynnän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen.
- Oppilas osaa käyttää periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

- Oppilas osaa kuvata ekologisesti kestävästä kehityksestä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ympäristösuojelun merkitystä.
- Oppilas osaa tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta.
- Oppilas osaa kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

MAANTIETO VUOSILUOKILLA 7–9

Maantiedossa tarkastellaan maapalloa ja sen erilaisia alueita. Maantiedon opiskelu auttaa oppilasta ymmärtämään luonnon ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja niiden välistä vuorovaikutusta eri alueilla. Maantiedon opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaan maailmankuvaa kotimaasta Eurooppaan ja muualle maailmaan. Opiskellessaan maantietoa oppilas saa käsityksen luonnonympäristöjen ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta eri puolilla maapalloa ja oppii arvostamaan niitä. Maantiedon opiskelu luo pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevaisuudelle ja kansainvälisyydelle.

Maantiedon opiskelu kehittää oppilaan maantieteellistä maailmankuvaa ja sen alueellista perustaa. Opetus tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä tarkastella luonnonympäristöä, rakennettua ympäristöä ja sosiaalista ympäristöä sekä ihmisen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta paikallistasolta globaalille tasolle saakka. Maantiedon opetus ohjaa oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia maailmassa ja arvioimaan niiden vaikutusta luontoon ja ihmisen toimintaan. Maantiedon opinnoissa oppilaiden kulttuurien tuntemus lisääntyy ja kyky ymmärtää ihmisten elämän ja elinympäristöjen erilaisuutta eri puolilla maailmaa kehittyy.

Oppiaineena maantieto toimii siltana luonnontieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen ajattelun välillä. Opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita pohtimaan maapallolla esiintyvien luonnontieteellisten, kulttuuristen, sosiaalisten ja taloudellisten ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita. Maantiedon opetus tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneiksi kansalaisiksi.

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Arabian peruskoulu lähiympäristöineen mahdollistaa maantieteellisen tiedon monipuolisen hankinnan ja käsittelyn. Kenttätyöskentelyssä toteutetaan tutkivaa oppimista. Maantiedon opetuksessa huomioidaan Arabian alueen paikallinen näkökulma: toimitaan paikallisesti ja ajatellaan maailmanlaajuisesti. Koulun tietotekninen varustus mahdollistaa myös avoimen oppimisympäristön käytön maantiedon opiskelussa.

AIHEKOKONAISUUDET

Ihmisenä kasvaminen

- vastuulliseksi kansalaiseksi kasvaminen
- valmius harkita ja tehdä valintoja (mm. terveyteen, ympäristökäyttäytymiseen ja kuluttamiseen liittyvät valinnat)
- oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät kysymykset
- eettinen vastuu omasta ja yhteisestä paremmasta tulevaisuudesta

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- Suomi monikulttuurisessa maailmassa
- universaalit, ihmisiä yhdistävät asiat
- ihmisoikeudet
- ihminen osana globaalia maailmaa
- kansainvälisen vuorovaikutuksen taidot
- muuttoliike
- siirtolaisuus ja pakolaisuus
- vähemmistöt
- Suomen luonnon- ja kulttuurimaantiede
- kehitysmaantiede

Viestintä ja mediataito

- medialukutaitoinen ja mediakriittinen kansalainen
- median analyysitaito, lähdekritiikki ja tietoturva
- mediat, sananvapaus ja demokratia
- erilaiset kulttuuriset ilmaisukeinot

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäys

- aktiivinen toimija ympäröivässä yhteiskunnassa
- tarkoituksenmukainen osallistuminen ja yhteisten asioiden vastuullinen hoitaminen omassa koulu yhteisössä ja paikallisyhteisössä
- aluesuunnittelu

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- kriittinen kuluttaja – tulevaisuuden rakentaja
- kriittinen kuluttaminen ja vastuullisten valintojen tekeminen
- maailman hahmottaminen kokonaisuutena (se, mitä teemme täällä vaikuttaa muihin ja mitä tapahtuu muualla, vaikuttaa meihin)
- ympäristökysymykset
- tulevaisuustietoisuuden vahvistuminen ja hyvän tulevaisuuden rakentaminen
- vastuu toisista ja yhteisestä hyvinvoinnista
- toiminta oman alueen ja Helsingin kehittämiseksi ja vapaaehtoistoiminta
- kansainvälinen yhteistyö

Turvallisuus ja liikenne

- oman elämän valinnat terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta

- yhteiskunnalliseen vastuuseen kasvaminen

Ihminen ja teknologia

- teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset
- teknologia ja ammatit
- teknologia ja tulevaisuus
- ympäristökysymykset
- kehitysmaantiede

YLEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 7–9

- Oppilas oppii käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä.
- Oppilas oppii ymmärtämään ja kriittisesti arvioimaan uutistietoa esimerkiksi maailmanlaajuisista ympäristö- ja kehityskysymyksistä.
- Oppilas oppii toimimaan itse kestävän kehityksen mukaisesti.

7. LUOKAN TAVOITTEET

- Oppilas osaa määritellä alueiden sijainnin ja paikkojen väliset etäisyydet.
- Oppilas ymmärtää planetaarisuuden vaikutuksia maapallolla.
- Oppilas tunnistaa eri kulttuurien piirteitä, ja oppii suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin sekä erilaisten kulttuurien edustajiin.
- Oppilas ymmärtää luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Etelä- ja Pohjois-Amerikassa sekä tietää syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista.

7. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Maa – ihmisen kotiplaneetta

- Maailman luonnonmaantieteellisen ja kulttuurimaantieteellisen karttakuvan hahmottaminen sekä maailman alueellinen jäsentäminen
- Maapallon sisäiset ja ulkoiset tapahtumat
- Pohjois- ja Etelä-Amerikan luonnonolojen, ihmistoiminnan ja kulttuuristen piirteiden vertailu

Yhteinen ympäristö

- Ympäristö- ja kehityskysymykset paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen
- Ihminen luonnonvarojen kuluttajana

8. LUOKAN TAVOITTEET

- Oppilas tunnistaa eri kulttuurien piirteitä, ja oppii suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin sekä erilaisten kulttuurien edustajiin.
- Oppilas ymmärtää luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Euroopassa sekä tietää syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista.
- Oppilas ymmärtää maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksen maisemassa.

8. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Eurooppa

- Euroopan karttakuvan, luonnonolojen, maiseman ja ihmisen toiminnan peruspiirteet sekä niiden vuorovaikutus Euroopan eri alueilla
- Euroopan maantieteellinen tarkastelu osana maailmaa ja Euroopan tulevaisuus

Yhteinen ympäristö

- Ympäristö- ja kehityskysymykset paikallisesti ja Euroopan alueella sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen
- Eurooppalaiset luonnonvarojen kuluttajina

9. LUOKAN TAVOITTEET

- Oppilas tunnistaa eri kulttuurien piirteitä, ja oppii suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin sekä erilaisten kulttuurien edustajiin.
- Oppilas ymmärtää luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Suomessa sekä tietää syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista.
- Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan Suomen luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä sekä hahmottaa oman alueellisen identiteettinsä.
- Oppilas tietää, miten Suomessa jokainen kansalainen voi vaikuttaa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen

9. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Suomi maailmassa

- Suomen karttakuva ja maisema
- Luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus Suomen eri alueilla sekä rakennettu ympäristö ja perinnemaisemat
- Suomen väestö ja sen vähemmistökulttuurit
- Vaikuttamismahdollisuudet oman ympäristön suunnittelussa ja kehittämisessä
- Suomi osana maailmaa
- Oman lähiympäristön, Arabian alueen tai Helsingin pienimuotoinen tutkiminen: luonnonympäristö, rakennettu ympäristö ja sosiaalinen ympäristö

Yhteinen ympäristö

- Ympäristö- ja kehityskysymykset paikallisesti ja Suomen lähialueilla sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen

- Suomalaiset luonnonvarojen kuluttajina
- Itämeren alueen ympäristökysymykset

MAANTIEDON TYÖTAVAT

- Tutkiva oppiminen
- Omakohtainen aineistonhankinta ja tutkiminen
- Projekti- ja maastotyöskentely
- Tilasto- ja kartta-aineiston luokittelu, vertailu ja tulkinta
- Keskustelut
- Ryhmätyöt
- Itsenäinen työ
- Opettajajohtoinen opiskelu
- Tietokoneavusteinen opiskelu
- Avoimessa oppimisympäristössä opiskelu

ARVIOINTI

Oppilaan toiminnan ja työskentelyn arviointi on monipuolista ja kannustavaa. Opettaja arvioi oppilaan maantiedon opiskelua lukuvuosittain sekä sanallisesti että numeroarvosanalla (4–10). Tämän lisäksi oppilas arvioi itseään lukukausittain. Arvioinnin perustana ovat kuulustelut, vihkotyöskentely, erilliset työt sekä jatkuva näyttö.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Maantieteelliset taidot

- Oppilas osaa etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä osaa käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa.
- Oppilas osaa tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä osaa käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa.
- Oppilas osaa havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla.
- Oppilas osaa vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.

Maailman jäsentäminen

- Oppilas osaa hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet.
- Oppilas osaa soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja osaa sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.

Euroopan jäsentäminen

- Oppilas osaa kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maisemallisen ja kulttuurisen rikkauden.
- Oppilas osaa vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden maailman alueiden kanssa.

Suomen jäsentäminen

- Oppilas osaa selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muotoutuneet ja miten luonnonolot ovat vaikuttaneet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla.
- Oppilas osaa kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa.
- Oppilas osaa analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tuntee, mitä ovat arvokkaat kulttuuri- ja perinnemaisemat.
- Oppilas osaa selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen.
- Oppilas osaa suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tutkimuksia.
- Oppilas osaa tunnistaa oman kulttuurin piirteitä sekä tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit.
- Oppilas osaa kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa omien lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maailman kanssa.

Yhteinen ympäristö

- Oppilas osaa selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten kasvihuoneilmiön voimistuminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma.
- Oppilas osaa kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä osaa esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa.
- Oppilas osaa kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

9.2.9 Fysiikka ja kemia

OPPIAINEIDEN KUVAUS

Fysiikan ja kemian opetuksen tehtävänä on ohjata luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen käyttämiseen elämän eri tilanteissa. Opetus antaa oppilaalle persoonallisuuden kehittymisen ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostumisen kannalta välttämättömiä aineksia, ja se auttaa ymmärtämään luonnontieteiden ja teknologian merkityksen osana kulttuuria.

Kokeellinen lähestymistapa on luonnollinen, jokapäiväinen tapa oppia uusia asioita.

VUOSILUOKAT 5-6

YLEISET TAVOITTEET

Lähtökohtana ovat oppilaan havainnot ja käsitykset ympäristöstä ja siellä esiintyvistä kappaleista, aineista ja ilmiöistä.

Oppilas oppii

- ajattelemaan ja käsittelemään luonnontieteellisiä ilmiöitä ja toimimaan turvallisesti ympäristössään
- suojelemaan ympäristöään ja itseään
- tekemään havaintoja ja mittauksia ja suhtautumaan kriittisesti löydettyyn tietoon
- tekemään johtopäätöksiä havainnoista ja mittauksista sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, eliöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia
- käyttämään luonnontieteellisen tiedon kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelussa fysiikan ja kemian alaan kuuluvia käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä
- ymmärtämään päihde- ja vaikuteaineiden haitallisuuden

Oppilas tutustuu

- ilmakehään ja ilman koostumukseen, hän saa tietoa vedestä, sen ominaisuuksista
- lämmön, valon ja liikkeen muodostumiseen sähkön ansiosta
- sähköturvallisuuteen
- erilaisiin sähkön- ja lämmöntuotantotapoihin
- Maan, Kuun ja aurinkokunnan rakenteeseen

SISÄLTÖ

5. luokka

I Aineet ympärillämme

- Ilma
- ilman koostumus
 - ilmakehän kaasujen kemialliset merkit
 - hapen merkitys palamisessa
 - ilmakehä ja sen merkitys elämän ylläpitäjänä
- Vesi
 - veden ominaisuudet ja niiden tutkiminen
 - veden olomuodot
 - pintajännitys ja kapillaari-ilmiö
 - neste, tiheys, lämpölaajeneminen
 - vesi liuottimena
 - liukeneminen ja kylläinen liuos
 - luonnonvesien ja niiden ominaisuuksien tutkiminen (esim. Arabianrannassa)
 - vesien saastuminen (lannoitteet, happosateet)
 - jätevesien puhdistus ja juomaveden valmistus
 - vesinäytteiden kerääminen: kirkkaus, vaahtoaminen
 - veden puhdistaminen yksinkertaisilla menetelmillä
- Vaaralliset aineet
 - käsitteet hapen, emäksinen ja pH
 - tupakan, alkoholin ja huumeiden vaarallisuus

II Luonnon rakenteet

- Avaruus ja Maa
 - Aurinkokunnan rakenne
 - tähtitaivas
 - maapallon ja Kuun liikkeet, kuun vaiheet ja pimennykset
 - ajan mittaus (vuodenajat, kuukausi, vuorokauden ajat)
- maapallon rakenne
- Vuorovaikutus ja voima
 - painovoima ja massa
 - magneettinen voima, magneettikenttä, revontulet
 - ilman ja veden vastus
 - valoon liittyvät ilmiöt ja avaruuden tutkiminen valon avulla
 - ääni

6. luokka

I Liike ja voima

- yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteet (kalteva taso, kiila, väkipyörä, vipu)
- erilaisten rakenteiden lujuuden tutkiminen
- painovoima ja massa
- kitkavoima
- ilman ja veden vastus
- erilaisia liikkeitä (mm. tasainen ja kiihtyvä liike) sekä tasapainoilmiöitä
- liikettä kuvaavien käsitteiden soveltaminen turvallisessa liikkumisessa ja tapaturmien ehkäisemisessä

II Aineet ympärillämme

- Maaperä
 - arkielämään kuuluvia aineita ja materiaaleja (paperi, erilaiset kuidut, metallit raaka-aineina, lasi)
 - maaperästä saatavien aineiden luokittelu (öljy, metallit, mineraalit)
 - energia eliöistä
 - perusasiat raakaöljystä ja muoveista
 - maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä
 - elinympäristöön kuuluvien aineiden ja tuotteiden elinkaari, alkuperä, käyttö ja kierrätys
- Energia ja sähkö
 - erilaisia sähkön ja lämmön tuotantotapoja (esim. generaattori)
 - jännitelähteet
 - paristo ja akku
 - virtapiiri
 - avoin ja suljettu virtapiiri
 - johteen ja eristeen vaikutus sähkövirran kulkuun
 - lämmön, valon ja liikkeen aikaansaaminen sähkön avulla

- Sähköturvallisuus
 - kodin sähkölaitteet ja niiden turvallinen käyttö
- Maapallon energiavarat
 - uusiutuvat ja uusiutumattomat energialähteet
 - energiansäästö luonnon ja kuluttajan kannalta

TYÖTAVAT FYSIIKASSA JA KEMIASSA

Työskentelytapoina käytetään yksilö-, pari- ja ryhmätöitä. Tutkiva oppiminen on tärkeä perusta luonnontieteiden opiskelussa. Kokeiden tekeminen, niiden havainnointi sekä raportointi ovat oleellisia työskentelytapoja.

Tärkeää on myös, että työskentelytapoihin kuuluu omien jälkien korjaaminen ja tavaroiden paikoilleen laittaminen.

ARVIOINTI

Kirjalliset tietokokeen ja vihkotyöskentely sekä tuntiaktiivisuus vaikuttavat arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan osallistuminen kokeiden tekemiseen. Oleellista on kokeiden tarkkailusta tehdyt havainnot sekä niiden raportointi.

6. luokan päättyessä oppilaan on tunnettava em. käsitteet ja rakenteet sekä ilmakehän merkitys elämälle.

Oppilaan on osattava tutkia veden ominaisuuksia ja tiedettävä, miten vettä on mahdollista puhdistaa. Lisäksi oppilaan on osattava luokitella maaperästä saatavia aineita sekä tuntea tutkittavien aineiden kemialliset merkit.

Tarkoituksena on, että oppilas tietää erilaisten aineiden ja tuotteiden turvallisuuden perusteet ja ymmärtää tuotteiden elinkaaren.

Tavoitteisiin kuuluu se, että oppilas osaa tutkia aineiden ominaisuuksia, esim. happamuutta. Oppilaan on tarkoitus tuntea jännitelähteitä ja tietää sähkön ja lämmön tuottamiseen tarvittavat luonnonvarat. Luonnonvarat on osattava luokitella uusiutuviin ja uusiutumattomiin.

Oppilaan on tarkoitus tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia, kuten esim. painovoima, kitka, ilman- ja vedenvastus. Voiman merkitys liikkeeseen on tunnettava.

Maan ja kuun liikkeistä johtuvat ilmiöt on tunnettava, esim. vuorokauden- ja vuodenajat, kuun vaiheet sekä pimennykset. Aurinkokunnan rakenne on tunnettava ja tähtitaivaasta on osattava tehdä havainnot.

Luonnontieteellistä tietoa on osattava käyttää hyväksi liikenteessä. Liikenteen vaaratilanteita on osattava kuvailla, kuten myös vaaratilanteita muissa arkitilanteissa.

Oppilaan on myös 6.luokan päättyessä oltava selvillä erilaisista päihteistä, niiden haitoista ja vaaroista. Hänen on myös osattava antaa esimerkkejä siitä, miksi niiden käyttö on vaarallista.

6. luokan päättyessä oppilaan on kyettävä työskentelemään turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen. Hänen on osattava noudattaa annettuja ohjeita.

Havainnointia ja mittauksia on osattava tehdä sekä kohdistaa havainnot olennaisiin piirteisiin. Havainnoista ja mittauksista on osattava tehdä johtopäätöksiä ja esittää tuloksia taulukoina. Oikeita käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä on osattava käyttää oikein. Eri lähteistä löydettyä tietoa on osattava koota sekä suhtautua saatuun tietoon kriittisesti tutkimusten ja muiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella.

KEMIA

VUOSILUOKAT 7-9

YLEISET TAVOITTEET

Vuosiluokilla 7-9 oppilas oppii

- työskentelemään turvallisesti ja ohjeita noudattaen
- käyttämään luonnontieteellisen tiedonhankinnan kannalta tyypillisiä tutkimusmenetelmiä ja
- arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, tulkitsemaan ja esittämään tuloksia
- tuntemaan aineiden ominaisuuksia kuvaavia fysikaalisia ja kemiallisia käsitteitä ja käyttämään niitä
- kuvailemaan ja mallintamaan kemiallisia reaktioita reaktioyhtälöiden avulla
- soveltamaan omia tietojaan käytännön tilanteissa ja valinnoissa
- tuntemaan kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen sekä ihmiselle että yhteiskunnalle

Kemian opetuksessa käytetään monipuolisia opetustapoja. Erilaisilla työmenetelmillä oppilasta ohjataan toimimaan aktiivisesti ja ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä huomioidaan erilaisten oppijoiden tarpeet.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään hyväksi lähiympäristössä olevia yhteistyötahoja esim. Helsingin yliopistoa, Arabian tehdasta.

Luonnossa tapahtuviin ilmiöihin liittyviä kemiallisia reaktioita voidaan parhaiten ymmärtää tekemällä kokeellisia töitä. Töiden avulla opitaan erilaisia kemian työmenetelmiä sekä tekemään havainnointia ja kirjoittamaan työselostuksia. Kokeellisuutta voidaan toteuttaa ryhmätöinä, jolloin ryhmän koko voi vaihdella tai vaihtoehtoisesti opettajan yksin tai oppilaiden avustamina demonstraatioina

7. luokka

TAVOITTEET

Vuosiluokille yhteisten tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- laboratoriotyöskentelyn perusteet
- kuvailemaan ja mallintamaan yksinkertaisia kemiallisia reaktioita

SISÄLTÖ

- työturvallisuus
- puhtas aine ja seos sekä erotusmenetelmät
 - aineiden luokittelu rakenneosien avulla puhtaisiin aineisiin ja seoksiin
 - olomuodot ja liukoisuus
 - aineiden erottelu erilaisten fysikaalisten ominaisuuksien perusteella, mm. haihdutus, tislauk, paperikromatografia, uutto
- atomi
 - atomin rakenne
 - molekyyli
 - alkuaineet
 - kemiallisia merkkejä
- kemiallinen reaktio ja yhdiste
 - yksinkertaisia reaktioyhtälöitä
 - kemiallisen reaktion havaitseminen
 - reaktionopeuteen vaikuttavat asiat
- palaminen kemiallisena reaktiona
 - palamisen edellytykset
 - oksidit
 - syttymispiste ja leimahduspiste
 - paloturvallisuus
- ilma ja vesi
 - ilmakehän kaasujen ominaisuuksia
 - hapen ja vedyn valmistus
 - veden ominaisuuksia
 - vesien puhdistus

8. VUOSILUOKKA

TAVOITTEET

Tutustutaan ihmisen kannalta keskeisiin aineisiin, niiden ominaisuuksiin ja reaktioihin sekä aineiden kiertokulkuun ympäristössä. Käsite orgaaninen kemia tulee tutuksi. Hiileen ja sen yhdisteisiin perehdytään lähemmin.

SISÄLTÖ

8. luokan perustana on 7.luokan oppimäärä ja sen sisältämät asiat. Kurssilla käsitellään ympäristöön ja arkipäivään liittyvää kemiaa.

Hiileen ja sen ominaisuuksiin perehdytään tarkasti.

Yhdisteistä käsitellään nyt hiilivetyjä, alkoholeja, orgaanisia happoja sekä ravintoaineita.

Oppimäärän puitteissa laaditaan tutkimus, joka liittyy elämänkemiaan esim. lääke , pesu puhdistus - tai ravintoaineisiin.

Ympäristönäkökulma otetaan esille kemianteollisuuden yhteydessä. Aineista tutustutaan puuhun, öljyyn, kosmetiikkaan, tekstiileihin, lasiin sekä keramiikkaan. Kemianteollisuuden työpaikkoja käydään myös läpi.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään hyväksi lähiympäristössä olevia yhteistyötahoja, kuten Helsingin yliopisto, Kierrätyskeskus tai Heureka.

9. VUOSILUOKKA

TAVOITTEET

Kurssilla tutustutaan alkuaineiden ja yhdisteden rakenteisiin, ominaisuuksiin, ja reaktioihin sekä niiden selitysmalleihin ja esittämiseen reaktioyhtälöinä. Tutustutaan sähkökemian sekä metallien ominaisuuksiin.

SISÄLTÖ

9. luokan perustana ovat 7. ja 8. luokan kemian sekä fysiikan 7.luokan tiedot ja taidot. Alkuaineisiin perehdytään syvemmin. Jaksollinen järjestelmä ja sen rakenne tulevat tutuiksi. Aineiden ominaisuuksista käsitellään kemiallinen sidos, aineen happamuus sekä suolanmuodostus

Pääsisältönä on tutustua metalleihin, niiden ominaisuuksiin, reaktiokykyyn. Sähkökemialliseen jännitesarjaan, korroosioon ja elektrolyysiin perehdytään myös. Lisäksi opetellaan reaktioyhtälöiden tulkittamista sekä yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tasapainottamista.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8:

Oppilaan on osattava noudattaa ohjeita ja työskenneltävä yksin ja ryhmässä turvallisesti. Hänen on osattava tehdä luonnontieteellisiä kokeita, esim. osattava tutkia aineen palamista, palamistuotteen liukenemista veteen ja syntyneen liuoksen happamuutta. Kokeiden tuloksia on osattava tulkita ja esittää. Kemiallisten ilmiöiden merkitys luonnolle on tunnettava, esim. fotosynteesi ja korroosio.

Oppilaan on tunnettava ympäristöön vaikuttavia aineita, niiden lähteitä ja leviämistapoja, esim. fossiiliset polttoaineet ja niiden palamistuotteet sekä raskasmetalleja. Hänen on tunnettava eri kemianteollisuuden aloja ja niiden merkitys jokapäiväiseen elämään. Tuotteiden elinkaaria on tunnettava ja tuoteselosteita on osattava tulkita.

Aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä on käsiteltävä oikeilla termeillä, esim. happamuus, sähkönjohtokyky, olomuodon muutokset.

Aineita on osattava tunnistaa, luokitella ja erotella niiden ominaisuuksien perusteella, esim. jalot ja epäjalot metallit.

Atomi on osattava mallintaa, samoin kemialliset sidokset ja yhdisteet. Perusreaktioyhtälöitä on kyettävä tulkitsemaan ja kirjoittamaan. Jaksollinen järjestelmä ja sen merkitys aineen reaktiotapaan on tunnettava.

FYSIIKKA

VUOSILUOKAT 7-9

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas oppii

- työskentelemään ja tutkimaan luonnonilmiöitä turvallisesti ja yhdessä toisten kanssa
- luonnon tutkimisen taitoja, kuten kysymysten tekemistä ja ongelmien hahmottamista
- havaintojen, mittauksien ja päätelmien tekemistä, vertailua ja luokittelua, hypoteesin esittämistä ja testaamista sekä tulosten käsittelyä, esittämistä ja tulkitsemista myös tieto- ja viestintätekniikkaa hyväksi käyttäen
- suunnittelemaan ja tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, jossa vakioidaan ja varioidaan luonnonilmiöissä vaikuttavia muuttujia ja selvitetään muuttujien välisiä riippuvuuksia
- muodostamaan yksinkertaisia malleja ja käyttämään niitä ilmiöiden selittämisessä sekä tekemään yleistyksiä ja arvioimaan tutkimusprosessin ja tulosten luotettavuutta
- käyttämään tarkoituksenmukaisia käsitteitä, suureita ja yksiköitä kuvatessaan fysikaalisia ilmiöitä ja teknologiaan kuuluvia asioita
- arvioimaan eri lähteistä hankkimansa tiedon luotettavuutta
- käyttämään erilaisia graafisia ja algebrallisia malleja ilmiöiden selittämisessä, ennusteiden tekemisessä ja ongelmien ratkaisemisessa
- tuntemaan luonnonilmiöitä ja prosesseja ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia, erilaisia luonnon rakenteita ja rakenneosien vuorovaikutuksia sekä ymmärtämään ilmiöiden syyseuraus-suhteita

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset. Opetus perustuu kokeelliseen työskentelyyn, jolla pyritään herättämään oppilaan mielenkiinto ja vastuu omasta työskentelystään. Havaintojen ja tutkimusten avulla edetään kohti fysiikan peruskäsitteitä ja lakeja. Oppilaita ohjataan arvioimaan mittaustulosten mielekkyyttä ja tekemään johtopäätöksiä.

Opetuksessa käytetään erilaisia tiedonhankintamenetelmiä, jotka auttavat oppilasta keskustelemaan ja kirjoittamaan fysiikan aihepiiriin kuuluvista asioista. Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään teknologian merkitys elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus antaa valmiuksia tehdä vastuullisia valintoja esimerkiksi energiavarojen ja ympäristön kannalta.

Opetus käsittelee fysiikan eri osa-alueita siten, että oppilas saa käsityksen fysiikasta tieteenä sekä oppii ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä.

Mahdollisuuksien mukaan käytetään hyväksi lähellä sijaitsevia yhteistyötahoja, kuten Helsingin yliopisto tai Tekniikan museo.

7. luokka

TAVOITTEET

Vuosiluokille yhteisten tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- turvallista työskentelyä yhdessä toisten kanssa.
- tarkoituksenmukaisten käsitteiden, suureiden ja yksiköiden käyttöä.
- ohjeiden mukaisten mittausten, havaintojen ja päätelmien tekemistä.

SISÄLTÖ

- Perusmittauksia
 - luonnontieteellisiin menetelmiin tutustumista
 - suureet
 - massa, tilavuus, tiheys (mittaaminen, taulukointi, graafinen esitys, työselostuksen laatiminen)
- Värähdys- ja aaltoliike
 - erilaisia värähtelijöitä, jaksollisuus, värähdysaika ja taajuus
 - aaltoliikkeen synty ja ominaisuuksia
 - ääni, äänen ominaisuuksien tutkimista, yhteydet musiikkiin, melu
 - valo, valon ominaisuuksien tutkimista (esimerkiksi heijastuminen, taittuminen, värit)
 - peilit, linssit, valonsädemallia käyttäen tutkitaan peilien ja linssien toimintaa
 - optisten laitteiden toimintaperiaatteita
- Lämpö
 - lämpötila
 - lämpöenergia, energian säilyminen
 - lämpölaajeneminen
 - olomuodon muutokset
 - lämmön varastoituminen ja siirtyminen

8. luokka

TAVOITTEET

Vuosiluokille yhteisten tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- kysymysten tekemistä ja ongelmien hahmottamista.
- yksinkertaisten graafisten ja algebrallisten mallien käyttämistä ilmiöiden selittämisessä.
- luonnonilmiöiden ja prosessien tuntemista ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia.

SISÄLTÖ

- Liike ja voima
 - tasainen ja kiihtyvä liike
 - vuorovaikutus ja voima (painovoima, kitka, paine, noste, tiheys)
- Liike ja energia
 - mekaaninen energia
 - työ ja teho
 - yksinkertaiset koneet

- painopiste ja tasapaino
-

9. luokka

TAVOITTEET

Vuosiluokille yhteisten tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- vuorovaikutusten sekä ilmiöiden syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä.
- eri lähteistä hankitun tiedon luotettavuuden arviointia.
- fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

SISÄLTÖ

- Sähkö
 - virtapiiri, sähköopin perussuureet ja niiden väliset riippuvuudet
 - sähköinen ja magneettinen vuorovaikutus
 - sähkölaitteiden toimintaperiaatteita, laitteiden taloudellinen käyttö
 - sähkön tuotanto sekä siihen liittyvät ilmiöt ja prosessit
 - sähköturvallisuus
- Ydinfysiikkaa
 - ytimen rakenne, radioaktiivisuus
 - fissio ja fuusio
 - säteilylajit
 - säteilyn ominaisuuksia
 - (- tähtitiede)
- Energian tuotanto
 - energialähteet, niiden vertailu, ympäristövaikutukset

ARVIOINTI

Fysiikan kurssien arviointi perustuu tuntityöskentelyyn, vihkotyöskentelyyn ja summatiivisiin kokeisiin. Tuntityöskentelyssä huomioitavia seikkoja ovat mm. työohjeiden seuraaminen, työn rauhallinen suorittaminen, toisten oppilaiden ja oman työparin huomioiminen ja turvallisuusohjeiden noudattaminen. Vihkotyöskentelyyn liittyy työselostuksen laatiminen, johtopäätösten tekeminen tulosten perusteella ja tulosten luotettavuuden arviointi sekä virhetekijöiden huomioiminen. Kursseilla tehtävät projektityöt, työselostukset, kotitehtävät ym. otetaan huomioon arvostelussa. Kursseista annetaan numeroarvostelu.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8:

Oppilaan on osattava työskennellä turvallisesti ohjeita noudattaen yksin ja yhdessä toisten kanssa. Hänen on osattava suunnitella ja sopia työnjaosta, laatia tutkimuselostuksia ja esittää tulokset taukoina tai graafisesti. Oppilaan on osattava tehdä kontrolloitu koe ja arvioida koejärjestelyjen toimivuutta sekä tulosten luotettavuutta ja tarkkuutta. Oppilaan on myös käsitettävä, että fysiikan tietoja käytetään hyväksi muissa luonnontieteissä ja tekniikassa.

Oppilaan on osattava selittää ja käyttää fysiikan kursseilla esiintyviä keskeisiä käsitteitä sekä niitä kuvaavia suureita.

Oppilaan on ymmärrettävä yksinkertaisten koneiden toimintaperiaate ja mekaanisten koneiden ja erilaisten rakenteiden sovelluksia.

Kappaleiden ja aineiden ominaisuuksia kuvaavia suureita on tunnettava ja osattava selittää niiden avulla erilaisia ilmiöitä, kuten esim. kelluminen.

Työn ja energian välinen yhteys on tunnettava sekä liikenneturvallisuuden määräysten fyysisen perustan.

Oppilaan on myös ymmärrettävä lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lait ympäristön lämpöilmiöissä.

Sähkölaitteiden turvallinen ja taloudellinen toiminta on tunnettava ja laitteiden käyttökustannuksia on osattava laskea.

Säteilylajit on tunnistettava, samoin kuin säteilyltä suojautuminen. Energian säilymisen periaate on ymmärrettävä.

Oppilaan on osattava käyttää keskeisiä fysiikan käsitteitä.

9.2.10 Terveystieto

VUOSILUOKAT 7–9

Terveystiedon opetus perustuu monitieteiseen tietoperustaan. Terveystiedon opetuksen tarkoitus on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden tiedollisia, sosiaalisia, tunteiden säätelyä ohjaavia, toiminnallisia ja eettisiä valmiuksia.

Opetuksen lähtökohtana on terveyden ymmärtäminen fyysiseksi, psyykkiseksi ja sosiaaliseksi kokonaisuudeksi ja toimintakyvyksi. Opetuksessa kehitetään tietoja ja taitoja terveydestä, elämäntavasta, terveystottumuksista ja sairauksista sekä kehitetään valmiuksia ottaa vastuuta ja toimia oman sekä toisten terveyden edistämiseksi.

Terveystieto on oppiaineena oppilaslähtöinen, toiminnallisuutta ja osallistuvuutta tukeva. Opetuksen lähtökohtana tulee olla lapsen ja nuoren arki, kasvu ja kehitys sekä ihmisen elämäntapa. Opetuksessa otetaan huomioon myös yleiset ja koulu- ja paikkakuntakohtaiset ajankohtaiset terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Opetuksessa kehitetään tärkeitä tiedonhankintaan ja sen soveltamiseen liittyviä taitoja sekä edistetään terveyden ja hyvinvoinnin kriittistä arvopohdintaa.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1–4 osana ympäristö- ja luonnontieto- oppiaineryhmää, vuosiluokilla 5–6 osana biologia/maantietoa ja fysiikka/kemiaa ja itsenäisenä oppiaineena vuosiluokilla 7–9. Terveystiedon opetus tulee suunnitella siten, että oppilaalle

muodostuu kokonaisvaltainen kuva terveystiedosta koko perusopetuksen aikana. Terveystiedon sekä biologian, maantiedon, fysiikan, kemian, kotitalouden, liikunnan ja yhteiskuntaopin opetusta tulee suunnitella yhteistyössä. Opetuksen suunnittelussa tehdään yhteistyötä myös oppilashuollon henkilöstön kanssa.

AIHEKOKONAISUUDET

1. Ihmisenä kasvaminen

- Terveystiedon tunneilla työskennellään yhteistoiminnallisesti ryhmissä ja yhteisön jäsenenä huomioiden oman toiminnan vaikutukset oman terveyden ja sitä kautta myös toisten terveyden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- Oppitunneilla arvioidaan myös kulttuuri-identiteetin ja kansainvälisyyden merkitystä terveyden näkökulmasta.

3. Viestintä- ja mediataito

- Terveystiedon tunneilla tarkastellaan kriittisesti median terveystiedon viestintää.

4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

- Yhteisten sääntöjen hyväksyminen ja niihin sitoutuminen näkyvät oleellisesti oppitunneilla.

5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- Ovat terveystiedon oppituntien keskeisiä sisältöjä.

6. Turvallisuus ja liikenne

- Liikenneturvallisuus ja liikennekäyttäytyminen, vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu kuuluvat opetuksen sisältöihin.

TYÖTAVAT

Esimerkiksi:

- Ryhmätyöt
- Oppilas- ja opettajakeskeiset työtavat
- Vierailevat asiantuntijat
- Vierailut ja tutustumiskäynnit
- Esitelmät
- Draama

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisten hyvinvoinnissa
- ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta sekä ymmärtämään terveyteen, vammaisuuteen ja sairauksiin liittyviä arvoja ja näkemyksiä
- kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja
- huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyä ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa
- tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja
- arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkitystä turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta
- käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edellytyksenä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kasvu ja kehitys

- ihmisen elämänkulku, eri ikäkaudet, syntymä, kuolema
- fyysinen kasvu ja kehitys: vuorokausirytmä, uni, lepo ja kuormitus, terveyttä edistävä liikunta, ravitsemus ja terveys
- psyykinen kasvu ja kehitys: itsetuntemus ja itsensä arvostaminen, perhe ja sosiaaliset suhteet, mielenterveys ja sen vaihtelu, mielen ja ruumiin tasapaino
- sosiaalinen kasvu ja kehitys: yksilöllisyys ja erilaisuus, yksilön velvoitteet ja vastuu yhteisössään, suvaitsevaisuus, välittäminen ja huolenpito
- nuoruuden kehityksen erityispiirteitä ja tarpeita, kehittyvä seksuaalisuus
- omasta terveydestä huolehtiminen.

Terveys arkielämän valintatilanteissa

- ravitsemukselliset tarpeet ja ongelmat eri tilanteissa, yleisimmät allergiat ja erityisruokavaliot
- tupakka, alkoholi ja muut päihteet, mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat
- ristiriitojen selvittäminen ja mieltä painavista asioista puhuminen
- seksuaaliterveys: ihmissuhteet, seksuaalisuus, käyttäytyminen ja niihin liittyvät arvot ja normit
- tavallisimmat tartuntataudit ja sairaudet, oireiden tunnistaminen, sairastaminen, itsehoito
- liikenneturvallisuus ja -käyttäytyminen, vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu.

Voimavarat ja selviytymisen taidot

- terveys, työ- ja toimintakyky voimavarana, henkilökohtaiset voimavarat

- tunteet ja niiden ilmaiseminen, sosiaalinen tuki ja turvaverkostot, vuorovaikutustaidot
- kehitykseen ja elämäntapaan liittyvät muutokset, kriisit ja niistä selviytyminen

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

- kansantaudit
- ympäristö ja terveys, työhyvinvointi, kulttuuri ja terveys
- keskeiset terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelut ja kansalaisjärjestöjen työ
- lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskeva lainsäädäntö.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

- tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämäntapaan liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden näkökulmasta
- osaa selittää, miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin, antaa esimerkkejä terveyden kannalta tasapainoisesta ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutuksia
- osaa kuvata hyvän ystävyysuhteen ja toimivan yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä vuorovaikutuksen taidoista
- tietää, miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
- osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä kuvata niiden mahdollisia ratkaisuja.

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

- tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskauden ehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
- osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja liuottimien käyttöön liittyviä riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
- tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
- osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja ja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään
- tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteita ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua.

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

- osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
- osaa tehdä havaintoja tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden

tarkoituksenmukaisen käytön perusteet

- osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
- osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä sekä käyttää ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä.

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä
- osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niitä edistävästä keinoista omassa lähiympäristössään
- tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimitaan tarkoituksenmukaisesti
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä.

9.2.11 Uskonto

9.2.11.1. Evankelisluterilainen uskonto

Evankelisluterilaisen uskonnon opetuksen lähtökohtana on tutustuttaa oppilas monipuolisesti uskonnolliseen kulttuuriin ja tuoda esiin oppilaan kehityksen ja kasvun kannalta keskeisiä tekijöitä.

Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskontojen vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Opetuksen tavoite on laaja-alainen uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1 – 5

Evankelisluterilaisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 1–5 on aineksien tarjoaminen oppilaan maailmankatsomuksen rakentumiseksi. Keskeisessä asemassa opetuksessa ovat oppilaita ympäröivään uskonnolliseen maailmaan tutustuminen tietojen ja omien kokemusten kautta, Raamattuun perehtyminen sekä oppilaiden rohkaiseminen eettiseen arviointiin ja siitä nousevaan vastuullisuuteen.

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista
- oppii luottamusta elämään ja itseensä, kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden sekä näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä
- oppii pohtimaan oikeaan ja väärään liittyviä kysymyksiä sekä kristillisen etiikan soveltamista
- tutustuu Uuteen testamenttiin

- tutustuu Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin
- ymmärtää kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden
- tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1 – 2

Oppilas

- oppii luottamaan itseensä
- oppii ottamaan toiset huomioon, on suvaitsevainen, oikeudenmukainen ja rehellinen
- oppii pohtimaan oikeaan ja väärään liittyviä kysymyksiä
- tutustuu Raamatun kertomuksiin, erityisesti Jeesuksen elämään ja opetuksiin
- oppii kirkkovuoden pääjuhlit (joulu ja pääsiäinen)
- oppii alustavasti ymmärtämään Raamatun maailmaa ja ajan historiaa
- tutustuu alustavasti kristinuskoon ja evankelisluterilaisen kirkon toimintaan
- tutustuu kotiseurakuntaan

1. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- rohkenee puhua omista kokemuksistaan ja oppii kuuntelemaan toisia
- osaa liittää Jumalan, Jeesuksen ja kirkon uskoon
- tietää miten ja miksi adventtia ja joulua vietetään

1. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ

- Jumala Luojana ja turvallisena Taivaan Isänä
- Adventti ja joulu
- Jeesuksen lapsuus
- Jeesus ja lapset
- Jeesuksen opetuksia Jumalan huolenpidosta
- Rukous, kiittäminen sekä anteeksiantaminen ja -pyytäminen
- Omista kokemuksista nousevia eettisiä kysymyksiä (mm. perheessä eläminen, ystävyyssuhteet, anteeksi pyytäminen, anteeksi antaminen, kiittäminen, auttaminen)

2. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- oppii arvostamaan elämää ja luontoa
- tietää Jeesuksen elämään keskeisimmin liittyviä asioita
- tietää miten ja miksi pääsiäistä vietetään
- pohtii ja arvioi omia kokemuksiaan ja ratkaisujaan eettiseltä kannalta

2. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ

- Elämä Jumalan lahjana
- Kertomuksia Jeesuksen elämästä ja suhtautumisesta lähimmäisiin (mm. opetuslapset, pienen pojan eväät, hyvä paimen)
- Kultainen sääntö ja sen sovellutuksia
- Jeesuksen tekemiä ihmeitä
- Pääsiäisen tapahtumat (kuolema ja ylösnousemus) ja juhlapyhät

3. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- tuntee Vanhan testamentin keskeisiä kertomuksia

3. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

- Alku- ja patriarkkakertomukset
- Mooses ja Israelin kansan vaellus Egyptistä luvattuun maahan
- 10 käskyä ja Herran siunaus
- Kertomuksia Vanhan testamentin profeetoista tai kuninkaista
- Raamatun kertomusten pohjalta nousevia eettisiä kysymyksiä
- Virret ja hengelliset lastenlaulut

4. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- tutustuu Uuteen testamenttiin
- tutustuu Jeesukseen elämään ja opetukseen
- oppii yhdistämään kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren

4. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

- Jeesuksen elämä ja opetukset
- Isä meidän – rukous ja kultainen sääntö
- Jeesuksen opetukseen liittyvää eettistä pohdintaa
- Kirkko- ja kalenterivuoden tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät kristilliset sisällöt ja tavat
- Seurakunta oppilaan elämässä
- Virret ja hengellinen musiikki

5. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- tietää lähetystyön kristillisen perustan
- tutustuu Luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- eettisten aiheiden pohdintaa ja soveltamista

5. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

- Raamattu: helluntain tapahtumat, lähetyskäsky ja seurakunnan synty
- Luterilaisen kirkon käsitys Jumalasta, armosta, pelastuksesta ja Raamatusta
- Seurakunnan keskeisiä toimintoja kuten jumalanpalvelus, kirkolliset toimitukset ja diakonia, lähetystyö
- Kristilliset kirkot: katolinen ja ortodoksinen kirkkokunta ja mahdollisesti muita Helsingissä vaikuttavia kristillisiä yhteisöjä
- Toiminta seurakunnan jäsenenä ja ihmisen elämänkaari
- Kristilliset symbolit, kirkkotaide ja hengellinen musiikki

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat Raamatusta, kristinuskosta ja Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta ja osaa käyttää oppimaansa lisätiedon hankkimiseen

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia
- ymmärtää pääpiirteissään kristinuskon synty tapahtumat
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon peruspiirteet ja oman alueensa kotiseurakunnan
- tuntee Suomen evankelis-luterilainen kirkon kuuluvan kirkkojen suureen perheeseen ja tuntee myös muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

Oppilas alkaa hahmottaa uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
- tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
- näkee uskontojen vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- hahmottaa alustavasti uskon ja tiedon perusluonnetta
- osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänskysymyksiä
- pystyy käyttämään oman maailmankatsomuksensa alustavia rakennusaineiksia.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee eettiseen pohdintaan
- tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

YHTEISET TAVOITTEET LUOKILLE 6-9

Evangelisluterilaisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 6-9 on syventää ja laajentaa oppilaan ymmärtämystä oman uskonnon ja muiden uskontojen luonteesta ja merkityksestä. Näin tuetaan oppilaan oman maailmankatsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

TAVOITTEET

Oppilas

- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää uskonnon ja siihen liittyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- perehtyy raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- perehtyy kristinuskoon, sen syntyyn ja kehitykseen sekä merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä
- perehtyy luterilaiseen kirkkoon ja sen uskonkäsitykseen
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa.

6. LUOKAN KESKEISET TAVOITTEET

Oppilas

- hahmottaa pääpiirteissään Suomen uskontotilanteen ja sen juuret
- hahmottaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- oppii eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita

6. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ

Maailmankatsomuksen rakentuminen

- Ihmisen arvo luomisen sekä Jeesuksen opetuksen ja sovitustyön näkökulmasta
- Mikä elämässä on arvokasta?
- Uskon ja tiedon suhde
- Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, mitä uskomme, tiedämme ja pidämme arvokkaana (esim. perhe, suku, kaverit, koulu, media)
- Elämän merkitys ja pyhyys sekä rajallisuus omassa elämässä ja ympäristössä
- Etiikan peruskäsitteitä kuten moraali (oikea ja väärä), arvot, oikeudet, velvollisuudet ja säännöt, valinnat ja vastuu
- Ihminen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana
- Erilaisuuden rikkaus ja ongelmat

Uskonto elämässä

- Vuorisaarnan opetuksia
- Uskonnon suorat ja epäsuorat vaikutukset oppilaan elämässä
- Uskonnon vaikutukset suomalaisessa kulttuurissa
- Uskonnon merkitys vaikuttajayksilöiden kautta, esim. Martin Luther King, äiti Teresa, Florence Nightingale, William Booth, Veikko Hursti
- kristillinen ihmiskäsitys, lähimmäisenrakkaus. Esimerkiksi toisen asemaan asettuminen, anteeksiantaminen ja vääryyden vastustaminen
- kristillinen nuorisomusiikki

Suomalaisen katsomusperinteen juuret ja nykytilanne

- Suomalainen muinaisusko, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika
- Suomen ja Helsingin uskontotilanne pääpiirteissään

7. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- opettelee vertailemaan kristinuskon sanomaa ja muita uskontoja
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

7. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilaan maailmankatsomuksellinen pohdinta

- elämän merkitys ja rajallisuus
- uskon ja tiedon suhde

Maailmanuskonnot

- keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet ja uskonnollisen elämän pääpiirteet
- uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin

Raamattu

- raamatun keskeisen sanoman vertaaminen muihin uskontoihin
- kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin juuret

8. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- perehtyy kristinuskoon, sen syntyyn ja kehitykseen sekä sen merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä
- perehtyy luterilaiseen kirkkoon ja sen uskonkäsitykseen

8. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkko

- keskeiset asiat kristinuskon synnystä ja kehityksestä
- kirkkokunnat, niiden levinneisyys sekä elämän ja uskon pääpiirteet, ekumenia
- kristillinen usko, sen inhimillinen ja yhteiskunnallinen merkitys, erityisesti luterilainen usko, kristilliset symbolit
- kirkkorakennus sekä sen symboliikka ja liittyminen seurakunnan elämään

Suomalainen katsomusperinne

- yleiskuva Suomen uskontotilanteesta, erityisesti luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä, muita uskontoja ja uskonottomuus
- uskonnonvapaus
- luterilaisen kirkon jäsenyys ja toiminta (erityisesti rippikoulun näkökulmasta)
- suomalaiset muinaisuskot, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika

9. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET

Oppilas

- perehtyy Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa

9. LUOKAN KESKEISET SISÄLLÖT

Raamattu

- Vanha testamentti Israelin kansan vaiheiden ja uskon ilmentäjänä
- Vanha testamentti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin näkökulmasta
- Uusi testamentti Jeesuksen opetuksen ja kristinuskon synnyn ilmentäjänä
- Raamatun synnyn pääpiirteet sekä Raamatun tulkinta ja käyttö
- Raamatun kulttuurivaikutuksia

Suomalainen katsomusperinne

- luterilaisen kirkon jäsenyys ja toiminta sekä kristillinen virsi- ja muu musiikkiperinne

Ihminen eettisenä olentona

- eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohtiminen ja soveltaminen
- kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen
- ihminen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana
- kristillisen etiikan peruspainotukset kuten profeettojen sanoma, Jeesuksen Vuorisaarna ja vertaukset

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelis-luterilaisesta kirkosta

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen

keskeiset vaiheet

- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen luterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä.

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

ARVIOINNISSA OTETAAN HUOMIOON

- työskentely
- osallistuminen keskusteluun
- kirjalliset työt
- ryhmätyötaidot
- vuosiluokalle asetetut tavoitteet

KESKEISIÄ TYÖTAPOJA 1-9 -LUOKILLA

- keskustelu, kerronta
- piirtäminen
- musiikin kuuntelu ja laulaminen
- yksilö-, pari sekä ryhmätyöskentely
- itsenäinen tiedonhankinta
- mahdollisesti vierailut ja tutustumiskäynnit
- draama

Erityisesti 6. – 9. –luokilla mahdollisia työmuotoja

- tiedonhaku- ja tuottamistehtävät
- pohdinta ja keskustelu sekä perustelu, väittely

- tutkivat projektit
- opitun soveltaminen; osallistuminen ja vaikuttaminen koulussa ja/tai sen ulkopuolella

9.2.12 Elämänkatsomustieto

Johdanto

Elämänkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen kokonaisuus, jonka lähtökohtiin kuuluu filosofiaa sekä yhteiskunta- ja kulttuuritieteitä. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuri-perinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja ohjata aktiivisesti omaa elämäänsä.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Elämänkatsomustiedon opetus tukee kasvua täysivaltaiseen demokraattiseen kansalaisuuteen, joka globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa edellyttää eettisen ajattelu- ja toimintakyvyn kehittämistä, niihin liittyviä laaja-alaisia tietoja ja taitoja sekä katsomuksellisen ja kulttuurisen yleisivistyksen kartuttamista. Elämänkatsomustiedon opetusta ohjaa käsitys oppilaiden mahdollisuudesta kasvaa vapaiksi, tasa-arvoisiksi ja kriittisiksi hyvän elämän rakentajiksi.

VUOSILUOKAT 1–5

Opetuksen ydintehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja antaa hänelle välineitä tutkia ja rakentaa elämänkatsomustaan ja maailmankuvaansa.

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan ja sen myötä oppia hahmottamaan kokonaisuuksia, kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään, kehittää arvostelukykyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa, tutustua ihmis-

oikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta sekä tutustua lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin.

KESKEISET SISÄLLÖT

1. – 5. -vuosiluokkien sisällöt muodostuvat opintokonkonaisuuksista, jotka sisältävät aineksia seuraavista aihekokonaisuuksista: ihmissuhteet ja moraalinen kasvu, itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti, yhteisö ja ihmisoikeudet, ihminen ja maailma. Vuosittain käsiteltävät sisällöt voivat vuorotella opetusryhmien koostumuksen mukaan.

1. – 2. VUOSILUOKKA

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Minä ja muut

- Toisen kohtaaminen ja hänen asemaansa asettuminen
- Ystävyyden sisältö ja merkitys elämässä
- Oikean ja väärän erottaminen
- Hyvä ja oikeudenmukaisuus

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Kuka olen ja mitä osaan

- Harrastukseni
- Lapsuus
- Keho ja sen toiminta
- Suomalainen kulttuuriperintö

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Koti ja koulu

- Perheen ja koulun merkitys
- Yhteiselämän perusteita; sääntö, sopimus, lupaus, luottamus, rehellisyys, reiluus
- Yhteiset juhlat
- Lasten oikeudet

Ihminen ja maailma

Elämän synty ja kehitys

- Vuodenajat ja kauneus luonnossa
- Kertomuksia maailman synnystä
- Elämän erilaisia muotoja
- Syntymä, elämä ja kuolema luonnossa

3. – 4. VUOSILUOKKA

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Ystävyys ja reiluus

- Oikeudenmukaisuus jokapäiväisessä elämässä ja ihmisen hyvyys
- Ystävyysuhteet
- Rikkaus ja köyhyys maailmassa
- Suvaitsevaisuus ja syrjintä

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Erilaisia elämäntapoja

- Eri elämänvaiheet ja toiveet
- Lasten elämää eri maissa
- Elämäntapojen kohtaaminen ja vähemmistöihin tutustuminen
- Maailman kulttuuriperintö

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Yhdessä eläminen

- Oikeus ja velvollisuus
- Oikeus ja laki
- Erilaisia sääntöjä ja sopimuksia, kultainen sääntö
- Erilaiset juhlaperinteet

Ihminen ja maailma

Luonnon tulevaisuus

- Kestävä kehitys ja luonnonsuojelu
- Luontoa uhkaavat tekijät
- Erilaiset aikakäsitykset ja niiden merkitys ihmisten elämässä
- Maailmanperintö ja ympäristö

5. VUOSILUOKKA

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Hyvä elämä

- Ajattelun vapaus, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapaus
- Mieliä ja sen perustelu
- Arvo ja normi, omat arvot
- Onni ja onnellisuus
- Vastuu ja vapaus

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Elämänkatsomus

- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia (tieteellinen, uskonnollinen, agnostinen,

teistinen, ateistinen)

- Uskomus, luulo, tieto ja ymmärrys
- Uskonnoton tapakulttuuri

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Demokratia ja tasa-arvo

- Tasa-arvo ja rauha
- Demokratian muotoja ja yhteiskuntateorian käsitteitä (valta, yhteiskuntasopimus, oikeudenmukaisuus)
- Ihmisoikeudet
- Etiikan perusteita (teon moraalinen oikeutus, teon tarkoitus ja seuraus)

Ihminen ja maailma

Ihminen ja luonto

- Kestävä kehitys ja luonnonvarat
- Ympäristöjärjestöt
- Tulevaisuus

ARVIOINTI

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta, ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita, kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintälähtökohtien olemassaolon, ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämänkatsomus, kulttuuri, vähemmistö) rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella, pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään ja osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita, ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen, ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin.

Ihminen ja maailma

Oppilas tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä, ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle, osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävä kehityksen periaatteita.

VUOSILUOKAT 6–9

Opetuksen ydintehtävänä on syventää oppilaan omaa elämänkatsomusta ja maailmankuvaa koskevaa ymmärrystä. Erilaisista katsomuksista ja uskonnoista opiskellaan perustiedot sekä oppilaan kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi tuetaan. Kuudennen luokan opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteuttaminen jatkuu 7-9 –luokkien opinnoissa. Arvioinnissa sovelletaan yhdeksännen luokan hyvän osaamisen kriteerejä soveltuvin osin. Elämänkatsomustietoa opiskellaan Helsingin tuntijaon mukaisesti kaksi vuosiviikkotuntia.

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia sekä kasvaa kohtaamaan epävarmuutta, kehittää taitojaan ilmaista itseään ja elämänkatsomustaan, kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan, oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet sekä käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa, omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita, oppia kantamaan vastuuta itseltään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta, laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään, oppia tuntemaan eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämänkatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppia arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.

6-9 –luokkien tavoitteiden mukaisesti:

- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelua
- harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista
- harjoitellaan arkipäivän tilanteiden analysointia sekä tutustutaan omiin vaikutusmahdollisuuksiin
- opitaan ihmisoikeudet käsitteenä, tutustutaan ajankohtaisiin kysymyksiin
- opitaan kestävä kehitys käsitteenä, tutustutaan ajankohtaisiin kysymyksiin
- tutustutaan eri kulttuureihin
- pohditaan teknologian ja tieteen merkitystä arkielämässä

KESKEISET SISÄLLÖT

Opintokokonaisuudet sisältävät syventäviä aineksia luokilla 1–5 käsitellyistä aihepiireistä ihmissuhteet ja moraalinen kasvu, itsetuntemus ja kulttuurinen identiteetti, yhteisö ja ihmisoikeudet sekä ihminen ja maailma. Opintokokonaisuudet opetetaan kurssimuotoisena, mutta niiden järjestys voi vaihdella vuosiluokittain opetusryhmien koostumuksen mukaan.

6. VUOSILUOKKA

Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta

Yhteiskuntateorian perusteet ja demokratia

- Käsitteitä kuten oikeus ja velvollisuus, vastuu, tasa-arvo
- Ihmisoikeuksien kehittyminen
- historiaa

Kestävä kehitys

- Käsitteitä
- Omien valintojen merkitys

Toimiminen kansalaisena ja politiikka

- Käsitteitä kuten kansalaisaktivismi, kansalaisyhteiskunta
- Kansalaisjärjestöjä
- Omia vaikuttamisen mahdollisuuksia

Katsomusten maailma

Katsomusten historiaa, katsomusvapaus

- Länsimaisen ajattelun historiaa

Tieto ja tutkimus

- Uuden ajan murros maailmankuvan kannalta
- Teknologian merkitys

Luonnollinen ja yliluonnollinen

- Käsitteitä kuten yliluonnollisuus, pyhyysm tabut, saastaisuus, myytit ja riitit
 - katsomus, ateismi

Uskonto ja uskonnottomuus

- Uskonto ja uskonnottomuus
 - kalevalainen uskonto, saamelaiset ja shamanismi
- Suomalainen uskonnoton ajattelu

Oma elämäkatsomus

- Oman elämän ja arkipäivän kysymyksiä
- Eettisiä kysymyksiä

7. VUOSILUOKKA

Kulttuuri

Kulttuurin tutkimus, kulttuuri ja luonto

- Suomalainen kulttuuri
- Eurooppalaisen kulttuurin pääpiirteet ja historiaa
- Media ja nykykulttuuri

Kulttuuri ja yhteisö

- Suomalaiset kulttuurivähemmistöt, suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus
- Erilaisiin myytteihin ja uskomuksiin tutustuminen

Käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta

- Erilaisia luontosuhteita (humanistinen, utilistinen, mystinen, luontokeskeinen)
- Luonnon asema erilaisissa kulttuureissa

Katsomusten maailma

Katsomusten historiaa ja katsomusvapaus

- Maailmankuva, maailmankatsomus ja elämänkatsomus
- Erilaisia uskonnollisia katsomusjärjestelmiä, maailmanuskonnot
- Kalevalainen uskonto, saamelaiset ja shamanismi

Tieto ja tutkimus, luonnollinen ja yliluonnollinen

- Katsomusten tiedollinen pohja, tiede ja usko
- Myytit, riitit, tabut, yliluonnollinen ja pyhä

Uskonto ja uskonottomuus, oma elämänkatsomus

- Uskonnoton ajattelu
- Katsomuksen omakohtainen valitseminen

8. VUOSILUOKKA

Etiikka ja hyvä elämä

Etiikan pääsuuntia ja peruskysymyksiä, nuorten moraalinen kasvu

- Arvojen pohdintaa, itseisarvo ja välinearvo
- Seuraus-, velvollisuus- ja hyve-etiikka
- Moraalidilemμοja ja käytännöllisiä nuorten elämän eettisiä ongelmia

Ihmisoikeusetiikka ja ympäristöetiikka

- Oikeudet ja velvollisuudet
- Ihmisen arvokkuus moraalin perustana
- Luontosuhde eettisenä kysymyksenä
- Eläinten oikeudet

Monikulttuurisuus eettisenä kysymyksenä

- Moraaliperinteiden moninaisuus ja monikulttuurisuus
- Hyvinvoinnin jakautuminen

9. VUOSILUOKKA

Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta

Yhteiskuntateorian perusteet ja demokratia

- Demokratian käsite ja kehitys
- Yhteiskuntateorian käsitteitä

Politiikka, toimiminen kansalaisena ja kestävä kehitys

- Politiikka yhteisten asioiden hoitamisena, poliittisia katsomuksia
- Yksilönä yhteisössä ja kansalaisena yhteiskunnassa
- Osallistuminen, kansalaisaktivismi, kansalaistottelemattomuus ja terrorismin ongelma
- Toiminta kestävän kehityksen puolesta ja luonnonvarojen uudistuminen

Tulevaisuus

Tulevaisuuden tutkiminen

- Tulevaisuuden tutkiminen tieteenalana

- Tulevaisuus ja vastuu
- Erilaisia ajan käsitteitä
- Maailmanperintö

Luonnon ja yhteiskunnan tulevaisuus

- Toimiminen tulevaisuuden hyväksi ja luonnonsuojelu
- Tulevaisuutta koskeva yhteiskunnallinen päätöksenteko
- Uhat ja mahdollisuudet
- Utopia ja dystopia, scifi

Minun tulevaisuuteni

- Haaveet ja omaan elämään vaikuttaminen
- Tulevaisuuden suunnittelu

ARVIOINTI

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä, tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat, kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun, kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehittymättömämmän arvion välillä.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja, kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomusperinteisiin, ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron, osaa

käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista kat-
somuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron, hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön, pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden, tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä, tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita, tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisiä että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas ymmärtää kestäväen kehityksen periaatteita tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia, osaa arvioida yksilön eettistä näkökulmaa suhteessa ympäristöön ja ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia.

9.2.13 Historia

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 5 ja 6

Oppilas oppii

- ymmärtämään historian niin menneisyytenä, kertomuksena menneisyydestä kuin menneisyyden tutkimisena ja kertomuksen rakentamisena.
- ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin.
- ymmärtämään historiallisia käsitteitä aika, kronologia, muutos ja jatkuvuus sekä lähde.
- ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien tarkastelutapojen myötä.
- erottamaan faktan ja mielipiteen toisistaan.
- tunnistamaan esimerkkien avulla muutoksen ja jatkuvuuden historiassa.
- esittämään muutoksille syitä ja seurauksia.
- käyttämään historiallista tietoa apuna eläytyessään menneen ajan ihmisen asemaan.

5. luokan tavoitteiden painoalueet

Oppilas

- ymmärtää itsensä ja perheen aseman sukupolvien ketjussa.
- ymmärtää tavan jakaa historia aikakausiin historia ja esihistoria (kirjoitustaito).
- ymmärtää historiallisen ajan ja lähteen käsitteen ja ymmärtää, että menneisyys avautuu lähteiden kautta.
- ymmärtää maanviljelyn syntymisen merkityksen ihmisten elämään.
- ymmärtää uskontojen vaikutukset menneisyyden ihmisten arjessa ja yhteiskunnallisissa muutoksissa.
- tuntee suomalaisen kulttuurin varhaiset vaiheet.

5. luokan keskeisiä sisältöjä

Omat juuret ja historiallinen tieto

- oman perheen ja kotiseudun historia
- muistelujen, kirjoitusten, esineiden, kuvien ja rakennetun ympäristön tutkiminen ja merkityksien tulkitseminen.
- tunnistaa muutoksia oman perheen ja kotiseudun historiassa ja kuvailemaan niitä.

Historiallisiin tapahtumapaikkoihin tutustuminen

- ympäristön muuttuminen historian saatossa
- museoiden arvo historian säilytyspaikkana

Esihistoriallinen aika ja ensimmäiset korkeakulttuurit

- kivikauden ihmisten elinolot ja niissä tapahtuneet muutokset pronssin ja raudan keksimisen seurauksena
- maanviljelyn aloittamisen, valtioiden synnyn ja kirjoitustaidon keksimisen vaikutukset ihmisten elämään.

Eurooppalaisen sivilisaation synty

- antiikin Kreikan ja Rooman yhteiskunta ja kulttuuri
- antiikin heijastuminen tähän päivään.

6. luokan tavoitteiden painoalueet

Oppilas

- ymmärtää tavan jakaa historia aikakausiin (esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika, uusi aika)
- tunnistaa muutoksia aiheuttavia tekijöitä menneisyydessä ja nykypäivässä (esim. sodat, tiede, uskonnot, aatteet)
- osaa käyttää historian peruskäsitteitä ja historian kieltä

- tunnistaa Suomen ja Euroopan historian murroskohtia

6. luokan keskeisiä sisältöjä

Keskiaika

- uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja ihmisten eriarvoinen yhteiskunnallinen asema
- läänityslaitos ja sääty-yhteiskunnan syntyminen
- Suomen liittäminen osaksi Ruotsia.

Uuden ajan murros

- eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan ja arvojen muutokset keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonnossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä.

Suomi Ruotsin valtakunnan osana

- suomalaisten elämä kuninkaan alamaisina ja suurvallan asukkaina
- suomalaisen kulttuurin muotoutuminen.

Vapauden aate voittaa alaa

- Ranskan suuren vallankumouksen vaikutukset.

Lisäksi opettaja valitsee yhden seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan esihistorialliselta ajalta 1800-luvulle saakka:

- a) jokin Euroopan ulkopuolinen korkeakulttuuri
- b) kaupankäynnin kehitys
- c) kulttuurin kehitys
- d) liikkumis- ja kuljetusvälineiden kehitys
- e) väestössä tapahtuneet muutokset.

Keskeisiä työtapoja

- tiedon etsiminen ja erilaisten kirjallisten ja kuvallisten lähteiden tulkinta
- eläytyvä kirjoittaminen ja draama
- pari- ja ryhmätyöt, projektit ja tutkielmat
- opettajan kerronta
- kertomukset, tarut ja tarinat
- oppiaineksen integrointi kuvataiteeseen, äidinkieleen, maantietoon ja uskontoon
- tutustuminen historiallisiin tapahtumapaikkoihin

ARVIOINTI 5 ja 6

Oppimisprosessissa arvioidaan oppilaan työskentelytaitoja, tietoja ja taitoja sekä osallistumista ja oma-aloitteisuutta. Oppimistulosten arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tuotokset, suoritukset ja koetulokset. Näissä tarkastellaan, kuinka oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä, ymmärtää historian ilmiöitä ja käyttää historiallista tietoa.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä

- osaa erottaa faktan mielipiteestä
- osaa erottaa toisistaan lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan

Oppilas ymmärtää historian ilmiöitä

- kronologia: oppilas tietää, että menneisyyttä voi jaotella eri aikakausiin, ja pystyy nimeämään yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä
- muutos ja jatkuvuus: oppilas tunnistaa ilmiöiden jatkuvuuden eri aikakaudesta toiseen ja ymmärtää, ettei muutos ole sama kuin edistys eikä se myöskään merkitse samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta
- Syy ja seuraus: oppilas osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan. Hän osaa selittää, miksi eri aikakausien ihmiset ajattelivat ja toimivat eri tavoin

Oppilas osaa käyttää historiallista tietoa

- osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön joidenkin toimijoiden kannalta
- tietää, että jotkut asiat voidaan tulkita eri tavoin, ja hän pystyy selittämään, miksi niin tapahtuu.

HISTORIA 7 – 8 LUOKAT

Johdanto

Historian opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7–9 on syventää oppilaan käsitystä historian tiedon luonteesta. Historian opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja perehdyttää hänet muihin kulttuureihin ja niiden vaikutuksiin.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 7-8

Oppilas oppii

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

- selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttäen apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa.

7.lk keskeiset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää, mistä historian tiedot ovat peräisin
- oppii historian lähde –käsitteen
- kykenee arvioimaan eri lähteiden luotettavuutta
- harjaantuu kriittiseen ajatteluun
- oppii ja osaa käyttää historian käsitteitä
- oppii sijoittamaan historian tapahtumia ajallisiin yhteyksiin
- ymmärtää ja osaa eritellä historian tapahtumien syitä ja seurauksia
- oppii eläytymään yksittäisen historiallisen henkilön elämäntilanteeseen ja valintoihin

7.luokan keskeisiä sisältöjä

Elämää 1800-luvulla ja kansallisuusaate

- elämäntapa: perhe, sääty, työ, omavaraistalous, arvomaailma
- Napoleonin sodat, Suomen siirtyminen Venäjän valtaan
- kansallisuusaate Euroopassa esim. Saksan yhdistyminen
- kansallinen herääminen Suomessa

Teollinen vallankumous

- teollistuminen Euroopassa
- teollisuustyöväen ongelmat ja sosialismi
- Suomen teollistuminen
- kaupungistuminen
- murrosten aika Suomessa
- maaseudun tilattoman väestön ongelmat
- kielikysymys, koululaitos
- venäläistäminen ja sen vastustus
- puolueiden synty, eduskuntaudistus

Suurvaltojen kilpailusta ensimmäiseen maailmansotaan seurauksineen

- imperialismi ja sen vaikutukset
- ensimmäinen maailmansota
- Venäjän keisarikunnan luhistuminen, vallankumoukset 1917
- Suomen itsenäistyminen ja sisällissota

8.lk keskeiset tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää historian lähteiden moninkertaistumisen ja monipuolistumisen 1900-luvulla

- ymmärtää, että historian tulkinta pohjautuu tiedon valintaan ja osaa itse vertailla eri lähteitä ja niistä tehtyjä tulkintoja
- osaa muodostaa oman perustellun mielipiteen historian tapahtumista ja tulkinnoista
- oppii pohtimaan ihmisen toiminnan tarkoituspäätä ja sen taustalla olevia arvoja, sekä ymmärtämään oikeutensa ja vastuunsa kansalaisena.
- oppii tuntemaan ihmisoikeudet ja keskeiset ihmisoikeussopimukset

8.luokan keskeisiä sisältöjä

Laman ja totalitarismin aika

- ensimmäisen maailmansodan vaikutukset ja 20-luku
- maailmantalouden romahtaminen; työttömyys ja inflaatio
- diktatuurien synty (vertailu demokratiaan)
- Mussolini, Hitler ja Stalin

Toisen maailmansodan aika

- sota, syyt, seuraukset
- Suomen talvisota, jatkosota, Lapin sota
- sodasta selviäminen, rauhanehdot
- holokausti

Suomi 1950-luvulta nykypäivään

- elinkeinorakenteen muutos: muuttoliike
- hyvinvointi yhteiskunnan rakentaminen: suuret ikäluokat, sosiaaliturva
- uusi ulkopoliittinen linja, YYA
- kulttuurihistoriaa: olympialaiset, arkkitehtuuri, elokuva, musiikki, taiteet yms.

Idän ja lännen ristiriidoista etelän ja pohjoisen vastakkainasetteluun

- kylmä sota, Saksan jako, rautaesirippu, asevarustelu
- YK:n perustaminen, toiminta, ihmisoikeudet ja ihmisoikeussopimukset
- siirtomaiden itsenäistyminen ja ongelmat

Elämää 1900-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa

- kulutus, ympäristövaikutukset
- tiedonvälitys, globalisaatio
- kulttuuri

Keskeisiä työtapoja

- tiedon etsiminen ja erilaisten lähteiden tulkinta
- opettajan kerronta ja keskustelu
- eläytyminen esim. kirjoittamisen, kertomusten ja draaman avulla

Arvioinnin painoalueet

- historiallisen ja yhteiskunnallisen tiedon käyttö
- työskentely, osallistuminen ja oma-aloitteisuus
- tiedot ja taidot

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- kykenee sijoittamaan opiskelemansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
- osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
- osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykYTEKNOLOGIAN avulla saamaansa informaatiota
- pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä.

9.2.14 Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Perusopetuksen vuosiluokan 9 yhteiskuntaopin opetuksen tulee antaa perustiedot ja -taidot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua suvaitsevaksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta.

TAVOITTEET

Oppilas

- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii tuntemaan julkiset palvelut
- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnin tekijänä
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset.

KESKEISET SISÄLLÖT

Aihealueina ovat suomalainen yhteiskunta ja talouselämä sekä Euroopan unioni.

Yksilön ja perheen hyvinvointi

- perhe, erityyppiset yhteisöt sekä vähemmistö- ja osakulttuurit
- yksilön mahdollisuudet toimia kotikunnassa, oman valtion kansalaisena, Pohjoismaissa ja EU:ssa
- hyvinvointiyhteiskunnan eri ulottuvuudet
- tasa-arvo ja kestävä kehitys sekä muut keinot hyvinvoinnin edistämiseksi

Vaikuttaminen, osallistuminen ja päätöksenteko

- kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa
- demokratia, vaalit ja äänestäminen
- politiikan ja hallinnon toimijat kunnallisella, valtakunnallisella ja EU-tasolla
- media ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Kansalaisen oikeus ja turvallisuus

- oikeusjärjestelmä, yksilön oikeudet ja velvollisuudet sekä oikeudellinen vastuu
- liikenneturvallisuus
- turvallisuuspolitiikka: ulkopoliittikka, maanpuolustus

Työ ja talous

- yksityisen taloudenpidon periaatteet
- työnteko ja yrittäjyys

Kansantalous

- yksilö ja kotitaloudet kuluttajina ja talouden toimijoina
- ulkomaankaupan ja globaalitalouden merkitys

Talouspolitiikka

- talouden suhdannevaihtelut, työttömyys ja inflaatio sekä niiden vaikutukset yksityistalouksiin
- julkinen talous ja verotus

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja käyttäminen

Oppilas

- kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia.

Yhteiskunnallisen tiedon ymmärtäminen

Oppilas

- ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
- ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä.

9.2.15 Musiikki

Johdanto

Musiikki rikastuttaa koulumme kulttuuria ja laajentaa oppilaiden yleissivistystä.. Musiikki auttaa nuorta vahvistamaan omaa minäkuvaansa ja kehittämään sosiaalisia taitoja. Pyrimme antamaan monipuolista musiikinopetusta ja herättämään kiinnostuksen musiikkiin sekä kasvattamaan hyvin käyttäytyviä musiikin kuuntelijoita ja tekijöitä. Musiikin avulla pääsemme tutustumaan omaan sekä vieraiden maiden kulttuuriperintöön. Teemme mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja hankimme myös koululle niitä. Olemme yhteistyössä Pop Jazz konservatorion kanssa.

Musiikin opetuksessa pyritään aikaansaamaan luovuudelle ja itseilmaisulle hedelmällinen ilmapiiri. Musiikkitunneilla pyritään aktivoimaan oppilaissa olevat luovuuden ja sisäisen musiikillisuuden voimavarat rohkaistamalla nuoria heittäytymään pelottomasti musiikin moni-ilmeiseen maailmaan. Tavoitteena on rohkaista oppilaita toteuttamaan itseään musiikin keinoin ja tutustuttaa heidät erilaisiin musiikillisiin ilmaisumuotoihin ja tyyliin.

Aihekokonaisuudet

Ihmisenä kasvaminen

- yhdessä musiikin tekeminen ja toisten huomioiminen
- oman ja muiden musiikillisen kehityksen arvostaminen
- juhla-kulttuuriin kasvattaminen

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- suomalaisen kulttuuriin ja musiikkiperinteeseen tutustuminen
- muihin musiikkikulttuureihin ja tyyliin tutustuminen ja niiden arvostaminen

Viestintä- ja mediataito

- Terve kriittisyys musiikin kuluttajana
- Musiikin käyttö erilaisissa tilanteissa
- Musiikilla vaikuttaminen ja mielikuvien luominen

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

- musiikki ammattina
- tekijänoikeuksien huomioiminen ja vastuullisuus musiikin kuluttajana

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- kuulonhuolto
- musiikin materiaalien (kirjat, soittimet ym.) huolellinen käyttäminen ja kierrättäminen

Liikenne ja turvallisuus

Musiikin asema valistusvälineenä korostuu myös turvallisuuden ja liikenteen kohdalla

Ihminen ja teknologia

- musiikkitekнологiaan tutustuminen (laitteet)
- teknologian vastuullinen ja kriittinen käyttö

Yleistavoitteet 1-2 luokat

- Oppilaassa herää positiivinen asenne musiikkia kohtaan.
- Oppilas kokee laulun, leikin, soiton ja liikunnan riemua ja rohkaistuu omassa ilmaisussaan
- Oppilas oppii kuuntelemaan, keskittymään ja havainnoimaan musiikkia.
- Oppilas oppii luonnollista äänenkäyttöä ja oikeita soittotapoja.
- Oppilas keksii erilaisia melodia- ja rytmisommitelmia.
- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin leikinomaisesti ja kokemusperäisesti.
- Oppilas tutustuu oman maan ja muun maailman musiikkiin.

Keskeiset tavoitteet ja oppisisällöt vuosiluokittain

Musiikin osa-alueet	Tavoitteet 1. lk	Sisällöt	Tavoitteet 2. lk	Sisällöt
----------------------------	-------------------------	-----------------	-------------------------	-----------------

<u>Laulu</u>	Oppilas oppii luonnollista äänenkäyttöä.	-äänenmuodostusta leikinomaisesti, kaikulaulua -helppoja lastenlauluja ja laululeikkejä -ajankohtaisia lauluja (vuodenajat, juhlat, teemat)	Oppilaan äänenkäyttö varmistuu ja ilmaisu laulamissa kehittyy.	-lastenlauluja -laululeikkejä, kaikulaulua -ajankohtaisia lauluja (vuodenajat, juhlat teemat) -omat melodiasommitelmat -leikin keksiminen lauluihin
<u>Soitto</u>	Oppilas kokeilee soittamista ja saa pieniä säestystehtäviä.	-tutustumista rytmi- ja melodiasoittimiin -kehosoittimilla soittamista -perusrytmin ja melodiarytmin soittamista rytmi- ja kehosoittimilla, kaikurytmejä	Oppilas säestää rytmi- ja kehosoittimilla helppoja säestystehtäviä.	-oikean soitto-tekniikan harjoittelua -säestystehtäviä keho-, rytmi- ja melodiasoittimilla lauluihin ja musiikkiliikuntaan -perus- ja melodiarytmin soittamista -helppoja osinajoja
<u>Kuuntelu</u>	Oppilas oppii kuuntelemaan keskittyen ja tekemään havaintoja kuulemastaan.	musiikkisatuja -musiikin kuunteleminen teemoihin ja vuodenaikoihin liittyen -havaintojen tekeminen musiikista tai ääniympäristöstä	Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti ja tehdä havaintoja kuulemastaan.	-musiikkisatuja -eri musiikin lajien kuunteleminen teemoihin ja vuodenaikaan liittyen -havaintojen tekeminen musiikista tai ääniympäristöstä -kuuntelu aktiivointi-keinona elämysten ja mielikuvituksen herättäjänä (integrointi: LI, KU)

		<ul style="list-style-type: none">-kuuntelu aktiivointi-keinona elämysten ja mielikuvituksen herättäjänä (integrointi: LI,KU)-musiikki-esitysten seuraaminen-kuulonhuolto		<ul style="list-style-type: none">-musiikin arviointia ja omien mieltyymysten perustelemista-musiikki-esitysten seuraaminen-kuulonhuolto
--	--	---	--	--

Musiikkitieto	Musiikin peruskäsitteisiin tutustumista laulaen, soittaen, liikkuen ja kuunnellen	<p>-rytmi: - perus- ja melodiarytmi -rytmin toistoa kaikuna -marssi- ja vals-sirytmien tutustumista liikkuen</p> <p>-tempo: nopea, hidas</p> <p>-melodia: solo, tutti</p> <p>-harmonia: duuri, molli</p> <p>-muoto: -AA,AB</p> <p>-sointiväri: soittimien ja muiden äänilähteiden tunnistamista</p> <p>-dynamiikka: -hiljainen (piano) -voimakas (forte)</p>	Musiikin peruskäsitteiden opiskelua laulaen, soittaen, liikkuen ja kuunnellen.	<p>-rytmi: -perus- ja melodiarytmi -tasa- ja kolmijakoinen -tutustumista nuottien aika-arvoihin; taa, ti-ti ja tauko Z</p> <p>-tempo: - hidastuminen, nopeutuminen</p> <p>-melodia: - solo, tutti -matala, korkea -laulujen tunnistamista melodian perusteella - nuottiviivasto, G-avain</p> <p>-harmonia: - duuri, molli</p> <p>-muoto: -ABA</p> <p>-sointiväri: - soittimien ja muiden äänilähteiden tunnistamista</p> <p>-dynamiikka: -hiljainen p), -voimakas(f) -hiljentyen (dim.), voimistuen (cresc.)</p>
Musiikkiliikunta	<p>Oppilas liikkuu musiikin mukaan</p> <p>Oppilas osallistuu helppoihin laululeikkeihin.</p>	<p>-eläytyminen musiikkiin liikkuen</p> <p>-liikkumista perus- ja melodiarytmien mukaan</p> <p>-helpot laululeikit esitetään lauluissa erilaisia rooleja liikkuen yksin tai yhdessä</p>	<p>Oppilas liikkuu musiikin rytmin ja ohjeiden mukaan.</p> <p>Oppilas osallistuu laululeikkeihin.</p>	<p>-eläytyminen musiikkiin liikkuen</p> <p>-liikkumista perus- ja melodiarytmien mukaan</p> <p>-marssi ja valssi liikkuen</p> <p>-laululeikit -pienimuotoiset tanssit</p>

Työtavat

Musiikkia opiskellaan laulaen, leikkien, kuunnellen, soittaen ja liikkuen. Musiikkitunneilla opetellaan heti alusta alkaen perustyötavat, jotta kaikilla on hyvä ja turvallinen oppimisympäristö. Kuulonhuoltoon kiinnitetään huomiota. Soitto- ja laulutehtäviä yksin tai yhdessä käytetään paljon, jotta oppilas rohkaistuu itseilmaisussaan ja oppii soiton alkeita.

Arviointi

Oppilasta arvioidaan sanallisesti kiinnittäen huomiota oppilaan osallistumiseen musiikkitunneilla.

Yleistavoitteet luokilla 3-4

- Oppilas suhtautuu positiivisesti musiikin opiskeluun.
- Oppilas kokee laulun, soiton ja tanssin riemua ja rohkaistuu omassa ilmaisussaan
- Oppilas kuuntelee, keskittyy ja tekee havaintoja musiikista.
- Oppilas harjoittaa luonnollista äänenkäyttöä ja oikeita soittotapoja.
- Oppilas keksii erilaisia melodia- ja rytmisommitelmia.
- Oppilas oppii musiikin peruskäsitteitä ja käyttää niitä soitossa ja laulussa.
- Oppilas tutustuu suomalaiseen, pohjoismaiseen ja muun maailman musiikkiin.

Keskeiset tavoitteet ja oppisisällöt vuosiluokittain**Musiikin osa-alueet Tavoitteet 3. lk Sisällöt****Tavoitteet 4. lk Si-**

<u>Laulu</u>	Oppilas harjoittaa luonnollista äänenkäyttöä.	-äänenmuodostusta -ajankohtaisia lauluja (vuodenajat, juhlat, teemat), lauluvuoroston kartuttaminen	Oppilaan äänenkäyttö varmistuu ja ilmaisu laulamissa kehittyy.	-äänenmuodostusta -ajankohtaisia lauluja (vuodenajat, juhlat teemat), lauluvuoroston kartuttaminen -sanoituksen keksiminen lauluihin
<u>Soitto</u>	Oppilas harjoittelee soittamista ja saa pieniä säestystehtäviä.	-soittamista rytmi- ja melodiasoittimilla -rytmien opiskelua, ostinatoja	Oppilas säestää rytmi- ja melodiasoittimin. Opetellaan rummunsoiton alkeita.	-säestystehtäviä rytmi- ja melodiasoittimille, nuoteista soittamista -rumpukomppien harjoittelua ja säestystä yksin sekä ryhmässä
<u>Kuuntelu</u>	Oppilas harjaantuu kuuntelemaan keskittyen ja tekemään havaintoja kuulemastaan.	-suomalaiseen musiikkiin ja sävellyksiin tutustumista -havaintojen tekeminen musiikista tai ääniympäristöstä -oppilaiden mielimusiikin kuuntelua ja sen arvioimista -musiikkiesitysten seuraaminen -kuulonhuolto	Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti ja tehdä havaintoja kuulemastaan.	-pohjoismaiseen musiikkiin ja sävellyksiin tutustumista -eri musiikin lajien kuuntelua -musiikin arviointia ja omien mielilyömysten perustelemista -musiikkiesitysten seuraaminen -kuulonhuolto

Musiikkitieto	Oppilas oppii musiikin peruskäsitteitä	<p>-rytmi: -tasa- ja kolmijakoinen tahtimerkintä ja perussyke, nuottien aika-arvot: koko-, puoli-, neljäsosa- ja kahdeksasosanuotti, pisteellinen 1/4 - ja 1/8-nuotti sekä niitä vastaavat tauot</p> <p>-tempo: tutustutaan erilaisiin tempomerkintöihin esim. allegro, adagio jne.</p> <p>-melodia: -solo, tutti, lauluihin liittyviä merkintöjä; fermaatti, kertausmerkintä ja -maalit, yhdyskaari</p> <p>-harmonia: duuri, molli, pentatoninen asteikko</p> <p>-muoto: -AA,AB,ABA säe, säkeistö</p> <p>-sointiväri: -soittimien ja muiden äänilähteidentunnistamista</p> <p>-dynamiikka: -hiljainen (piano) -voimakas (forte)</p>	Oppilas oppii musiikin peruskäsitteitä	<p>-rytmi: nuottien ja taukojen aika-arvot ja tahtimerkinnät, rytmien kirjoittaminen kuullun perusteella, rumppukomppien harjoittelua; perusbeat, valssi, humppa</p> <p>-tempo: -tutustutaan erilaisiin tempomerkintöihin allegro, adagio jne.</p> <p>-melodia: -kaanon, kohotahti, iskusävel</p> <p>-harmonia: -duuri, molli, pentatoninen asteikko</p> <p>-muoto: -AA,AB,ABA, säe, säkeistö</p> <p>-sointiväri: -orkesterisoittimien esittely ja tunnistaminen</p> <p>-dynamiikka: -hiljainen (p), pp, mp -voimakas(f), mf, ff -hiljentyen (dim.), voimistuen (cresc)</p>

Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan	-eläytyminen musiikkiin liikkuen -laululeikit	Oppilas liikkuu musiikin rytmin ja ohjeiden mukaan.	-eläytyminen musiikkiin liikkuen -helppoja tansseja
------------------	---------------------------------	--	---	--

Työtavat

Musiikkia opiskellaan laulaen, kuunnellen, soittaen, liikkuen ja opiskellen musiikin kieltä.. Kuulonhuoltoon kiinnitetään huomiota. Soitto- ja laulutehtäviä yksin tai yhdessä käytetään paljon, jotta oppilas rohkaistuu itseilmaisussaan ja varmistuu soitossa ja laulussa. Myös keskittyminen musiikin kuunteluun on tärkeää.

Arviointi

Oppilasta arvioidaan sanallisesti kiinnittäen huomiota oppilaan osallistumiseen ja asenteeseen musiikkitunneilla. Oppilasta kannustetaan yrittämään ja kokeilemaan taitojaan musiikin tekemisessä. tavoitteena on edistää musiikin harrastuneisuutta.

Kuvaus hyvästä osaamisesta 4. luokan päättyessä

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla musisoivan ryhmän jäsenenä toimien
- oppii kriittisesti tarkastelemaan ja arvioimaan erilaisia ääniympäristöjä sekä laajentaa ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemustaan
- oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointiväriin ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä
- rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin ja sen ilmaisumahdollisuuksiin musiikillisen keksinnän keinoin.

Yleistavoitteet luokilla 5-6

- Oppilaassa herää positiivinen harrastuneisuus musiikkia kohtaan.
- Oppilas kokee laulun, soiton ja liikunnan iloa ja varmistuu omassa ilmaisussaan
- Oppilas kuuntelee ja havainnoi musiikkia.
- Oppilas käyttää ääntään luonnollisesti
- Oppilaan taidot soittamisessa varmistuvat
- Oppilas keksii erilaisia melodia- ja rytmisommitelmia.
- Oppilas hallitsee musiikin peruskäsitteitä.
- Oppilas tuntee oman maan ja muun maailman musiikkia.
- Oppilas perehtyy sekä klassisen että kevyen musiikin säveltäjiin.
- Oppilas oppii musiikin ja historiallisten aikakausien yhteyksiä.

Keskeiset tavoitteet ja oppisisällöt vuosiluokittain

Musiikin osa-alueet Tavoitteet 5. lk Sisällöt Tavoitteet 6. lk

Sisällöt		Tavoitteet 6. lk		
<u>Laulu</u>	Oppilas käyttää ääntään luonnollisesti.	-äänenmuodostusta, äänenmurros, ihmisäänialat -mikrofoniin laulua -kaanon- ja kaksiaäänistä laulua -lauluvaraston kartuttaminen -suomalaista musiikkia, tanssi-, iskelmä- ja elokuvamusiikkia -ajankohtaisia lauluja (vuodenajat, juhlat, teemat)	Oppilas käyttää ääntään luonnollisesti	-äänenmuodostusta, äänenmurros, ihmisäänialat -mikrofoniin laulua -kaanon- ja kaksiaäänistä laulua -lauluvaraston kartuttaminen -suomalaista musiikkia, tanssi-, iskelmä- ja elokuvamusiikkia -ajankohtaisia lauluja (vuodenajat, juhlat teemat)
<u>Soitto</u>	Oppilas harjaantuu soittotaidoissaan	-harjoitellaan bändisoittimilla soittoa -opiskellaan erilaisia tanssi- ja rytmikompeja -käytetään monimuolisesti rytmijä- ja lyömäsoittimia	Oppilas harjoittelee ja varmistuu soittotaidoissaan.	-soitetaan bändi- ja rytmisoittimilla -muodostetaan erilaisia rytmiryhmiä
<u>Kuuntelu</u>	Oppilas kuuntelee keskittyen ja osaa analysoida kuulemaansa.	-kuunnellaan monipuolisesti erilaista musiikkia -kuunnellaan musiikkia musiikin historian eri aikakausilta -kuulonhuolto	Oppilas kehittyy musiikin kuuntelijana.	-kuunnellaan monipuolisesti erilaista musiikkia (klassista, iskelmää, elokuva-musiikkia) -opiskellaan sinfoniaorkesterin soittimet -kuulonhuolto

Musiikkitieto	Osataan musiikin peruskäsitteitä ja opiskellaan musiikin historialliset aikakaudet	-pidetään yllä opittua tietoa musiikin peruskäsitteistä (rytmi, tempo, melodia, harmonia, muoto, sointiväri, dynamiikka) -opiskellaan PALA-laitteiston toimintaa ja MIDI-tekniikkaa -tutustutaan musiikin historiallisiin aikakausiin ja perehdytään johonkin säveltäjään paremmin henkilökohtaisesti ja tehdään siitä esitelmä.	Hallitaan musiikin peruskäsitteitä ja opiskellaan sinfoniaorkesterin soittimet. Musiikin eri lajien tuntemus lisääntyy.	-tutustutaan sinfoniaorkesterin rakenteeseen, tehtävänjakoon, partituuriin ja soittimiin -tutustutaan paremmin kevyen musiikin artisteihin ja tehdään niistä esitelmiä. -opiskellaan PALA-laitteiston toimintaa ja MIDI-tekniikkaa
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja oppii eri tanssilajeja	-omien liikesarjojen keksimistä, eri tanssilajien harjoittelua (letkajenkka, jenkka, valssi, humppa, tango, samba..)	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja oppii eri tanssilajeja.	-eri tanssilajien harjoittelua ja mahdollisesti omienkin suunnittelua

Työtavat

Musiikkia opiskellaan laulaen, kuunnellen, soittaen ja liikkuen. Itsenäinen työskentely ja ryhmätyöskentely lisääntyvät. Paljon yhteismusisointia ja huomioon otetaan myös oppilaiden toiveet. Kuulonhuoltoon kiinnitetään huomiota

Arviointi

Oppilasta arvioidaan numeroarvostelulla kiinnittäen huomiota oppilaan osallistumiseen musiikkitunneilla. Musiikkitunneilla annetaan lisäksi kannustavaa sanallista palautetta.

6. LUOKAN KUNTAKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA

Ohje koulukohtaiselle työlle

Opetussuunnitelman perusteissa musiikin nivel on 4. ja 5. luokan välissä. Helsingissä nivel muodostuu myös 6. ja 7. luokan väliin. Yhtenäinen opetussuunnitelma kuudennella luokalla turvaa samat oppisisällöt kaikille oppilaille siirryttäessä seitsemännelle luokalle. Näin ollen kuudennen luokan sisällöt koostuvat osittain kerrattavasta oppiaineesta.

Tavoitteet

Laulu:

Oppilas

- hallitsee terveen äänenkäytön perusteet
- tutustuu kaksiaäniseen laulamiseen
- käyttää ääntään rohkeasti ja monipuolisesti myös omien musiikillisten ideoiden toteuttamisessa

Soitto:

Oppilas

- saa myönteisiä kokemuksia yhteissoitosta
- hallitsee kaksi- ja kolmijakoisen sykkeen soittamisen jollakin soittimella
- harjoittelee soittamista niin keho-, rytmi-, melodia kuin sointusoittimillakin
- saa kokemuksia omien musiikillisten ideoiden toteuttamisesta
- tutustuu bändisoittimiin

Kuuntelu:

Oppilas

- oppii havainnoimaan ja kuuntelemaan monenlaista musiikkia keskittyneesti
- ymmärtää kuulonhuollon merkityksen ja hiljaisuuden tarpeen
- osaa suhtautua kriittisesti jatkuvasti soivaan taustamusiikkiin

Teoria:

Oppilas

- hallitsee nuottien aika-arvot 1/16- osanuotista kokonuottiin
- osaa c-duuri ja a-molliasteikot
- ymmärtää korotus, alennus- ja palautusmerkkien vaikutuksen
- erottaa kuuntelemalla duurin ja mollin
- tietää soinnun ja sävelen eron ja ymmärtää melodian ja harmonian käsitteet
- oppii seuraamaan kappaleiden rakenneperiaatteita
- tunnistaa tasajakaisen ja kolmijakoisen rytmin

Musiikkitieto:

Oppilas:

- tunnistaa sinfoniaorkesterin soitinryhmät ja yksittäisiä soittimia
- tunnistaa muutamia klassisen musiikin keskeisiä säveltäjiä ja heidän teoksiaan

- tutustuu klassisen musiikin keskeisiin tyyliuuntiin
- tutustuu suomalaiseen kansanmusiikkiin ja maailmanmusiikkiin

Sisällöt

Laulu:

- monipuolista yksi- ja kaksiaänistä lauluohjelmistoa, josta osa osataan ulkoa
- erilaisia äänenkäytön harjoituksia

Soitto:

- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia ja monipuolista soitto-ohjelmistoa
- omien musiikillisten ideoiden toteuttamista soiton avulla
- oikeat soittoasennot ja otteet

Kuuntelu:

- eri tyylisten teosten havainnoivaa kuuntelua
- tietoa kuulonsuojelusta
- eri tavoin ihmiseen vaikuttavan musiikin kuuntelua

Teoria:

- nuottien ja taukojen aika-arvot, 1/16-1/1
- c-duuri ja a-molli
- ylennys-, alennus-, ja palautusmerkit
- duuri- ja molli
- sointu, sävel, melodia ja harmonia käsitteinä
- laulujen rakenteet (kertaukset, maalit, coda jne.)
- $\frac{3}{4}$ ja $\frac{4}{4}$

Musiikkitieto:

- sinfoniaorkesterin soitinryhmät ja soittimet
- keskeisiä klassisen musiikin säveltäjiä ja sävellyksiä
- klassisen musiikin tärkeimmät tyyliuunnat
- suomalaista kansanmusiikkia ja eri kulttuurien musiikkia

YLEISTAVOITTEET LUOKALLA 7

- oppii ennakkoluulottomasti ilmaisemaan ja löytämään tunteitaan musiikin keinoin
- pohtii musiikin olemusta
- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla musisoivan ryhmän jäsenenä toimien
- bändisoitinten perustaitojen omaksuminen
- tiedostaa oikeanlaisen äänenkäytön ja laulutekniikan perusteet
- oppii kriittisesti tarkastelemaan ja arvioimaan erilaisia ääniympäristöjä sekä laajentaa ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemustaan

- rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin ja sen ilmaisumahdollisuuksiin musiikillisen keksinnän keinoin.
- Saavuttaa avoin suhtautumisen kaikenlaiseen musiikkiin

KESKEISET OPPISISÄLLÖT

Laulu

- laulutaitojen kehittäminen erityylisten kappaleiden avulla
- oikeanlaisen äänenkäytön ja laulutekniikan harjoituksia
- ennakkoluuloton suhtautuminen laulamiseen ja äänenkäyttöön

Soitto

- kitaran-, basson – ja rumpujensoiton perustaidot
- yhteismusisointitaitojen kehittäminen eri musiikkityylejä ja -kulttuureita sisältävän ohjelmiston avulla
- oikeanlaisten soittoasentojen ja tekniikoiden omaksuminen
- rohkea improvisointi ja luovuuden kanavointi erilaisten soittimien avulla
- äänen etsimistä ja tekemistä kaikesta ympäristöstä

Kuuntelu

- musiikillisen kokemusmaailman laajentaminen monipuolisen kuunneltavan materiaalin avulla
- musiikin etsiminen ja löytäminen kuuntelemalla
- musiikin selittämistä ja sanoiksi pukemista kuuntelun kautta
- suvaitsevainen, mutta kriittinen suhtautuminen musiikkiin kuuntelun avulla
- tietoa kuulonsuojelusta ja kuulovammoista

Musiikkitieto

- kevyen musiikin juuret
- afroamerikkalaisen musiikin perusteet
- suomalainen kansanmusiikki ja eri maiden musiikkikulttuuri

Työtavat

Musiikkia opiskellaan laulaen, kuunnellen, soittaen ja pohdiskellen. Tärkeää on nuorten musiikillisen kokemusmaailman rikastuttaminen ja sen kautta musiikin etsiminen ja löytäminen.

Arviointi

Arvioinnissa pääpaino ei ole oppilaan musiikillisissa taidoissa, vaan aktiivisessa ja innostuneessa osallistumisessa. Musiikissa ei ole oikeaa eikä väärää, hyvää tai huonoa. Kaikki mikä syntyy aidosti ja syvältä omasta itsestään on arvostettavaa ja musiikillisesti tärkeää.

9.2.16 Kuvataide

JOHDANTO

Peruskoulun kuvataideopetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kuvallisen ajattelun ja esteettisen ja eettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan kuvalliseen ilmaisuun. Keskeistä kuvataideopetuksessa on ymmärtää visuaalisen kulttuurin ilmene-
mismuotoja yhteiskunnassa: taidetta, mediaa ja ympäristöä. Opetuksen tavoitteena on, että oppilaalle syntyy henkilökohtainen suhde taiteeseen. Kuvataiteen opetus luo perustaa suomalaisen ja oppilaan oman kulttuurin sekä hänelle vieraiden kulttuureiden visuaalisen maailman arvostamiselle ja ymmärtämiselle. Kuvataiteen opetuksessa kehitetään taitoja, joita tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Kuvataideopetuksen lähtökohtina ovat ympäristön kuvamaailma, aistihavainnot, mielikuvat ja elämykset. Opetuksen tavoitteena on kehittää mielikuvitusta ja edistää oppilaiden luovan ongelmaratkaisun ja tutkivan oppimisen taitoja. Aihepiirit kytketään oppilaalle merkityksellisiin kokemuksiin. Kuvataiteen opetuksessa tulee ottaa huomioon oppiaineen sisäinen integraatio, jolloin ilmaisulliset, taidolliset ja tiedolliset tavoitteet toteutuvat samanaikaisesti kuvallisissa harjoituksissa. Oppiaineelle on ominaista teemallisuus, joka mahdollistaa kiireettömän ilmapiirin ja pitkäjänteisen työskentelyn.

Opetuksessa hyödynnetään pääkaupunkiseudun monipuolista, laajaa taidetarjontaa; arkkitehtuuria sekä muuta kuvakulttuuria. Kuvataideopetusta monipuolistetaan mahdollisuuksien mukaan Annantalon 5x2-kurseilla sekä yhteistyöllä Taideteollisen korkeakoulun taidekasvatusosaston kanssa.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1-4

Oppilas oppii

- kuvallisessa ilmaisussa tarvittavia taitoja ja tietoja: havaintojen tekoa, mielikuvien prosessointia, kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja, esteettisten valintojen tekoa ja niiden perustelua sekä omien tavoitteiden asettelua
- kuvan tekemisen ja tilan rakentamisen taitoja ja materiaalien tuntemusta
- tarkastelemaan omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustelemaan niistä harjoitellen kuvataiteen peruskäsitteiden käyttöä sekä arvostamaan erilaisia näkemyksiä taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä
- tuntemaan oman kulttuurinsa ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien kuvallista perinnettä, nykytaidetta, suomalaista rakennusperinnettä sekä Helsingin tärkeitä rakennuksia ja luonnonympäristöjä, arkkitehtuuria ja muotoilua
- arvioimaan ympäristönsä esteettisiä arvoja, viihtyisyyttä ja toimivuutta
- tarkastelemaan eri medioiden merkitystä omassa elämässään
- kuvallisen viestinnän välineiden käyttöä ja ymmärtämään todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja

KESKEISET TYÖTAVAT

- työtavat suunnitellaan ikävaiheisiin sopiviksi
- työtavat tukevat käsiteltäviä aiheita, oppimista ja onnistumista
- vuosiluokilla 1-4 työtavoissa korostuvat:
 - leikkiminen ja tutkiminen
 - havainnointi ja kokeileminen
 - mielikuvituksen käyttö
 - suunnittelu, luonnostelu, toteuttaminen ja arviointi
 - viimeistely ja säilyttäminen
 - yksilöllinen työskentely sekä pari- että ryhmätyöt
 - integrointi muihin oppiaineisiin

ARVIOINTI

arvioinnissa otetaan huomioon:

- kiinnostuksen herääminen taiteeseen ja sen monipuoliseen tekemiseen
- työskentelytaidot: halukkuus kuvataiteen tekemisen eri vaiheisiin (havainnointi, tutkiminen, tietojen kerääminen, suunnittelu, toteuttaminen, työn loppuunsaattaminen ja arviointi)
- itseilmaisun rohkeus ja omaperäisyys

arvioinnin tueksi voidaan koota portfolio

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

oppilas

- osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvillean sekä muuntaa havaintojaan kuviksi
- osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia
- osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna
- osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista
- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearviointiinsa
- osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemielityksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä
- tietää mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspöirissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisua
- osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä
- osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa
- osaa tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa
- tietää, mitä muotoilijat ja arkkitehdit tekevät sekä tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä
- osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan
- osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja
- osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä

- osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa

<p>1. luokan tavoitteiden painoalueet 2.</p> <p>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii tekemään havaintoja ja harjoittaa motorisia valmiuksiaan - kehittää myönteistä asennetta kuvataiteita ja omaa kuvallista ilmaisua kohtaan - tutustuu erilaisiin materiaaleihin - saa käyttää mielikuvitustaan - tutustuu taiteellisen työskentelyprosessin eri vaiheisiin: pohdinta, luonnostelu, työn toteutus ja viimeistely sekä arviointi - oppii työskentelytaitoja: työskentelyn arvostaminen, välineistä huolehtiminen, jälkien siivoaminen <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettelee kuvataiteen käsitteitä taidekuvia tarkastelemalla ja keskustelemalla niistä - perehtyy suomalaisiin taideteoksiin - saa omia töitään näytteille ja tutustuu koulun muiden oppilaiden tekemiin töihin - harjoittelee näyttelyssä vierailemista <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu suunnittelun ja muotoilun alkeisiin esineitä ja tiloja rakennellen - tutustuu arkkitehtuurin alkeisiin oman asuin- ja kouluympäristön rakennuksia tutkien <p>Media ja kuvaviestintä Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - harjoittelee kuvaviestien tulkintaa ja kriittistä tarkastelua - harjoittelee kuvakerronnan perusteita 	<p>1. luokan sisällöt</p> <p>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuvallisia ilmaisutapoja, tekniikoita ja materiaaleja monipuolisesti omien havaintojen, mielikuvien ja kokemusten pohjalta: <ul style="list-style-type: none"> • maalaaminen (vesivärit, valmismärit) • piirtäminen (kynä, hiili, liitu) • muovailu (savi, erilaiset massat) • rakentelu (luonnon- ja jättemateriaalit) • painanta (materiaalipainanta, leimasinpainanta) - kuvasommittelun perusteita: <ul style="list-style-type: none"> • tila (edessä-takana, helppo pohjapiirros, sommittelun alkeet) • viiva (ohut-paksu, suora-mutkikas, viivaimen käytön harjoittelua) • väri (päävärit, varoitusvärit, kylmä-lämmin, musta-valkoinen) • muoto (geometriset perusmuodot, tasokuviot, luonnonmuodot) - kuvien tarkastelua ja arviointia <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiseudun ja kouluympäristön julkisiin taideteoksiin tutustumista - näyttelyissä käynnin harjoittelua - tutkitaan suomalaista taidetta taidekuvia tarkastellen, niistä keskustellen ja niiden pohjalta työskennellen <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiympäristön tutkiminen, havainnoiva piirtäminen ja kuvaaminen - rakennettu ympäristö/ luonnonympäristö - kolmiulotteinen rakentaminen (pienoismalli omien kokemusten ja havaintojen perusteella) - ympäristötaiteen tekeminen luonnonma-
---	--

	teriaalein Media ja kuvaviestintä <ul style="list-style-type: none"> - tekstin kuvitusta ja valmiin kuvituksen tarkastelua - sarjakuva - mainoskuvien kriittistä tarkastelua
--	---

<p>2. luokan tavoitteiden painoalueet</p> <p>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - laajentaa ensimmäisen vuosiluokan tietojaan ja taitojaan kuvailmaisun keinoista ja tekniikoista - harjoittelee työskentelyn eri vaiheita ja ymmärtää työn loppuunsaattamisen tärkeyden - kehittää mielikuvitusta, aistihavaintojen tekoa ja luovaa ongelmaratkaisua <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu joihinkin taideteoksiin taidekuvia tutkien ja saa tietoa taiteilijoista <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas havainnoi omaa elinympäristöään ja pyrkii vaikuttamaan sen viihtyvyyteen <p>Media ja kuvaviestintä Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu kameran käyttöön - tutkii ja tulkitsee median viestejä, keskustelee television ja tietokoneen käytöstä - tutustuu tietokonegrafiikkaan 	<p>2.luokan sisällöt</p> <p>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu</p> <p>Ensimmäisen vuosiluokan sisältöjen lisäksi täydennetään kuvasommittelun perusteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tila (helppo kartta) • väri (välivärit, tumma ja vaalea) • muoto (esineiden muodot, muotojen vastakohtaisuus) <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suomen kultakauden mestareita - esimerkkejä eri aikakausien taiteesta ja nykytaiteesta <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiympäristön tutkiminen, havainnoiva piirtäminen ja kuvaaminen - rakennettu ympäristö / luonnonympäristö - kolmiulotteinen rakentaminen (pienoismalli omien kokemusten ja havaintojen perusteella) - ympäristötaiteen tekeminen luonnonmateriaalein <p>Media ja kuvaviestintä</p> <ul style="list-style-type: none"> - kameran käyttöön tutustumista - elokuvien, tv-ohjelmien tai tietokonepeli- en visuaalisten viestien tarkastelua, tarun ja todellisuuden eron ymmärtäminen - tietokonegrafiikan alkeet
--	---

--	--

Aihekokonaisuudet 1-4 lk

Kasvu ihmisyyteen

Uutena kouluuyhteisönä myös kuvataiteessa painotetaan osallistuvaa yhdessä tekemistä yksin tekemisen lisäksi. Kuvataide on myös oiva tapa harjoituttaa keskittymistä, ponnisteluja ja oppia tuntemaan itseään ja ympäröivää elämän moninaisuutta. Arabian kaupunginosa tarjoaa loistavat mahdollisuudet oppilaan kulttuuri-identiteetin kehityksen tukemiseen; Vanhankaupunginlahden luonto, moderni Arabian rakennuskanta, Toukolan puukaupunginosa ja lukuisat museot. Uuden koulun perinteiden vahvistaminen eri juhlissa ja arjessa. Koulumme tietotekniset valmiudet antavat mahdollisuuden viestintä- ja mediataitojen opettamiseen ja harjaannuttamiseen. Oppilaiden kuvataiteessa tehdyt tuotokset pyritään myös tallentamaan digitaalisesti ja esittämään koulun verkkosivuilla ja info-tv:ssä mahdollisuuksien mukaan. Näin tuetaan oppilaan osallistumista kouluuyhteisössämme.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

- osallistuminen koulun toimintaan
- erilaisia ammatteja

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- oman ympäristön tunteminen
- ennen ja nyt
- ympäristönsuojelu

Turvallisuus ja liikenne

- väri ja muoto

Ihminen ja teknologia

- teknologia ympärillämme
- keksivä minä

3. luokan tavoitteiden painoalueet

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

oppilas:

- harjoittelee aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja.
- tutustuu piirtämiin sekä piirrosmenetelmiin ja maalaa erilaisilla tekniikoilla
- oppii väriympyrän
- harjoittelee pitkäjännitteisen työskentelyn eri vaiheita ja oman työnsä arviointia

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

oppilas:

- tutustuu joihinkin taideteoksiin taidekuvia tutkien ja saa tietoa taiteilijoista

3.luokan sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

- kuvailmaisutavat, tekniikat ja materiaalit: maalaaminen, piirtäminen, muovailu ja rakentelu
- sommittelun perusteita: viiva, muoto, väri, liike ja aika
- kuvien tarkastelu ja arvioiminen ja niistä keskusteleminen

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- oman alueen museo- ja taidenäyttelykävynnit (mietitään yksi kolmannelle sopiva kohde)
- taidekuvien tarkastelua tekemällä omia kuvia (kuvasuurennos)
- suomalaisia kultakauden mestareita

<p>- tarkastelee eri taiteen mestareiden teoksia</p> <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas havainnoi omaa elinympäristöään ja pyrkii vaikuttamaan sen viihtyvyyteen - rakentaa pintarakennelmia erilaisista materiaaleista – - suunnittelee sisustusta (esim. oma huone tai oma piha) - harjoittelee pienoismallin tekemistä <p>Media ja kuvaviestintä Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu tietokonegrafiikkaan - tarkastelee tietotekstin ja kuvien yhteyttä - tutustuu erilaisiin medioihin - visuaalisten viestien kriittinen tarkastelu 	<p>(alueellemme ominainen tai ajankohmainen)</p> <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> • lähiympäristön luonto ja rakennukset; ympäristö ennen ja nyt • kolmiulotteinen rakentelu ja pienoismalli • ympäristösuunnittelu (Hesan Nuorten Ääni) <p>Media ja kuvaviestintä</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvakerronnan perusteet: tarinasta kuvaksi • sarjakuva, mainoskuva •
---	--

<p>4.luokan tavoitteiden painoalueet</p> <p>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - harjoittelee aikaisemmin opittuja tietoja ja taitoja. - tutustuu piirtämiin sekä piirrosmenetelmiin ja maalaa erilaisilla tekniikoilla - oppii väriympyrän - harjoittelee pitkäjännitteisen työskentelyn eri vaiheita ja oman työnsä arviointia <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu joihinkin taideteoksiin taidekuvia tutkien ja saa tietoa taiteilijoista - tarkastelee eri taiteen aikakausia <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p>	<p>4.luokan sisällöt</p> <p>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvailmaisutavat, tekniikat ja materiaalit: maalaaminen, piirtäminen, grafiikka, muovailu ja rakentelu • sommittelun perusteita: viiva, muoto, väri, liike, rytmi, tila ja aika • kuvien tarkastelu ja arvioiminen ja kuvataiteen käsitteiden harjoittelua kuvista keskusteltaessa <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • oman alueen museo- ja taidenäyttelykävynnit (neljännellä oma kohde) sekä taitelijan työhön tutustuminen. • taiteen eri aikakausia ja nykytaide • vieraiden kulttuurien kuvallinen perinne omassa kokemuspiirissä <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> • oman esineen suunnittelu ja valmis-
--	--

<p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas havainnoi omaa elinympäristöään ja pyrkii vaikuttamaan sen viihtyvyyteen - rakentaa pintarakennelmia erilaisista materiaaleista – - suunnittelee ympäristöään - harjoittelee pienoismallin tekemistä <p>Media ja kuvaviestintä</p> <p>Oppilas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu tietokonegrafiikkaan - tarkastelee tietotekstin ja kuvien yhteyttä - television, tietokonepelien, elokuvien, sarjakuvien ja mainonnan visuaalisten viestien kriittinen tarkastelu 	<p>taminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilan rakentaminen (kenkälaatikko tai lavastus) • ympäristösuunnittelu (Hesan Nuorten Ääni) <p>Media ja kuvaviestintä</p> <ul style="list-style-type: none"> • valokuvaus digikameralla • kuvankäsittely leikkaa-liimaten tai tietotekniikkaa käyttäen •
---	--

<p>YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 5-8</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas oppii nauttimaan omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvallisesti sekä ymmärtämään taiteen tapoja käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä - oppilas ymmärtää taiteen, kuvaviestinnän ja ympäristön eettiset ja esteettiset näkökulmat - oppilas oppii ymmärtämään kuvan merkityksen ilmaisun ja viestinnän välineenä - oppilas oppii hallitsemaan kuvallisen ilmaisun perusteita ja erilaisia tekotapoja mukaan lukien mediateknologian - oppilas oppii hyödyntämään kulttuuripalveluja ja sähköisiä viestimiä oman työskentelyn, tiedon hankinnan ja elämysten lähteinä - oppilaan kuvantulkintataidot ja sitä kautta taiteen ja taidehistorian tuntemus kasvavaa - oppilaan ymmärrys eri kulttuureista ja niiden välisestä vuorovaikutuksesta kehittyy - oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja yhteisön jäsenenä kuvataiteen projekteissa
--

<p>AIHEKOKONAISUUDET ik 5-8</p> <ul style="list-style-type: none"> • ihmisenä kasvaminen • kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys • viestintä ja mediataito • kestävä kehitys • yrittäjyys <p>Kuvataide opettaa oppilasta tuntemaan ja ilmaisemaan itseään. Kielestä riippumaton visuaalinen ilmaisu on keino kasvattaa kansainvälisyyteen ja oman, toisten kulttuuria kunnioittavan kulttuuri-identiteetin muovautumiseen. Kuvataide edistää viestinnän ja median yhä lisääntyvän virtuaalistumisen ymmärtämistä.</p> <p>Omaan ympäristöön, kaupungin arkkitehtuuriin ja luontoon tutustuminen vahvistavat kulttuuri-identiteettiä ja käsitystä kestävästä kehityksen merkitystä.</p> <p>Yrittäjyyden aiheita kuvataiteessa käsitellään silloin, kun tutustutaan taiteilijan, suunnitteli-</p>
--

jan tai taidekäsityöläisen ammattiin.

KESKEISET TYÖTAVAT

- toiminnallisuus
- luova ongelmanratkaisu
- tutkiva oppiminen
- integrointi muihin oppiaineisiin
- kokonaisvaltainen ilmaisu
- itsenäinen, tavoitteellinen työskentely
- muiden kanssa yhdessä toimiminen
- asiantuntijavierailut, näyttely- ja museokäynnit kirjataan vuosittain toimintasuunnitelmaan

5. luokan tavoitteiden painoalueet

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

- oppilas harjoittelee välineiden, materiaalien ja tekniikkojen monipuolista käyttöä ja pystyy valitsemaan itselleen tarkoituksenmukaisen työtavan ja välineen
- oppilas uskaltaa käyttää mielikuvitustaan, kokemuksiaan, havaintojaan ja tunteitaan apuna kuvallisessa ilmaisussaan

Taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- oppilas tutustuu suomalaiseen ja eri kulttuurien kuvamaailmaan
- oppilas oppii esittävän ja abstraktin, realistisen ja surrealistisen taiteen käsitteet
- oppilas tarkastelee taidekuvaa aikaperspektiivissä
- oppilas pohtii omaa taidekäsitystään

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

- oppilas ymmärtää, mitä muotoilulla tarkoitetaan ja ymmärtää tuotesuunnittelun työvaiheet pääpiirteittäin
- oppii tuntemaan joitakin lähiympäristön merkittäviä rakennuksia ja niiden suunnittelijoita ja tutustuu arkkitehtuurin ilmaisukeinoihin, tyylipiirteisiin ja perinteisiin

5.luokan sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

- harjoitustehtäviä, joissa oppilas saa itse valita idealleen sopivimman toteutustavan
- kuvataiteellisen työskentelyprosessin harjoittaminen ja sisäistäminen (havainnot – ideointi – luonnostelu – toteutus – arviointi)
- sommittelun keinot: tasapaino, jännite, rytmi, muoto, viiva, väri, tila, aika, liike
- ihmisen mittasuhteet

Taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen

- esittävän ja ei-esittävän taiteen rajat
- realistinen / surrealistinen taide
- saman aiheen (esim. ihminen) käsittely taiteessa eri aikakausina esihistoriasta keskiajalle

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

- tuotesuunnittelun työvaiheet tarpeesta tai ideasta mainonnan kohteeksi
- yksi merkittävä rakennus, sen arkkitehtuurin ilmaisukeinot, tyylipiirteet ja perinne tarkastelun kohteena
- julkisiin veistoksiin tutustuminen paikan

<p>siin</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas oppii havainnoimaan taidetta ympäristössään ja pohtii ympäristön esteetiikkaa <p>Kuvaviestintä ja mediakasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas oppii tarkastelemaan medioiden merkitystä omassa elämässään ja ympäristössään - oppilas osaa tarkastella visuaalisia viestejä kriittisesti - oppilas harjoittelee kuvaviestinnän välineiden käyttöä 	<p>päällä</p> <ul style="list-style-type: none"> - kauneus / rumuus ympäristössä <p>Kuvaviestintä ja mediakasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> - eri mediat ja niiden merkitys omassa elämässä - tutustutaan elokuvan lajityyppeihin ja kuvakerronnan keinoihin sekä harjoitellaan tulkintaa - kuvankäsittely tietokoneella - kameran toiminnan periaate (esim. camera obscura) - kuvasarja kameralla tai videokameralla
--	--

<p>6.luokan tavoitteiden painoalueet</p> <p>Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilas osaa itsenäisesti valita sopivimmat välineet, materiaalit ja tekniikat työhönsä sekä käyttää niitä monipuolisesti - oppilas käyttää kokemuksiaan, mielikuvitustaan, tunteitaan ja aistejaan apuna työprosessissa ja osaa arvioida ja arvostaa niiden käyttöä - syvennetään kuvataiteen käsitteitä ja menetelmiä kuten värioppi, sommittelu, grafiikka ja perspektiivi sekä harjoitellaan kuvan rakentamisen keinoja - Luottamus omiin taitoihin ja kykyyn löytää itselle sopiva kuvailmaisun tapa ja tekniikka <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii tarkastelemaan ja arvioimaan taidetta esteettisestä sekä eettisestä näkökulmasta. - osaa ilmaista perustellen mielipiteensä erilaisista kuvista. - osaa käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä keskustelussa ja arvioinnissa. - tutustuu joihinkin (Euroopan/maailman) taiteen merkkiteoksiin 	<p>6.luokan sisällöt</p> <p>Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Itsenäisemmän työskentelyn harjoittelu, tehtävät joissa pohditaan tekniikan, työn koon ja ilmaisutavan suhdetta työn ideaan - Tehtäviä, joissa käytetään kuvataiteen tyylejä ja kuvasymboliikkaa - Mahdollisuus työskennellä monipuolisesti eri välineitä, materiaaleja ja tekniikoita käyttäen - Erilaiset lähtökohdat kuvallisessa ilmaisussa; tunteet, eri aistihavainnot, mielikuvat, muistikuvat, elämykset ja kokemukset - yhden pakopisteen kuva sekä väri ja ilmaperspektiivi havaintoon liittyen tilaa kuvattaessa kaksiulotteisella pinnalla <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taidekuvien tarkastelun kohteena ja työskentelyn lähtökohdaksi ovat keskeisimmät tyyliuunnat, (esim. renessanssi) ja aihealueet kuten muotokuva, maisema ja asetelma - eri aikakausien taideteosten symboliikkaan tutustuminen - kuvataiteen käsitteiden käytön harjoittelu keskustelussa ja arvioinnissa.
---	--

<p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa tarkastella ja arvioida luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta ottaen huomioon esteettiset, eettiset ja ekologiset näkökulmat. - pohtii omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa elinympäristöönsä - tuntee ja tunnistaa joitakin tärkeitä rakennuksia Helsingin keskustasta ja kykenee löytämään niistä tietyn aikakauden tai tyylin erityispiirteitä - oppii hahmottamaan kestävän kehityksen suunnittelun lähtökohtana sekä tutustuu esineisiin, jotka kehitys on tehnyt tarpeettomiksi tai tarpeellisiksi - tutustuu tuotteen elin- ja kehityskaareen - osaa esittää muotoiluun ja arkkitehtuuriin liittyvät ideoitaan pienoismallin avulla <p>Arkkitehtuuri Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuntee ja tunnistaa joitakin tärkeitä rakennuksia Helsingin keskustassa ja kykenee löytämään niistä tietyn aikakauden tai tyylin erityispiirteitä <p>Kuvaviestintä ja mediakasvatus oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii käyttämään ohjatusti eri kuvaviestinnän välineitä - tutustuu kuvaviestinnän tapoihin kuvata eri ilmiöitä ja oppii tarkastelemaan niitä kriittisesti - tutustuu symbolien ja merkkien merkitykseen 	<ul style="list-style-type: none"> - tutustutaan johonkin Helsingissä näytteillä olevaan ajankohtaiseen näyttelyyn mahdollisuuksien mukaan <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p> <p><u>Ympäristöestetiikka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - keskustelua ja ympäristösuunnitelmien tekoa tuttuun lähiympäristöön (esim. voiko tehdasalue olla kaunis, mihin ei saisi rakentaa, kuinka luontoa säästetään, viihtyisän asuinympäristön ehdot) <p>Arkkitehtuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Helsingin keskustan tärkeimpien rakennusten arkkitehtuurin tutkiminen, esim. Empire <p>Muotoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarpeiden, materiaalien ja muodin vaikutus esinesuunnitteluun, käsitteet elin- ja kehityskaari - esineiden ja laitteiden tarkastelu kestäväenä kehityksen näkökulmasta - esim. energian kulutusta vähentäviä tai vaihtoehtoenergialla toimivien laitteiden ideointia - monipuoliset ongelmaratkaisutehtävät, joissa idea esitetään luonnoksina, pienoismallina ja idean kirjallisina perusteina <p>Kuvaviestintä ja mediakasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> - omien tarinoiden teko ja niiden kuvaaminen digi- tai videokameralla - mainonnan kriittinen tarkastelu (symbolit, tuotemerkit) - erilaisten kuvien luokittelua, esim. valokuvan eri käyttötarkoitukset
---	--

Arviointi 6. luokan päättyessä:

Arvioinnin kohteena ovat oppilaan työskentelytaidot, tiedot taiteesta, ympäristöstä ja mediasta, kuvallisen ilmaisun taidot ja ideat sekä oppilaan itsearviointitaidot.

Arviointi on monipuolista ja siinä kiinnitetään huomiota oppilaan kiinnostuksen heräämiseen taiteeseen, esteettisen havainnoinnin rikkauteen ja itseilmaisun rohkeuteen ja omaperäisyyteen. Arvioinnin kohteena ovat oppilaan erilaiset kuvalliset tuotokset, kuvallinen ja sanallinen työskentely ja oman toiminnan arviointi.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen opetuksen neljän sisältöalueen taitojen ja tietojen omaksumiseen sekä esteettisen näkemyksen ja persoonallisen ilmaisutavan kehittymiseen.

Kuvallisen ilmaisun ja ajattelun alueella arvioidaan oppilaan kykyä käyttää värejä ja kuvan sommittelua ja kuvallisia peruselementtejä sekä tilan rakentamista omassa ilmaisussaan. Arvioidaan oppilaan kykyä ilmaista havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan.

Taiteen tuntemuksen ja kulttuurisen osaamisen alueella arvioidaan oppilaan taiteen ja kulttuurin tuntemusta, tietoja suomalaisista taiteilijoista ja nykytaiteesta sekä joistakin oppilaalle vieraista kulttuureista. Arvioinnin kohteena on myös oppilaan kyky tarkastella taideteoksia ja olla kiinnostunut taiteen ilmiöistä ja keskustella taideteoksista ja tulkita kuvallisesti taidetta.

Ympäristöestetiikan, arkkitehtuurin ja muotoilun alueella arvioidaan oppilaan tietämystä oman lähiympäristönsä ja Helsingin arkkitehtuurista sekä kykyä tarkastella lähiympäristönsä rakennuksia, maisemaa ja esineitä esteettiseltä, eettiseltä ja ekologiselta kannalta. Arvioinnin kohteena ovat myös oppilaan kyvyt kuvata ja rakentaa tilaa, hahmottaa kolmiulotteista muotoa ja käyttää erilaisia materiaaleja työskentelyssään.

Median ja kuvaviestinnän alueella arvioidaan oppilaan kykyä havainnoida, tulkita ja arvioida itselleen tärkeitä kuvallisia medioita. Arvioinnin kohteena ovat oppilaan omat kuvalliset tuotokset; sarjakuvat, valokuvat, digitaaliset kuvat ja liikkuvat kuvat, kuvan ja tekstin yhdistäminen sekä oppilaan kyvyt pohtia ja perustella näkemyksiään median välittämistä visuaalisista viesteistä.

<p>7. luokan tavoitteiden painoalueet 2 kurssia Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - kehittää ja syventää omaa kuvailmaisuun monipuolisesti ja rohkeasti käyttäen kuvaamisen lähtökohtina omaa elämäänsä, ympäristöään ja mielikuvituksen maailmaa - kehittää ja monipuolistaa taiteellisia työskentelytapojaan - oppii soveltamaan eri kulttuurien kuvailmaisuun omassa työskentelyssään <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu nykytaiteen virtauksiin sekä suomalaiseen taiteeseen - oppii arvioimaan, tulkitsemaan ja analysoimaan taide- ja käyttökuvia <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu Helsingin arkkitehtuurin tyylipiirteisiin (jugend, kansallisromantiikka, funktionalismi ja postmoderni arkkitehtuuri) - oppii tutkimaan arkkitehtuuria ja luonnonympäristöä yhteisöllisestä, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta - oppii muotoilun ilmaisua, historiaa ja tekniikkaa <p>Media ja kuvaviestintä oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii videoelokuvan suunnittelua, tekemistä ja muokkaamista - oppii arvioimaan elokuvan, television ja tietokonepelien visuaalisia viestejä - oppii valokuvan ja digitaalisen kuvan ilmaisukeinoja ja tekniikkaa 	<p>7.luokan sisällöt</p> <p>Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuvailmaisun keskeisiä menetelmiä ja niiden luovaa yhdistelyä - tilataiteeseen, performanssiin ja media-taiteeseen tutustuminen - lähdeaineistoa käytetään hyväksi työskentelyssä <p>Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - käynti Helsingin taidemuseossa ja / tai galleriassa ja tärkeimpien museoiden sijainnit - analysoidaan taidekuvia, ymmärtäen, kritisoiden ja tulkintoja perustellen - tutustutaan internetin taidepalvelumahdollisuuksiin <p>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähialueen tarkastelua valokuvaamalla, piirtäen, maalaten tai videokuvaamalla - tarkastellaan esinemaailmaa omakoh- taisten kokemusten pohjalta ja harjoitel- laan muotoilun perusteita - hahmotetaan erilaisia tiloja tekemällä pienoismalleja, rakennelmia tai ympäris- töteoksia <p>Media ja kuvaviestintä</p> <ul style="list-style-type: none"> - harjoitellaan filmikameran, digitaalisen tai videokameran käyttöä - suunnitellaan ja toteutetaan oma tarina jollakin kuvakerronnan keinolla (esim. kuvitus, sarjakuva, liikkuva kuva)
---	---

<p>8. luokan tavoitteiden painoalueet 1 kurssi Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu oppilas - syventää persoonallista kuvailmaisuun itselleen sopivia työtapoja käyttäen</p> <p>Media ja kuvaviestintä oppilas - oppii videoelokuvan suunnittelua, tekemistä ja muokkaamista ryhmän jäsenenä - oppii analysoimaan ja arvottamaan elokuvia ja valokuvia</p>	<p>8.luokan sisällöt</p> <p>Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu oppilas - piirtää, maalaa, tekee grafiikkaa ja kuvanveistoa käyttäen kuvaamisen lähtökohtina omaa elämäänsä, ympäristöään, maisemaa sekä eri kulttuurien kuvamaailmaa, taruja, myyttejä ja omaa mielikuvitustaan</p> <p>Media ja kuvaviestintä oppilas - tekee ryhmässä videoelokuvan - tutkii ja analysoi elokuvia ja valokuvia</p>
---	---

<p>PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8</p> <p>Oppilas osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilmaista itseään kuvallisoin keinoin - käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median keskeisiä materiaaleja ja työskentelytekniikoita - valita työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita - selostaa kuvan tekemisen prosessia luonnoksista valmiisiin töihin - tunnistaa keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen - tarkastella ja tulkita taiteen viestinnän kuvia - hyödyntää taiteilijavierailuja, näyttely- ja museokäyntejä ja internetin kulttuuripalveluja - erottaa, arvioida ja arvottaa erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia - tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään - tunnistaa kulttuuri- ja tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä - kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta tai videokuvausta ja digitaalista kuvan käsittelyä ja graafista suunnittelua - analysoida mediaesitysten sisältöjä, rakennetta ja visuaalista toteutusta - osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saatua palautetta omassa työskentelyssään - osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä hyödykseen itsearviointissa - pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa - osaa ohjatusti käyttää taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa tietojen ja elämysten lähteinä

9.2.17 Käsityö

JOHDANTO

Käsityö on oppilasta monipuolisesti kehittävää toimintaa, jossa hänen luovat, älylliset ja kätevyteen liittyvät kykynsä karttuvat. Käsityö nähdään kokonaisvaltaisena prosessina, johon sisältyy alkuidea, visuaalinen ja tekninen suunnittelu, toteutus sekä valmiin tuotteen ja koko prosessin arviointi. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon. Käsityön opetuksessa rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja ohjataan arvostamaan omaa ja toisten työtä sekä käsityön kulttuuriperinnettä. Työskentelyssä otetaan huomioon työturvallisuus, oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus sekä oppilaan kokonaisvaltainen kehitys. Käsityötaidon kehittyessä oppilaan itsetunto kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstään.

KESKEISET TYÖTAVAT

Opetus toteutuu

- erilaisten aihepiirien ja projektien muodossa
- prosessityöskentelynä: suunnittelu, valmistaminen, tuote ja arviointi
- harjoitellen eri käsityötekniikoita käsin ja koneilla
- yksilöllisin ja yhteistoiminnallisoin työtavoin
- kannustaen ongelmakeskeistä lähestymistapaa ja itseohjautuvuutta

AIHEKOKONAISUUDET

Käsityön opetus sisältää kaikki aihekokonaisuudet, joista käsityöhön soveltuvat erityisesti ihmisenä kasvaminen, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta sekä ihminen ja teknologia.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1-2

- kädentaitojen ja työskentelytapojen kehittäminen
- turvallisten työtapojen oppiminen
- työtilasta ja –välineistä huolehtiminen
- oppilas oppii tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä ja oppii käyttämään erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä
- harjaantuu tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn
- kokee työn iloa ja ylpeyttä omasta työskentelystään
- osaa pohtia työprosessia ja arvioida työtulostaan

Arviointi

Oppilaan työtä ja työskentelyä arvioidaan koko työprosessin ajan. Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omaa työtään.

Arvioinnin kohteina ovat:

- myönteinen suhtautuminen omaan ja muiden työskentelyyn
- työtilasta ja välineistä huolehtiminen
- työhön keskittyminen ja työn laatu

1. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET	1. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ
<ul style="list-style-type: none"> - oppilas kokee työniloa - oppii arvostamaan omaa työtään - opettelee pitkäjänteistä työskentelyä - opettelee saamaan palautetta omasta työstään - tutustuu käsitteistöön, työvälineisiin ja helppoihin perustekniikoihin 	<ul style="list-style-type: none"> - käytetään erilaisia materiaaleja ja työtapoja - oppilas opettelee: <ul style="list-style-type: none"> • leikkaamaan • muovailemaan, liimaamaan ja rakentelemaan • tekemään solmun • pujottamaan langan neulaan • ompelemaan etupistoja

2. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET	2. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ
<ul style="list-style-type: none"> - oppilas kokee työniloa - harjoittelee tarkastelemaan ja arvioimaan omaa työtään ja työskentelyään - opettelee saamaan palautetta omasta työstään - tutustuu käsitteistöön, työvälineisiin ja perustekniikoihin - harjoittelee käyttämään materiaaleja taloudellisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - käytetään erilaisia materiaaleja ja työtapoja - oppilas opettelee: <ul style="list-style-type: none"> • leikkaamaan • muovailemaan, liimaamaan ja rakentelemaan • tekemään solmun • pujottamaan langan neulaan • ompelemaan etu- ja pykäpistojä • virkkaamaan ketjusilmukoita • mittaamaan senttimetrimitalla

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 3 – 4 TN & TS

Oppilas

- oppii keksimään, ajattelemaan sekä havaitessaan ongelmia etsimään ratkaisuja
- oppii iloitsemaan työskentelystään ja tuotoksestaan
- oppii käsittelemään yhteisiä tavaroita huolellisesti
- oppii tekemään työtään pitkäjännitteisesti ja keskittyen sekä huolehtimaan työnsä siisteydestä
- oppii perustaitoja ja – tietoja, joilla luodaan pohja ylempien luokkien itsenäisem-pää työskentelyä varten
- oppii kiinnittämään huomiota tuotteiden esteettisiin ominaisuuksiin, väreihin ja muotoihin
- oppii arvioimaan ja arvostamaan omaa ja muiden työtä
- tutustuu tietoteknisten välineiden käyttöön käsityöprosessin eri vaiheissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä
- opetus toteutetaan samansisältöisenä kaikille oppilaille käsittäen sisältöjä teknisestä työstä ja tekstiilityöstä

KESKEISIÄ TYÖTAPOJA VUOSILUOKILLA 3 - 4

- yksilöllinen työskentely
- parityöskentely
- ryhmätyö ja yhteistoiminnalliset menetelmät
- tutustumiskäynnit mahdollisuuksien mukaan

ARVIOINTI

Oppiaineen eri osa-alueita arvioidaan vuosiluokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti:

- työskentelyn itsenäisyys ja pitkäjännitteisyys
- arvioidaan suunnittelutaitoja, tekniikoiden hallintaa, tuotoksen laatua ja esteettisyyttä
- arviointia annetaan koko käsityöprosessin aikana joko suullisesti ja / tai kirjallisesti sekä itsearvioiden
- väliarvioinnissa arvioidaan sitä käsityön osa-aluetta, jota oppilas on syksyn aikana opiskellut ja lukuvuositodistuksen arvioinnissa huomioidaan molempien osa-alueiden tulokset

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa ohjatusti suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen
- työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen
- hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja
- pyrkii työskentelemään pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä ja työtilojen järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia
- suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriperintöön

3. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET TN & TS	3. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppii arvostamaan omaa työtään • oppii tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä • oppii huolehtimaan työvälineistä ja –ympäristöstä • harjoittelee käsityöprosessia • harjoittelee työohjeiden kuuntelemista ja työpiirustusten lukemista • harjoittelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä • harjoittelee säästäväistä materiaalien käyttöä • tutustuu eri materiaaleihin ja valmistustekniikoihin • tutustuu oman maan kulttuuriperinteeseen 	<p><u>TEKNINEN TYÖ</u></p> <p>Puutyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • mittaaminen ja merkitseminen • suorakulma • poikkisahaus • poraaminen • liimaaminen • viilaaminen ja hionta • maalaaminen • naula-liimaliitos <p>Metallityö</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohuen metallin leikkaaminen ja lävistäminen • pehmeän langan katkaisu, taivutus ja muotoilu <p><u>TEKSTIILITYÖ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • arkipäivän elämän keskeiset tekstiilityön materiaalit, työvälineet ja työtavat: <ul style="list-style-type: none"> - ompelukoneen käyttö, silitysrauta - kaavan käytön alkeet - napin ompelu • työohjeiden noudattaminen • oikeat työotteet ja –tavat • työskentelyyn ja työtilaan liittyvät turvallisuustekijät • omien töiden suunnittelua • tekniikoiden kokeilua ja harjoittelua <ul style="list-style-type: none"> - helppoja ompelutöitä - virkkaamisen perusteet: ketjusilmukka ja kiinteä silmukka - kirjontaa käsin tai koneella - johonkin erikoistekniikkaan tutustuminen, esim. kankaanpainanta • tuotteiden valmistamista • oppilaan lähellä, luonnossa ja rakennetussa ympäristössä esiintyvien ilmiöiden ja niiden teknologisten sovellusten havainnointia

4 LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET TN & TS	4. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja • osaa ohjatusti suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen • oppii vähitellen hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin • suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriperintöön • huolehtii työvälineistä –ja ympäristöstä • harjoittelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä 	<p><u>TEKNINEN TYÖ</u></p> <p>Puutyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • höylääminen • halkisahaus • ruuviliitos • vuoleminen • talttaaminen • lakkaaminen • pylväsporakoneen käyttö • tutustuminen erilaisiin puulajeihin • koneellinen hionta <p>Metallityö</p> <ul style="list-style-type: none"> • mittaaminen • piirrotus • leikkaaminen • sahaaminen • poraaminen • viilaaminen <p>Elektroniikka ja tekniikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • virtapiiri • vastus • juottaminen <p>Suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • työvaiheiden etenemisjärjestys • materiaalien taloudellinen käyttö • mittojen merkitseminen luonnoksiin <p><u>TEKSTIILITYÖ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • omien töiden suunnittelua ja sen yhteydessä suunnitelmien toteuttamiseen tarvittavien tekniikoiden kokeilua ja harjoittelua • materiaalien ja työvälineiden käyttöä, tekniikoiden harjoittelua <ul style="list-style-type: none"> - koneompelu, alalangan puolaus - neulonta: tasoneule, oikea silmukka - erikoistekniikkaa, esim. kangasmaalausta tai päällikeompelua • tutustuminen lähiympäristön suomalaiseseen ja muiden kulttuurien käsityöperinteeseen

	<ul style="list-style-type: none"> • perinteisten ja modernien välineiden, materiaalien ja työtapojen käyttöä käsityötuotteiden valmistamisessa • innostaminen käsityöharrastukseen

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 5-7 TN & TS

Opetus käsittää kaikille oppilaille yhteisesti sekä teknisen että tekstiilityön sisältöjä, minkä lisäksi oppilaalle 6. luokan jälkeen annetaan mahdollisuus painottua käsityöopinnoissaan kiinnostuksensa ja taipumustensa mukaan joko tekniseen työhön tai tekstiilityöhön.

Oppilas

- oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot
- perehtyy suomalaiseen ja soveltuvin osin myös muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden siten aineista oman identiteettinsä rakentamiseen ja omaan suunnittelutyöhönsä
- perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevilla työtehtävissä ja harrastuksissa
- oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä
- oppii ottamaan kantaa teknologian kehittymiseen ja sen merkitykseen ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon hyvinvoinnissa
- oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja

KESKEISIÄ TYÖTAPOJA VUOSILUOKILLA 5 – 7

Opetuksessa käytetään työtapoja, joissa oppilaan pitkäjänteisyys ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät:

- yksilöllinen työskentely
- parityöskentely
- ryhmätyö ja yhteistoiminnalliset menetelmät
- tutkiva oppiminen
- opintokäynnit mahdollisuuksien mukaan
- yritysvierailut mahdollisuuksien mukaan
- oppilaan oppimisprosessia tallennetaan prosessin aikana esim. vihkoon tai portfolioon

ARVIOINTI

Oppilaan opiskelua arvioidaan jatkuvasti ja lähtökohtana on oppilaan koko työskentelyprosessi. Opettaja arvioi oppilaan suunnittelutaitoja, tekniikan hallintaa, materiaalintuntemusta, omatoimisuutta, yhteistyökykyä sekä tuotteiden laatua ja esteettisyyttä. Eri työvaiheiden onnistumista arvioidaan suullisesti tai kirjallisesti yhdessä oppilaan kanssa, jolloin oppilas oppii myös itse arvioimaan omaa työskentelyään. Oppilaan itsearviointi raportoidaan esimerkiksi arviointilomakkeelle, vihkoon tai portfolioon. Arviointia tehdään jokaisesta työstä erikseen pitäen mielessä oppilaan jatkuva kehittyminen, itsetunnon vahvistaminen ja kasvu. Lukuvuositodistuksissa käsityö arvioidaan numeroin vuosiluokilla 6 ja 7. Oppilaan arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteerejä ja kiinnitetään erityisesti huomiota oppilaan etenemiseen ao. taidoissa.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT: OPPILAS SAA ARVOSANAKSI 8, KUN HÄN:

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

- osaa ohjatusti suunnitella toteutumiskelpoisen tuotteen, kun otetaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit sekä valmistettavan tuotteen esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa
- osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan ideoita suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista

Valmistaminen

Oppilas

- pyrkii työskentelemään tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen
- työskentelee tavoitteisesti yksin tai ryhmässä
- huolehtii ympäristöstään
- osaa ohjatusti valita sopivat materiaalit
- hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen
- muuttaa suunnitelmiaan valmistamisen aikana, jos tarvetta ilmenee tai osoitetaan
- pyrkii omatoimiseen ja yritteliäiseen työskentelyyn
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

- kykenee kriittisesti tarkastelemaan omaa asennettaan ja työskentelyään
- löytää ohjatusti käsityöprosesseistaan vahvuuksia ja heikkouksia
- sietää kritiikkiä ja suuntaa toimintaansa palautteen mukaisesti
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisista ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein
- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan

5. Ik tavoitteiden painoalueita	5.Ik sisältöjä
<p>Oppilas osaa käsityössä tarvittavien koneiden ja työvälineiden oikean, tarkoituksenmukaisen ja turvallisen käytön</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea yksinkertaisia työpiirustuksia • osaa ohjatusti suunnitella ja valmistaa laadukkaita ja esteettisiä tuotteita • oppii ohjattuna laatimaan tarkoituksenmukaisen työohjeen ja noudattaa sitä • oppii käyttämään eri materiaaleja ja valmistustekniikoita tarkoituksenmukaisesti • oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä • omaksuu realistisen käsityksen taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan • rohkaistuu etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa • harjoittelee työvälineiden huoltoa ja kunnossapitoa 	<p><u>TEKNINEN TYÖ</u> Visuaalinen ja tekninen suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teknisen piirustuksen lukeminen, mallintaminen • erilaisten materiaalien tarkoituksenmukainen käyttö • erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita, teknologisia käsitteitä ja järjestelmiä sekä niiden sovelluksia • tutustuminen laiterakenteluun. <p>Valmistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teknisessä työssä tarvittavat käsityövälineet ja sallitut koneet, sekä niiden oikea ja turvallinen käyttö • teknisen työn eri materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta ohjatusti • kodin ja vapaa-ajan välineiden huolto <p>Tekniikat Puutyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • muotosahaus, -höyläys • muotoviilauk • erilaisia liitoksia • akkuporakoneen käyttö • saranointi • petsaaminen • tutustuminen erilaisiin puulajeihin <p>Metallityöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • niittaaminen • taivutus • muotoilu • pakotus • kiertovääntö <p>Muovityöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuumennus ja taivutus <p>Elektroniikka ja tekniikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • juottaminen • virtapiiri • elektroniikan komponentteihin tutustuminen

	<ul style="list-style-type: none"> tutustutaan polkupyörän huoltoon, sen valaistuslaitteisiin sekä hehku- lampuun ja sulakkeeseen <p>Suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> työvaiheiden etenemisjärjestys ja taloudellinen materiaalien käyttö omien taitojen, työn vaikeusasteen arviointi työsuunnitelman laatiminen luonnosten lukeminen <p><u>TEKSTIILITYÖ</u></p> <p>Visuaalinen ja tekninen suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> käsityötuotteisiin sopiviin suunnittelutapoihin tutustumista suunnitelman dokumentoinnin harjoittelua ohjatusti yksinkertaisten työjärjestysten laatimisen harjoittelua tekstiilimateriaalien tarkoituksenmukainen käyttö ohjatusti tutustuminen kaavoituksen periaatteisiin <p>Valmistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ompelun perusteet, kankaan leikkaaminen sekä ompelukoneen käyttö ja huolto työjärjestyksien, -ohjeiden ja piirustusten tulkitseminen neulonnan peruskäsitteet, suljettu neule ja neuletyön valmistaminen perinteiseen kirjontaan sekä erikoistekniikoihin tutustuminen
--	---

<p>6. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET TN & TS</p>	<p>6. LUOKAN KESKEISIÄ SISÄLTÖJÄ</p>
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> ymmärtää käsityöprosessin osaa lukea yksinkertaisia työpiirustuksia ja -ohjeita osaa käyttää eri materiaaleja ja val- 	<p><u>TEKNINEN TYÖ</u></p> <p>Visuaalinen ja tekninen suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> suunnitelman visuaalinen dokumentointi sekä prosessin suunnittelu ohjatusti. Työsuunnitelman laatiminen

<p>mistustekniikoita tarkoituksenmukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huoltaa työvälineitä • oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä • oppii etsimään luovia ratkaisuja suunnittelussa havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa • omaksuu realistisen käsityksen taidoistaan ja kehitysmahdollisuuksistaan • tutustuu soveltuvin osin muiden kansojen käsityökulttuuriin saaden aineista omaan suunnittelutyöhönsä • pyrkii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita ja esteettisiä tuotteita 	<ul style="list-style-type: none"> • työvaiheiden etenemisjärjestys ja taloudellinen materiaalien käyttö • tietoteknisten sovellusten ja uuden teknologian käyttö suunnittelun apuvälineenä mahdollisuuksien mukaan • materiaalien tarkoituksenmukainen ja suunnitelmallinen käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin • omien taitojen, työn vaikeusasteen, valmistusajan ja kustannusten arviointi • erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita, teknologisia käsitteitä, luonnosten lukeminen <p>Valmistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsityön eri materiaaleja ja valmistustekniikoita sekä niiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen suunnitellusti • kodin ja vapaa-ajan välineiden huoltoa, kunnostusta ja kierrätystä • oman työn sekä työskentelyn arviointi • palautteen antaminen toiselle. <p>Tekniikat</p> <p>Puutyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • erilaisia liitoksia ja verhoiluun tutustumista • sorvaaminen • erilaiset pintakäsittelyt <p>Metallityö</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuumapakotus • kuumataonta • kuumataivutus • niittaus <p>Muovityöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuumamuotoilu <p>Elektroniikka ja tekniikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • opetetaan yksinkertainen. kytkentäkaavio • tutustutaan käsitteisiin jännite, vas-
---	--

tus ja virta

- kerrataan elektroniikan komponentteja
- sähkömoottoriin ja sähkömagneettiin tutustuminen
- polkupyörän huolto

TEKSTIILITYÖ

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- harjoitellaan ommeltavan tuotteen visuaalista ja teknistä suunnittelua
- suunnittelun lähtökohdat valitaan oppilaan kokemusmaailmasta
- tietoteknisten sovellusten ja uuden teknologian käyttö suunnittelun apuvälineenä
- suunnitelman visuaalinen dokumentointi sekä prosessin suunnittelu ohjatusti
- harjoitellaan sommittelua ja värien yhdistämistä esim. neule- ja/tai kirjontatuotteen suunnittelussa
- itsenäinen kaavan valinta ja käyttötaito
- opitaan yhdistelemään luovasti ja tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja sekä tekniikoita

Valmistaminen

- tekstiilityön perinteisiä ja moderneja työvälineitä ja koneita, niiden valinta käyttökohteeseen, toimintaperiaatteet sekä oikea käyttö ja huolto
- kerrataan ompelun perusteita ja toteutetaan valmiista kaavoista ommeltava tuote
- perehdytään vaativamman neuletyön valmistukseen ja nurjaan silmukkaan
- tutustutaan tekstiilituotteiden hoitoon ja huoltoon sekä kierrätykseen
- tutustutaan moderneihin kirjontatekniikoihin ja materiaaleihin sekä kudontaan tai johonkin erikoistekniikkaan

7. LUOKAN TAVOITTEIDEN PAINOALUEET (3 KURSSIA)	7. LUOKAN SISÄLTÖJÄ
<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kokonaisen käsityöprosessin ja ymmärtää sen sisältöalueiden lomittumisen työskentelyn aikana: suunnittelu, valmistaminen, tuote ja arviointi • oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot • perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevissa työtehtävissä ja harrastuksissa • oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä • oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja. 	<p>TEKNINEN TYÖ</p> <p>Visuaalinen ja tekninen suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekninen piirtäminen, mallintaminen ja tietotekniikan sovellukset suunnittelussa • erilaisten materiaalien tarkoituksenmukainen käyttö eri käyttötarkoituksissa ja eri tekniikoin • rakennettu ympäristö ja erilaiset tuotteet sekä niiden sisältämä symbolinen merkitys eli viesti • erilaisten laitteiden toimintaperiaatteita, rakenteita, teknologisia käsitteitä ja järjestelmiä sekä niiden sovelluksia <p>Valmistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • teknisessä työssä tarvittavat käsityövälineet ja koneet sekä niiden turvallinen käyttö • teknisen työn eri materiaalit ja valmistustekniikat sekä niiden valinta ja yhdistäminen • laiterakentelua • kodin ja vapaa-ajan välineiden huolto, kunnostus ja kierrätys <p>Tekninen työ jakautuu osa-alueisiin, joiden määrä, laajuus ja sisältö voivat vaihdella vuosittain. Seitsemännellä luokalla toteutettavat osiot ovat: puutekniikka, metallitekniikka, sähkötekniikka ja elektroniikka</p> <p>Puutekniikka</p> <ul style="list-style-type: none"> • kerrataan ala-asteella opittuja perustyötapoja • työturvallisuus puutöissä • puu materiaalina • opetellaan koneellista puuntyöstöä: oiko- ja tasohöyläys, vannesahaus, poraus, jysintä, sorvaus ja koneellinen hionta sekä tutustutaan pyörösahaukseen. • erilaiset liitokset ja liimaukset • tekninen piirustus ja 3D-suunnittelu

- tutustutaan CNC tekniikkaan ja CNC jyrsimen käyttöön
- pintakäsittelyt: vahaus, öljyäminen, petsaus ja lakkaus.
- oman tuotoksen dokumentointi ja arviointi

Metallitekniikka

- työturvallisuus metallitöissä
- erilaiset metallit ja niiden käsittely
- perusliitostekniikat: juottaminen, niittaaminen, mig - hitsaaminen,
- oikeaoppiset perustyötavat sekä käsityövälineillä että koneilla.
- 3D- suunnittelu
- pintakäsittelyt: spraymaalauk ja öljymaalit
- oman tuotoksen dokumentointi ja arviointi

Elektroniikka

- elektroniikan peruskäsitteet ja turvalliset työtavat
- virtapiiri, jännite, virta, vastus
- piirilevyn valmistaminen
- matalavirralla toimivan laitteen rakentaminen
- kotelointi, puu- ja/tai muovimateriaaleja hyväksikäyttäen
- tutustutaan piirilevyn suunnitteluun tietokoneella
- pintakäsittelyt oppilaan valinnan mukaan soveltaen aikaisemmin opittua
- oman tuotoksen dokumentointi ja arviointi

TEKSTIILITYÖ

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- tutustutaan erilaisiin suunnittelun lähtökohtiin, tekniikoihin ja dokumentointiin
- opitaan vaatesuunnittelua: tutustutaan ajankohtaiseen muotiin, malleihin ja väreihin sekä perehdytään vaatteiden rakenteisiin ja yksityiskohtiin.

- pohditaan muotojen, sommittelun ja värien merkitystä suunnittelussa
- suunnitellaan ohjatusti käsityötuotteita kirjonnin ja erikoistekniikoiden (esim. silkkimaalaus, huovutus ja kankaanpainanta) alueilta.
- perehdytään lankatöiden suunnitteluun: pohditaan erilaisten kuvioiden, pintojen ja värien yhdistelyä, tutustutaan erityyppisiin lankoihin ja ajan-kohtaisiin uutuuksiin

Valmistaminen

- perehdytään vaateen ompelun perusteisiin: valmiiden kaavojen jäljentämiseen, kankaan leikkaamiseen, ompelukoneen ja saumurin monipuoliseen käyttöön
- harjoitellaan tulkitsemaan työjärjestystä, -ohjeita ja –piirroksia omatoimisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa
- valitaan omaan suunnitelmaan sopivat materiaalit ja tutustutaan niiden ominaisuuksiin
- pyritään pitämään työympäristö viihtyisänä
- tutustutaan perinteisiin ja luoviin kirjontatekniikoihin sekä mahdollisuuksien mukaan kirjontaompelukoneeseen
- kokeillaan erikoistekniikoita (esim. silkkimaalaus, konekirjonta)
- pyritään kierrättämään materiaaleja
- käydään mahdollisuuksien mukaan käsityö- tai muotoilualan näyttelyssä tai yrityksessä
- kerrataan lankateknikoiden peruskäsitteet
- perehdytään neuletyön valmistukseen ja opetellaan neuletiheyslaskelmat soveltaen matematiikkaa

VALINNAINEN KÄSITYÖ

Valinnaiskurssit määritellään vuosittain toimintasuunnitelmassa.

9.2.18 Liikunta

OPPIAINEEN KUVAUS

Liikunnanopetuksen päämääränä on antaa oppilaille sellaisia taitoja, tietoja ja kokemuksia, jotka edesauttavat liikunnallisen elämäntavan omaksumista. Liikunnan avulla tuetaan myös oppilaan sosiaalisia taitoja sekä opetetaan ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja sen hyvinvoinnista. Opetuksessa korostetaan vastuullisuutta, reilua peliä sekä turvallisuutta. Liikkuessa kiinnitetään huomiota liikenneturvallisuuteen.

Uinninopetus järjestetään Helsingissä keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaan

Käytännön opetustoiminnassa otetaan huomioon koulun toiminta-ajatuksen mukaisesti yhdessä tekemisen, sääntöjen noudattamisen ja reilun pelin periaatteet sekä harjoittelukouluille asetetut erityisvaatimukset.

AIHEKOKONAISUUDET

Liikunnanopetuksessa aihekokonaisuuksista erityistä huomiota saavat:

- kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys näkyen liikuntalajien valinnassa ja juhlissa.
- vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta otetaan huomioon suunnistuksessa, luonnossa liikkumisessa ja yhteistoiminnassa.
- turvallisuus ja liikenne aihekokonaisuus liittyen liikuntaan mm. siirryttäessä liikuntapaikoille, tuntitoiminnan turvajärjestelyissä

Liikunnallinen ilmaisu liittyy useampaankin aihekokonaisuuteen.

SISÄLLÖN VALINNAN PERUSTEET JA OPETUSJÄRJESTELYT

Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään leikkien, pelien, perusliikunnan ja lajitaitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta. Liikuntaa opitaan yksilöllisesti, pareittain ja ryhmittäin.

Oppisisällöissä esitetty aines opetetaan systemaattisesti luokkatasolta toiselle edeten. Lajien keskinäinen suhde riippuu vuosiluokasta, lukujärjestyksen ja sääolosuhteiden tarjoamista mahdollisuuksista. Liikuntaa tulee opettaa jaksoittain siten, että samaan liikuntamuotoon (esim. voimisteluun) tai lajiin (esim. pesäpalloon) pyritään perehtymään useamman viikon ajan.

Opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet sekä lähiympäristön ja koulun tarjoamat mahdollisuudet. Myös oppilaiden erityistarpeet, terveydentila, sukupuolten erilaiset tarpeet, oppilaiden kasvun ja kehityksen erot otetaan huomioon liikunnanopetuksessa.

Vuosiluokkien 1-2 teemana on liiku leikkien, 3-4 luokkien teemana liiku oppien, 5-6 luokkien teemana liiku taitaen ja 7-9 luokkien teemana on liiku harrastuen.

VUOSILUOKAT 1-4

Opetetaan leikinomaisesti kannustavassa ilmapiirissä ja se etenee motorisista perustaidoista kohti lajitaitoja. Otetaan huomioon oppilaan valmiudet sekä yksilölliset kehitysmahdollisuudet. Liikunnan opetuksen lähtökohta on oppilaiden aktiivisuus, ja opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Alkuopetus

Teemana liiku leikkien

Alkuopetuksen liikuntatunneilla voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla yhdistää kokonaisopetuksen aihekokonaisuuksien sisältöjä. Liikutaan luovasti leikkien, perusteita oppien sekä taitoja soveltaen.

<p>1. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppii toimimaan sovittujen ohjeiden mukaan ja reilun pelin hengessä. • oppii motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa • oppii turvallisia liikuntatapoja ja sekä perusuimataidon 	<p>1. luokan keskeiset sisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • juoksua, hyppyjä, heittoa sekä niiden soveltamista liikuntamuotoihin • voimistelua ilman välineitä, välineillä ja telineillä • musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tansseja • leikki-, viite-, pienpelejä ja eri palloilulajeja • luontoliikuntaa • talviliikuntaa • veteen totuttautumista ja uintiharjoituksia • liikunnallisia leikkejä
<p>2. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee ja vahvistaa monipuolisesti motorisia perustaitojaan. • ymmärtää harjoittelun merkityksen taitojen oppimisessa. • opettelee noudattamaan yksinkertaisten pelien sääntöjä. • harjaantuu sekä itsenäisen työskentelyn taidoissaan että yhteistyötaitoissaan ilman keskinäisen kilpailun korostumista 	<p>2. luokan keskeiset sisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikunnalliset ulko- ja sisäleikit ja viitepelit. • Harjoitellaan edelleen eri liikuntalajeja ja vahvistetaan ensimmäisellä luokalla opittuja taitoja. • Harjoitellaan erilaisten liikuntavälineiden käyttöä. • Luontoliikuntaa • Talviliikuntaa • Musiikkiliikunta.

Kolmas ja neljäs vuosiluokka

Teemana liiku oppien

Keskitytään taitavuuden, motoristen perustaitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämiseen. Ikävuodet 9-10 ovat erityisesti motorisen oppimisen tärkeintä aikaa. Lajitaitojen oppiminen aloitetaan 3. luokalta alkaen.

3. luokan keskeiset tavoitteet	3. luokan keskeiset sisällöt
<p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii perusteet juoksemisesta ja erilaisista hyppy- sekä heittotavoista tutustumalla yleisimpiin yleisurheilulajeihin. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tutustuu ja harjoittelee eri lajeille tyypillisiä pallonkäsittelytekniikoita soveltaen niitä peleissä ja osaa toimia joukkueessa reilun pelin sääntöjen mukaan. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas harjoittelee tavallisimpia perusvoimisteluliikkeitä. Osa harjoittelusta tapahtuu musiikin mukaan liikkuen. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tutustuu maastossa liikkumiseen alkeiskartan avulla. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tutustuu perinteiseen ja vapaaseen hiihtotapaan. • Oppilas oppii luistelun perustaidot huomioiden turvallisuuden. • Talviliikuntaa tehdään mahdollisuuksien mukaan. 	<p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan pituushyppyä, pallonheittoa ja eripituisia juoksumatkoja. • Tutustutaan muihin yleisurheilulajeihin lasten välineillä. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan eri lajien pallonkäsittelytekniikoita leikinomaisuus huomioon ottaen. • Lajeina jalkapallo, jääpelit, koripallo, pesäpallo ja salibandy. • Harjoitellaan reilun pelin sääntöjä ja joukkueena toimimista. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perusvoimisteluliikkeitä eri telineisiin ja välineisiin tutustuen (permanato, ponnahduslauta, renkaat, penkki, köydet). • Musiikki- ja ilmaisuliikuntaa. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totutellaan liikkumaan luonnossa erilaisen pelien ja leikkien avulla. • Opetellaan karttamerkkejä ja etsitään rasteja koulun lähiympäristöstä kartan avulla. • Harjoitellaan turvallista liikkumista lähiympäristössä. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Kerrataan luistimien sitominen ja niiden huoltaminen. • Harjoitellaan eteenpäin ja taaksepäin luistelua sekä jarrutuksia.

<p>4. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii sujuvan juoksemisen sekä erilaisia hyppy- ja heittotapoja. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii eri lajien pallon- ja mailan- käsittelytekniikoita sekä lajikohtaisia motorisia taitoja (mm. silmä- käsikoordinaatioita liikkeessä). • Oppilas oppii toimimaan pelitilanteissa osana joukkuetta. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas kehittää kehon hallintaa, tasapainoa, koordinaatiokykyä ja motoriikkaa. <p>TANSSI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa pari- ja seuratanseja. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii kartanluvun perusteet. • Oppilas oppii arvostamaan luontoa ja nauttii siellä liikkumisesta. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tutustuu perinteiseen ja vapaaseen hiihtotapaan. • Oppilas oppii monipuolisen luistelutaidon. • Talviliikuntaa tehdään mahdollisuuksien mukaan. 	<p>4. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan monipuolisesti juoksu- ja kenttälajeja. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan pelivälineiden hallintaa monipuolisten harjoitteiden ja viitepelien avulla. • Pelataan jalkapalloa, jääpelejä, koripalloa, pesäpalloa ja salibandyä soveltuvien sääntöin. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perus-, väline- ja telinevoimisteluliikkeitä (permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki ja köydet). <p>TANSSI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan pari- ja seuratanseja. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikutaan parin kanssa luonnossa kartan avulla. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Harjoitellaan monipuolisesti potkuja, liukua, käännöksiä ja jarrutuksia.
--	--

ARVIOINTI

Liikunnan arviointi kohdistuu oppilaan toimintakykyisyyteen, liikuntataitoihin ja -tietoihin, harrastuneisuuteen ja sosiaalisuuteen liikuntatunneilla.

Toimintakykyisyys käsittää oppilaan fyysisen kunnon (kestävyys) ja motoriset kyvyt (voima, nopeus, ketteryys).

Liikuntataitoihin sisältyy eri liikuntamuotojen perustiedot ja -taidot.

Harrastuneisuus ja sosiaalisuus ilmenevät myönteisenä asennoitumisena ja oppilaan kykynä toimia ryhmän jäsenenä liikuntatunneilla.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- hallitsee motorisia perustaitoja ja osaa soveltaa niitä eri liikuntamuodoissa
- osaa juosta, hypätä ja heittää
- osaa voimisteluliikkeitä ilman välineitä, välineillä ja telineillä
- osaa ilmaista itseään liikunnan avulla ja liikkua rytmin tai musiikin mukaan

- osaa käsitellä pelivälineitä leikeissä ja harjoituksissa sekä toimia peleissä
- osaa liikkua luonnossa opetuskarttaa hyväksi käyttäen
- osaa luistelussa liukumisen, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen
- pystyy liikkumaan suksilla monipuolisesti

- pystyy uimaan monipuolisesti uintisyvyisessä vedessä
- toimii pitkäjänteisesti ja suhtautuu realistisesti omiin suorituksiinsa

- osaa pukeutua tarkoituksenmukaisesti liikuntaa varten ja huolehtia puhtaudestaan
- toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti ja yritteliäästi liikunnan opetukseen.

VUOSILUOKAT 5-9

Viides ja kuudes vuosiluokka

Teemana liiku taitaen

Vuosiluokkien 5-6 aikana jatketaan lajitaitojen oppimista ja syvennetään jo opittuja liikunnallisia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on myös oppilaan liikuntaharrastuneisuuden lisääminen sekä itsenäiseen harjoitteluun totuttautuminen.

Oppilas

- kehittää ja syventää eri liikuntalajien perustaitoja.
- kehittää tietoisesti fyysistä kuntoaan liikunnan harrastamisella.
- kehittää uimataitoaan ja opettelee vedestä pelastamisen taitoja.
- oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen terveyden ylläpitämisessä.
- noudattaa reilun pelin sääntöjä.
- tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii puhtaudestaan.

5. luokan keskeiset tavoitteet	5. luokan keskeiset sisällöt
<p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii tavallisimmat yleisurheilulajit. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii eri palloilulajien keskeisimmät perusteet ja säännöt. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii telinevoimistelun perusliikkeet permannolla ja muilla telineillä. • Oppilas oppii liikkumaan musiikin tahdissa askelsarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii suunnistamaan kartan avulla. • Oppilas harjoittelee luonnossa liikkumisen taitoja. 	<p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan monipuolisesti eri yu-lajien tekniikoita (pikajuoksu, pitkän matkan juoksu, korkeushyppy, pituushyppy, 3-loikka, kuulantyöntö, turbokeihäänheitto) • Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm. seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy ja jääpelit. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perus-, väline- ja telinevoimisteluliikkeitä sekä avustamista (hyppy, permanto, ponnahduslauta, trampoliini, rekki, renkaat, penkki ja köydet) • Voimistelua harjoitellaan myös musiikin tahdissa. • Perustanssien askelkeitä ja pieniä tansseja.

<p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla. • Oppilas osaa luistella. • Talviliikuntaa tehdään mahdollisuuksien mukaan. 	<p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan keuhonhallintaa, hapenotto-kykyä sekä lihaskestävyyttä aerobisten harjoitusten avulla. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan kartan avulla suunnistamista. <p>HIIHTO- JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Harjoitellaan potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti esim. muodostelmaluistelun ja jääpelien avulla.
---	---

<p>6. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas hallitsee tavallisimmat yleisurheilulajit. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii eri palloilulajien tekniikkaa ja pelitaitoja. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koululainen hallitsee telinevoimistelun perusliikkeet ja oppii avustamaan niissä. • Oppilas osaa yhdistellä permannolla ja telineillä voimisteluliikkeitä yksinkertaisiksi sarjoiksi. • Oppilas osaa liikkua musiikin tahdissa voimistelu - ja askelsarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla. • Oppilas oppii lihahuoltoa. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa suunnistaa kartan avulla. • Oppilas osaa ottaa suunnan kompassin avulla ja arvioida matkoja ja etäisyyksiä luonnossa. 	<p>6. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan monipuolisesti eri yleisurheilulajien tekniikoita (pikajuoksu, pitkän matkan juoksu, korkeushyppy, pituushyppy, 3-loikka, kuulantyyöntö, turbokeihäänheitto) • Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy ja jääpelit. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perus- ja telinevoimisteliikkeitä (hyppy, permanto, ponnahtauslauta, renkaat, penkki, köydet ja trampoliini) • Harjoitellaan avustamaan muita. • Harjoitellaan tanssi- ja voimistelusarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan keuhonhallintaa, lihaskestävyyttä monipuolisilla aerobisilla ja anaerobisilla harjoitteilla. • Harjoitellaan lihahuoltoa.
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tietää jokamiehen oikeuksista. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla. • Oppilas hallitsee vähintään eteenpäin ja taaksepäin luistelun sekä kaarreluistelun. • Talviliikuntaa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan. <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas saavuttaa uimataidon (200 m, josta 50 m selällään) 	<p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan kartan avulla suunnistamista. • Harjoitellaan kompassin käyttöä suunnan ottamisessa ja tehdään matkanmittaus-harjoituksia. • Harjoitellaan jokamiehen oikeuksia. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Harjoitellaan potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti. <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan) Harjoitellaan perusuintilajeja (rinta-, vapaa- ja selkäuinti).</p>
---	--

Seitsemännestä yhdeksänteen liiku harrastuen

Seitsemäs luokka

Oppilas

- kehittää edelleen motorisia perustaitoja ja oppii liikunnan lajitaitoja
- oppii toimimaan turvallisesti ja asianmukaisesti liikuntatilanteissa
- opettelee hyväksymään itsensä ja suvaitsemaan erilaisuutta
- kokee mielihyvää ja onnistumista sekä yksilöllisissä harjoituksissa että peleissä
- kehittyä sosiaalisissa taidoissa yhteistyökykyiseksi ja toiset huomioonottavaksi yksilöksi

<p>7. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas hallitsee tavallisimmat yleisurheilulajit. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii eri palloilulajien tekniikkaa ja pelitaitoja. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koululainen hallitsee telinevoimistelun perusliikkeet ja oppii avustamaan niissä. 	<p>7. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kullakin vuosiluokalla voidaan käytettävissä olevien suorituspaikkojen ja –välineiden puitteissa ottaa lisäksi seuraavia sisältöjä: <p>Hyppääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - pituus- ja vauhditon pituushyppy - vauhditon moniloikka - korkeushyppy <p>Heittäminen</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa yhdistellä permannolla ja telineillä voimisteluliikkeitä yksinkertaisiksi sarjoiksi. • Oppilas osaa liikkua musiikin tahdissa voimistelu - ja askelsarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla. • Oppilas oppii lihashuoltoa. • Kuntoharjoittelulla tarkoitetaan kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa, ketteryyttä ja koordinaatiota kehittävää harjoittelua. Kuntoharjoittelu nivoutuu soveltuvin osin kaikkiin liikuntatunteihin <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa suunnistaa kartan avulla. • Oppilas osaa ottaa suunnan kompassin avulla ja arvioida matkoja ja etäisyyksiä luonnossa. • Oppilas tietää jokamiehen oikeuksista. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla. • Oppilas hallitsee vähintään eteenpäin ja taaksepäin luistelun sekä kaarreluistelun. • Talviliikuntaa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan. <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas saavuttaa uimataidon (200m, josta 50m selällään) 	<ul style="list-style-type: none"> - keihäänheitto (turbo- ja/tai tavallinen keihäs) - kiekonheitto - kuulantyyöntö <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy ja jääpelit. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perus- ja telinevoimisteluliikkeitä (hyppy, permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki, köydet ja trampoliini) • Harjoitellaan avustamaan muita. • Harjoitellaan tanssi- ja voimistelusarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lihaskuntoa kehittävät harjoitteet toteutetaan 7. luokalla kuntopiireinä ja jumppina käyttämällä vastuksena omaa painoa sekä keppijumpilla opetellen oikeita nostotekniikoita. • Harjoitellaan lihashuoltoa. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • opitaan: <ul style="list-style-type: none"> - yleisimmät karttamerkit - kompassin käyttö - kartan suuntaaminen - suunnanotto kartalta ja - oma sijainti kartalla suunnassa kulkeminen - käytettävän kartan mittakaava -matkan mittaaminen ja arviointi 1:5000 - korkeuskäyrien lukeminen - reittiviiva ja lyhyiden ratojen suunnistus - kartan mittakaava 1:10.000 - karttaretki uudella kartalla - valkoisen kartan suunnistus - katusuunnistus <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Harjoitellaan potkuja, liukua, käännök-
---	--

	<p>siä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti.</p> <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan) Harjoitellaan perusuintilajeja (rinta-, vapaa- ja selkäuinti).</p>
--	--

Kahdeksas vuosiluokka

Oppilas

- oppii kehittämään ja tarkkailemaan toimintakykyään
- saa liikuntatarpeensa tyydytetyksi ja virkistyy tunteilla
- edistyy persoonallisuuden kehityksessä, toisen huomioonottamisessa ja ilmaisutaidossa
- oppii toimimaan itsenäisesti ja ryhmässä

<p>8. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas hallitsee tavallisimmat yleisurheilulajit. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii eri palloilulajien tekniikkaa ja pelitaitoja. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koululainen hallitsee telinevoimistelun perusliikkeet ja oppii avustamaan niissä. • Oppilas osaa yhdistellä permannolla ja telineillä voimisteluliikkeitä yksinkertaisiksi sarjoiksi. • Oppilas osaa liikkua musiikin tahdissa voimistelu - ja askelsarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla. • Oppilas oppii lihashuoltoa. • Kuntoharjoittelulla tarkoitetaan kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa, ketteryyttä ja koordinaatiota kehittävää harjoittelua. Kuntoharjoittelu nivoutuu soveltuvin osin kaikkiin liikuntatunteihin 	<p>8. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kullakin vuosiluokalla voidaan käytettävissä olevien suorituspaikkojen ja –välineiden puitteissa ottaa lisäksi seuraavia sisältöjä: <p>Hyppääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - pituus- ja vauhditon pituushyppy - vauhditon moniloikka - korkeushyppy <p>Heittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - keihäänheitto (turbo- ja/tai tavallinen keihäs) - kiekonheitto - kuulantyöntö <ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy, keilailu ja jääpelit. Osa lajeista toteutetaan valinnaiskursseilla. <p>VOIMISTELU</p>
---	---

<p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa suunnistaa kartan avulla. • Oppilas osaa ottaa suunnan kompassin avulla ja arvioida matkoja ja etäisyyksiä luonnossa. • Oppilas tietää jokamiehen oikeuksista. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla. • Oppilas hallitsee vähintään eteenpäin ja taaksepäin luistelun sekä kaarreluistelun. • Talviliikuntaa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan. <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas saavuttaa uimataidon (200m, josta 50m selällään) 	<ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perus- ja telinevoimisteluliikkeitä (hyppy, permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki, köydet ja trampoliini) • Harjoitellaan avustamaan muita. • Valinnaiskursseilla tutustutaan myös mahdollisuuksien mukaan seuraaviin lajeihin: <ul style="list-style-type: none"> - aerobic - aerobic - step-aerobic - step-aerobic - lihashuolto- ja rentoutusharjoituksia - bodypump, jooga ja /tai stretching <p>Tanssit oppilasryhmän valinnan mukaan (esim. hip-hop, street, afro, bailatino)</p> <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan kehonhallintaa, lihaskestävyyttä monipuolisilla aerobisilla ja anaerobisilla harjoitteilla. • 8. luokalla käsipainoharjoittelu ja body pump- tyyppiset jumpat. Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan valinnaiskursseilla. • Harjoitellaan lihashuoltoa. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • opitaan: <ul style="list-style-type: none"> - yleisimmät karttamerkit - kompassin käyttö - kartan suuntaaminen - suunnanotto kartalta ja - oma sijainti kartalla suunnassa kulkeminen - käytettävän kartan mittakaava -matkan mittaaminen ja arviointi 1:5000 - korkeuskäyrien lukeminen - reittiviiva ja lyhyiden ratojen suunnistus - kartan mittakaava 1:10.000 - karttaretki uudella kartalla - valkoisen kartan suunnistus - katusuunnistus - opiskellaan jokamiehen oikeuden periaatteita <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Harjoitellaan potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti.
---	---

	UINTI (mahdollisuuksien mukaan) Harjoitellaan perusuintilajeja (rinta-, vapaa- ja selkäuinti).
--	---

Yhdeksäs vuosiluokka

Oppilas

- oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä
- tutustuu liikunnan harrastusympäristöihin ja osaa etsiä tietoa liikunnan harrastamis- mahdollisuuksista
- hallitsee yleisimpien joukkue- ja yksilölajien lajitaidot ja säännöt
- saa virikkeitä jatkuvan liikuntaharrastuksen heräämiseksi
- saa uusia elämyksiä tutustuessaan vähemmän tunnettuihin liikuntalajeihin

<p>9. luokan keskeiset tavoitteet</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas hallitsee tavallisimmat yleisurheilulajit. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas oppii eri palloilulajien tekniikkaa ja pelitaitoja. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koululainen hallitsee telinevoimistelun perusliikkeet ja oppii avustamaan niissä. • Oppilas osaa yhdistellä permannolla ja telineillä voimisteluliikkeitä yksinkertaisiksi sarjoiksi. • Oppilas osaa liikkua musiikin tahdissa voimistelu - ja askelsarjoja. <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla. • Oppilas oppii lihashuoltoa. • Kuntoharjoittelulla tarkoitetaan kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa, ketteryyttä ja koordinaatiota kehittävää harjoittelua. Kuntoharjoittelu nivoutuu soveltuvin osin kaikkiin liikuntatunteihin <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa suunnistaa kartan avulla. • Oppilas osaa ottaa suunnan kompassin 	<p>9. luokan keskeiset sisällöt</p> <p>YLEISURHEILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kullakin vuosiluokalla voidaan käytettävissä olevien suorituspaikkojen ja – välineiden puitteissa ottaa lisäksi seuraavia sisältöjä: <p>Hyppääminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - pituus- ja vauhditon pituushyppy - vauhditon moniloikka - korkeushyppy <p>Heittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - keihäänheitto (turbo- ja/tai tavallinen keihäs) - kiekonheitto - kuulantyyöntö <ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin. <p>PALLOILU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy, keilailu ja jääpelit. Osa lajeista toteutetaan valinnaiskursseilla. <p>VOIMISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perus- ja telinevoimisteliikkeitä (hyppy, permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki, köydet ja trampoliini)
---	---

<p>avulla ja arvioida matkoja ja etäisyyksiä luonnossa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tietää jokamiehen oikeuksista. <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla. • Oppilas hallitsee vähintään eteenpäin ja taaksepäin luistelun sekä kaarreluistelun. • Talviliikuntaa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan. <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilas saavuttaa uimataidon (200m, josta 50m selällään) 	<ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan avustamaan muita. • Harjoitellaan tanssi- ja voimistelusarjoja. • Valinnaiskursseilla tutustutaan myös mahdollisuuksien mukaan seuraaviin lajeihin: <ul style="list-style-type: none"> - circuit-training - kuntosaliharjoittelu - luova liikunta - kuntonyrkkeily - lihashuolto- ja rentoutusharjoituksia - bodypump, jooga ja /tai stretching <p>Tanssit oppilasryhmän valinnan mukaan (esim. hip-hop, street. afro, bailatino).</p> <p>KUNTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan keuhonhallintaa, lihaskestävyyttä monipuolisilla aerobisilla ja anaerobisilla harjoitteilla. • 9. luokalla varsinainen kuntosaliharjoittelu. Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan valinnaiskursseilla. • Harjoitellaan lihashuoltoa. <p>LUONTOLIIKUNTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • opitaan: <ul style="list-style-type: none"> - yleisimmät karttamerkit - kompassin käyttö - kartan suuntaaminen - suunnanotto kartalta ja - oma sijainti kartalla suunnassa kulkeminen - käytettävän kartan mittakaava -matkan mittaaminen ja arviointi 1:5000 - korkeuskäyrien lukeminen - reittiviiva ja lyhyiden ratojen suunnistus - kartan mittakaava 1:10.000 - karttaretki uudella kartalla - valkoisen kartan suunnistus - katusuunnistus - opiskellaan jokamiehen oikeuden periaatteita <p>HIIHTO JA LUISTELU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. • Harjoitellaan potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti. <p>UINTI (mahdollisuuksien mukaan) Harjoitellaan perusuintilajeja (rinta-, vapaa- ja selkäuinti).</p>
---	---

ARVIOINTI

Arviointi kohdistuu oppilaan toimintakykyisyyteen, liikuntataitoihin ja -tietoihin, harrastuneisuuteen ja sosiaalisuuteen liikuntatunneilla.

Toimintakykyisyys käsittää oppilaan fyysisen kunnon ja motoriset kyvyt.

Liikuntataitoihin sisältyy eri liikuntamuotojen perustiedot ja -taidot.

Harrastuneisuus ja sosiaalisuus ilmenevät myönteisenä asennoitumisena ja oppilaan kykyinä toimia ryhmän jäsenenä liikuntatunneilla.

Oppilasarvioinnissa painotetaan positiivista lähestymistapaa ja otetaan huomioon oppilaan ainutlaatuisuus.

Arvioinnissa käytetään menetelmiä, joiden avulla oppilasta ohjataan omien liikunnallisten valmiuksien realistiseen tunnistamiseen.

Arviointimenetelmiä ovat mm. liikuntatestit, oppilas-opettaja -keskustelut, observointi ja itsearviointi.

Itsearviointin tehtävänä on tukea ja ohjata oppilasta myönteisellä tavalla sekä kannustaa häntä liikunnan harrastamiseen. 7. vuosiluokilla käytetään kaikille aineille yhteistä arviointilomaketta,

8. ja 9. vuosiluokilla oppilas arvioi kurssin aikana suullisesti omaa edistymistään.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osaa ydintaidot juoksuissa, hyppyissä ja heitoissa
 - osaa voimistelun, välinevoimistelun ja telinevoimistelun liikkeitä
 - osoittaa toiminnassaan ymmärtävänsä rytmin merkityksen liikunnassa ja tanssissa
 - osaa yleisimpien pallopelien perusteet ja pelaa niitä sovittujen sääntöjen mukaan
 - osaa suunnistaa karttaa ja kompassia apuna käyttäen sekä tietää jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista
 - osaa luistella sujuvasti
 - hallitsee hiihdon harrastamiseen tarvittavat perustekniikat
 - hallitsee uimataidon sekä osaa vesipelastamisen taitoja
 - tuntee liikunnan ja terveyden välisiä yhteyksiä
 - osaa ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintakykyään
-
- osoittaa oppimis- ja yrittämishalua koululiikunnassa, varustautuu liikuntatunnille asiallisesti ja huolehtii puhtaudestaan
 - toimii vastuullisesti ja ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia, sääntöjä ja reilun pelin periaatetta.

9.2.19 Kotitalous

Kotitalous on yhdessä elämisen ja arjesta selviytymiseen tarvittavien taitojen opettelua. Se on myös elämyksellistä ja luovuutta ruokkivaa yhdessä tapahtuvaa toimintaa. Pää tavoitteena on oppilaissa tapahtuva motivaation ja innostuksen syttyminen, mikä parhaimmillaan johtaa omatoimiseen ja itseohjautuvaan käyttäytymiseen ja oppimiseen. Kotitaloudessa kannustetaan oppilaita aktiivisuuteen ja rohkeuteen kokeilla ja kohdata uusia haasteita. Opetus on oppilaskeskeistä ja oppilaille annetaan tila toteuttaa itseään.

Kotitaloutta opiskellaan yhteisenä oppiaineena 7.luokalla kolmen oppitunnin kokonaisuuksina, mikä mahdollistaa tiedon ja taidon soveltamisen myös käytännössä. Valinnaisena kotitaloutta opiskellaan 8. ja 9.luokalla 1-3 vuosiviikkotuntia.

Kotitalouden opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista arkielämän tilanteissa. Tehtävänä on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Pyrkimyksenä on ohjata oppilasta hyvään elämänhallintaan.

Kotitalouden opetuksen tulee perustua käytännön toimintaan ja ryhmässä toimimiseen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioon ottamiseen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteisiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden kanssa ja soveltaa käytäntöön useiden eri alojen tietoa.

Aihekokonaisuudet

1. Ihmisenä kasvaminen

Kotitaloustunneilla työskennellään ryhmissä ja opetellaan yhteisön jäsenenä toimimista, toisen huomioon ottamista, tasa-arvoisuutta ja vastuunottoa.

2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kotitaloustunneilla opitaan tuntemaan suomalaista ja kansainvälistä kulttuuria niin ruoan kuin tapakulttuurinkin muodossa.

3. Viestintä- ja mediataito

Kotitaloustunneilla harjoitellaan kriittisyyttä median ruoka- ja ravitsemusviestintään, opitaan hyödyntämään monipuolisesti eri tietolähteitä ja tulkitsemaan tuote- ja pakkausmerkintöjä.

4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Tuntien lähtökohtana on hyväksyä yhteiset säännöt ja sitoutua niihin.

5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta kuuluvat luonnollisena osana kotitalouden sisältöalueisiin.

6. Turvallisuus ja liikenne

Näkyvät oppituntien sisällöissä mm. pyrkimyksenä turvallisiin työtapoihin ja turvalliseen liikennekäyttäytymiseen esimerkiksi opintovierailujen yhteydessä.

7. Ihminen ja teknologia

Kotitalouskoneiden ja kodin laitteiden käyttö ovat osana kotitalousopetusta.

Työtavat

- Vuoropuhelua oppilaan, opettajan ja mahdollisuuksien mukaan myös vanhempien kesken.
- Opiskelu ryhmissä.
- Itsenäinen opiskelu.
- Mahdollisuuksien mukaan vierailut ja tutustumiskäynnit erilaisiin kotitalouden opetusta tukeviin kohteisiin.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- ymmärtämään myönteisten ihmissuhteiden ja tasa-arvon merkityksen niin yksilön kuin perheen hyvinvoinnin kannalta ja toimii oma-aloitteisesti kyseisten päämäärien toteuttamiseksi
- ymmärtämään hyvien tapojen ja tasa-arvon merkityksen yksilön ja perheen hyvinvoinnin kannalta
- pohtimaan kotitalouden arjen hallintaa ja sen yhteyksiä omiin valintoihin ja toimintaan
- tekemään ruokatalouden, asunnon ja tekstiilien hoitoon liittyviä perustehtäviä
- toimimaan harkitsevana ja vastuunsa tuntevana kuluttajana sekä tiedostamaan kulutukseen liittyviä ongelmia
- tiedostamaan kotitalouksien toimintaan liittyvää kansallista kulttuuria sekä hyödyntämään kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden tuomia mahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Perhe ja yhdessä eläminen

- hyvät tavat, tapakulttuuri ja kodin juhlat
- sosiaalinen vastuu ja välittämisen ilmapiiri

- tasa-arvo ja ajankäyttö perheessä

Ravitsemus ja ruokakulttuuri

- ravitsemussuositukset ja terveellinen ruoka
- ruoan laatu ja turvallisuus
- perusruoanvalmistusmenetelmät
- aterioiden suunnittelu
- suomalainen ruokakulttuuri eilen ja tänään
- eri maiden ruokakulttuurit

Kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta

- oman rahankäytön suunnittelua
- kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet
- tuotteiden ja palvelujen hankinta ja käyttö
- kulutuksen ympäristövaikutukset

Koti ja ympäristö

- asunnon ja tekstiilien hoito
- kotitalouden jätehuolto
- kotitalouskoneiden ja kodin laitteiden käyttöä.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan aktiivisuuteen, kiinnostukseen ja yhteistyötaitoihin. Työtaitojen arvioinnissa huomioidaan oppilaan oma lähtötaso, joten pääpaino on oppilaan henkilökohtaisten taitojen kehittämisessä. Lisäksi arvosanaan vaikuttavat käytännön työnteon sujuminen, myönteinen asennoituminen, oma-aloitteisuus ja oppiaineksen hallinta. Arviointimenetelminä käytetään opettajan havaintojen ja oppilaan itsearviointin lisäksi tarvittaessa myös kirjallista koetta ja työkoetta.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

- osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ja ryhmässä
 - tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteessa.

Käytännön työtaidot

Oppilas

- tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
- osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuositukset huomioon ottaen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja -välineitä turvallisesti
- osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
- osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
- osaa toimia ympäristöä säästäen, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta.

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot

Oppilas

- osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
- osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
- tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet.

Valinnainen kotitalous

Vuosiluokat 8-9

Tavoitteet

Kotitalous valitaan kahdeksi lukuvuodeksi. Valinnaisen kotitalouden tehtävä on perusopetuksen tietojen ja taitojen syventäminen, soveltamaan oppiminen ja itsenäiseen työskentelyyn harjaantuminen.

Nuori oppii

tekemään monipuolisesti eri kotitöitä ja saa syventävää tietoa kotitalouden osa-alueista ja arjen hallinnasta.

Valinnaisen kotitalouden tarkoitus on innostaa ja antaa mahdollisuus löytää uusia kiinnostuksen kohteita. Valinnainen kotitalous tukee perusopetuksen tavoitteita ja sisältöjä sekä noudattaa samoja arvioinnin perusteita.

Sisällöt

Sisältöjen toteuttamisessa pyritään huomioimaan oppilaiden toiveet niin työtapojen, ajankohdan kuin sisältökokonaisuuksienkin osalta. Sisältö on jaoteltu neljän peruskäsitteen sisään: ruoka, puhtaus, raha, rakkaus.

Käsitteet jäsentävät oppiaineen sisältöä esiintyen usein myös limittein ja toisiaan tukien.

Ruoka

- perusruokia ja leivonnaisia muunnelmiseen
- suomalainen ruokaperinne ja tapakulttuuri
- eri maiden ruoka- ja tapakulttuuri
- taloudellinen ateriasuunnittelu
- luovuutta ruoanvalmistukseen – opittujen taitojen monipuolinen soveltaminen
- ravitsemuskasvatus

Puhtaus

- kotitöiden itsenäinen organisointi
- tekstiilin- ja asunnonhoitoon liittyvien taitojen syventäminen

Raha

- oman rahankäytön ja kulutustapojen pohtiminen ja suunnittelu
- kestävään kehitykseen tähtäävää kuluttaminen valintojen kautta

Rakkaus

- kodin juhlien järjestäminen
- etiketin mukainen käyttäytyminen
- perhe ja parisuhteessa eläminen, itsestä ja toisesta huolehtiminen
- hyvään elämäntapaan ohjaaminen kotitalouden sisältöjen kautta